

Disclaimer

Opmerkingen bij het Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F 2002

De PDF-versie van het Unilever Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F 2002 is een exacte kopie van het document dat wordt verstrekt aan de aandeelhouders van Unilever.

Een aantal delen uit het Unilever Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F 2002 is gecontroleerd door onze accountants. Deze gecontroleerde delen zijn opgenomen op de pagina's 65 tot en met 110, 116 tot en met 131 en 133 tot en met 134. Tevens is het te controleren onderdeel van het Remuneratieverslag zoals uiteengezet op pagina 59 gecontroleerd.

Het onderhoud en de integriteit van de Unilever-website vallen onder de verantwoordelijkheid van de leden van de raden van bestuur. In de werkzaamheden verricht door de accountants zijn deze aspecten niet opgenomen. Dienovereenkomstig accepteren de accountants geen verantwoordelijkheid voor enigerlei wijzigingen in de jaarrekeningen sinds deze op de website zijn gepubliceerd.

De wetgeving in het Verenigd Koninkrijk en Nederland met betrekking tot de opstelling en publicatie van jaarrekeningen kan verschillen van wetgeving in andere jurisdicties.

Disclaimer

Indien u geen aandeelhouder bent, wordt dit materiaal slechts verstrekt ter informatie en kunt u er geen rechten aan ontleen.

Dit Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F vormt geen uitnodiging om te investeren in aandelen Unilever. U bent uitsluitend zelf verantwoordelijk voor beslissingen die u op grond van deze informatie neemt.

De informatie betreft de periodes zoals aangegeven en wordt niet bijgewerkt. Op de toekomstgerichte verklaringen zijn de in het Jaarverslag op pagina 2 gemaakte voorbehouden van toepassing.

Unilever aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor informatie op andere websites die vanaf deze site via hyperlinks benaderd kunnen worden.

Voorzien in de dagelijkse
behoeften van mensen, overal

Unilever Jaarverslag & Jaarrekening 2002
en Form 20-F

Een ware multilokale multinational

Unilever stelt zich ten doel te voorzien in de dagelijkse behoeften van mensen, waar zij ook leven. Over de hele wereld kiezen miljoenen consumenten elke dag voor onze merken in Voedingsmiddelen en Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging. Hun vertrouwen winnen, hun wensen tijdig onderkennen en voorzien in hun dagelijkse behoeften, dat zijn de taken van onze lokale bedrijven. Zij zorgen ervoor dat onze consumenten kunnen profiteren van de beste merken en van onze internationale en lokale kennis.

Unilevers doelstelling

Unilevers doelstelling is te voorzien in de dagelijkse behoeften van mensen, waar zij ook leven – het tijdig onderkennen van de wensen van onze consumenten en afnemers en deze op een creatieve en concurrerende manier vorm te geven in merkartikelen en diensten die de kwaliteit van het leven verbeteren.

Onze diepe wortels in plaatselijke culturen en markten overal ter wereld zijn een uniek erfgoed en de solide basis voor onze toekomstige groei. Wij stellen onze rijkdom aan kennis en internationale ervaring ten dienste van lokale consumenten – een ware multilokale multinational.

Succes op langere termijn vereist dat wij aan onszelf bijzondere eisen stellen qua prestatie en productiviteit. Dit houdt in dat wij efficiënt samenwerken, openstaan voor nieuwe ideeën en voortdurend nieuwe ervaringen verwerken.

Om blijvend te slagen moeten wij hoge gedragsnormen aanhouden ten opzichte van medewerkers, consumenten, de samenlevingen en de wereld waarin wij werken.

Dit is Unilevers koers naar duurzame winstgevende groei voor ons bedrijf en blijvende meerwaarde voor onze aandeelhouders en medewerkers.

2 Algemene informatie

De Unilever-groep

Unilever N.V. (NV) is een Nederlandse naamloze vennootschap wier aandelen of certificaten zijn genoteerd aan de effectenbeurzen van Amsterdam, Londen en New York en in Frankrijk, Duitsland en Zwitserland.

Unilever PLC (PLC) is een Engelse naamloze vennootschap wier aandelen zijn genoteerd aan de London Stock Exchange en, als American Depositary Receipts, aan de New York Stock Exchange.

De twee moedermaatschappijen, NV en PLC, samen met hun groepsmaatschappijen, treden zoveel mogelijk op als één onderneming (de Unilever-groep, ook aangeduid als Unilever of de Groep). NV en PLC en hun groepsmaatschappijen vormen in het kader van Nederlandse en Engelse wetgeving voor consolidatiedoeleinden één groep. Daarom presenteren zowel NV als PLC de jaarrekening van de Unilever-groep als hun eigen geconsolideerde jaarrekening.

Publicaties

Deze uitgave is opgesteld in zowel de Nederlandse als de Engelse taal en omvat het volledige Jaarverslag plus de Jaarrekening over het jaar 2002 van NV en PLC. Dit document voldoet aan de regelgeving in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Het vormt tevens het NV- en PLC-Jaarverslag op Form 20-F voor de Securities and Exchange Commission in de Verenigde Staten voor het jaar eindigend op 31 december 2002. De verwijzingen naar Form 20-F staan op pagina 147. Dit document is beschikbaar voor alle aandeelhouders die om toezending hebben verzocht. Het is eveneens te vinden op onze website www.unilever.com.

De afzonderlijke uitgave 'Unilever Jaaroverzicht 2002', met een Verkorte jaarrekening in euro's en een omrekening naar ponden sterling en US dollars, is eveneens gepubliceerd in het Nederlands en het Engels. Dit beknopte document bevat een verkorte jaarrekening die in overeenstemming is met regelgeving in het Verenigd Koninkrijk. Het Unilever Jaaroverzicht 2002 wordt toegezonden aan alle geregistreerde aandeelhouders en aan alle overige aandeelhouders die daartoe gerechtigd zijn of om toezending hebben verzocht. Het is tevens te vinden op onze website www.unilever.com.

Rapporteringsvaluta en wisselkoersen

Details over de belangrijkste wisselkoersen die bij de totstandkoming van dit verslag zijn gehanteerd, worden gegeven op pagina 115, samen met de 'Noon Buying Rates' in New York voor de desbetreffende data.

Afkortingen

De afkorting **BEIA**, waar dan ook gebruikt in dit verslag, heeft betrekking op winstcijfers vóór bijzondere posten en afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa. Unilever is van mening dat het rapporteren van winstmaatstaven vóór bijzondere posten en afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa aanvullende informatie geeft aan aandeelhouders over de onderliggende winsttrend. Unilever hanteert de term BEIA voornamelijk voor de interne resultatenanalyse, het formuleren van doelstellingen en variabele beloningen. De term BEIA is geen term die volgens algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen (GAAP) in Nederland, het Verenigd Koninkrijk of de Verenigde Staten is gedefinieerd. Het is daarom mogelijk dat deze niet vergelijkbaar is met gelijksoortige aanduidingen die worden gehanteerd door andere ondernemingen. Het is niet bedoeld als vervanging of als verbetering van de winstmaatstaven volgens GAAP.

€ wordt in dit verslag gebruikt om bedragen in euro's aan te geven.

£ en p worden in dit verslag gebruikt om bedragen in ponden sterling respectievelijk pence aan te geven.

f wordt in dit verslag gebruikt om bedragen in guldens aan te geven.

\$ wordt in dit verslag gebruikt om bedragen in Amerikaanse dollars aan te geven, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld.

De *cursief* gedrukte **merknamen** in dit verslag zijn merken waarvan bedrijven in de Unilever-groep eigenaar of licentiehouder zijn.

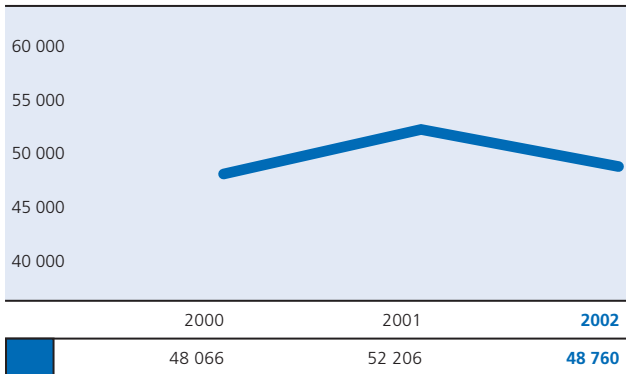
Waarschuwing

Dit Unilever Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F 2002 bevat toekomstgerichte uitspraken (zoals bedoeld door de US Private Securities Litigation Reform Act 1995). Deze zijn gebaseerd op de meest actuele informatie die ons ter beschikking staat en op redelijke aannames inzake verwachte ontwikkelingen. Woorden als 'verwacht', 'voorziet', 'heeft het voornemen' en andere gelijksoortige uitdrukkingen zijn bedoeld om dergelijke toekomstgerichte uitspraken aan te duiden. In verband met de risico's en onzekerheden die altijd aan bedrijfsvoering verbonden zijn, kunnen wij niet garanderen dat deze verwachtingen correct zullen zijn. Werkelijke resultaten en ontwikkelingen kunnen hiervan wezenlijk afwijken afhankelijk van – onder andere – valutakoersen, prijsconcurrentie, consumptieniveaus, kosten, milieurisico's, fysieke risico's, risico's die zijn gerelateerd aan de integratie van verworven activiteiten, wetgevende, fiscale en regelgevende ontwikkelingen en politieke en sociale omstandigheden in de economieën en samenlevingen waarin Unilever actief is. Wij wijzen u er met nadruk op dat geen onevenredig grote waarde aan deze toekomstgerichte uitspraken moet worden gehecht.

Risico's en onzekerheden die ertoe kunnen leiden dat de werkelijke resultaten afwijken van de resultaten die in onze toekomstgerichte uitspraken zijn beschreven, omvatten die welke zijn vermeld in de hoofdstukken 'Over Unilever' op de pagina's 9 tot en met 14, 'Bedrijfsoverzicht' op de pagina's 15 tot en met 33, 'Financieel verslag' op de pagina's 34 tot en met 40 en 'Risicobeheersing' op de pagina's 38 tot en met 40.

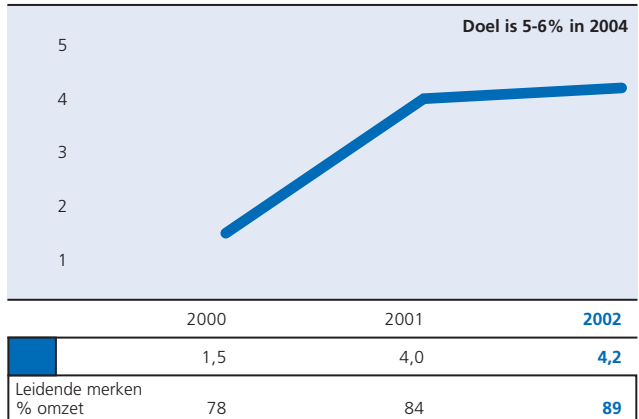
Wereldwijde kerncijfers

Netto-omzet € miljoen

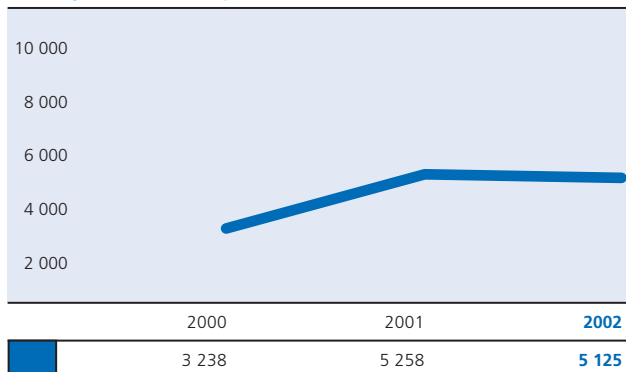
Vooruitgang t.o.v. doelen

Onderliggende omzetgroei⁽¹⁾ %

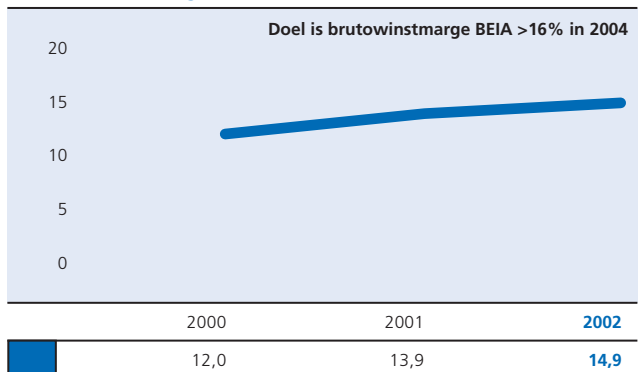

(1) Jaarlijkse omzetgroei exclusief effect van acquisities en verkochte activiteiten in alle jaren.

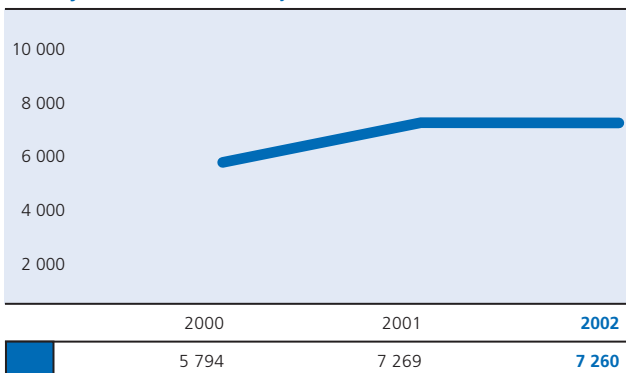
Bedrijfswinst € miljoen

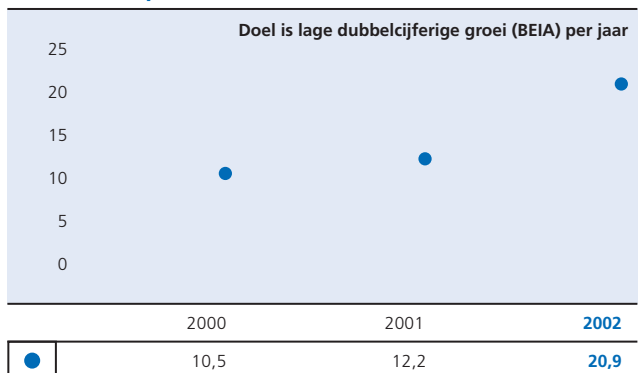
Brutowinstmarge BEIA %

Bedrijfswinst BEIA € miljoen

Groei winst per aandeel BEIA %

De cijfers onder Wereldwijde kerncijfers hierboven zijn tegen actuele wisselkoersen. De cijfers onder Vooruitgang t.o.v. doelen zijn tegen constante wisselkoersen, d.w.z. herrekend tegen de gemiddelde wisselkoersen van het eerdere jaar.

4 Kerncijfers

tegen actuele wisselkoersen

Samengevoegde winst per aandeel en dividenden

	2000	Gewone aandelen NV € 0,51 ^(a)		2000	Gewone aandelen PLC 1,4p	
		2001	2002		2001	2002
Basiswinst per aandeel	€ 1,07	€ 1,82	€ 2,14	€ 0,16 9,79p	€ 0,27 16,96p	€ 0,32 20,13p
Basiswinst per aandeel BEIA	€ 3,21	€ 3,55	€ 4,06	€ 0,48 29,34p	€ 0,53 33,15p	€ 0,61 38,22p
Winst per aandeel op verwaterde basis	€ 1,05	€ 1,77	€ 2,07	€ 0,16 9,55p	€ 0,27 16,51p	€ 0,31 19,53p
Dividend per aandeel	€ 1,43	€ 1,56	€ 1,70	13,07p	14,54p	16,04p

Samengevoegde winst per aandeel en dividenden op aandelen genoteerd aan de New York Stock Exchange in US dollars (op basis van GAAP in het Verenigd Koninkrijk)

	2000	NV New York aandelen € 0,51 ^(a)		2000	American Depositary Receipts PLC 5,6p	
		2001	2002		2001	2002
Basiswinst per aandeel	\$ 0,99	\$ 1,63	\$ 2,01	\$ 0,59	\$ 0,98	\$ 1,21
Basiswinst per aandeel BEIA	\$ 2,96	\$ 3,18	\$ 3,81	\$ 1,77	\$ 1,91	\$ 2,29
Winst per aandeel op verwaterde basis	\$ 0,96	\$ 1,58	\$ 1,95	\$ 0,58	\$ 0,95	\$ 1,17
Dividend per aandeel ^{(b)(c)}	\$ 1,25	\$ 1,42	\$ 1,77	\$ 0,76	\$ 0,85	\$ 1,03

- (a) De bedragen van het aandelenkapitaal van NV hierboven en elders in dit document getoond in euro's zijn weergaven in euro's op basis van artikel 67c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland, afgerond op twee decimalen, van onderliggende bedragen van het aandelenkapitaal in guldens welke in de statuten van NV niet zijn omgezet naar euro's. Tot het moment dat een dergelijke conversie krachtens statutenwijziging heeft plaatsgevonden, zullen de rechten op dividenden en stemrechten gebaseerd zijn op de onderliggende guldensbedragen.
- (b) Afgerond op twee decimalen.
- (c) De werkelijke dividenden over 2002 op NV New York aandelen en American Depositary Receipts PLC kunnen afwijken van de hierboven getoonde bedragen omdat deze slotdividenden bevatten die omgerekend zijn met gebruikmaking van de wisselkoersen op 12 februari 2003 (€ 1 = \$ 1,0735, £ 1 = \$ 1,6173).

Aanhoudende groei

- Leidende merken groeien met 5,4%
- Brutowinstmarge BEIA van 14,9% een nieuw record
- Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten stijgt naar € 7,9 miljard
- Winst per aandeel BEIA neemt met 21% toe

Het groeitempo vasthouden

Het verheugt ons dat we opnieuw verslag kunnen doen van een jaar waarin we onze groei hebben doorgezet. We zijn weer dichterbij de doelstellingen gekomen die we hebben vastgelegd in onze strategie De Weg naar Groei. Onze leidende merken groeiden met 5,4% en door de intensivering van onze innovatieprogramma's en onze activiteiten in de markt hebben we de groei kunnen versnellen en eindigden we het jaar sterk.

De brutowinstmarge BEIA steeg tot 14,9%, een toename van 1% ten opzichte van 2001. Dit was opnieuw een record. Hoewel de omzet tegen constante wisselkoersen gelijk bleef aan die van 2001, zorgden valutadevaluaties ervoor dat deze tegen actuele wisselkoersen met 7% daalde. De devaluaties hadden ook invloed op de bedrijfswinst BEIA. Deze steeg met € 0,5 miljard tegen constante wisselkoersen, maar was nagenoeg onveranderd tegen actuele wisselkoersen. Bedragen in dit bericht zijn tegen constante wisselkoersen.

De wereldeconomie in 2002 groeide maar langzaam en het ondernemingsklimaat verslechterde. De vertraagde groei en de onzekere economische en politieke omstandigheden zorgden voor onrust in de financiële markten. Maar opnieuw heeft ons bedrijf laten zien hoe sterk het is in moeilijke tijden. Onze mensen hebben hun kennis, ervaring en volledige inzet in de strijd geworpen om een goed resultaat neer te zetten.

De winst per aandeel BEIA nam toe met 21% en voor het tweede jaar op rij bevond onze Total Shareholder Return (TSR), berekend over één jaar, zich in de top eenderde van onze referentiegroep. De kunst zal nu zijn deze positie vast te houden over een driejaarsperiode en daarna.

Ook in 2002 was er een gezonde kasstroom uit bedrijfsactiviteiten. Daarnaast leverde de verkoop van niet-kernactiviteiten onder meer netto € 1,0 miljard op in contanten door de verkoop van DiverseyLever, ons bedrijf in institutionele en industriële reiniging. In het gefuseerde bedrijf JohnsonDiversey hebben we nu een minderheidsaandeel. Andere verkochte bedrijven waren onder meer Mazola in Noord-Amerika en Lodders Crokiaan, ons bedrijf in speciale oliën en vetten voor de industrie. Door een sterke kasstroom daalde de nettoschuld. In combinatie met lagere rentetarieven leidde dit tot een verlaging van de rentelasten met 22% ten opzichte van 2001.

Doelstellingen realiseren van De Weg naar Groei

We liggen nog steeds goed op koers om onze doelstellingen van De Weg naar Groei te bereiken. Deze zijn: een duurzame omzetgroei van 5 tot 6% en een brutowinstmarge BEIA van 16% in 2004. Voor het tweede jaar op rij groeiden onze

leidende merken met meer dan 5%. Dat succes is vooral te danken aan innovatie. Onze reclamebestedingen waren volledig gericht op onze leidende merken, die aan het einde van het jaar goed waren voor 89% van onze totale omzet.

De brutowinstmarge liet opnieuw een gezonde groei zien en we hebben de investeringen in onze merken gestaag opgevoerd. Onze herstructureringsprogramma's liggen op schema. Eerder dan gepland zelfs hebben we de doelstelling gehaald om € 1,6 miljard op inkoop te besparen. Bovendien hebben we tegen het eind van het jaar onze volledige doelstelling gehaald van € 0,8 miljard aan besparingen uit de integratie met Bestfoods. Ook dat was eerder dan gepland.

Onze mensen stimuleren

Om de doelstellingen van De Weg naar Groei te bereiken en vast te houden, moeten we het hebben van mensen die beschikken over een passie om te winnen en van een bedrijfscultuur die ondernemingsgeest stimuleert en beloont. De ontwikkeling van programma's als 'Leiderschap in Actie' en de tijd die we besteden aan onze jonge managers ('Jonge leiders van morgen') maken deel uit van een totaalprogramma dat verandering tot stand moet brengen. En de resultaten mogen er zijn. We vinden ze terug in de succesmentaliteit die je overal in de onderneming aantreft. We zien ze ook in allerlei innovaties, die snellere groei en betere resultaten opleveren. Als erkenning van de inspanningen van onze medewerkers, hebben we onze langetermijn-beloningssystemen en ons systeem voor variabele beloning uitgebreid naar meer mensen.

De reacties op ons 'Ondernemerschapprogramma' (onze initiatieven om ondernemingscultuur te stimuleren) waren uitzonderlijk enthousiast. Collega's in de hele onderneming zijn de uitdaging met volle overgave aangegaan en de resultaten zijn hiervan het bewijs.

Merken en regio's

In Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging hebben we de groei van onze leidende merken van meer dan 6% kunnen vasthouden. Vooral onze merken in Persoonlijke Verzorging bleven het goed doen en de marges in Huishoudelijke Verzorging stegen flink.

Het Dove-assortiment is uitgebreid van Huidverzorging naar Haarverzorging en dat droeg bij aan de uitzonderlijke prestaties van dit merk: voor het vierde jaar op rij een groei van meer dan 25% en verkopen van inmiddels meer dan € 2 miljard. Dove shampoo en conditioners werden op de markt gebracht in meer dan 31 landen. In Deodorants liet *Rexona*, en met name *Rexona for Men*, een sterke groei zien.

6 Bericht van de voorzitters

In Voedingsmiddelen lag de nadruk in het eerste halfjaar nog op de afronding van de integratie met Bestfoods. Dat gaf ons een sterke basis om de innovaties en de activiteiten in de markt in het tweede halfjaar te intensiveren, resulterend in een versnelde groei van de leidende merken, die voor het hele jaar 4,4% bedroeg.

Knorr is een onuitputtelijke bron van ideeën voor hartige producten; het assortiment is het oorspronkelijke concept van bouillonblokjes dan ook al lang ontgroeid. Het assortiment van *Bertolli* breiden we steeds verder uit met producten van Italiaanse origine. Consumenten hebben goed gereageerd op onze merken voor gezondheid & welzijn, waaronder *AdeS*, de gezondheidsdrank op sojabasis in Brazilië en Mexico.

In totaal hebben we nu 14 wereldwijde merken met een omzet van € 1 miljard of meer. Tien jaar geleden hadden we er één.

In Europa zijn de onderliggende verkopen met 3% toegenomen, ook dit jaar met een aanzienlijke bijdrage van Centraal- en Oost-Europa. In West-Europa groeiden de verkopen in Voedingsmiddelen met 3%, inclusief een toenemende bijdrage van UBF Foodsolutions, ons bedrijf in foodservice. Onze merken in de categorie Spreads en Bak- & Braadproducten deden het opnieuw goed, vooral *Becell/Flora*, dat met meer dan 10% groeide. Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging zette in West-Europa sterke prestaties neer door innovaties en assortimentsuitbreidingen van *Dove*, *Rexona* en *Axe*.

De onderliggende verkopen in Noord-Amerika groeiden met 1%. De marktspanningen namen in de loop van het jaar toe, waardoor de prestaties in de tweede helft van het jaar verbeterden. In Voedingsmiddelen stegen de onderliggende verkopen met 2% en onze marktaandelen handhaafden hun sterke positie. *Slim-Fast* bleef groeien en overschreed wereldwijd een omzetniveau van € 1 miljard. IJs nam weer met meer dan 5% toe, en ook *Wishbone*, *Becel* en *Knorr* gingen goed vooruit. Bij Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging zien we dat, na een wat trage start, de succesvolle introducties van *Axe* deodorant en *all* wasverzachter en de herintroductie van *Dove* bodywash voor een sterke afsluiting van het jaar zorgden.

In Afrika, het Midden-Oosten en Turkije stegen de onderliggende verkopen met 7%. Inclusief de uitbreiding van ons belang in Bestfoods Robertsons steeg de omzet met 9%. Er was groei in alle categorieën.

In Azië en Pacific namen de onderliggende verkopen toe met 5%. Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging groeide in zowel categorieën als landen. Vooral de Filippijnen, Indonesië en Vietnam presteerden sterk. Huidverzorging, Haarverzorging en Deodorants namen in de hele regio toe met meer dan 10%. In Voedingsmiddelen groeide Zuidoost-Azië goed, omdat de Bestfoods-merken konden profiteren van Unilevers distributiekanaalen.

In Latijns-Amerika stegen de onderliggende verkopen met 12%. Dat was een gevolg van prijsmaatregelen om de door devaluaties veroorzaakte kostenstijgingen te compenseren. In Wasmiddelen hielden onze marktaandelen stand ten opzichte van onze grootste concurrent en Persoonlijke Verzorging bleef voortreffelijk presteren. *Sedal* shampoo groeide in de hele regio

uitzonderlijk goed. *Dove* shampoo is geïntroduceerd in Brazilië, Chili, Mexico en Peru en maakt goede vooruitgang. In Voedingsmiddelen groeide IJs met meer dan 10%, voornamelijk door hogere volumes.

Verantwoord ondernemen

Heldere normen en een sterk maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel zijn voor Unilever essentieel. In een tijd waarin steeds kritischer wordt gekeken naar de manier waarop bedrijven zich gedragen, is Unilevers goede reputatie nog belangrijker geworden.

In 2001 hebben we onze Gedragscode aangescherpt en de inhoud in 2002 in de onderneming verspreid. Daarbij hebben we intensief van gedachten gewisseld met onze mensen om er zeker van te kunnen zijn dat iedereen binnen Unilever begrijpt wat er van hem of haar wordt verwacht. We hebben ook ons tweede Social Review gepubliceerd, waarin wij duidelijk maken hoe onze dagelijkse praktijk op dit gebied eruit ziet en wat onze visie is op de relatie met de gemeenschappen waarin we leven. We kijken steeds kritisch naar alle aspecten van ons ondernemingsbestuur om er zeker van te zijn dat we dit op de beste manier blijven vormgeven.

Unilever is diep geworteld in de gemeenschappen waarin zij actief is. In 2002 hebben we overal in de wereld projecten gesteund, met name door onze vaardigheden en kennis te delen met anderen.

In 2002 hebben we de milieu-impact van onze activiteiten verder teruggebracht. Meer dan eenderde van onze vis is nu afkomstig uit duurzame bronnen en we hebben richtlijnen voltooid voor duurzaam beheer van vijf belangrijke landbouwgewassen. We kregen duidelijke waardering van buitenaf voor onze inzet om de kwaliteit van water in rivieren en meren te verbeteren en voor onze inspanningen op het gebied van duurzame landbouw en visserij. Voor het vierde jaar op rij voerden we de ranglijst aan in onze bedrijfstak in de Dow Jones Sustainability Indexes.

Een blik in de toekomst

We zijn vol vertrouwen dat de kracht van onze merken, de toewijding van onze mensen en de geografische spreiding van onze activiteiten Unilever in staat zullen stellen ook in 2003 te groeien. We hebben gedegen en duidelijke strategieën, we voeren merken die in de basisbehoeften van mensen voorzien en we genereren een solide kasstroom. Die essentiële elementen, plus een reputatie om trots op te zijn, zullen het ons mogelijk maken het groeitempo van De Weg naar Groei vast te houden, zelfs in de moeilijke tijden die wellicht voor ons liggen. Wij danken al onze medewerkers, waar ook ter wereld, voor hun inzet en voortreffelijke teamwerk het afgelopen jaar.

Antony Burgmans

Niall FitzGerald

Voorzitters van Unilever

Inleiding door de voorzitters

Unilever staat erom bekend dat zij zaken doet op een eerlijke en integere manier. Zij houdt daarbij rekening met de belangen van eenieder op wie haar activiteiten van invloed kunnen zijn. Een goede reputatie is van grote waarde, even waardevol als onze medewerkers en onze merken.

Voorop staat dat we een succesvol bedrijf willen zijn. Dat betekent investeren in groei en een evenwicht vinden tussen belangen op de korte termijn en die op de lange termijn. Het houdt ook in dat wij rekening moeten houden met de belangen van onze consumenten, medewerkers, aandeelhouders, zakenpartners en de wereld waarin wij leven.

Om succesvol te zijn, moeten wij ons allen houden aan de hoogste gedragsnormen. Die gedragsnormen zijn verwoord in de algemene beginselen zoals vervat in deze Gedragscode. Richtlijnen die meer in detail zijn afgestemd op de verschillende landen en bedrijven zullen deze beginselen als uitgangspunt gebruiken, maar de in die richtlijnen gestelde normen zullen niet minder strikt zijn, dan die in deze Code.

We willen dat deze Gedragscode meer is dan een verzameling fraai klinkende uitspraken. Zij moet een praktische rol spelen in onze dagelijkse bedrijfsvoering en ieder van ons dient deze gedragsregels naar letter en geest na te leven.

Antony Burgmans

Niall FitzGerald

In onze Code gebruiken wij gemakshalve de termen 'Unilever' en 'Unilever-bedrijven' als aanduiding voor de Unilever-groep die bestaat uit Unilever N.V., Unilever PLC en hun dochtermaatschappijen. Onder raden van bestuur wordt verstaan de leden van de raden van bestuur van Unilever N.V. en Unilever PLC.

Gedragsnormen

Wij voeren onze activiteiten uit op basis van eerlijkheid, integriteit en openheid en met respect voor de mensenrechten en belangen van onze medewerkers. Evenzo zullen wij de rechtmatige belangen respecteren van diegenen met wie wij betrekkingen onderhouden.

Naleving van de wet

Unilever-bedrijven en -medewerkers zijn verplicht de wetten en voorschriften na te leven van de landen waarin wij actief zijn.

Medewerkers

Unilever streeft naar verscheidenheid onder haar medewerkers, in een werkomgeving waarin mensen elkaar met vertrouwen en respect bejegenen en waarin iedereen zich verantwoordelijk voelt voor de resultaten en de reputatie van onze onderneming.

Wij zullen medewerkers uitsluitend werven, in dienst nemen en bevorderen op basis van de capaciteiten en vaardigheden die nodig zijn voor het werk dat gedaan moet worden. Wij willen veilige en gezonde arbeidsomstandigheden creëren voor alle medewerkers. Wij zullen geen enkele vorm van dwang- of kinderarbeid hanteren. Wij willen samen met onze medewerkers de vaardigheden en capaciteiten van ieder van hen ontwikkelen en vergroten. Wij respecteren de waardigheid van het individu en het recht van medewerkers op vrijheid van vereniging. Wij zullen zorgen voor een goede communicatie met onze medewerkers door middel van informatie- en overlegprocedures op bedrijfsniveau.

Consumenten

Unilever wil merkproducten en diensten op de markt brengen die steeds waarde toevoegen, een goede prijs-kwaliteitverhouding bieden en die veilig zijn bij het gebruik waarvoor zij bedoeld zijn. Etikettering, reclame en communicatie betreffende producten en diensten zullen nauwkeurig en correct zijn.

Aandeelhouders

Unilever zal haar activiteiten uitvoeren in overeenstemming met internationaal geaccepteerde grondslagen voor goed ondernemingsbestuur. Wij zullen aan alle aandeelhouders tijdige, regelmatige en betrouwbare informatie over onze activiteiten, structuur, financiële positie en resultaten verstrekken.

Zakenpartners

Unilever wil relaties met haar leveranciers, afnemers en zakenpartners onderhouden die tot wederzijds voordeel strekken. In onze zakelijke contacten verwachten we van onze partners dat zij gedragsregels toepassen die consistent zijn met de onze.

8 Onze Gedragscode

Betrokkenheid bij de gemeenschap

Unilever streeft ernaar als onderneming een betrouwbaar lid van de samenleving te zijn en, als integraal onderdeel daarvan, haar verantwoordelijkheden na te komen jegens de samenlevingen en gemeenschappen waarin zij actief is.

Maatschappelijke activiteiten

Unilever-bedrijven worden gestimuleerd hun rechtmatige zakelijke belangen te bevorderen en te verdedigen. Unilever zal samenwerken met overheden en andere instanties, zowel rechtstreeks als via branche-organisaties, bij het ontwikkelen van voorgenomen wetgeving en andere regelgeving op die gebieden die haar rechtmatige zakelijke belangen kunnen beïnvloeden. Unilever ondersteunt geen politieke partijen en verstrekt geen bijdragen aan fondsen van groeperingen die het bevorderen van partijbelangen nastreven.

Het milieu

Unilever zet zich ervoor in de invloed van haar activiteiten op het milieu voortdurend beter te beheersen en op de langere termijn een duurzame bedrijfsvoering te ontwikkelen. Zij zal met partners samenwerken om milieuzorg te bevorderen, inzicht in milieuvraagstukken te vergroten en goede werkmethoden te verspreiden.

Innovatie

In ons wetenschappelijk onderzoek gericht op innovatie ter voorziening in de behoeften van de consument, zullen wij de zorgen van de consument en de samenleving respecteren. Wij zullen werken op basis van deugdelijk wetenschappelijk onderzoek en daarbij stringente normen voor productveiligheid hanteren.

Mededinging

Unilever gelooft in krachtige, maar eerlijke mededinging en ondersteunt de ontwikkeling van passende wetgeving op dit gebied. Unilever-bedrijven en -medewerkers zullen handelen in overeenstemming met de principes van eerlijke mededinging en met alle toepasselijke voorschriften.

Zakelijke integriteit

Unilever geeft noch ontvangt, direct of indirect, steekpenningen of andere oneigenlijke voordelen gericht op zakelijk of financieel gewin. Het is geen enkele medewerker toegestaan een gift of betaling aan te bieden, te geven of te ontvangen die smeergeld vertegenwoordigt of als zodanig kan worden geïnterpreteerd. Ieder verzoek om of aanbod van smeergeld moet onmiddellijk worden afgewezen en aan het management worden gerapporteerd.

Unilevers financiële administratie en ondersteunende documenten moeten de aard van de onderliggende transacties nauwkeurig omschrijven en weergeven. Geheime of niet-geregistreerde rekeningen, geldbedragen of activa zullen niet worden gecreëerd of aangehouden.

Belangentegenstellingen

Van alle Unilever-medewerkers wordt verwacht dat zij persoonlijke activiteiten en financiële belangen vermijden die strijdig zouden kunnen zijn met hun verantwoordelijkheden ten opzichte van de onderneming. Het is Unilever-medewerkers verboden gewin voor zichzelf of anderen na te streven door misbruik van hun positie.

Naleving – Controle – Rapportage

Naleving van deze Gedragscode is een essentieel onderdeel van ons succes als bedrijf. De raden van bestuur van Unilever zijn ervoor verantwoordelijk dat alle medewerkers deze gedragsregels kennen, het belang ervan inzien en zich eraan houden.

De dagelijkse verantwoordelijkheid wordt gedelegeerd aan het senior management van de regio's en de werkmaatschappijen. Zij zijn ervoor verantwoordelijk dat deze Gedragscode wordt toegepast, indien noodzakelijk door middel van gedetailleerdere richtlijnen afgestemd op lokale behoeften.

Bevestiging dat de Gedragscode is nageleefd, wordt ieder jaar gegeven en gecontroleerd. Naleving van de Gedragscode wordt beoordeeld door de raden van bestuur, ondersteund door de Auditcommissie en de Corporate Risk Commissie.

Iedere inbreuk op de Gedragscode moet worden gerapporteerd volgens de door de secretarissen van Unilever vastgestelde procedures. Als Unilever door naleving van deze gedragsregels en andere verplicht te volgen beleidslijnen en instructies op enigerlei wijze verlies lijdt, zullen de raden van bestuur dit het management niet aanrekenen.

De raden van bestuur van Unilever verwachten van medewerkers dat zij iedere inbreuk, of een vermoeden daarvan, onder hun aandacht of die van het senior management brengen.

Er zijn maatregelen getroffen om medewerkers in staat te stellen vertrouwelijk te rapporteren en geen enkele medewerker zal van een dergelijke melding nadeel ondervinden.

Bedrijfsomschrijving

Unilever is een van de grootste leveranciers ter wereld van consumentenproducten met een hoge omloopsnelheid in de categorieën voedingsmiddelen en huishoudelijke en persoonlijke verzorging.

Bedrijfsstructuur

Onze activiteiten zijn ondergebracht in twee wereldwijde divisies – Voedingsmiddelen en Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging (HPC) – elk geleid door een divisiedirecteur. Deze structuur maakt de noodzakelijke concentratie op onze activiteiten in Voedingsmiddelen en Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging mogelijk, zowel regionaal als wereldwijd.

De activiteiten van deze twee divisies zijn ingedeeld in regionale groepen, met uitzondering van een aantal activiteiten die mondiaal zijn georganiseerd. Binnen HPC is dit Luxe Parfums ('Prestige') en binnen Voedingsmiddelen gaat het om IJs en Diepvriesproducten, Slim•Fast Wereldwijd en Foodsolutions, een bedrijf dat oplossingen biedt voor professionele koks en cateraars. De regionale en de wereldwijde ondernemingen worden geleid door groepsbestuurders die verantwoordelijk zijn voor de winstgevendheid. Deze ondernemingen blijven de drijvende kracht achter Unilever. Zij omvatten de werkmaatschappijen, die een sleutelrol spelen in de contacten met afnemers en consumenten, waardoor we snel kunnen reageren op de behoeften in lokale markten.

Details over de belangrijkste aan- en verkopen van bedrijven zijn vermeld op pagina 16 en 17. Alleen transacties die van bijzonder belang zijn voor onze bedrijfsstructuur worden hieronder genoemd.

Voedingsmiddelen

Uitleg over de nieuwe categoriestructuur van deze divisie is te vinden onder Voedingsmiddelen op pagina 24.

Culinaire Producten en Dressings

Wij zijn wereldmarktleider in het segment Culinaire Producten en Dressings.

Ons leidende culinaire merk, *Knorr*, is Unilevers grootste merk met verkopen van meer dan € 3,3 miljard in ruim 100 markten. Het assortiment omvat soepen, bouillons, sauzen, snacks, noedels, diepvriesmaaltijden en kant-en-klare (deel)gerechten. Ons uitgebreide assortiment culinaire producten wordt momenteel over de hele wereld op de markt gebracht onder verschillende merknamen.

Hellmann's is 's werelds nummer één in mayonaise. In combinatie met andere belangrijke dressingmerken in onze portefeuille, waaronder *Amora*, *Calvé* en *Wishbone*, zijn wij wereldwijd de grootste in dressings. We breiden ons assortiment dressings nog steeds in hoog tempo uit om de consument zoveel mogelijk aantrekkelijke producten te bieden die aansluiten op diens toenemende behoefte aan nieuwe smaken, samenstellingen en structuren, gezonde alternatieven en snacks.

Met *Bertolli*, dat ooit begon als marktleider in Italiaanse olijfolie, bouwen we voort op al het goede van de Italiaanse keuken. We breiden het assortiment uit met spreads, dressings en pastasauzen. *Bertolli* is nu in meer dan 30 landen op de markt.

Spreads en Bak- & Braadproducten

Op het gebied van Spreads zijn wij marktleider in Europa en Noord-Amerika. In Spreads en Bak- & Braadproducten hebben we een omzet van meer dan € 6 miljard in meer dan 100 landen.

Spreads van *Becel* en *Flora* bevatten ingrediënten die hebben bewezen de hoeveelheid cholesterol te verlagen. Nieuwe bak- en braadproducten, zoals *Rama/Blue Band Culinesse*, een vloeibare margarine, bieden een gezonder alternatief voor traditionele oliën en vetten.

Gezondheid & Welzijn

Consumenten vragen in toenemende mate om gezonde alternatieven voor hun eten en drinken. Wij voorzien in hun behoeften met een uitgebreid scala aan producten en merken, zoals *Slim•Fast*, dat hen helpt hun gewicht te beheersen met gezonde voedingsmiddelen die in hun dagelijks leven passen. Vanuit Noord-Amerika zet *Slim•Fast* de opmars naar Europa, Azië en Latijns-Amerika voort met een assortiment van onder meer maaltijdvervangende drankjes, soepen en ontbijtrepen. Het merk heeft nu een omzet van meer dan € 1 miljard.

In Azië en Afrika voorzien we met ons merk *Annapurna* in de behoefte van consumenten aan verrijkte basisvoeding in betaalbare hoeveelheden; in Latijns-Amerika brengen we *AdeS* op de markt, lekkere en voedzame drankjes op basis van soja.

Dranken

Wij zijn de grootste leverancier van verpakte thee onder merknaam in de wereld met onze merken *Lipton* en *Brooke Bond*. *Lipton* is het grootste thee- en ijsheermerk ter wereld. In Noord-Amerika hebben we kortgeleden een nieuwe innovatieve frisdrank geïntroduceerd: *Lipton Brisk*. Onze joint venture met PepsiCo Inc. heeft gezorgd voor een aanvullend distributienetwerk, waardoor we in staat zijn het afzetgebied van onze merken te vergroten.

IJs en Diepvriesproducten

Wij zijn de grootste ijsproducent ter wereld en we verkopen ijs in meer dan 40 landen. Onze ijsmerken met het 'Hart'-logo, zoals *Cornetto*, *Magnum*, *Carte d'Or* en *Solero* worden internationaal verkocht. *Breyers*, *Ben & Jerry's*, *Klondike* en *Popsicle* zijn leidende merken in Noord-Amerika. *Ben & Jerry's* is nu ook in Europa op de markt.

Wij zijn de grootste diepvriesproducent in Europa, met de merken *Findus* in Italië, *Birds Eye* in het Verenigd Koninkrijk en *Iglo* in de meeste andere Europese landen.

10 Over Unilever

Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging

Huishoudelijke Verzorging en Professionele Reiniging

Wereldwijd zijn wij een van de marktleiders in huishoudelijke verzorging. Onze producten voor huishoudelijke verzorging voldoen aan de uiteenlopende eisen die consumenten stellen bij het schoonmaken van hun woning en het wassen van hun kleding. Onze wasmiddelen omvatten gemakkelijk te gebruiken tabletten en traditionele waspoeders en vloeibare producten voor het inweken en voor de hand- en machinewas. In zich ontwikkelende markten zijn specifieke producten, zoals wasmiddelen in staafvorm, beschikbaar voor consumenten met een laag inkomen. Onze producten voor huishoudelijke reiniging kunnen voorzien in de meeste behoeften op het gebied van reiniging en hygiëne in en om het huis.

Onze merken voor huishoudelijke verzorging zijn verkrijgbaar in meer dan 100 landen. Veel van deze merken zijn marktleider. Onze merken in deze categorie zijn onder meer *Omo*, *Surf*, *Looks Great*, *Snuggle*, *Comfort*, *Cif* en *Domestos*.

In mei 2002 hebben we DiverseyLever, onze onderneming in institutionele en industriële reiniging, verkocht aan Johnson Professional. Unilever behoudt een belang van eenderde in het samengevoegde bedrijf JohnsonDiversey met een optie om zich vanaf 2007 uit de onderneming terug te trekken.

Persoonlijke Verzorging

Wij zijn een van de wereldmarktleiders in huid- en haarverzorging, deodorants en antitranspiratiemiddelen. Op het gebied van huidverzorging zijn onze internationale merken onder meer *Lux*, *Dove* en *Pond's*. *Rexona*, *Axe* en *Dove* zijn de belangrijkste deodorant- en antitranspiratiemerken. Haarverzorgingsproducten zijn beschikbaar onder de merken *Sunsilk*, *Dove* en *Suave*.

In veel landen hebben we ook belangrijke marktaandelen in mondhygiëne, met een brede spreiding van producten, met name onder het merk *Signal*.

Ons bedrijf in Luxe Parfums is een van de grootste ter wereld. We verkopen een aantal parfums onder de naam *Calvin Klein*, waaronder *Obsession*, *Eternity* en *Truth*. Daarnaast zijn in de afgelopen jaren *ck one* en *Crave* geïntroduceerd, gericht op een jong publiek. De luxe-parfummerken *Cerruti*, *Lagerfeld*, *Chloé* en *Valentino*, completeren samen met *Nautica*, *Vera Wang* en *BCBG*, ons uitgebreide assortiment.

Overige activiteiten

Ter ondersteuning van onze consumentenmerken bezitten we zowel theeplantages in India, Kenia en Tanzania als palmolieplantages in de Democratische Republiek Kongo, Ivoorkust en Ghana.

Risicodragend kapitaal

Zoals aangekondigd op 30 september 2002 gaat Unilever € 170 miljoen investeren in initiatieven die nauw aansluiten bij haar kernactiviteiten in Voedingsmiddelen en Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging. Hiervan is € 100 miljoen bestemd voor het onlangs opgerichte

Langholm Capital Partners Fund, waarin Unilever de belangrijkste investeerder is. Langholm gaat zich voornamelijk concentreren op het verkrijgen van meerderheidsbelangen of invloedrijke minderheidsbelangen in Europese ondernemingen die tussen de € 20 miljoen en € 200 miljoen waard zijn en waarvan de groeivoorzichten voor de middellange termijn aantoonbaar boven het gemiddelde liggen. Unilever is tevens van plan over een periode van drie jaar tot € 70 miljoen te investeren in twee eigen, onafhankelijke venturefondsen, Unilever Ventures en Unilever Technology Ventures. Het eerste fonds zal zich richten op jonge, groeiende ondernemingen en het andere, gevestigd in Californië, op nieuwe technologieën en startende ondernemingen.

Technologie en innovatie

Om onze strategie De Weg naar Groei te ondersteunen, concentreren we onze research en ontwikkeling op een beperkt aantal wereldwijde projecten die onze leidende merken versterken. We hebben een netwerk van Global Innovation Centres (wereldwijde innovatiecentra) opgezet om de merken verder te ontwikkelen en hun groei in alle sectoren en regio's te versnellen.

In 2002 besteedden we € 1 166 miljoen (2001: € 1 178 miljoen; 2000: € 1 187 miljoen) aan research en ontwikkeling, 2,4% van onze omzet. Door nieuwe werkmethoden sloten research en ontwikkeling beter aan op de bedrijfsbehoeften en verhoogden we de kwaliteit en het tempo van innovatie. Zo stemden we onze research- en ontwikkelingsstrategie beter af op strategische plannen van de divisies en gingen deze disciplines deel uitmaken van nieuwe teams gericht op wereldwijde merken.

Deze veranderingen, waarbij we onze middelen concentreerden op een beperkt aantal wereldwijde projecten, hebben tot belangrijke ontwikkelingen geleid. In de divisie Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging was dit onder meer één enkel ingrediënt voor *Comfort* en *Snuggle* wasverzachtters, waardoor we effectiever konden inkopen en onze productiekosten konden verlagen. Daarnaast hebben we *Dove ultra*, hydraterende zeep ontwikkeld; in Europa, Azië en Latijns-Amerika hebben we *Dove* hydraterende shampoo en conditioner op de markt gebracht. De divisie introduceerde ook een nieuwe formule voor *Axe*, die een hoogwaardige bescherming tegen transpiratiegeur biedt; in het segment van producten tegen veroudering van de huid hebben we *Pond's Dramatic Results* geïntroduceerd, waarvan de doeltreffendheid klinisch bewezen is.

Ook de divisie Voedingsmiddelen kwam met een reeks innovaties. In Latijns-Amerika werd een *Knorr*-snackassortiment geïntroduceerd dat betaalbare, voedzame producten biedt voor consumenten met een laag inkomen. In het Verenigd Koninkrijk werd de consument een *Knorr*-assortiment gezonde voeding geboden onder de naam *Knorr Vie*. *Lipton* bracht een nieuwe, verfrissende limonade op de markt in de Verenigde Staten en een nieuwe theedrank, *Sparkle*, in Japan. *Slim•Fast* introduceerde mueslirepen in de Verenigde Staten en onder het merk *Bertolli* werden in Europa nieuwe vloeibare margarines en pastasauzen op de markt gebracht.

In totaal heeft Unilever 450 nieuwe octrooien aangevraagd. Sommige innovaties leverden in 2002 al een aanzienlijke bijdrage; de gunstige effecten van andere zullen in 2003 merkbaar worden.

Informatietechnologie

Ook in 2002 hebben we onze IT-organisatie gericht op het behalen van Unilevers doelstellingen.

We hebben bedrijfsprocessen en belangrijke transactiesystemen verder vereenvoudigd, waarbij we gebruikmaakten van ons wereldwijde samenwerkingsverband met SAP. Doordat we nu informatie, processen en systemen met elkaar delen, kunnen we sneller overgaan naar regionale bedrijven en de schaalgrootte van Unilever volledig benutten. Door subtiel maar gedisciplineerd met onze wereldwijde, gemeenschappelijke systemen om te gaan, bereiken we wereldwijd synergieën en tegelijkertijd kunnen we ons effectiever concentreren op onze afnemers en consumenten, zowel lokaal als regionaal. Al deze veranderingen zijn mogelijk gemaakt door de vereenvoudiging van onze IT-infrastructuur. Daarnaast leverde dit kostenbesparingen op, onder meer door ondertekening van het grootste telecommunicatiecontract – met British Telecom – dat we ooit hebben afgesloten. Met dit contract hebben we het aantal leveranciers wereldwijd teruggebracht van vierhonderd naar één.

Onze wereldwijde databank, dit jaar met succes opgezet, is cruciaal voor de beschikbaarheid van gemeenschappelijke informatie binnen heel Unilever en voor de ondersteuning van onze regionale bedrijven. Op basis hiervan hebben we informatiesystemen gebouwd om de resultaten van De Weg naar Groei te bewaken, gebruikmakend van strategische applicaties voor de productieketen, en voor de verdere ontwikkeling van merken en klantenrelaties. Onze financiële, management- en merkenrapportage wordt in dezelfde databank samengebracht. Dit moet in 2003 klaar zijn. Deze systemen bieden Unilever informatie die vollediger, consistent en sneller beschikbaar is dan ooit.

Met succes hebben we ons wereldwijde e-business portaal, de Unilever Private Exchange, uitgetest. Dit portaal, dat in 2003 volledig operationeel wordt, versterkt onze mogelijkheden op het gebied van elektronisch zakendoen door middel van veilige koppelingen tussen enerzijds onze groepsmaatschappijen en de systemen van onze leveranciers en afnemers en anderzijds met externe elektronische markten. Het succes van deze markten en portalen is natuurlijk afhankelijk van industriestandaarden voor uitwisseling van elektronische informatie.

Unilever heeft laten zien dat zij zich wil inzetten voor zulke industriestandaarden door medevoorzitter te worden van het Global Commerce Initiative, de grootste adviesgroep ter wereld voor vrijwillig toe te passen datastandaarden. We zijn bezig met een elektronische productcatalogus op basis van deze standaarden, zodat de detailhandel gemakkelijker bestellingen kan plaatsen.

Enkele goede voorbeelden van de wijze waarop wij, voortbouwend op wat we al deden, e-business technologie effectief benutten:

- merkenwebsites en rechtstreekse e-mailcommunicatie. Deze vormen een wezenlijk onderdeel van een nieuwe, interactieve en gepersonaliseerde marketingaanpak, die is gericht op de voor ons meest waardevolle consumenten en dient als ondersteuning van onze wereldwijde merken;
- ons Ariba on-line-inkoopstelsel. Hiermee kopen we artikelen die niet voor de productie bestemd zijn, met kwantumkorting van geselecteerde leveranciers. Momenteel werken bijna 2 000 Unilever-medewerkers in 24 landen met Ariba;
- in ons Europese voedingsmiddelenbedrijf hebben we onze fabriekssystemen en de systemen van onze strategische leveranciers aan elkaar gekoppeld. Hierdoor kunnen leveranciers onze voorraden beheren;
- in India hebben we ervoor gezorgd dat meer dan 1 000 handelaren verbinding hebben met onze systemen. Daardoor kunnen ze hun voorraden beter beheren en gemakkelijker aanvullen. Dit heeft geleid tot hogere verkopen en heeft bij afnemers geresulteerd in besparingen op voorraden.

Verantwoordelijkheid voor het milieu

Vruchtbare landbouwgrond, een bloeiende visstand en schoon water: natuurlijke bronnen en rijkdommen die essentieel zijn voor ons succes. We willen er dan ook zo veel mogelijk aan doen om ze te beschermen. Een streven dat trouwens volledig aansluit bij het groeiende maatschappelijk besef dat we allemaal zorgvuldiger moeten omgaan met ons milieu.

Ook in 2002 hebben we veel aandacht besteed aan het verminderen van de invloed van onze activiteiten op het milieu, terwijl onze productie toenam. We blijven onze prestaties op dit gebied toetsen aan onze doelstellingen. De laatste gegevens (2001) zijn te vinden op www.unilever.com/environmentsociety. Ook hebben we onze milieustrategie aangepast om op de lange termijn de invloed van onze activiteiten op het milieu te kunnen blijven terugdringen.

Overal ter wereld gebruiken steeds meer mensen onze voedingsmiddelen. Het is dus belangrijk dat we zorgen voor een duurzame aanvoer van landbouwproducten. Met het voltooiën van de richtlijnen voor duurzaam beheer van onze vijf belangrijkste gewassen – palmolie, thee, doperwt, spinazie en tomaten – heeft ons programma voor duurzame landbouw zijn eerste doelstelling behaald. Deze richtlijnen werden in 2002 overeengekomen met de Sustainable Agriculture Advisory Board, een interne commissie van deskundigen op het gebied van duurzame landbouw. De richtlijnen worden gepubliceerd op www.growingforthefuture.com. Om te zorgen dat het milieu ervan profiteert, delen we onze kennis van goede landbouwmethoden met anderen. Samen met andere bedrijven hebben we het Sustainable Agriculture Initiative opgericht (een programma voor duurzame landbouw).

12 Over Unilever

Wat we bereikt hebben in de landbouw, proberen we ook in de visvangst te bereiken. Meer dan eenderde van onze vis komt nu al uit duurzame bronnen. Zes procent daarvan, waaronder hoki uit Nieuw-Zeeland, kreeg het kwaliteitskeurmerk van de Marine Stewardship Council. Dat is een flinke stap in de richting van ons doel om in 2005 al onze vis uit duurzame bronnen te betrekken. We blijven ons inzetten voor een duurzamer visserijbeleid in Europa.

Water: niemand kan zonder. Consumenten hebben het nodig bij het gebruik van onze producten, in de landbouw is het nodig voor irrigatie en in onze fabrieken is het nodig voor het productieproces. Als een van onze wereldwijde initiatieven op het gebied van duurzaam waterbeheer hebben we onze samenwerking met de Rhodes University in Zuid-Afrika verder uitgebouwd. Als onderdeel hiervan richt het Unilever Centre for Environmental Water Quality zich op beter waterbeheer en helpt het te zorgen voor voldoende bronnen van schoon, vers water.

We hebben onze invloed op het milieu in diverse opzichten weten te verminderen, bijvoorbeeld wat betreft ons energie- en waterverbruik. Maar we haalden nog niet al onze ambitieuze doelstellingen.

Voor het vierde jaar op rij voeren we binnen onze bedrijfstak de ranglijst aan in de Dow Jones Sustainability Indexes. Ook onze milieuraportage kreeg lof toegezwaid: we ontvingen een onderscheiding van de ACCA, de Association of Chartered Certified Accountants in het Verenigd Koninkrijk. Deze prijs maakt deel uit van de 'ACCA UK Awards for Sustainable Reporting', prijzen die de ACCA toekent voor verslaggeving over duurzaam ondernemen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Maatschappelijk verantwoord ondernemen maakt al sinds jaar en dag onlosmakelijk deel uit van de manier waarop wij zakendoen. Onze doelstelling en Gedragscode verplichten ons de hoogst denkbare zakelijke gedragsnormen te hanteren bij het nastreven van ons uiteindelijke doel – het voorzien in de dagelijkse behoeften van mensen, overal.

De normen die zijn vastgelegd in de Gedragscode vormen de leidraad voor wat ons dagelijks bezighoudt, zoals de veiligheid van onze producten en de invloed van onze activiteiten op het milieu. De in 2001 herziene Code is het afgelopen jaar verspreid binnen onze hele onderneming, zodat alle medewerkers goed kunnen begrijpen wat deze voor hen betekent. De verspreiding, met wereldwijde en regionale workshops, werd ondersteund door een intranetsite en een educatief programma on line. De Gedragscode is beschikbaar in meer dan 35 talen.

De directeur concernontwikkeling bepaalt ons beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De afgelopen jaren hebben we in dit kader vooral getracht een beter inzicht te verschaffen in de effecten van onze activiteiten op de samenleving. Zakendoen op een verantwoorde en duurzame wijze zien wij als de kern van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Voor ons betekent dit: producten bieden die voldoen aan lokale behoeften, investeren in productiecapaciteit en onze

technische kennis verspreiden. Verder gaat het ook om samenwerken met partners binnen onze productieketen en in lokale gemeenschappen en zorgen dat verantwoord omgaan met het milieu centraal staat in onze bedrijfsvoering.

In het najaar van 2002 verscheen voor de tweede maal ons sociaal jaarverslag (Social Review; on line beschikbaar op www.unilever.com/environmentalsociety). Dit sociaal jaarverslag beschrijft wat het voor ons bedrijf betekent een verantwoordelijk lid van de samenleving te zijn. Het geeft een beeld van de dagelijkse gang van zaken in onze onderneming wereldwijd en belicht onze betrekkingen met consumenten, afnemers, medewerkers en met anderen die op een of andere wijze betrokken zijn bij Unilever.

In 2002 hebben onze bedrijven ongeveer € 69 miljoen bijgedragen aan uiteenlopende projecten ten behoeve van de samenleving. Zo ontplooiden we commerciële marketinginitiatieven die een maatschappelijke bijdrage leverden, zoals het gebitsverzorgingsprogramma van *Signal* tandpasta in Saoedi-Arabië en de campagne voor verkeersveiligheid van *Bushells* thee in Australië. Daarnaast investeerden we ook in projecten als *uniquely ME!*, ons programma in samenwerking met de Girl Scouts in de VS om achterstandskinderen meer zelfvertrouwen te geven.

Vaak maakt juist onze rechtstreekse betrokkenheid een groot verschil. Zo steunt Unilever lokale scholen in China, Mexico en Zuid-Afrika, niet alleen met financiële bijdragen, maar ook doordat haar werknemers tijd vrijmaken om les te geven of om te helpen bij verbouwingen. Eind 2001 heeft ons bedrijf in Brazilië geholpen een overtollige ijsfabriek te renoveren en deze vervolgens geschonken aan de lokale gemeenschap. De fabriek is nu in gebruik als technische school. 21 000 studenten uit gezinnen met een laag inkomen volgen hier cursussen die variëren van computergebruik tot hotelmanagement en toerisme.

Ook onze merken dragen hun steentje bij. *Becel* wijst al sinds jaar en dag op het belang van een gezond hart. In dat kader droeg het in Canada bij aan Stroke Month (een maand met speciale aandacht voor beroertes) en World Heart Day (Wereldhartdag) door in verschillende provincies 25 dollarcent per verkocht product te doneren. Hiermee werd een bedrag van Can\$ 200 000 (€ 136 000) bijeengebracht voor hartonderzoek en programma's in ziekenhuizen. In Europa en Chili ondersteunt ons merk *Domestos* initiatieven op het gebied van gezondheid en hygiëne in een vijfjarig samenwerkingsverband met het Rode Kruis. Ook andere merken in Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging gaan hieraan deelnemen. Door ons te concentreren op gebieden waar wij onze kennis van zaken het meest effectief kunnen inzetten, kunnen we naar ons gevoel de grootste bijdrage leveren aan de samenleving.

Concurrentie

Onze bedrijven in consumentenproducten hebben te maken met een breed en divers scala aan concurrenten. Veel van onze concurrenten opereren eveneens op internationale basis, maar anderen zijn meer regionaal of lokaal georiënteerd.

De concurrentie is intens en vol uitdagingen. Onze aanpak om concurrenten voor te blijven en meerwaarde te bieden aan consumenten en afnemers is drieledig:

- voortdurend nieuwe en verbeterde producten ontwikkelen;
- onze innovaties en concepten delen met al onze bedrijven over de hele wereld;
- streven naar kostenverlaging van onze grondstoffen-aankoop en productie- en distributieprocessen met behoud en zelfs verbetering van de kwaliteit van onze producten.

Wij ondersteunen pogingen om de concurrentie transparanter te maken door liberalisering van de internationale handel. Ook ondersteunen wij de verdere ontwikkeling van de gemeenschappelijke Europese markt en de toelating van andere Europese landen tot de Europese Unie.

Export

Onze producten worden in bijna alle landen van de wereld verkocht en in veel landen hebben we productievestigingen. Binnen de Europese Unie is de productie geconcentreerd in enkele lidstaten, maar we zijn er in alle landen op de markt.

Ook exporteren wij een breed scala aan producten naar landen waar wij ze niet produceren. Deze vorm van export, veelal vanuit onze bedrijven in aangrenzende landen, gebruiken wij vaak om nieuwe markten te ontwikkelen, voordat we lokale productiefaciliteiten gaan opzetten.

Seizoensinvloeden

Een deel van onze producten, zoals ijs en luxe parfums, heeft te maken met aanzienlijke omzetschommelingen door seizoensinvloeden. Unilever opereert echter wereldwijd in veel verschillende markten en productcategorieën.

Waarschijnlijk zal dan ook geen enkel seizoenelement van materieel belang zijn voor de resultaten van de Groep als geheel.

Mensen

Per jaareinde in duizenden	2002	2001	2000	1999	1998
Europa	60	71	80	74	80
Noord-Amerika	21	22	39	22	23
Afrika, Midden-Oosten en Turkije	52	49	48	50	59
Azië en Pacific	82	85	84	71	72
Latijns-Amerika	32	38	44	29	31
Totaal	247	265	295	246	265

Een essentieel onderdeel van onze strategie De Weg naar Groei is dat we een ondernemerscultuur creëren die onze mensen aanzet tot een passie om te winnen. In 2002 hebben we deze cultuur verder verankerd in Unilever.

Een goed voorbeeld van ondernemerschap in actie was de ommekeer die werd bereikt bij onze, aanvankelijk langzaam groeiende, bedrijven in Australië en Nieuw-Zeeland. Deze omslag was het gevolg van de samenvoeging van alle activiteiten tot één Australisch-Aziatisch bedrijf, waardoor alle medewerkers werden gestimuleerd tot een totaal andere aanpak en een nauwer contact met de consument. Hun energie en enthousiasme is een voorbeeld voor soortgelijke initiatieven overal ter wereld.

We willen dat onze mensen zich richten op duurzame groei van de onderneming. Een enquête die we hebben gehouden onder meer dan 100 000 Unilever-medewerkers in 110 landen heeft ons een waardevol inzicht gegeven in wat we hebben bereikt op onze Weg naar Groei. De resultaten helpen ons om ons personeelsbeleid verder te ontwikkelen.

Carrièreontwikkeling bij Unilever is – helemaal in lijn met onze ondernemerscultuur – een gedeelde verantwoordelijkheid tussen leidinggevend en hun teams.

In 2002 hebben we verschillende initiatieven ontplooid om de ontwikkeling van onze mensen te stimuleren. We hebben meer nadruk gelegd op het meten van prestatie, onder andere door intensief gebruik te maken van onze 'Leiderschap voor Groei'-profielen, die managers helpen betere coaches te worden. Oorspronkelijk ontwikkeld voor het topmanagement, worden ze nu op alle management-niveaus toegepast.

Unilevers toekomst hangt nauw samen met de ontwikkeling van ons managerspotentieel. In juli brachten zo'n 80 managers uit 35 landen vijf dagen samen door in het kader van ons programma 'Jonge leiders van morgen', onderdeel van onze uitgebreide strategie voor management-ontwikkeling. Dit evenement, dat door beide Unilever-voorzitters werd bijgewoond, hielp deelnemers na te denken over hoe hun persoonlijke doelen kunnen bijdragen aan de strategische doelstellingen van Unilever.

Ook in 2002 vonden we alternatieve manieren om de teamgeest te stimuleren en betrokkenheid bij Unilevers waarden te bevorderen. Zo brachten we 120 managers van onze Latijns-Amerikaanse divisie Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging bijeen om een aantal gemeenschapsvoorzieningen in São Paulo, Brazilië op te knappen.

Onze nieuwe divisiestructuur geeft onze mensen de bevoegdheid snel beslissingen te nemen en kansen te grijpen. Een voorbeeld is Dove hair in Azië, waarvan we het succes verder hebben uitgebouwd door het in 2002 in hoog tempo in 31 nieuwe landen te introduceren.

Als sluitstuk van de reorganisatie waarmee De Weg naar Groei gepaard gaat, zijn we bezig ons hoofdkantoor te stroomlijnen, zodat de centraal verleende diensten beter aansluiten op Unilevers veranderende behoeften.

14 Over Unilever

We willen managers stimuleren zelf meer invloed op hun carrière uit te oefenen. In dit kader zijn we in 2002 gestart met een interne vacaturebank. De meeste vacatures bij Unilever worden nu intern gepubliceerd op een nieuwe intranetsite. Doordat we zo kunnen vaststellen welke bestaande medewerkers de vacante functies zouden kunnen vervullen, helpt het systeem ons getalenteerde mensen voor het bedrijf te behouden.

Ons nieuwe Employer Brand (Unilever als merk op de arbeidsmarkt) zorgt ervoor dat we potentiële werknemers effectiever kunnen benaderen en vergroot onze aantrekkingskracht als werkgever. Het is nu geïntroduceerd in 55 landen.

Unilever is een van de meest rijkgeschakeerde organisaties ter wereld. De top 200 van onze leidinggevendenden telt 33 nationaliteiten en meer dan een kwart van onze managers is een vrouw. In 2002 hebben we wereldwijd een onderzoek naar onze diversiteit uitgevoerd om onze visie en strategie op dit gebied verder te ontwikkelen. Ook staan er initiatieven op stapel die moeten leiden tot meer begrip bij ons topmanagement voor de obstakels waarmee mensen met verschillende achtergronden te maken hebben.

We willen succes graag erkennen en belonen. We hebben ons programma voor langetermijn-beloningsregelingen uitgebreid met 4 000 medewerkers en de regeling voor prestatiebeloning met 15 000.

Transacties met verbonden partijen

Alle transacties met verbonden partijen vinden plaats conform de richtlijnen inzake prijzen voor onderlinge leveringen zoals beschreven op pagina 67 en bestaan voornamelijk uit verkopen aan joint ventures en deelnemingen. Afgezien van de in dit verslag behandelde transacties, waren er geen transacties met verbonden partijen die van materieel belang waren voor de Groep of voor de verbonden partijen en die in 2002 of de twee voorgaande jaren hadden moeten worden gerapporteerd. In ongeveer 40 landen treedt JohnsonDiversey Inc., waarin wij deelnemen, op als Unilevers exclusieve agent voor het professionele kanaal en ontvangt hiervoor een vergoeding. Informatie over garantiestellingen door de Groep wordt gegeven onder 24 op pagina 97 en onder 'Wederzijdse garanties op leningen' op pagina 139. Zoals beschreven op pagina 131 en pagina 134 geven de beide moedermaatschappijen ook garanties af aan groepsmaatschappijen.

Intellectueel eigendom

Wij bezitten een uitgebreide portefeuille van patenten en handelsmerken en verrichten sommige van onze activiteiten in licentie, op basis van patenten of handelsmerken in eigendom van of beheerd door derden. Wij zijn niet afhankelijk van één bepaald patent of een groep patenten. Wij beschermen onze merken en technologieën zo goed mogelijk.

Belangen in onroerend goed

Wij hebben belangen in onroerend goed in de meeste landen waar Unilever vestigingen heeft; geen ervan is echter van materieel belang voor de Groep als geheel. Wij gebruiken dit onroerend goed voornamelijk voor het huisvesten van productie- en distributieactiviteiten en als kantoor. De Groep heeft zowel gehuurd onroerend goed als onroerend goed in eigendom. Er spelen geen milieukwesties met betrekking tot het onroerend goed die een materiële invloed op de Groep zouden kunnen hebben. De leden van de raden van bestuur zijn van mening dat mogelijke verschillen tussen de marktwaarde van het onroerend goed van de Groep en de waarde waartegen het op de balans is opgenomen niet significant zijn. Een lijst van de belangrijkste groepsmaatschappijen en financiële vaste activa staat op pagina 126; details over materiële vaste activa zijn te vinden onder 10 op pagina 80.

Lopende juridische procedures en arbitrages

Wij zijn niet betrokken bij juridische procedures en arbitrages en hebben geen verplichtingen uit hoofde van milieuwetgeving die, in de context van de resultaten van de Groep, tot een materieel verlies zouden kunnen leiden. Geen van de bestuursleden noch onze corporate officers zijn betrokken bij juridische procedures tegen ons die materieel zouden kunnen zijn.

Unilever heeft bedrijven in een groot aantal landen en van tijd tot tijd zullen deze bedrijven onderworpen zijn aan onderzoeken door mededingings- en andere regelgevende autoriteiten. Het belangrijkste onderzoek in de afgelopen jaren betreft de distributie van ijs in Europa, met name de exclusiviteit van verkooppunten en vrieskisten. De beslissing van het Europese Hof van Eerste Aanleg betreffende ons beroep tegen de negatieve beslissing van de Europese Commissie inzake de exclusiviteit van vrieskisten in Ierland wordt in de eerste helft van 2003 verwacht. Als ons beroep in deze zaak verworpen wordt, zullen we de methode waarop wij via verkooppunten impuls-ijs aanbieden, moeten aanpassen, eerst in Ierland en daarna in de rest van Europa.

Regelgeving van overheidswege

Unilevers activiteiten zijn met name onderworpen aan nationale wetgeving die erop is gericht dat de producten veilig kunnen worden gebruikt voor hun beoogde doel en dat de etikettering en reclame-uitingen volledig in overeenstemming zijn met de desbetreffende regelgeving. De introductie van nieuwe producten en ingrediënten en processen is uitdrukkelijk onderworpen aan stringente controles. Unilevers activiteiten zijn daarnaast nog onderworpen aan wetgeving op het gebied van informatiebeveiliging en mededinging. Belangrijke regelgevende instanties zijn onder meer de Europese Commissie en de Food and Drug Administration in de Verenigde Staten.

Grondslag voor rapportering en commentaar

Onze waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op algemeen aanvaarde grondslagen (GAAP) in het Verenigd Koninkrijk en wetgeving in Nederland en het Verenigd Koninkrijk, die op een aantal punten afwijken van US GAAP. De voornaamste verschillen worden toegelicht op pagina 117. De benaderde nettowinst en het eigen vermogen op basis van US GAAP zijn opgenomen op pagina's 116 en 117.

De toelichting in dit bedrijfs overzicht is, tenzij anders vermeld, gebaseerd op de resultaten van de Groep inclusief de acquisities in ieder jaar, tegen **constante wisselkoersen** (zie hieronder) en vóór bijzondere posten en afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa (BEIA). In onze toelichting gebruiken we als definitie van omzet de omzet van de Groep, plus ons aandeel in de omzet van joint ventures, verminderd met ons aandeel in verkopen aan joint ventures die reeds in de cijfers van de Groep zijn opgenomen. Bedrijfs winst houdt in: de bedrijfs winst van de Groep plus ons aandeel in de bedrijfs winst van joint ventures. Ons aandeel in de omzet of de bedrijfs winst van deelnemingen is hierin niet opgenomen. Vermelding van verkopen en groei van de verkopen zijn op een onderliggende basis, exclusief het effect van verwervingen en verkopen van activiteiten. Vermelding van omzet groei houdt in: inclusief het effect van verwervingen en verkopen van activiteiten.

Rapporteringsvaluta en wisselkoersen

Resultaten en kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's op basis van gemiddelde wisselkoersen gedurende het jaar; balansposten worden omgerekend tegen de aan het einde van het jaar geldende wisselkoersen, met uitzondering van het gewone aandelenkapitaal van NV en PLC. Dit wordt omgerekend tegen de in de egalisatie-overeenkomst vastgelegde verhouding van £ 1 = f 12 en dan naar euro's tegen de officiële omwisselkoers van € 1 = f 2,20371 (zie 'Zeggenschap in Unilever' op pagina 136).

Dit bedrijfs overzicht is gebaseerd op constante wisselkoersen. Hierdoor wordt het versturende effect van koersfluctuaties geëlimineerd, wat leidt tot een duidelijker weergave van de onderliggende trends in de resultaten. Dit betekent dat we de jaarlijkse gemiddelde koersen van het voorgaande jaar gebruiken. Voor iedere periode van twee jaar geven de trends tussen de opeenvolgende jaren in euro's hetzelfde beeld als wanneer de resultaten in ponden sterling of US dollars tegen constante wisselkoersen waren getoond.

Voor de verslaggeving over 2000 tegen actuele wisselkoersen zijn de resultaten van Bestfoods, verworven op 4 oktober van dat jaar, omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoersen van het laatste kwartaal van 2000. In de overzichten over 2001 tegen constante wisselkoersen, opgenomen in het 'Bedrijfs overzicht' op de pagina's 18 tot en met 33, zijn de resultaten voor alle groepsonderdelen omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoersen voor geheel 2000. Dit betekent dat de resultaten van 2000 in deze overzichten kunnen afwijken van de bedragen omgerekend tegen actuele koersen.

Bijzonderheden over de wisselkoersen gebruikt bij het samenstellen van deze jaarrekening en de 'noon buying rates' ten opzichte van de US dollar worden getoond op pagina 115.

Resultaten 2002 vergeleken met 2001

Inclusief het effect van verwervingen en verkopen van activiteiten was de omzet van € 52 020 miljoen nagenoeg gelijk aan 2001. Exclusief het effect van verwervingen en verkopen van activiteiten bedroeg de onderliggende groei 4,2%. Het netto-effect van verwervingen en verkopen van activiteiten was een daling van 4,4%.

De bedrijfs winst BEIA steeg met 6,5% tot € 7 739 miljoen en de brutowinstmarge BEIA steeg tot 14,9% ten opzichte van 13,9% in 2001. Deze verbetering is voornamelijk te danken aan de herstructurering van de activiteiten en besparingen op inkoop in het kader van De Weg naar Groei, gecombineerd met het aanhoudende succes van de integratie van Bestfoods, gedeeltelijk gecompenseerd door hogere uitgaven voor advertenties en promoties.

De bedrijfs winst steeg met 3,4% tot € 5 436 miljoen. De netto-bijzondere posten zijn hoger dan in 2001, waarin de bijzondere posten hogere winsten op verkochte merken bevatten.

Bijzondere posten

De bedrijfs winst was inclusief netto-bijzondere lasten van € 939 miljoen die 59,7% hoger waren dan in 2001. De uitgaven voor herstructurering bedroegen € 1 298 miljoen, deels gecompenseerd door de vrijval van voorzieningen volgende op de gunstige afloop van enkele juridische claims en winsten op verkochte activiteiten van in totaal € 359 miljoen.

De bijzondere posten in het jaar hebben voornamelijk betrekking op de strategie De Weg naar Groei, die we op 22 februari 2000 bekendmaakten, om de groei te versnellen en marges te verhogen, en op herstructurering als gevolg van de integratie van Bestfoods. De totale met deze programma's gepaard gaande uitgaven zijn geschat op € 6,2 miljard over een periode van 5 jaar, waarvan het merendeel naar verwachting uit bijzondere posten zal bestaan. De in 2001 verantwoorde winst van € 828 miljoen op de verkoop van merken om goedkeuring van de mededingingsautoriteiten te verkrijgen voor de acquisitie van Bestfoods maakt geen deel uit van deze schatting.

Nadere informatie over mutaties in herstructurerings- en overige voorzieningen wordt verstrekt onder 19 op pagina 93.

Op basis van US GAAP zouden bepaalde herstructureringskosten in de betreffende jaren niet zijn verwerkt, voordat aan bepaalde additionele criteria was voldaan. Deze kosten zouden dan pas in volgende jaren zijn opgenomen. Informatie over de correcties met betrekking tot herstructureringskosten op basis van US GAAP wordt op pagina's 116 tot en met 118 verstrekt.

16 Bedrijfsoverzicht – belangrijkste ontwikkelingen

Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa

De afschrijvingslast bedroeg € 1 364 miljoen, een daling van 4,1% ten opzichte van 2001. 2002 is inclusief een bedrag van € 1 110 miljoen (2001: € 1 170 miljoen) in verband met Bestfoods.

Met ingang van 1 januari 2002 vindt er op basis van US GAAP geen systematische afschrijving meer plaats op goodwill en immateriële vaste activa met een onbepaalde levensduur. Nadere informatie wordt verstrekt op pagina's 116 tot en met 118.

Resultaten 2001 vergeleken met 2000

De netto-omzet steeg met 11% tot € 53 400 miljoen. Deze toename werd voor 12% veroorzaakt door acquisities, voor (5%) door afstotingen en voor 4% door onderliggende groei.

De bedrijfswinst BEIA steeg met 28% tot € 7 416 miljoen en de brutowinstmarge BEIA steeg van 12,0% in 2000 naar een recordhoogte van 13,9%. De margeverbetering is voornamelijk het gevolg van de gunstige effecten van het herstructureringsprogramma in het kader van De Weg naar Groei, van besparingen op inkoop en van de succesvolle integratie van Bestfoods.

De bedrijfswinst steeg met 66% tot € 5 360 miljoen, met name door de netto-invloed van acquisities en verkopen van bedrijven, deels tenietgedaan door een stijging van de afschrijvingslasten op goodwill.

Bijzondere posten

De bijzondere posten bedroegen € 620 miljoen in 2001, inclusief kosten van herstructurering van € 1 564 miljoen en winst op verkochte activiteiten van € 944 miljoen. Het laatstgenoemde bedrag bestaat voor € 828 miljoen uit winst op de verkoop van merken teneinde goedkeuring van de mededingingsautoriteiten te verkrijgen voor de acquisitie van Bestfoods en voor € 114 miljoen uit de winst op de verkoop van Unipath. De hiermee samenhangende kosten in de bedrijfswinst over 2001 waren € 393 miljoen.

Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa

De afschrijvingslast bedroeg in 2001 € 1 436 miljoen, inclusief € 1 186 miljoen voor Bestfoods.

Verworven en verkochte bedrijven

In 2002 hebben we ons belang in Robertsons in Zuid-Afrika en Israël vergroot tot 59% en verkregen we een eenderde belang in JohnsonDiversey Holdings Inc. (zie hierna).

In 2001 hebben geen belangrijke verwervingen plaatsgevonden.

Op 18 februari 2003 kondigde Unilever aan overeenstemming bereikt te hebben met Ajinomoto Co. Inc, Japan over de verwerving van de door deze gehouden aandelen in CPC/Aji Asia, een joint venture met activiteiten in 6 landen. De verwerving vindt in twee tranches plaats. Ongeveer de helft van Ajinomoto's belang zal op 25 maart 2003 worden overgedragen en de rest in maart 2004.

Unilever zal \$ 381 miljoen betalen (ongeveer € 360 miljoen) voor Ajinomoto's belang. Unilever heeft vanaf 25 maart 2003 volledige zeggenschap in de gehele vennootschap. De overeenkomst moet nog door de mededingingsautoriteiten goedgekeurd worden.

Gedurende 2002 zijn 35 bedrijven verkocht voor een totaalbedrag van ongeveer € 1 993 miljoen. De belangrijkste verkopen in 2002 waren:

Op 8 januari 2002 voltooiden we de verkoop van Unimills, Unilevers raffinaderij in Zwijndrecht, Nederland, aan Golden Hope Plantations Berhad in Maleisië, voor ongeveer € 60 miljoen in contanten. Unimills had in 2001 een omzet van ongeveer € 130 miljoen.

In januari en februari 2002 verkochten we het snackbedrijf Mafer aan Sabritas en ons culinair bedrijf Clemente Jacques aan La Costeña, beide in Mexico. Deze bedrijven hadden in 2001 tezamen een omzet van ongeveer € 40 miljoen.

Op 3 mei 2002 voltooiden we de verkoop van DiverseyLever, ons bedrijf in institutionele en professionele reiniging, aan Johnson Professional voor ongeveer \$ 0,9 miljard (€ 1,0 miljard) in contanten en een lening van \$ 241 miljoen (€ 270 miljoen). Daarnaast nam Unilever een belang van eenderde in de gecombineerde activiteiten (JohnsonDiversey), met een optie om ons vanaf 2007 uit de onderneming terug te trekken. Een waardering van ongeveer \$ 300 miljoen (€ 330 miljoen) voor dit belang bracht de totale waarde van de transactie voor Unilever op ongeveer \$ 1,5 miljard (€ 1,6 miljard). De omzet van DiverseyLever voor de twaalf maanden geëindigd 31 december 2001, exclusief de omzet van de consumentenmerken die JohnsonDiversey volgens een separate agentuurovereenkomst voor Unilever distribueert, bedroeg ongeveer \$ 1,5 miljard (€ 1,7 miljard).

Op 11 juni 2002 ronden we de verkoop af van Nocilla, ons Spaanse bedrijf in chocoladepasta's, aan Nutrexp. Deze onderneming had in 2001 een omzet van ongeveer € 36 miljoen.

Op 2 juli 2002 is de verkoop afgerond van 19 voedingsmiddelenmerken aan ACH Food Companies, Inc., een dochtermaatschappij van Associated British Foods plc, voor een bedrag van ongeveer \$ 360 miljoen (€ 383 miljoen) in contanten. Deze merken en gerelateerde bezittingen, door Unilever verkregen met de acquisitie van Bestfoods in oktober 2000, hadden een totale omzet van \$ 310 miljoen (€ 350 miljoen) in 2001.

Op 16 juli 2002 verkochten we Atkinsons, een onderneming in parfums gevestigd in Italië, aan Wella AG voor een bedrag van € 44 miljoen. Deze onderneming had in 2001 een omzet van ongeveer € 35 miljoen.

Op 30 november 2002 werd de verkoop afgerond van Loders Croklaan Groep, een internationaal bedrijf op het gebied van speciale oliën en vetten, aan IOI Corporation Berhad in Maleisië voor een bedrag van € 217 miljoen in

contanten. Deze onderneming had in 2001 een omzet van € 267 miljoen.

Op 31 december 2002 werd de verkoop afgerond van Iberia Foods aan een dochtermaatschappij van de Brooklyn Bottling Group in Brooklyn, New York. In 2002 had deze onderneming een omzet van ongeveer \$ 43 miljoen (€ 48 miljoen).

Op 2 december 2002 kondigden we een overeenkomst aan voor de verkoop van onze belangen in Unipamol Malaysia Sdn. Bhd. en Pamol Plantations Sdn. Bhd. aan Palmco of Malaysia, een dochtermaatschappij van IOI Corporation. De verkoop is op 17 januari 2003 afgerond voor een bedrag van € 138 miljoen in contanten. Deze bedrijven hadden in 2002 een gezamenlijke omzet van € 51 miljoen.

In 2001 verkochten we 34 bedrijven met een totale opbrengst van ongeveer € 3 621 miljoen, waaronder Unipath; Elizabeth Arden; Bestfoods Baking Company; Europese activiteiten op het gebied van droge soepen en sauzen; Noord-Amerikaanse visbedrijven; en verscheidene andere kleinere bedrijven en merken.

Unilever heeft gedurende 2002 in verband met de volgende acquisities openbare overnamevoorstellen gedaan:

Op 14 augustus 2002 werd Unilever Overseas Holdings Limited, samen met andere bedrijven uit de Unilever-groep, verplicht om op de aandelenbeurs van Caïro en Alexandrië in Egypte een openbaar bod te doen op 2 938 000 aandelen (49%) in El Rashidi El Mizan Confectionery SAE voor een bedrag van 31,22 Egyptische ponden per aandeel. Alle aandelen zijn verworven. Deze verwerving en de aankooprijzen waren in 2000 door Bestfoods overeengekomen op het moment dat Bestfoods de overige 51% verwierf.

Vervolgens deed Middle East Food and Trade Company SAE op 22 december 2002 op de aandelenbeurs van Caïro en Alexandrië in Egypte een vooraf overeengekomen openbaar bod van 15,33 Egyptische ponden per aandeel op de 6 000 000 (100%) aandelen van dit bedrijf, die in handen waren van Unilever-groepsmaatschappijen. De transactie is op 6 januari 2003 afgerond en alle aandelen zijn overgedragen. Omdat de zeggenschap reeds was overgedragen per 31 december 2002 is de transactie in de jaarrekening over 2002 verwerkt.

Unilever heeft gedurende 2001 in verband met de volgende acquisities openbare overnamevoorstellen gedaan:

Op 23 januari 2001, na een bod in november 2000 door Unilevers dochtermaatschappij Hindustan Lever Limited (HLL) op de 24,62% van de aandelen in International Bestfoods Limited India die niet reeds door Bestfoods werden gehouden, verwierf Unilever 7,99% van die aandelen voor een bedrag van € 2 miljoen.

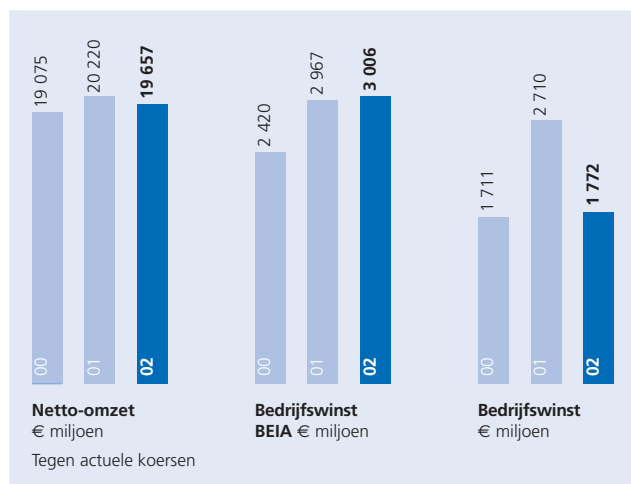
Op 31 januari 2001, na een bod in oktober 2000 door Unilever via haar Tunesische dochteronderneming Société de Cosmétiques Détergent et Parfumerie, op de 9,21% van de aandelen in Société de Produits Chimiques Détergents die niet reeds in het bezit van Unilever waren, werd 8,1% van de aandelen verworven tegen betaling van € 4 miljoen.

Op 4 december 2001, na een gezamenlijk bod door Unilever en haar dochtermaatschappij Hindustan Lever Limited op de resterende 10,38% van de aandelen in Rossell Industries Limited, India, die in maart 2000 niet verworven waren, heeft Lipton India Exports Limited, een volledige dochtermaatschappij van HLL, nog eens 6,27% van de aandelen verworven voor een totaalbedrag van € 1,8 miljoen, waarmee het totale gecombineerde belang van de Groep in Rossell Industries op 95,89% uitkomt.

Voor nadere informatie over de invloed van acquisities en verkopen wordt verwezen naar Kasstroom in het Financieel verslag op pagina 36 en onder 25 op pagina 97.

18 Bedrijfsoverzicht per regio

Europa

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	19 657	20 220	(3)%
Bedrijfswinst	1 772	2 710	(35)%
Groepsomzet	19 573	20 119	(3)%
Bedrijfswinst van de Groep	1 750	2 689	(35)%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	19 700	20 220	(3)%
Bedrijfswinst BEIA	3 006	2 967	1%
Bijzondere posten	(741)	254	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(511)	(511)	
Bedrijfswinst	1 754	2 710	(35)%
Brutowinstmarge	8,9%	13,4%	
Brutowinstmarge BEIA	15,3%	14,7%	

De onderliggende verkopen groeiden met 3%, met opnieuw een aanzienlijke bijdrage van Centraal- en Oost-Europa. Door het effect van desinvesteringen was de omzet 3% lager dan vorig jaar. De brutowinstmarge BEIA steeg met 0,6% tot 15,3%. Dit was het gevolg van de effecten van besparingen – waaronder de integratie van Bestfoods – en van sterke groei van de marges in IJs als gevolg van verbeteringen in de marketingmix en lagere kosten. De baten hiervan werden deels geherinvesteerd in extra ondersteuning van de leidende merken.

West-Europa

In West-Europa groeiden de verkopen in Voedingsmiddelen met 3%, inclusief een toenemende bijdrage van UBF Foodsolutions, ons bedrijf in foodservice. Onze merken in Spreads en Bak- & Braadproducten deden het opnieuw goed, met een groei van 5% door de aanhoudende stroom innovaties, met name in *Becell/Flora* dat met meer dan 10% groeide. In Culinaire Producten en Dressings zorgde de

krachtige ondersteuning van de merken *Amora*, *Hellmann's*, *Bertolli*, *Knorr* en *Pot Noodle*, samen met de introductie van basissoepen, gekoelde soepen en *Bertolli* pastasauzen tegen het eind van het jaar, voor een groei van 4%. *Slim-Fast*, dat we in een toenemend aantal landen op de markt hebben gebracht, liet ook goede groei zien. IJs toonde veel veerkracht; innovaties als *Cornetto Soft* en ijs in snack-formaat zorgden ervoor dat ondanks minder gunstige weersomstandigheden dan vorig jaar toch nog een groei van 1% werd behaald.

In Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging in West-Europa groeiden Huidverzorging, Deodorants en Haarverzorging goed, waarbij met name *Dove*, *Rexona* en *Axe* sterk presteerden door innovaties en assortimentsuitbreidingen. Wasmiddelenvolumes stegen met 4%, maar dit succes werd deels tenietgedaan door prijsverlagingen in verband met concurrentie. De onderliggende omzetgroei in Wasmiddelen kwam daardoor uit op 1%; het marktaandeel werd gehandhaafd.

Centraal- en Oost-Europa

In Centraal- en Oost-Europa groeiden de onderliggende verkopen met 9%, waarbij goede prestaties werden geleverd in Dressings, Thee, Huishoudelijke Reiniging en Persoonlijke Verzorging. Rusland liet opnieuw een goede vooruitgang zien.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	20 220	19 075	6%
Bedrijfswinst	2 710	1 711	58%
Groepsomzet	20 119	18 967	6%
Bedrijfswinst van de Groep	2 689	1 693	59%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	20 233	19 071	6%
Bedrijfswinst BEIA	2 978	2 419	23%
Bijzondere posten	270	(565)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(511)	(143)	
Bedrijfswinst	2 737	1 711	60%
Brutowinstmarge	13,5%	9,0%	
Brutowinstmarge BEIA	14,7%	12,7%	

De omzet nam gedurende 2001 met 6% toe, met een groei van de onderliggende verkopen van 4%. De groei was breed gespreid en Centraal- en Oost-Europa leverden een sterke bijdrage. De brutowinstmarge BEIA steeg tot 14,7% in Europa, als gevolg van de effecten van herstructurering, besparingen op inkoop en marketingondersteuning, alsmede wijzigingen in de portefeuille.

West-Europa

Het succes van *pro•activ*, *Culinesse* en *Bertolli* in Spreads en Bak- & Braadproducten, ons assortiment *4 Salti in*

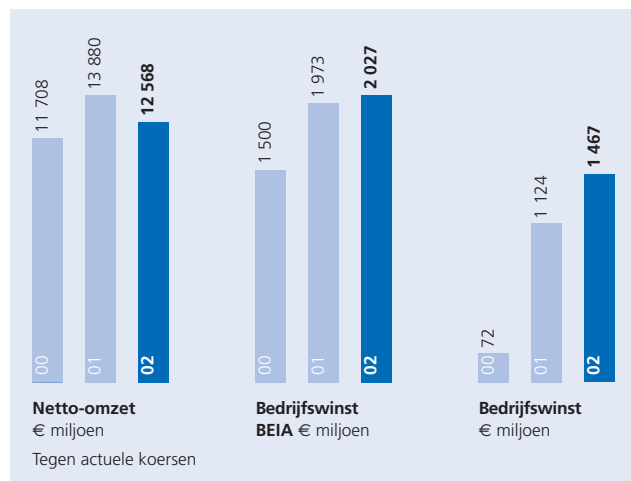
Padella, hoogwaardige en gemakkelijk te bereiden diepvriesmaaltijden, alsmede de uitbreiding van *Slim-Fast* zorgden voor een stijging van het groeipercentage in Voedingsmiddelen. *Cornetto* en *Carte d'Or* groeiden beide sterk door innovaties. In Culinaire Producten en Dressings bleef *Amora Maille* goed presteren en tekenden de gunstige effecten van de kracht van *Knorr* zich af.

In Persoonlijke Verzorging handhaafden de belangrijkste merken hun gedegen groeiniveau, aangevoerd door assortimentsuitbreidingen van *Dove* en *Signal* en door *Rexona*. Tegen het eind van het jaar was *Dove* shampoo in acht landen geïntroduceerd en de eerste reacties waren zeer positief. De groei van Textielwasmiddelen kreeg een impuls door het succes in de categorie wasverzachters van *Vaporesse*, een vloeibaar product voor gebruik in stoomstrijkijzers, en door onze krachtige reactie op de verhevigde concurrentie binnen textielreiniging. De merken *Domestos* en *Cif* bleven goed groeien door het succes van gebruiksvriendelijke reinigingsdoekjes en de introductie van *Domestos Bi-Actif* en *Domestos* actieve wc-mousse.

Centraal- en Oost-Europa

We zagen sterke groei, voornamelijk door losse thee en *Delmy* mayonaise in Rusland, de introductie van instantsoepen en vooruitgang in alle categorieën binnen Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging.

Noord-Amerika

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	12 568	13 880	(9)%
Bedrijfswinst	1 467	1 124	31%
Groepsomzet	12 446	13 767	(10)%
Bedrijfswinst van de Groep	1 435	1 092	31%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	13 205	13 880	(5)%
Bedrijfswinst BEIA	2 130	1 973	8%
Bijzondere posten	(70)	(285)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(519)	(564)	
Bedrijfswinst	1 541	1 124	37%
Brutowinstmarge	11,7%	8,1%	
Brutowinstmarge BEIA	16,1%	14,2%	

De onderliggende verkopen groeiden met 1%, waarbij de prestaties in de tweede helft van het jaar verbeterden door de geleidelijke toename van marktspanningen. De omzet daalde met 5% als gevolg van desinvesteringen, met name *DiverseyLever* en *Mazola*.

In Voedingsmiddelen stegen de onderliggende verkopen met 2% en hielden onze marktaandelen hun sterke positie vast. *Slim-Fast* bleef groeien en overschreed wereldwijd een omzetniveau van € 1 miljard. Ijs groeide weer met meer dan 5%, en ook *Wishbone*, *Becel* en *Knorr* gingen goed vooruit. Naast een actief programma ter ondersteuning van deze merken werd de groei in de tweede helft van het jaar aangevoerd door innovaties zoals *Lipton Brisk* limonade en *Ragù Rich and Meaty* sauzen. De algehele omzetgroei werd het afgelopen jaar echter gehinderd door prijsconcurrentie in mayonaise, het van de markt halen van *Hellmann's* schenkbare dressings en de invloed van de lagere boterrijzen op de margarinemarkt.

In Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging bleven de verkopen nagenoeg gelijk, maar een sterke tweede helft maakte de langzame start van het jaar goed. Dit is het gevolg van zowel de fasering van het totale innovatieprogramma als de stappen die zijn genomen om de winstgevendheid in Wasmiddelen te verbeteren, zodat er een basis was om vanaf het vierde kwartaal een actiever programma uit te voeren. De succesvolle introducties van *Axe* deodorant en *all* wasverzachter, droegen bij aan een sterke afsluiting van het jaar, evenals de herintroductie van *Dove* bodywash.

De brutowinstmarge BEIA is met 1,9% gestegen tot 16,1%. Dit kwam met name door een verbeterde winstgevendheid in Wasmiddelen, maar ook door diverse besparingen die deels weer in aanvullende reclame en promoties zijn geïnvesteerd.

20 Bedrijfsoverzicht per regio

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	13 880	11 708	19%
Bedrijfswinst	1 124	72	
Groepsomzet	13 767	11 631	18%
Bedrijfswinst van de Groep	1 092	48	

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	13 543	11 679	16%
Bedrijfswinst BEIA	1 923	1 494	29%
Bijzondere posten	(281)	(1 249)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(549)	(179)	
Bedrijfswinst	1 093	66	
Brutowinstmarge	8,1%	0,6%	
Brutowinstmarge BEIA	14,2%	12,8%	

De omzet nam toe met 16% met een groei van de onderliggende verkopen van 2%. In Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging kenden onze bedrijven met producten voor de massamarkt een onderliggende omzetgroei van 2,5%, overwegend in de eerste helft van het jaar, als gevolg van de fasering van innovaties. Er waren goede prestaties van onze merken in Huidverzorging, Haarverzorging en Deodorants, met name *Dove* en *Suave*.

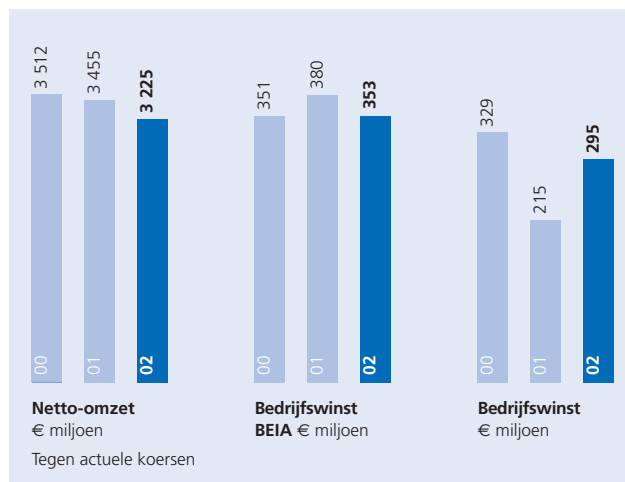
In Luxe Parfums zagen we een daling in de omzet. Dit is een gevolg van de verkoop van Elizabeth Arden en van de teruggang bij warenhuizen en in de reisbranche, volgend op de tragische gebeurtenissen van 11 september 2001. De afname van de onderliggende verkopen drukte het algehele groeipercentage in Noord-Amerika met bijna 1%.

Onze voedingsmiddelenactiviteiten boekten een groei van de onderliggende verkopen van iets meer dan 3% voor het gehele jaar.

De integratie van Ben & Jerry's verliep voorspoedig en de omzet steeg met 8% in het gehele jaar. Samen met sterke verkopen van *Breyers*, *Popsicle*, *Klondike* en *Good Humor* versterkte dit ons marktleiderschap. *Slim-Fast* bleef groeien en benaderde een omzetsniveau van € 1 miljard wereldwijd. De categorie Spreads groeide door de introductie van met calcium verrijkte varianten in de assortimenten van *Shedd's* en *I Can't Believe It's Not Butter!*. In het culinaire segment bleven de verkopen gelijk, beïnvloed door activiteiten van de concurrentie en onze focus op integratie. In Thee daalde de omzet door onze aandacht voor merkenconcentratie en voor de overgang naar een wereldwijde, eenduidige merkpositionering.

De brutowinstmarge BEIA van 14,2% in Noord-Amerika gaf de gunstige effecten weer van wijzigingen in de portefeuille, herstructurering, wereldwijde inkoop en besparingen op marketingondersteuning.

Afrika, Midden-Oosten en Turkije

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	3 225	3 455	(7)%
Bedrijfswinst	295	215	37%
Groepsomzet	3 139	3 191	(2)%
Bedrijfswinst van de Groep	286	203	41%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	3 754	3 455	9%
Bedrijfswinst BEIA	426	380	12%
Bijzondere posten	(45)	(139)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(23)	(26)	
Bedrijfswinst	358	215	67%
Brutowinstmarge	9,5%	6,2%	
Brutowinstmarge BEIA	11,3%	11,0%	

De onderliggende verkopen stegen met 7%, terwijl de omzet met 9% steeg omdat we nu alle activiteiten van Bestfoods Robertsons consolideren, volgend op de uitbreiding van ons belang daarin.

Er was groei in alle categorieën, waarbij marketingondersteuning van *Knorr*, *Lipton*, *Lux*, *Dove* en van onze wasmiddelenmerken de grootste bijdragen opleverde. Met name Zuid-Afrika presteerde erg goed met sterke omzetgroei, vooral in *Omo*, *Sunsilk*, *Axe* en *Lux* in Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging en *Knorr*, *Lipton*, *Rama* en *Flora pro-activ* in Voedingsmiddelen. In Turkije leidde de zwakke economie tot lagere consumentenbestedingen en krimpemde markten, waarbij onze verkopen navenant daalden. Elders in de regio versterkten wij onze marktpositie, met name in Algerije, het Arabisch schiereiland, Egypte, Marokko en West-Afrika.

De brutowinstmarge BEIA steeg tot 11,3%, na een toename van de investering in onze leidende merken.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	3 455	3 512	(2)%
Bedrijfswinst	215	329	(35)%
Groepsomzet	3 191	3 296	(3)%
Bedrijfswinst van de Groep	203	321	(37)%

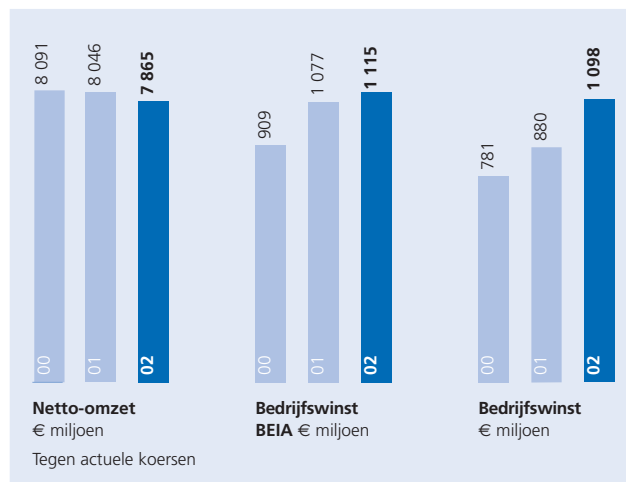
Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	3 843	3 499	10%
Bedrijfswinst BEIA	422	352	20%
Bijzondere posten	(160)	(16)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(28)	(6)	
Bedrijfswinst	234	330	(29)%
Brutowinstmarge	6,1%	9,4%	
Brutowinstmarge BEIA	11,0%	10,0%	

De omzet steeg met 10% met een groei van de onderliggende verkopen van 7%. Prijsstijgingen kregen een hoge prioriteit om marges te beschermen in landen met devaluatie, voornamelijk Zuid-Afrika en Turkije. Er was groei binnen ons hele merkenassortiment, waarbij Zuid-Afrika, Nigeria, Ghana en Marokko de sterkste bijdragen leverden. Er waren goede prestaties van *Dove*, van *Omo*, dat met een verbeterde formule opnieuw werd geïntroduceerd en van *Close-up* in West-Afrika, waar we onze positie in Mondverzorging verder hebben versterkt.

De brutowinstmarge BEIA van 11,0% in Afrika, Midden-Oosten en Turkije was hoger dan in 2000, als gevolg van slagvaardig beleid onder ongunstige economische omstandigheden.

Azië en Pacific

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	7 865	8 046	(2)%
Bedrijfswinst	1 098	880	25%
Groepsomzet	7 679	7 846	(2)%
Bedrijfswinst van de Groep	1 077	862	25%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	8 242	8 046	2%
Bedrijfswinst BEIA	1 166	1 077	8%
Bijzondere posten	13	(157)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(32)	(40)	
Bedrijfswinst	1 147	880	30%
Brutowinstmarge	13,9%	10,9%	
Brutowinstmarge BEIA	14,1%	13,4%	

De onderliggende verkopen namen toe met 5%. Inclusief het effect van desinvesteringen groeide de omzet met 2%.

Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging groeide goed in zowel categorieën als landen. Met name de Filippijnen, Indonesië en Vietnam presteerden sterk en in de hele regio groeiden Huidverzorging, Haarverzorging en Deodorants met meer dan 10% door innovaties en marktondersteuning van *Dove*, *Lifebuoy* en *Pond's*. De onderliggende groei van de verkopen in India versnelde gedurende het jaar en bereikte 3%, ondanks de geplande maatregelen voor niet-leidende merken. De sterkere tweede helft van het jaar in India werd aangevoerd door *Fair and Lovely* met de introductie van een kruidenvariant en door *Pond's* met nieuwe kleine verpakkingen. Ook de introductie van een nieuwe *Vaseline* crème voor de beschadigde huid en een goede groei in Wasmiddelen leverden een belangrijke bijdrage.

22 Bedrijfsoverzicht per regio

In Voedingsmiddelen groeide Zuidoost-Azië goed, enerzijds omdat de Bestfoods-merken konden profiteren van Unilevers distributiekanaal en anderzijds door innovaties in *Knorr* en een versterking van de merken *Bango* (sojasaus) en *Sariwangi* (thee) in Indonesië. Deze prestaties werden deels tenietgedaan door achteruitgang van thee in Centraal-Azië, waar prijzen werden aangepast aan de lagere grondstoffenprijzen, en door concentratie op verbetering van de winstgevendheid, waarbij we ons terugtrekken uit theesoorten met een lage toegevoegde waarde en lage groeiperspectieven. In Japan zorgde de succesvolle samenwerking met Suntory in kant-en-klare thee voor een verdubbeling van het marktaandeel van *Lipton* tot meer dan 25%.

De brutowinstmarge BEIA steeg tot 14,1%, waarbij de besparingen deels weer in aanvullende reclame en promoties zijn geïnvesteerd.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	8 046	8 091	(1)%
Bedrijfswinst	880	781	13%
Groepsomzet	7 846	8 038	(2)%
Bedrijfswinst van de Groep	862	776	11%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	8 558	8 091	6%
Bedrijfswinst BEIA	1 154	908	27%
Bijzondere posten	(166)	(109)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(41)	(19)	
Bedrijfswinst	947	780	21%
Brutowinstmarge	11,1%	9,6%	
Brutowinstmarge BEIA	13,5%	11,2%	

De omzet en de onderliggende verkopen namen beide toe met 6%.

In Zuidoost-Azië en Japan was de omzetgroei meer dan 10%. Opvallend was een sterke prestatie in Japan, door de succesvolle introductie van *Dove* shampoo, in *Lipton* kant-en-klare theedranken door de samenwerking met Suntory, en in onze huidverzorgingsactiviteiten door *Dove*. In Zuidoost-Azië namen onze merken in Persoonlijke Verzorging in alle landen in kracht toe, aangevoerd door nieuwe varianten van *Sunsilk*. In Indonesië verhoogde *Rexona* haar marktpenetratie en leverden *Citra* en het opnieuw geïntroduceerde *Pepsodent* uitstekende prestaties.

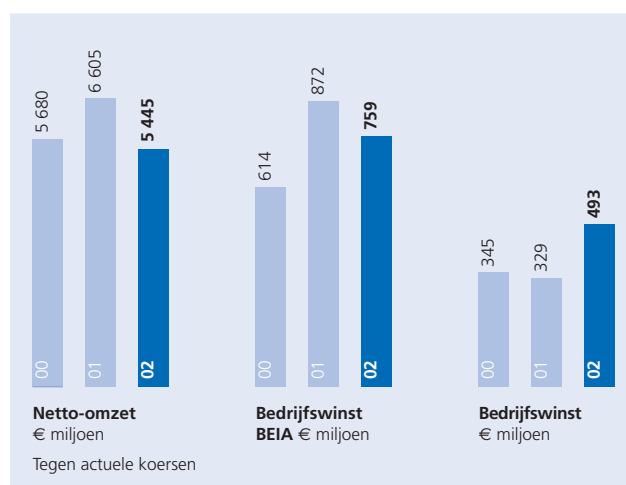
In India leidde een gerichtere merkenportefeuille tot hogere groei en winstgevendheid. Er waren met name sterke prestaties van *Sunsilk* en *Clinic* in Haarverzorging, *Rin* en *Wheel* in Wasmiddelen, en de assortimentsuitbreiding van *Fair and Lovely* in Huidverzorging. In Voedingsmiddelen

bleven de verkopen gelijk door het op agressieve wijze verbeteren van de winstgevendheid en het elimineren van onder de maat presterende merken.

In China hebben we aanmerkelijke vooruitgang in de richting van winstgevendheid geboekt.

De brutowinstmarge BEIA is over 2001 in Azië en Pacific gestegen tot 13,5% als gevolg van de effecten van wereldwijde inkoop, verbeterde winstgevendheid in Voedingsmiddelen en een sterkere mix door de groei in Persoonlijke Verzorging.

Latijns-Amerika

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	5 445	6 605	(18)%
Bedrijfswinst	493	329	50%
Groepsomzet	5 433	6 591	(18)%
Bedrijfswinst van de Groep	493	328	50%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	7 119	6 605	8%
Bedrijfswinst BEIA	1 011	872	16%
Bijzondere posten	(96)	(261)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(279)	(282)	
Bedrijfswinst	636	329	93%
Brutowinstmarge	8,9%	5,0%	
Brutowinstmarge BEIA	14,2%	13,2%	

De onderliggende verkopen stegen met 12% als gevolg van prijsmaatregelen om door devaluaties veroorzaakte kostenstijgingen, met name in Argentinië, te compenseren. Buiten Argentinië groeiden de volumes met 2% en de prijzen stegen met 9%. Inclusief het effect van verkochte activiteiten nam de omzet in de regio met 8% toe. Tegen

actuele koersen daalde de omzet met 18%. Zwakkere valuta in Argentinië en Brazilië waren verantwoordelijk voor respectievelijk 9,5% en 4,7% hiervan. Exclusief het effect van verwervingen en verkopen van activiteiten waren de verkopen 14% lager dan in 2001. De bedrijfswinst BEIA daalde met 13% tegen actuele wisselkoersen.

Persoonlijke Verzorging bleef voortreffelijk presteren. *Sedal* shampoo groeide in de hele regio goed. *Dove* shampoo is geïntroduceerd in Brazilië, Chili, Mexico en Peru en maakt zeer goede vooruitgang. In Deodorants is *Rexona* succesvol geïntroduceerd in Venezuela en opnieuw gelanceerd in Colombia. In Mexico zijn we in deze categorie duidelijk marktleider geworden. In Wasmiddelen hebben onze marktaandeelen standgehouden ten opzichte van onze grootste concurrent en we hebben op de gewijzigde economische omstandigheden gereageerd met de ontwikkeling van verpakkingen gericht op consumenten met minder koopkracht.

In Voedingsmiddelen groeide IJs met meer dan 10%, voornamelijk door hogere volumes, met de belangrijkste bijdragen van Brazilië en Mexico. De lancering van *Knorr* 'noodle cups' in Mexico, de intensivering van de ondersteuning van *Hellmann's* in Chili en een aanzienlijke groei van *Arisco* in Brazilië zorgden voor een goede prestatie. In Spreads hebben we *Becel de Capullo* gelanceerd in Mexico, waarmee we het merk *Becel* voor het eerst in dat land introduceerden. *Lipton* kant-en-klare thee bleef goed groeien in Brazilië en de op soja gebaseerde drank *AdeS* liet zowel in Brazilië als Mexico zeer goede vooruitgang zien.

In Argentinië is de consumentenvraag sterk gedaald; als gevolg daarvan zijn onze volumes aangetast. We zijn erin geslaagd onze sterke marktaandeelen te handhaven en ons ervaren lokale management leidt de onderneming zodanig dat deze op lange termijn gezond blijft. De brutomarges worden beschermd en in zowel Voedingsmiddelen als Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging hebben we nieuwe producten geïntroduceerd, gericht op lagere besteedbare inkomens.

De brutowinstmarge BEIA steeg met 1% tot 14,2%, na extra investeringen in de leidende merken.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	6 605	5 680	16%
Bedrijfswinst	329	345	(5)%
Groepsomzet	6 591	5 650	17%
Bedrijfswinst van de Groep	328	343	(4)%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	7 223	5 667	27%
Bedrijfswinst BEIA	939	612	53%
Bijzondere posten	(283)	(173)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(307)	(96)	
Bedrijfswinst	349	343	2%
Brutowinstmarge	4,8%	6,1%	
Brutowinstmarge BEIA	13,0%	10,8%	

De omzet nam met 27% toe, met een groei van de onderliggende verkopen van 5%.

Kenmerkend voor het jaar was onze daadkracht bij het nemen van prijsmaatregelen om de door devaluatie veroorzaakte kostenstijgingen terug te verdienen en op die manier onze margestructuur te beschermen.

Mexico bleef het hele jaar door sterk groeien. De belangrijkste motoren voor groei waren *Sedal*, dat in het eerste jaar na de introductie een aandeel van 8% in de haarverzorgingsmarkt heeft verworven, verdergaande vooruitgang in Spreads, Deodorants en Huidverzorging, alsmede de succesvolle uitbreiding van *Holanda* ijs.

In Argentinië krompen de markten, doordat het inkomen van consumenten afnam; onze marktaandeelen bleven echter sterk. In Brazilië werden de algehele volumes beïnvloed door energiebeperkende maatregelen en prijsstijgingen in verband met devaluatie, maar voortdurende innovaties in Haarverzorging en Deodorants zorgden voor volumegroei.

De brutowinstmarge BEIA in Latijns-Amerika van 13,0% was hoger dan in 2000 als gevolg van de effecten van portefeuillewijzigingen, wereldwijde inkoop, besparingen als gevolg van de integratie van Bestfoods en de verbeterde winstgevendheid van IJs.

24 Bedrijfsoverzicht per categorie – Voedingsmiddelen

Financieel overzicht

	€ miljard 2002 tegen 2002 koersen	€ miljard 2002 tegen 2001 koersen	€ miljard 2001 tegen 2001 koersen	Verandering tegen 2001 koersen*
Netto-omzet	27,4	28,7	28,8	0%
Bedrijfswinst	2,3	2,3	2,4	(2)%
Bedrijfswinst BEIA	4,0	4,2	4,1	2%
Brutowinstmarge*	8,3%	8,1%	8,3%	
Brutowinstmarge BEIA*	14,8%	14,8%	14,4%	

*Berekend op basis van niet-afgeronde cijfers

De categorieën binnen Voedingsmiddelen zijn met ingang van 1 januari 2002 gewijzigd in:

- Culinaire Producten en Dressings
- Spreads en Bak- & Braadproducten
- Gezondheid & Welzijn en Dranken
- IJs en Diepvriesproducten

Dit weerspiegelt de verandering in de organisatie van onze divisie Voedingsmiddelen. Resultaten van voorgaande jaren zijn op basis van de nieuwe categorieën geherclassificeerd.

Op de pagina's 24 tot en met 29 geven we een toelichting op de prestaties voor iedere belangrijke categorie. In de resultaten van iedere categorie zijn de resultaten opgenomen van onze foodservicebedrijven, waarover hieronder enige informatie:

Foodsolutions

UBF Foodsolutions is een van de grootste foodservicebedrijven ter wereld. Dit bedrijf is actief in meer dan 60 landen over de hele wereld.

Het bedrijf richt zich op het bieden van innovatieve, doelgerichte oplossingen voor professionele chefs en cateraars. Daardoor krijgen onze consumentenmerken – nu al 85% van de verkopen – en onze technologie een extra impuls. In 2002 behaalde UBF Foodsolutions een onderliggende groei van de verkopen van 5%, waarbij de groei gedurende het jaar gestaag toenam.

Voedingsmiddelen

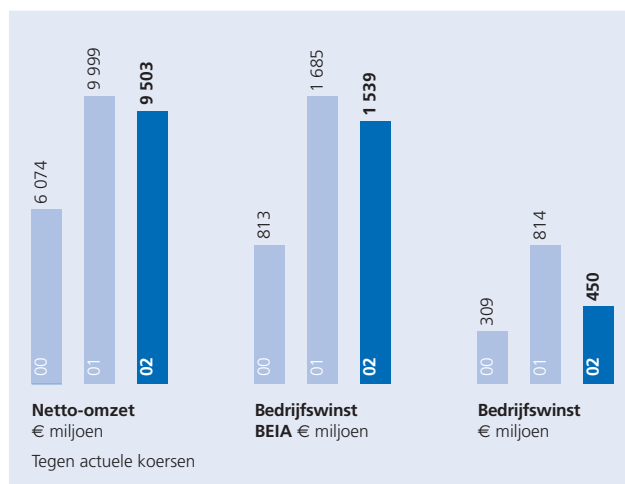
Met onze voedingsmiddelen concentreren we ons steeds meer op merken die kunnen groeien, internationaal én in hun productassortiment – in snelgroeiende markten met consumenten die meer keus willen, een uitstekende smaak, gemak, dynamiek, plezier én een vervengetoel.

Sinds het ontstaan van Unilever Bestfoods in 2000 hebben we de groei versneld en de winst verhoogd. Tegelijkertijd hebben we met succes verschillende bedrijven geïntegreerd en een ambitieus programma van bedrijfsverkopen ter hand genomen.

In 2002 gebruikten miljoenen mensen in de hele wereld onze producten en hebben we het tempo van onze winstgevendende groei verder opgevoerd. Onze leidende merken groeiden met 4,4% en we behaalden een onderliggende groei van de verkopen van 3,4%. Door desinvesteringen bleef de omzet nagenoeg gelijk aan vorig jaar. Over het geheel genomen, steeg de bedrijfswinst BEIA met 2% en kwamen de marges uit op 14,8%.

Unilever Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F 2002

Culinaire Producten en Dressings

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	9 503	9 999	(5)%
Bedrijfswinst	450	814	(45)%
Groepsomzet	9 272	9 597	(3)%
Bedrijfswinst van de Groep	422	793	(47)%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	10 138	9 999	1%
Bedrijfswinst BEIA	1 658	1 685	(2)%
Bijzondere posten	(37)	347	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(1 155)	(1 218)	
Bedrijfswinst	466	814	(43)%
Brutowinstmarge	4,6%	8,1%	
Brutowinstmarge BEIA	16,4%	16,9%	

Wereldwijd zijn wij marktleider in de categorie Culinaire Producten en Dressings. *Knorr*, Unilevers grootste merk, groeide met 7,3% in 100 markten, met producten die uiteenlopen van smaakmakers en snacks tot zelfmaakgerechten en diepgevroren voedingsmiddelen. Gaandeweg het jaar was er een duidelijke versnelling van de groei.

Door innovatie voorzagen we in de behoeften van consumenten die houden van lekker eten, maar weinig tijd hebben om te koken. Bijvoorbeeld met *Knorr* soepsnacks, met *Knax* 'noodle cups', een snack die werd geïntroduceerd in Latijns-Amerika en met *Knorr Vie*, een assortiment gezonde voedingsmiddelen in Europa. Door de toenemende internationale aantrekkingskracht van *Bertolli* groeiden de verkopen van dit merk met 8,5%. *Bertolli*, ooit alleen een Italiaanse olijfolie, biedt nu een assortiment producten variërend van pastasauzen en kant-en-klaarmaaltijden tot spreads en snacks.

De aanhoudende populariteit van mayonaise zorgde voor goede groei van *Hellmann's* in Europa en Latijns-Amerika. Concurrentiedruk in Noord-Amerika en onze beslissing ons terug te trekken uit de markt van vloeibare sladressings beïnvloedden echter de totale resultaten van het merk. Daardoor bleven de verkopen nagenoeg gelijk ten opzichte van vorig jaar. Ook Australië maakte kennis met *Hellmann's*. In dat land werden dressings en mayonaise geïntroduceerd.

Calvé en *Wishbone* deden het erg goed. De groei werd gestimuleerd door innovaties, waardoor onze belangrijkste dressingmerken niet meer alleen mayonaise, maar ook nieuwe smaken en aroma's, dips en sauzen omvatten, veelal geïnspireerd door *Amora* en *Maille*.

De onderliggende verkopen groeiden met 4% en, inclusief het effect van desinvesteringen, steeg de omzet in 2002 met 1%. De brutowinstmarge BEIA was met 16,4% iets lager dan in 2001, na hogere uitgaven voor advertenties en promoties.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	9 999	6 074	65%
Bedrijfswinst	814	309	163%
Groepsomzet	9 597	5 950	61%
Bedrijfswinst van de Groep	793	296	168%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	10 154	6 034	68%
Bedrijfswinst BEIA	1 693	803	111%
Bijzondere posten	344	(169)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(1 233)	(326)	
Bedrijfswinst	804	308	161%
Brutowinstmarge	7,9%	5,1%	
Brutowinstmarge BEIA	16,7%	13,3%	

Na de acquisitie van Bestfoods werd *Knorr* ons grootste merk en het groeide wereldwijd met 4% in het eerste jaar binnen Unilever. We gaven de goede resultaten van *Knorr* een extra impuls met innovaties als *Knorr Exotic Meal Kits*, die we in Europa nog verder uitbreidden, *Knorr Cup Pasta*, dat we in Taiwan introduceerden, *Knorr Quick Soups* in Zwitserland en *Knorr Sazonisimo*, dat we in Mexico op de markt brachten.

Hellmann's had ook een goed jaar, gelet op de moeilijke marktomstandigheden in Latijns-Amerika en felle concurrentie in de Verenigde Staten. In sommige nationale markten, waaronder Griekenland, Ierland, de Filipijnen en Thailand, bedroeg de omzetgroei meer dan 10%. Als

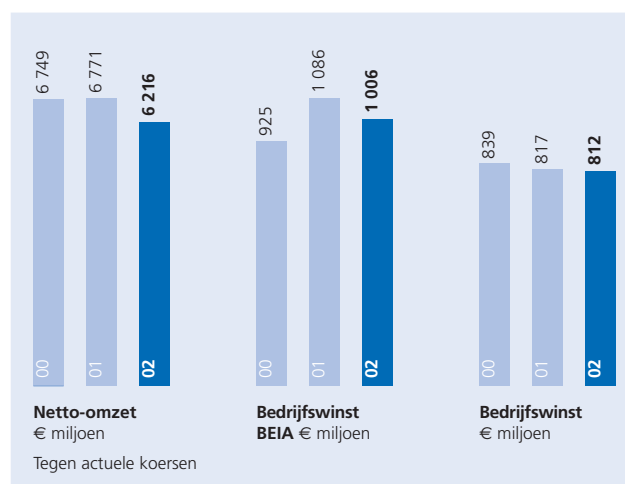
onderdeel van de merkenintegratie namen we in de Verenigde Staten de schenksauzen van *Hellmann's* uit de markt om ons te concentreren op het grotere merk *Wishbone*.

Ons merk *Amora* had ook een succesvol jaar met toegenomen omzet en winst. Innovaties, zoals *Amora Clip-Sauce* in Frankrijk en uitbreidingen naar het segment koelverse producten, waren een belangrijke stimulans voor groei.

De totale omzet in olijfolie daalde, met name door de verkoop van het onrendabele Spaanse bedrijf La Masia, maar de winstgevendheid steeg aanzienlijk. Dit was vooral te danken aan het succes van *Bertolli*, dat opnieuw een goede volumegroei boekte, met name in West-Europa. Inspelend op de voorkeur van de consument voor de mediterrane keuken, hebben we *Bertolli* dressings in Nederland geïntroduceerd en *Five Brothers* pastasaus in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten en *Olivio* spreads in het Verenigd Koninkrijk bij *Bertolli* ondergebracht.

We stotten verscheidene Europese bedrijven in droge soepen en sauzen af, als gevolg van toezeggingen aan de Europese Commissie in verband met de acquisitie van Bestfoods. Deze verkopen betroffen onder meer *Batchelors* en *Oxo* in het Verenigd Koninkrijk, *Royco* en het *Lesieur* assortiment in Frankrijk, *Heisse Tasse* in Duitsland en *Blå Band* in Denemarken, Zweden en Finland.

Spreads en Bak- & Braadproducten

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	6 216	6 771	(8)%
Bedrijfswinst	812	817	(1)%
Groepsomzet	6 145	6 681	(8)%
Bedrijfswinst van de Groep	793	797	(1)%

26 Bedrijfsoverzicht per categorie – Voedingsmiddelen

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	6 474	6 771	(4)%
Bedrijfswinst BEIA	1 029	1 086	(5)%
Bijzondere posten	(183)	(260)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(22)	(9)	
Bedrijfswinst	824	817	1%
Brutowinstmarge	12,7%	12,1%	
Brutowinstmarge BEIA	15,9%	16,0%	

In 2002 hebben we onze positie als marktleider op het gebied van margarine en spreads onder merknaam verder uitgebouwd. In dit segment, evenals in andere, heeft onze diepgewortelde kennis van lokale en regionale smaken en culturen bijgedragen aan de groei.

Innovatie was de sleutel tot onze sterke prestaties. Het aanhoudende succes van *pro•activ*, een vernieuwend product dat heeft bewezen de hoeveelheid cholesterol te verlagen, zorgde ervoor dat onze leidende spreadmerken *Becell/Flora* snel bleven groeien, met 11,6%. Bak- en braadproducten die gezonder zijn en gemakkelijker te gebruiken, zoals *Rama Culinesse*, en spreads voor het hele gezin, zoals *Blue Band*, droegen bij aan dit door innovatie gestimuleerde succesverhaal.

Een belangrijke factor voor dit succes was de steun van belangrijke opinieleiders, onder wie specialisten uit de gezondheidszorg. In het afgelopen jaar hebben we onze allianties met nationale hartorganisaties uitgebreid door wereldwijd de World Heart Day van de World Heart Federation te sponsoren.

Inclusief het effect van de verkoop van diverse bedrijven in speciale oliën daalde de omzet met 4% ten opzichte van 2001, terwijl de onderliggende verkopen met meer dan 2% stegen. De brutowinstmarge BEIA was met 15,9% iets lager dan in 2001, na een verhoging van de uitgaven voor advertenties en promoties.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	6 771	6 749	0%
Bedrijfswinst	817	839	(3)%
Groepsomzet	6 681	6 670	0%
Bedrijfswinst van de Groep	797	823	(3)%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	6 917	6 732	3%
Bedrijfswinst BEIA	1 095	921	19%
Bijzondere posten	(269)	(23)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(9)	(64)	
Bedrijfswinst	817	834	(2)%
Brutowinstmarge	11,8%	12,4%	
Brutowinstmarge BEIA	15,8%	13,7%	

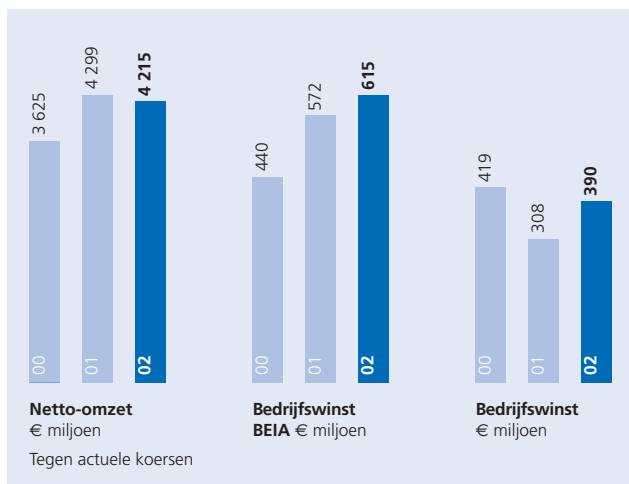
In 2001 zorgde consumentgerichte innovatie ervoor dat onze omzet in Spreads weer groeide en dat ons totale marktaandeel met ongeveer 1% toenam. De bedrijfswinst BEIA steeg met 19%.

Essentieel voor ons succes was ons vermogen te voldoen aan de vraag van de consument naar gezonde voeding. Het merk *pro•activ*, met ingrediënten die kunnen helpen de hoeveelheid 'slechte' cholesterol te verlagen, groeide aanzienlijk in heel Europa. *Culinesse*, een hoogwaardig, gemakkelijk te gebruiken vloeibaar bak- en braadproduct, werd met succes in elf Europese landen op de markt gebracht.

In de Verenigde Staten wist een nieuw, breed opgezet initiatief op het gebied van margarinemarketing de aandacht van de consument te trekken en voor een stijging van de omzet te zorgen. Vooral *I Can't Believe It's Not Butter!* groeide sterk.

Onze Europese spreads op basis van zuivel, *Brunch*, *Boursin* en *Crème Bonjour*, zetten hun groei voort. In de meeste Oost-Europese landen herstelden spreads zich goed, hoewel de Russische markt moeilijk bleef.

Gezondheid & Welzijn en Dranken

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	4 215	4 299	(2)%
Bedrijfswinst	390	308	27%
Groepsomzet	4 064	4 150	(2)%
Bedrijfswinst van de Groep	354	267	33%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	4 467	4 299	4%
Bedrijfswinst BEIA	654	572	14%
Bijzondere posten	(111)	(128)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(127)	(136)	
Bedrijfswinst	416	308	35%
Brutowinstmarge	9,3%	7,2%	
Brutowinstmarge BEIA	14,7%	13,3%	

De omzet steeg met 4% en de brutowinstmarge BEIA verbeterde met 1,4% tot 14,7% dankzij de voordelen van onze besparingsprogramma's en het feit dat we ons hebben teruggetrokken uit minder goed renderende thee-activiteiten in India.

Gezondheid & Welzijn

In 2002 hebben we opnieuw voldaan aan de groeiende vraag van consumenten naar gezonde voedingsmiddelen, in zowel geïndustrialiseerde als zich ontwikkelende markten.

Het *Slim•Fast*-assortiment werd uitgebreid met nieuwe producten. Daarmee hielpen we consumenten hun gewicht op een gezonde manier te reguleren met voedingsmiddelen die in hun dagelijks leven passen. *Slim•Fast*, waarvan de verkopen met 10,8% groeiden, omvat een assortiment dat zich uitstrekt van maaltijdvervangende dranken en repen tot

soepen. Het merk heeft zich buiten z'n thuisbasis de Verenigde Staten verder uitgebreid naar Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk. *Slim•Fast* blijft zich richten op het grote belang dat de consument hecht aan gezondheid en welzijn en heeft een goede positie om in te spelen op de groeiende bezorgdheid omtrent overgewicht.

AdeS, onze voedzame, gezonde drank, bleef sterk groeien in Brazilië en in Israël breidde *Telma*, graanproducten voor het ontbijt, haar assortiment uit naar snacks, met de introductie van mueslirepen voor kinderen.

Dranken

Lipton, op de markt in meer dan 100 landen, groeide met 3,8%. Het *Lipton*-assortiment omvat kant-en-klare *Lipton Ice Tea*, nieuwe concepten als *Lipton Brisk* limonade en een brede selectie traditionele thee.

Kant-en-klare dranken doen het nog steeds erg goed. Bij traditionele thee, cruciaal voor de vitaliteit van ons drankenbedrijf, blijven we ons concentreren op verbetering van de winstgevendheid en op innovatie. We bleven de groei wereldwijd stimuleren met onze *Lipton 'Paint the World Yellow'* campagne. Dit stelde ons in staat om *Lipton* als een eigentijds merk af te schilderen en om een sterke prestatie neer te zetten in de groeiende buitenshuismarkt. Daar ongeveer eenderde van alle dranken buitenshuis geconsumeerd wordt, is deze sector van belang voor verdere groei.

We behielden ons leiderschap in de belangrijkste traditionele theemarkten, zoals het Verenigd Koninkrijk en India.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	4 299	3 625	19%
Bedrijfswinst	308	419	(27)%
Groepsomzet	4 150	3 430	21%
Bedrijfswinst van de Groep	267	391	(32)%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	4 367	3 626	20%
Bedrijfswinst BEIA	578	442	31%
Bijzondere posten	(131)	(18)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(133)	(3)	
Bedrijfswinst	314	421	(25)%
Brutowinstmarge	7,2%	11,6%	
Brutowinstmarge BEIA	13,2%	12,2%	

28 Bedrijfsoverzicht per categorie – Voedingsmiddelen

Gezondheid & Welzijn

Consumenten vragen in toenemende mate om gezonde voeding. Gedurende 2001 groeiden onze merken door te voorzien in die behoeften, zowel in geïndustrialiseerde als opkomende markten.

Met *Slim•Fast*, dat de Verenigde Staten als thuisbasis heeft, beschikken we over een assortiment producten die we op de markt brengen als een verantwoorde manier om een gezond gewicht te bereiken en te behouden. *Slim•Fast* boekte uitstekende resultaten. We zetten het merk met succes op de markt buiten het land van oorsprong – de Verenigde Staten – met introducties in Australië en Nederland en herintroducties in Canada en het Verenigd Koninkrijk en we breidden het assortiment uit met nieuwe variëteiten.

Een winstgevend jaar voor *Annapurna* in India en een succesvolle uitbreiding naar Afrika, van Ivoorkust tot Ghana, lieten zien hoe we in een heel andere behoefte van de consument kunnen voorzien: verrijkt basisvoedsel (zoals rijst) voor een betaalbare prijs. De verkopen van *AdeS* sojadranken in Latijns-Amerika werden echter aangetast door de economische omstandigheden in die regio.

Dranken

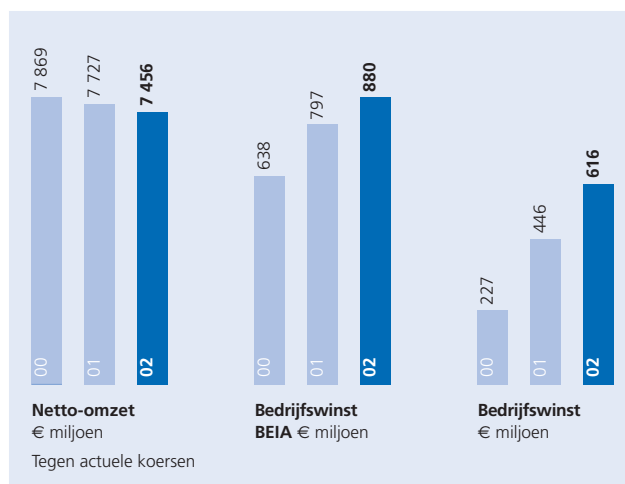
Ons wereldwijde merk *Lipton* groeide met 6%, aangevoerd door groei in dubbele cijfers van kant-en-klare theedranken waarvan de verkoop via automaten wereldwijd met 10% toenam. Deze groei kreeg opnieuw een impuls door onze innovatieve marketingcampagne 'Paint the World Yellow'.

In Japan groeide de omzet van *Lipton* kant-en-klare thee sterk door ons samenwerkingsverband met drankenfabrikant Suntory. Onze recente innovatie, *Lipton Cold Brew*, theezakjes voor het maken van ijsthee met koud water, toonde eveneens goede groei en is nu in het grootste deel van de Verenigde Staten op de markt gebracht. Omzet en winst in dat land waren in totaal echter lager.

De traditionele theemarkt in Centraal-Azië kromp. In India zorgde felle concurrentie van producenten van losse thee voor een daling van onze drankenomzet, maar versterkte aandacht voor kostenbeheersing leidde toch tot een hogere winst. In Polen en Rusland, waar we de overstap van de consument van losse thee naar theezakjes bleven stimuleren, groeiden de verkopen met dubbele cijfers.

De omzet groeide met 20%. De bedrijfswinst BEIA en de brutowinstmarge BEIA stegen door forse besparingen in de productieketen.

IJs en Diepvriesproducten

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	7 456	7 727	(4)%
Bedrijfswinst	616	446	38%
Groepsomzet	7 456	7 727	(4)%
Bedrijfswinst van de Groep	616	446	38%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	7 646	7 727	(1)%
Bedrijfswinst BEIA	896	797	12%
Bijzondere posten	(244)	(322)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(28)	(29)	
Bedrijfswinst	624	446	40%
Brutowinstmarge	8,2%	5,8%	
Brutowinstmarge BEIA	11,7%	10,3%	

De groei van de onderliggende verkopen bedroeg 3% in het jaar, maar inclusief het effect van desinvesteringen daalde de omzet met 1%. De brutowinstmarge BEIA verbeterde met 1,4% tot 11,7% na baten uit herstructureringen en extra ondersteuning van de merken.

IJs

Unilever is de grootste ijsproducent ter wereld. Innovaties onder het 'Hart'-logo, zoals *Cornetto Soft* en *Magnum 7 Sins*, en andere onder de merken *Paddle Pop* en *Carte d'Or*, zorgden voor sterke groei, doordat ze een andere draai gaven aan vertrouwde favorieten. De Noord-Amerikaanse ijsmerken *Breyers* en *Ben & Jerry's* lieten ook goede resultaten zien.

We zijn vastbesloten 's werelds grootste ijsbedrijf te blijven. We hebben de kostenstructuur van ons ijsbedrijf omgevormd en ons gericht op winstgevendende landen; we zijn nu in staat ons te concentreren op innovatie en groei.

We hebben bijvoorbeeld merken als *Cornetto* uitgebreid van een ijsje in de vrieskist naar een softijsproduct voor het groeiende buitenshuissegment. Gelijktijdig blijven we ons richten op het segment voor thuisconsumptie met innovaties als mini-multiverpakkingen en *Cornetto* in snackformaat. Beide hebben goede voortgang gemaakt.

We blijven de aantrekkingskracht van onze ijsmerken op consumenten – die plezier, iets nieuws en iets fris willen – vergroten. Zo hebben we ons gericht op de behoefte van de consument aan: een verwengevoel (*Magnum*), verfrissing (*Solero*) en leuke en grappige kinderijssjes (*Paddle Pop*).

We maakten goede vooruitgang in Latijns-Amerika en Noord-Amerika en, gezien de tegenvallende zomer, hebben we het ook in Europa goed gedaan.

In oktober 2002 heeft het Europese Hof van Eerste Aanleg ons beroep tegen de negatieve beslissing van de Europese Commissie omtrent de exclusiviteit van vrieskisten in Ierland aangehoord. Hangende de uitspraak van het Hof blijft die beslissing opgeschort.

Diepvriesproducten

Gebruiksgemak, gecombineerd met smakelijke ingrediënten van hoge kwaliteit, zorgde voor een succesvol jaar voor de diepgevroren kant-en-klaarproducten van *Iglo*, *Birds Eye* en *Findus*, die met 11% groeiden. Onze totale omzet in Diepvriesproducten daalde met 8%, voornamelijk door verkopen van bedrijven. Een sterk vierde kwartaal, vooral door kwalitatief goede innovaties en ondersteuning van de merken, zorgde voor een groei van de onderliggende verkopen van 1% over het hele jaar.

De groei van de verkopen in kant-en-klare maaltijden werd gecompenseerd door het effect van het einde van de BSE-crisis, die vorig jaar de vraag naar visproducten deed toenemen, met name in het Verenigd Koninkrijk. Onze vaardigheden op het gebied van diepvriesproducten zijn van groot belang voor onze productenportefeuille en we gaan nu de mogelijkheden voor andere merken onderzoeken.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	7 727	7 869	(2)%
Bedrijfswinst	446	227	97%
Groepsomzet	7 727	7 848	(2)%
Bedrijfswinst van de Groep	446	225	98%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	7 748	7 866	(2)%
Bedrijfswinst BEIA	800	637	26%
Bijzondere posten	(331)	(394)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(29)	(17)	
Bedrijfswinst	440	226	95%
Brutowinstmarge	5,7%	2,9%	
Brutowinstmarge BEIA	10,3%	8,1%	

Ijs

Onze grote ijsmerken deden het goed in 2001 met een onderliggende groei van de verkopen van bijna 3%. Deze vooruitgang werd gestimuleerd door innovaties, zoals *Magnum* ijs in snackformaat, *Cornetto* mini-ijsjes en multiverpakkingen en *Cornetto* softijs.

Het positieve beeld werd verstoord door teruglopende verkopen in verpakt impuls-ijs in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Dat we een sterke portefeuille hebben, bewees het succes van *Ben & Jerry's* in het hoogwaardige ijssegment in de Verenigde Staten in het eerste volledige jaar dat dit bedrijf onderdeel van Unilever was.

In aansluiting op ons streven naar een productieketen van wereldklasse hebben we acht fabrieken gesloten die op de lange termijn van beperkte waarde waren. Tevens hebben we efficiëntere methoden geïntroduceerd voor de inkoop van grondstoffen en verpakkingsmaterialen. Ook hebben we bepaalde producten die geen goede resultaten boekten uit het assortiment genomen en ons uit negen landen teruggetrokken waar onze ijsactiviteiten niet rendabel waren, waaronder Colombia, Rusland en Saoedi-Arabië.

Diepvriesproducten

Onze activiteiten in diepvriesproducten realiseerden een goede, winstgevende groei door innovatie en scherpere focus.

De belangrijkste motoren voor groei waren producten die voorzagen in de behoefte aan gezonde en gemakkelijk te bereiden voeding. Ons assortiment hoogwaardige diepgevroren maaltijden op basis van het Italiaanse concept *4 Salti in Padella* in Italië brachten we met succes ook onder andere merken op de markt, zoals *Birds Eye enjoy!* in het Verenigd Koninkrijk. Onze diepgevroren snacks behaalden eveneens goede resultaten.

In 2001 zijn we met succes begonnen onze diepvriesmerken en -producten ook in onze Foodsolutions-activiteiten op te nemen.

We verkochten Gorton's, ons bedrijf in diepgevroren vis in Noord-Amerika en het bedrijf Frudesa in Spanje, maar behielden beperkte rechten op het gebruik van de merknaam *Frudesa*. Ook hebben we ons teruggetrokken uit diepvriesproducten in Argentinië.

30 Bedrijfsoverzicht per categorie – Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging

Financieel overzicht

	€ miljard 2002 tegen 2002 koersen	€ miljard 2002 tegen 2001 koersen	€ miljard 2001 tegen 2001 koersen	Verandering tegen 2001 koersen*
Netto-omzet	20,8	22,7	22,8	0%
Bedrijfswinst	2,8	3,1	2,8	8%
Bedrijfswinst BEIA	3,2	3,5	3,1	11%
Brutowinstmarge*	13,5%	13,5%	12,4%	
Brutowinstmarge BEIA*	15,3%	15,2%	13,6%	

*Berekend op basis van niet-afgeronde cijfers

Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging

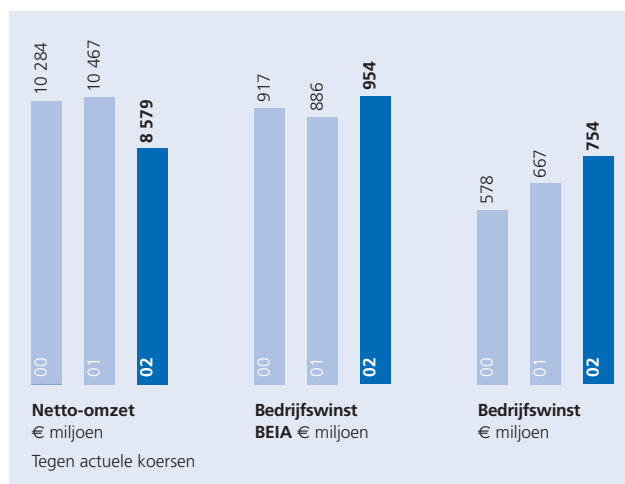
Ook in 2002 hebben we onze middelen geconcentreerd op de leidende merken; die vormen de bron van groei in onze divisie Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging. Een snelle groei, doordat ze goed inspelen op de uiteenlopende dagelijkse behoeften van mensen in de hele wereld.

Geheel in lijn met De Weg naar Groei stegen de verkopen van de leidende merken dan ook scherp met 6,7%, bij een toename van de onderliggende verkopen met 5,2%. De omzet bleef nagenoeg gelijk, inclusief het effect van de verkoop van DiverseyLever. De bedrijfswinst BEIA steeg met 1% en de brutowinstmarge BEIA kwam uit op 15,2%.

Teams gericht op onze wereldwijde merken die verantwoordelijk zijn voor belangrijke innovaties, hebben in alle regio's gezorgd voor focus en resultaat. Daarbij werden ze ondersteund door ons netwerk van technische centra in de hele wereld (Global Technology Centres). Cruciaal voor dit succes was het feit dat onze research en ontwikkeling zich ook nu weer concentreerde op een beperkt aantal wereldwijde projecten. Zo droegen nieuwe innovaties ertoe bij dat Dove voor het vierde jaar op rij met meer dan 25% groeide. Dit was vooral te danken aan de introductie van het Dove haarverzorgingsassortiment.

We zijn doorggegaan met het afstoten van onze niet-kernactiviteiten, inclusief de afronding van de verkoop van DiverseyLever (institutionele en industriële reiniging) en Atkinson's, ons Italiaanse bedrijf in parfums en persoonlijke verzorging.

Huishoudelijke Verzorging en Professionele Reiniging

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	8 579	10 467	(18)%
Bedrijfswinst	754	667	13%
Groepsomzet	8 565	10 432	(18)%
Bedrijfswinst van de Groep	755	666	13%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	9 436	10 467	(10)%
Bedrijfswinst BEIA	1 027	886	16%
Bijzondere posten	(200)	(201)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(17)	(18)	
Bedrijfswinst	810	667	21%
Brutowinstmarge	8,6%	6,4%	
Brutowinstmarge BEIA	10,9%	8,5%	

Unilever is een van de wereldmarktleiders in Huishoudelijke Verzorging, een categorie die reinigings- en hygiëneproducten omvat. In 2002 stegen de onderliggende verkopen met 1% en de brutowinstmarge BEIA verbeterde met 2,4%, dankzij onze besparingsprogramma's. *Looks Great*, *Snuggle* en *Comfort* zorgden voor groei.

Hoewel mensen hun kleren op verschillende manieren wassen, wil iedereen hetzelfde: met zo weinig mogelijk inspanning een frisse, schone was.

In de hele wereld zetten we ons topwasmiddel *Omo* nu in de markt met dezelfde boodschap: vuil worden hoort nu eenmaal bij opgroeien. Deze strategie heeft geholpen *Omo's* leidende positie in Brazilië en Zuid-Afrika te consolideren en marktaandeel te winnen in landen als Marokko en Thailand.

Bedrijfsoverzicht per categorie – 31

Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging

In Marokko passeerde *Omo* zijn concurrenten en werd marktleider. In Thailand zorgden innovaties ervoor dat het merk z'n leidende positie kon uitbouwen, terwijl het in Zuid-Afrika in een groeiende markt z'n sterke leidende positie behield.

Consumenten vragen steeds vaker om wasmiddelen die niet alleen de was schoon krijgen, maar die ook zacht zijn voor de huid. In het Verenigd Koninkrijk leiden wij deze groeiende 'huidvriendelijke' markt met *Persil Non-Bio*. Om onze positie in deze sector te versterken, hebben we *Persil Aloë Vera* op de markt gebracht. Hiermee hebben we dit merk op succesvolle wijze bij nieuwe consumenten geïntroduceerd. In 2002 behaalde *Persil* haar grootste marktaandeel in de afgelopen 10 jaar.

Op 3 mei 2002 hebben we de verkoop afgerond van DiverseyLever aan Johnson Professional Holdings Inc. Hierdoor daalde de omzet met 10%, ondanks een groei van de onderliggende verkopen van 1%.

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	10 467	10 284	2%
Bedrijfswinst	667	578	15%
Groepsomzet	10 432	10 258	2%
Bedrijfswinst van de Groep	666	578	15%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	10 884	10 284	6%
Bedrijfswinst BEIA	926	917	1%
Bijzondere posten	(209)	(323)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(19)	(16)	
Bedrijfswinst	698	578	21%
Brutowinstmarge	6,4%	5,6%	
Brutowinstmarge BEIA	8,5%	8,9%	

In 2001 nam de omzet toe met 6%. De brutowinstmarge BEIA was echter iets lager.

Wasmiddelen waren goed voor bijna eenderde van de inkomsten van de divisie. In 2001 bleven we duidelijk marktleider in Europa in wastabletten. In Canada en de Verenigde Staten echter, kwam de belangstelling van de consument slechts langzaam op gang.

Voortbouwend op het succes van tabletten in Europa, introduceerden we capsules vloeibaar wasmiddel. Deze

geven consumenten met een voorkeur voor vloeibare wasmiddelen het gemak en de efficiency van tabletten.

In zuidelijk Latijns-Amerika bewezen we de duurzame aantrekkingskracht van onze wasmiddelenmerken, doordat we na twee jaar intense concurrentie een aanmerkelijk hogere winstgevendheid realiseerden.

We maakten aanzienlijke voortgang met het onderbrengen van alle wasmiddelen en wasverzachters bij onze leidende merken, zoals *Omo*, *Skip*, *Surf*, *Comfort* en *Snuggle*. We introduceerden gestandaardiseerde verpakking en reclame voor *Omo* in Latijns-Amerika, Azië en Pacific, Afrika, Midden-Oosten en Turkije. In het kader van deze concentratie herintroduceerden we in India het populaire merk *Surf*, met investeringen in een verbeterde samenstelling en een verdubbeling van de marketingondersteuning.

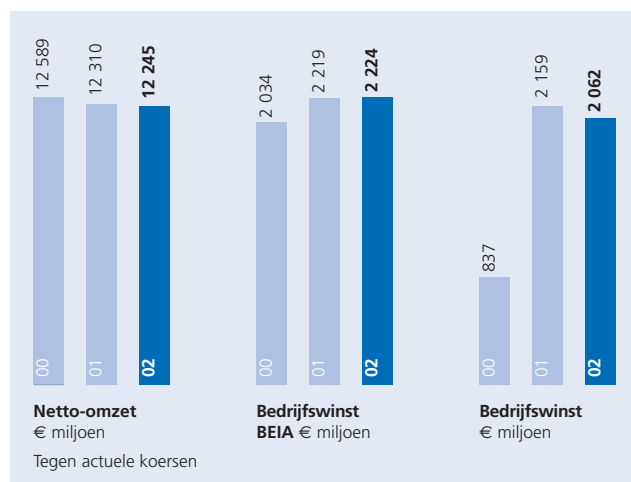
We hebben het wasverzachtermerk *Comfort* uitgebreid met de succesvolle introductie van *Comfort Vaporessé* in Europa. *Comfort Vaporessé* wordt in het waterreservoir van stoomstrijkijzers gegoten en laat textiel frisser ruiken en voorkomt kalkafzetting.

We hebben het merk *Domestos* uitgebreid door de introductie van *Domestos Bi-Actif* en *Domestos* actieve wc-mousse in Europa. In Azië bereikten we nieuwe groepen consumenten met producten afgestemd op gezinnen met een laag inkomen. Andere successen in Huishoudelijke Reiniging waren onder meer verdere innovaties in *Cif* reinigingsdoekjes.

In Professionele Reiniging had DiverseyLever een goed jaar, met groei in zowel omzet als bedrijfswinst.

32 Bedrijfsoverzicht per categorie – Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging

Persoonlijke Verzorging

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	12 245	12 310	(1)%
Bedrijfswinst	2 062	2 159	(4)%
Groepsomzet	12 236	12 307	(1)%
Bedrijfswinst van de Groep	2 059	2 157	(5)%

Resultaten 2002 ten opzichte van 2001 tegen constante 2001-koersen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	Verandering
Netto-omzet	13 273	12 310	8%
Bedrijfswinst BEIA	2 430	2 219	10%
Bijzondere posten	(166)	(49)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(12)	(11)	
Bedrijfswinst	2 252	2 159	4%
Brutowinstmarge	17,0%	17,5%	
Brutowinstmarge BEIA	18,3%	18,0%	

In Persoonlijke Verzorging zijn wij een van de wereldmarktleiders in deodorants, antitranspiratiemiddelen en haarverzorgingsproducten. Onze leidende merken, zoals *Axe*, *Dove*, *Lux*, *Pond's*, *Rexona*, *Signal* en *Sunsilk*, hadden een onderliggende groei van de verkopen van 10%. De omzet steeg met 8% en de brutowinstmarge BEIA steeg tot 18,3%.

Miljoenen mensen, van New York tot New Delhi, vinden uitstraling en schoonheid belangrijk. Om te voorzien in hun behoefte aan gezond en mooi haar, bleven we ons concentreren op *Dove* en *Sunsilk*.

Het assortiment haarverzorgingsproducten van *Dove* is nu nummer één in Korea en Taiwan, de landen waar het als eerste werd geïntroduceerd, en nummer twee in Japan, waar het in 2001 op de markt kwam. Het afgelopen jaar hebben we *Dove* shampoo en conditioners geïntroduceerd in nog 31 andere landen in Europa, Latijns-Amerika en Zuidoost-Azië.

In 2002 lieten de onderliggende verkopen van *Sunsilk* een sterke groei zien; Brazilië en Mexico presteerden goed en in Algerije en Centraal-Amerika werden nieuwe markten betreden. In Ghana en Zuid-Afrika hebben we onze nieuwe lijn *Afro Hair* gelanceerd. Daarnaast kreeg de groei van *Sunsilk* een extra stimulans door nieuwe productintroducties, zoals het langhoudende haarkleurmiddel *Pro-Color* in Brazilië en Argentinië.

In Canada zijn we bezig *Pears* onder te brengen bij *Suave*, het zeer succesvolle Noord-Amerikaanse merk.

Jezelf wassen is voor talloze mensen een dagelijks ritueel. Hoewel in Brazilië ongeveer 70 miljoen mensen een zwarte of getinte huid hebben, is er nooit een zeep ontwikkeld die daarmee rekening hield. Om in hun behoeften te voorzien, hebben we een *Lux*-variant geïntroduceerd, speciaal voor dit huidtype.

Mensen willen zich de hele dag schoon en fris voelen, hoe hectisch hun leven ook is. Deze behoefte heeft flink bijgedragen aan de groei van onze deodorantsector.

In 2002 groeiden de onderliggende verkopen van *Axe* met 17%. Deze groei werd gestimuleerd door krachtige innovatie in de kerncategorie bodyspray, waaronder de introductie van een nieuwe, nog effectievere 24-uurs-formule. We hebben *Axe* in Noord-Amerika op de markt gebracht met een campagne gericht op jonge mannen tussen 14 en 24 jaar, een groep die ongeveer \$ 8 miljard per jaar besteedt aan verzorgingsproducten.

Rexona groeide sterk, waarbij de antitranspirant voor mannen de beste prestatie leverde. *Rexona for Men* groeide met 30% in de belangrijke regio's Europa en Latijns-Amerika.

Een frisse, stralende lach zegt meer dan woorden, welke taal je ook spreekt. In 2002 hebben we ernaar gestreefd ons merk *Signal* te versterken door een stevige concurrentiepositie in te nemen in de markt van elektrische tandenborstels. We hebben de eerste elektrische tandenborstel op de markt gebracht met keuze uit twee koppen, een om tanden te reinigen en een om ze wit te maken.

Onze sterke nadruk op leidende merken en wereldwijde innovaties heeft ertoe geleid dat de hele divisie Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging een goede positie heeft gekregen voor verdere groei.

Bedrijfsoverzicht per categorie – 33

Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen actuele koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	12 310	12 589	(2)%
Bedrijfswinst	2 159	837	158%
Groepsomzet	12 307	12 567	(2)%
Bedrijfswinst van de Groep	2 157	837	158%

Resultaten 2001 ten opzichte van 2000 tegen constante 2000-koersen

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	Verandering
Netto-omzet	12 685	12 589	1%
Bedrijfswinst BEIA	2 298	2 034	13%
Bijzondere posten	(50)	(1 190)	
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(11)	(7)	
Bedrijfswinst	2 237	837	167%
Brutowinstmarge	17,6%	6,7%	
Brutowinstmarge BEIA	18,1%	16,2%	

De omzet steeg met 1%, terwijl de brutowinstmarge BEIA verbeterde. Onze leidende merken behaalden een groei van 7%, als gevolg van sterke prestaties van onze wereldwijde belangrijkste merken, zoals *Axe*, *Dove*, *Rexona*, *Suave* en *Sunsilk*.

Dove ging opnieuw sterk vooruit, met een groei van meer dan 25% voor het derde achtereenvolgende jaar, waaraan het nieuwe *Nutrium* zeeptablet in de Verenigde Staten en doucheproducten en producten voor lichaamsverzorging in Europa sterk bijdroegen. Een ander vermeldenswaardig succes was de entree van dit merk in de haarverzorgingsmarkt in Azië, waar het binnen twee maanden de derde plaats bereikte in de Japanse markt voor shampoos en crèmespoelingen en bijdroeg aan een wereldwijde groei van 12% in onze activiteiten in haarverzorging. Met deze introductie heeft Unilever nu een duidelijke eerste plaats verworven in Japan, de op een na grootste haarverzorgingsmarkt, met *Lux*, *mod's hair* en *Dove*.

Ook *Sunsilk*, ons leidende merk in haarverzorging, deed het erg goed met een groei van meer dan 20%. Na de lancering in Mexico, waar het op de markt is als *Sedal*, werd het daar snel het vierde grote haarverzorgingsmerk. In de Verenigde Staten veroverde *Suave* voor het eerst een aandeel van 11% in de shampooomzet, uitgedrukt in geldswaarde.

Onze categorie Deodorants groeide met 8%, met name door het succes van *Dove*, *Axe* en *Rexona*. *Dove* consolideerde haar positie in Deodorants met uitstekende resultaten in de Verenigde Staten en een bemoedigende introductie in Mexico.

Het assortiment *Axe* deodorants voor mannen, in het Verenigd Koninkrijk op de markt als *Lynx*, hebben we opgefrist met twee nieuwe geuren, *Fusion* en *Gravity*. Als onderdeel van onze strategie onze merken ook in andere dan hun kerncategorieën op de markt te brengen, introduceerden we in Europa een vernieuwd assortiment *Axe* douche-gels.

Rexona boekte eveneens aanzienlijke vooruitgang in de markt van antitranspiratiemiddelen voor mannen, waarbij *Rexona for Men* een steeds groter deel van de verkopen vertegenwoordigt.

We introduceerden geharmoniseerde verpakking voor al onze merken deorollers, wat de efficiency in onze productieketen aanzienlijk vergrootte.

Op het gebied van gezichtsverzorging introduceerden we in Japan *Pond's Perfect*, dat een leidende positie verwierf in de massamarkt van producten tegen veroudering. De introductie van *Pond's RenAscent* in Mexico was een groot succes.

In Centraal-Azië bleef *Fair and Lovely* het erg goed doen, als gevolg van een grotere nadruk op reclame en uitbreidingen van het assortiment.

In Mondverzorging toonden *Signal* in Europa en *Close-up* in Azië en Pacific opnieuw een goede groei. Onze positie werd versterkt door innovaties in tandenborstels en in snoep, waar we voortbouwden op het succes van onze tandreinigende kauwgom met de introductie van snoepjes gericht op gebitsverzorging. In China daarentegen had *Zhonghua* tandpasta een teleurstellend jaar.

Ons bedrijf in Luxe Parfums had te maken met moeilijke economische omstandigheden en de omzet liep terug. Na de verkoop van Elizabeth Arden hebben we ons door designers ontwikkelde parfumassortiment ondergebracht in Unilever Cosmetics International. We brachten de geurlijn *Nautica* ook in Europa op de markt en introduceerden geuren onder het merk *BCBG* in de Verenigde Staten.

34 Financieel verslag

De in dit financieel overzicht opgenomen cijfers zijn in euro's tegen actuele wisselkoersen, tenzij anders vermeld. Informatie inzake de winst- en verliesrekening en de kasstroom is herleid tegen **jaarlijkse gemiddelde wisselkoersen**. De balansposten zijn herleid tegen wisselkoersen aan het einde van het jaar.

Voor definities van de belangrijkste verhoudingsgetallen in dit 'Financieel verslag' verwijzen wij naar pagina 113.

Kritische waarderingsgrondslagen

De jaarrekening voldoet in alle materiële opzichten aan de Nederlandse wet en aan algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen in het Verenigd Koninkrijk. Bij het opstellen van de jaarrekening moeten we bepaalde aannames maken en schattingen verrichten, gebaseerd op beschikbare informatie en ervaring uit het verleden. Deze aannames en schattingen zijn redelijk en worden voortdurend beoordeeld maar de werkelijke uitkomst en de werkelijke resultaten kunnen daarvan afwijken. Kritische waarderingsgrondslagen zijn diegene die het meest van belang zijn voor de weergave van de financiële positie van Unilever en haar bedrijfsresultaat, en worden beschreven op de pagina's 65 tot en met 67. Unilever voldoet aan Financial Reporting Standard 18 in het Verenigd Koninkrijk die vereist dat in alle gevallen gebruik wordt gemaakt van de meest passende waarderingsgrondslagen. Sommige van deze waarderingsgrondslagen vereisen moeilijke, subjectieve en complexe inschattingen van het management. De belangrijkste zijn:

Pensioenen en soortgelijke regelingen:

Het bepalen van Unilevers pensioenactiva, verplichtingen en kosten is afhankelijk van een aantal aannames die onze actuarissen hanteren bij het berekenen daarvan. Deze aannames zijn beschreven onder 17 op pagina 86. Hoewel deze aannames als passend worden beschouwd, kunnen significante afwijkingen in werkelijke ervaringscijfers of significante wijzigingen van de aannames een materiële invloed op de pensioenactiva, verplichtingen en toekomstige kosten hebben.

Voorzieningen:

Voorzieningen voor onder andere milieuschades en juridische procedures worden getroffen op het moment dat er een juridische of feitelijke verplichting bestaat op de balansdatum en een betrouwbare inschatting van de uitkomst van de geschillen kan worden gedaan.

Kosten van marktondersteuning:

Uitgaven voor marktondersteuning zoals promotionele activiteiten en advertenties worden in het jaar waarin ze plaatsvinden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Op elke balansdatum maken we een schatting van de hoogte van de kosten gebaseerd op onze kennis met betrekking tot afnemers, consumenten en promoties.

Goodwill, immateriële en materiële vaste activa:

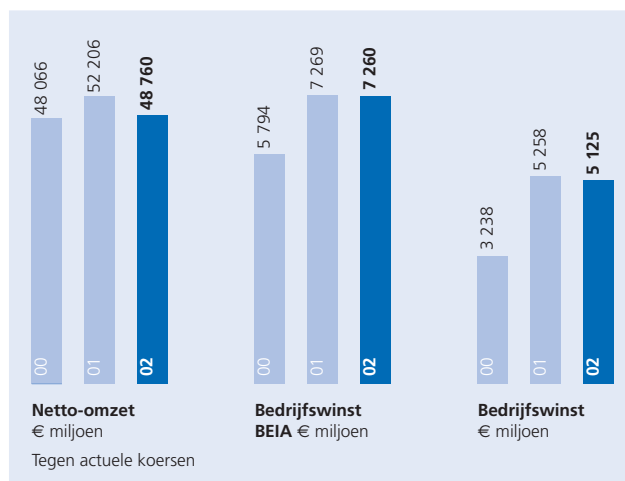
Ingevolge Financial Reporting Standard 11 in het Verenigd Koninkrijk en SFAS 142 en SFAS 144 in de Verenigde Staten dienen goodwill, immateriële en materiële vaste activa op waardedaling beoordeeld worden indien gebeurtenissen daartoe aanleiding geven. Deze beoordelingen worden uitgevoerd door het vergelijken van de boekwaarde met een waarde die is gebaseerd op de contante waarde van de toekomstige kasstromen. Bij het inschatten van de toekomstige kasstromen worden belangrijke aannames gedaan. Hoewel deze aannames als passend worden beschouwd, kunnen wijzigingen daarin de uitkomsten van de beoordelingen beïnvloeden.

De belangrijkste goodwillpost heeft betrekking op de verwerving van Bestfoods. We hebben, in overeenstemming met deze standaard, de goodwill gerelateerd aan de verwerving van Bestfoods onderzocht door het beoordelen van werkelijke en verwachte groeiniveaus van de merken van Bestfoods en de werkelijke en verwachte verwezenlijking van besparingen uit synergieën voortvloeiend uit de integratie. Er zijn geen waardedalingen geconstateerd.

Latente belastingen:

Voor latente belastingen wordt, zoals vereist door Financial Reporting Standard 19 in het Verenigd Koninkrijk, een volledige voorziening getroffen tegen de belastingtarieven die aan het eind van het jaar gelden, tenzij reeds vast staat dat deze in de toekomst gaan wijzigen, zie tevens pagina 67. Latente belastingvorderingen worden regelmatig beoordeeld en indien het niet waarschijnlijk is dat ze gerealiseerd zullen worden, wordt hiermee rekening gehouden.

Resultaten – 2002 ten opzichte van 2001

De toename van de gemiddelde koers van de euro van 7% ten opzichte van een pakket voor Unilever relevante valuta had invloed op de netto-omzet, die met 7% daalde tot € 48 760 miljoen. De groei van de onderliggende verkopen van 4% werd tenietgedaan door het netto-effect van verwervingen en desinvesteringen. De belangrijkste desinvesteringen waren DiverseyLever en Mazola, gecompenseerd door de toename van ons belang in Unilever Bestfoods Robertsons in Afrika en in het Midden-Oosten.

De omzet van de Groep, exclusief ons aandeel in de omzet van joint ventures, daalde met 6% tot € 48 270 miljoen. Ons aandeel in de omzet van joint ventures daalde tot € 490 miljoen (2001: € 692 miljoen) omdat de toename van ons belang in Unilever Bestfoods Robertsons leidde tot een herclassificatie naar groepsmaatschappij.

De bedrijfswinst BEIA bedroeg € 7 260 miljoen (2001: € 7 269 miljoen). De brutowinstmarge BEIA verbeterde tot 14,9% ten opzichte van 13,9% in 2001. Deze verbetering weerspiegelt de aanhoudende bijdrage van de herstructurering in het kader van onze strategie De Weg naar Groei; het werd echter deels tenietgedaan door de versterking van de euro waardoor de bedrijfswinst BEIA vergelijkbaar was met 2001. De bedrijfswinst van de Groep bleef ook nagenoeg gelijk met € 7 165 miljoen.

De afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa bedroeg € 1 261 miljoen ten opzichte van € 1 423 miljoen in 2001. De daling werd voornamelijk veroorzaakt door de sterkere euro. De afschrijvingslast was inclusief een bedrag van € 1 023 miljoen voor Bestfoods.

De bijzondere posten bedroegen € 874 miljoen, inclusief € 1 215 miljoen herstructureringslasten, een bate van € 249 miljoen voor de netto-winsten en -verliezen op verkochte activiteiten en een bate van € 98 miljoen in verband met de vrijval van voorzieningen voor juridische en milieuzaken nadat een aantal juridische claims in ons voordeel is uitgevallen. De gerelateerde kosten binnen de brutowinst BEIA bedroegen € 191 miljoen (2001: € 373 miljoen).

De bijzondere posten gedurende het jaar hebben voornamelijk betrekking op het programma De Weg naar Groei dat in februari 2000 is aangekondigd en op de integratie van Bestfoods. De totale nettokosten van deze programma's zullen over een periode van 5 jaar naar verwachting € 6,2 miljard bedragen. Van de € 5,0 miljard die tot nu toe is uitgegeven was € 4,3 miljard bijzondere kosten en € 0,7 miljard gerelateerde kosten.

De bedrijfswinst en de brutowinst van de Groep daalden ieder met 3% tot € 5 125 miljoen respectievelijk € 5 041 miljoen omdat de onderliggende verbetering van de marges teniet werd gedaan door hogere bijzondere posten en het effect van 7% op de gemiddelde koersen.

Een toelichting op de resultaten per regio en productcategorie wordt gegeven in het 'Bedrijfs overzicht' op respectievelijk pagina's 18 tot en met 23 en 24 tot en met 33.

De nettorentekosten zijn met € 473 miljoen gedaald naar € 1 173 miljoen. Dit is te danken aan een sterke kasstroom uit bedrijfsactiviteiten, de opbrengsten van verkochte activiteiten, lagere rentetarieven en voordelige koersverschillen. De nettorentedekking bedroeg 4,5 maal ten opzichte van 3,2 maal in 2001. De nettorentedekking op basis van EBITDA (vóór bijzondere posten) bedroeg 7 maal (2001: 5 maal).

De effectieve belastingdruk van de Groep bedroeg 38,7% (2001: 42,7%). Dit weerspiegelt de niet-afrekenbaarheid van de afschrijving van goodwill voor Bestfoods en een lager effectief belastingpercentage op bijzondere posten. De onderliggende belastingdruk voor normale bedrijfsactiviteiten was 32,2% (2001: 33,7%).

Het aandeel van derden in de winst nam toe tot € 312 miljoen (2001: € 239 miljoen), voornamelijk als gevolg van een wijziging in de belastingen die van invloed is op aandeelhouders die in India zijn gevestigd.

De nettowinst steeg met 16% tot € 2 129 miljoen. De samengevoegde winst per aandeel steeg met 18% en de samengevoegde winst per aandeel BEIA steeg met 14%.

De winst als percentage van het geïnvesteerd vermogen steeg tot 11% ten opzichte van 9% in 2001.

Resultaten – 2001 ten opzichte van 2000

De netto-omzet steeg met 9% tot € 52 206 miljoen.

De Groepsomzet nam met 8% toe tot € 51 514 miljoen. Deze stijging was afkomstig van onderliggende groei van 4%, vergeleken met 1,5% in 2000, gecombineerd met een stijging van per saldo 7% door acquisities en desinvesteringen. De belangrijkste daarvan waren de acquisitie van Bestfoods en de verkoop van Elizabeth Arden en enkele Europese soepen- en sauzen-merken. Deze groei werd deels tenietgedaan door een versterking van de euro met 3% ten opzichte van het gewogen gemiddelde van de voor Unilever relevante valuta.

Als gevolg van de acquisitie van Bestfoods nam het aandeel van de Groep in de omzet van joint ventures met 43% toe tot € 692 miljoen.

De bedrijfswinst van de Groep BEIA, die € 7 149 miljoen bedraagt, steeg dit jaar met 25%. De verbetering van de bedrijfsmarge van de Groep met 1,9% tot 13,9% was het gevolg van de voortgaande bijdrage van de herstructureringen in het kader van De Weg naar Groei, besparingen op inkoop en de succesvolle integratie van Bestfoods.

De afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa bedroeg € 1 387 miljoen vergeleken met € 435 miljoen in 2000. De stijging kwam voornamelijk doordat er over een vol jaar is afgeschreven op de acquisities die gedurende 2000 hebben plaatsgevonden. In deze last is begrepen een bedrag van € 1 170 miljoen voor Bestfoods en € 193 miljoen voor andere acquisities in 2000, voornamelijk Slim-Fast, Ben & Jerry's, Cressida en Amora Maille.

De bijzondere posten bedroegen € 588 miljoen. Hierin begrepen zijn uitgaven voor herstructurering van € 1 515 miljoen en winsten op de verkoop van activiteiten van € 927 miljoen, waarvan € 811 miljoen betrekking heeft op de verkoop van merken teneinde goedkeuring van de mededingingsautoriteiten voor de acquisitie van Bestfoods te verkrijgen en € 114 miljoen voor de verkoop van Unipath. De samenhangende kosten binnen de bedrijfswinst van de Groep BEIA bedroegen in 2001 € 373 miljoen.

36 Financieel verslag

De bedrijfswinst van de Groep is met 63% gestegen tot € 5 174 miljoen voornamelijk als gevolg van het netto-effect van acquisities en verkochte activiteiten gecompenseerd door een stijging van de goodwill afschrijving.

Het aandeel van de Groep in de bedrijfswinst van joint ventures steeg tot € 84 miljoen (2000: € 57 miljoen) doordat de joint ventures van Bestfoods een volledig jaar zijn meegenomen.

De nettorentekosten stegen tot € 1 646 miljoen ten opzichte van € 632 miljoen in 2000. Dit was een gevolg van de toename van leningen voor de financiering van acquisities die gedurende 2000 hebben plaatsgevonden, met name Bestfoods. De kasstroom uit afstotingen gedurende het jaar alsmede de opbrengst van de verkoop van de Europese bakkerij-activiteiten in 2000 reduceerden de rentelast met ongeveer € 80 miljoen. De nettorentedekking bedroeg iets meer dan 3 maal. De nettorentedekking op basis van EBITDA vóór bijzondere posten bedroeg 5 maal.

Het effectieve belastingpercentage van de Groep bedroeg 42,7% (2000: 49,3%). Dit was het gevolg van de niet-aftrekbaarheid van de afschrijving op goodwill alsmede van een belastingpercentage van 39% op de bijzondere posten. Het onderliggende belastingpercentage voor gewone bedrijfsactiviteiten was vergelijkbaar met 2000.

Het aandeel van derden in de winst steeg met 11% tot € 239 miljoen (2000: € 215 miljoen) als gevolg van sterke prestaties in India.

De nettowinst steeg met 66% tot € 1 838 miljoen. De samengevoegde winst per aandeel steeg met 70%. De samengevoegde winst per aandeel BEIA steeg met 11%.

De winst als percentage van het geïnvesteerd vermogen vertoonde een lichte stijging van 8% in 2000 tot 9%.

2002

Dividenden en beurswaarde

De betaalde en voorgestelde dividenden op het gewone aandelenkapitaal van PLC bedragen 16,04p per aandeel van 1,4p (2001: 14,54p), een stijging van 10% per aandeel. De betaalde en voorgestelde dividenden op het gewone aandelenkapitaal van NV bedragen € 1,70 per aandeel van € 0,51 (2001: € 1,56), een stijging van 9% per aandeel. Het dividend uitgedrukt als percentage van de winst toekomend aan de houders van gewone aandelen bedroeg 79,5% (2001: 85,6%).

Unilevers samengevoegde beurswaarde op 31 december 2002 bedroeg € 59,9 miljard (2000: € 64,5 miljard).

Balans

De koers van de euro nam gedurende het jaar fors toe ten opzichte van de meeste andere Unilever-valuta. Dit resulteerde in een koersverlies op de omrekening van de openingsbalans en op mutaties gedurende het jaar van

€ 1 517 miljoen. In Argentinië en Brazilië traden belangrijke koersverliezen op maar deze werden deels gecompenseerd door de omrekeningswinsten op de schulden in US dollars van onze bedrijven in de Verenigde Staten. In het bedrijf behouden winst daalde met € 640 miljoen tot € 5 777 miljoen, na verwerking van het dividend, de teruggeboekte goodwill op de verkoop van DiverseyLever en de omrekeningsverschillen.

Het totale eigen vermogen daalde tot € 5 867 miljoen (2001: € 6 993 miljoen) ten gevolge van de bovengenoemde mutatie in de In het bedrijf behouden winst alsmede door de inkoop van eigen aandelen ter dekking van aandelenoptieregelingen voor medewerkers ten bedrage van € 551 miljoen.

Kasstroom

De nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten steeg met € 386 miljoen tot € 7 883 miljoen, waarbij sterke onderliggende kasstromen deels teniet werden gedaan door hogere herstructureringskosten en het effect van de versterking van de euro op de geconsolideerde balans.

Investeringen in vaste activa van € 1 313 miljoen waren 15% lager dan in 2001 en bedroegen 2,7% van de omzet. Dit is een voortzetting van de dalende trend in de afgelopen jaren.

Het niveau van de acquisitie-activiteiten was bescheiden. De belangrijkste transactie was de verwerving van een aanvullend belang van 9% in Bestfoods Robertsons in Afrika en het Midden-Oosten. Gedurende het jaar hebben we € 1 834 miljoen in contanten ontvangen uit de verkoop van 35 bedrijven, voornamelijk DiverseyLever en Mazola.

Financiering en liquiditeit

Unilever streeft naar een positie in de top-eenderde van een referentiegroep van 21 internationale consumenten-goederenproducenten voor de Total Shareholder Return, zoals beschreven op pagina 40. De financiële strategie van de Groep ondersteunt deze doelstelling en levert de financiële flexibiliteit om aan haar strategische en dagelijkse behoeften te voldoen. De belangrijkste elementen van deze strategie zijn:

- Goede toegang tot de financiële markten
- Voldoende flexibiliteit voor tactische acquisities
- A1/P1 kortetermijn-kredietwaardering
- Voldoende weerstand bij economische instabiliteit
- Optimaal gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet binnen de hiervoor genoemde beperkingen.

Een EBITDA (vóór bijzondere posten) nettorentedekking groter dan 8 keer is in overeenstemming met deze strategie. Een lagere nettorentedekking is acceptabel voor een periode volgend op grote acquisities.

De definitie en verdere informatie over dit verhoudingsgetal wordt gegeven op pagina's 112 en 113.

Onder 14 en 15 op de pagina's 82 tot en met 85 worden aanvullende relevante toelichtingen gegeven.

Unilevers liquide middelen zijn gecentraliseerd in de moeder- en groepsfinancieringsmaatschappijen om zo flexibel mogelijk te kunnen voorzien in de wisselende financieringsbehoeften. Werkmaatschappijen worden gefinancierd door een combinatie van eigen vermogen, leningen van derden en van moeder- en groepsfinancieringsmaatschappijen, die voor een bepaald land en bedrijf het meest geschikt is.

Unilever heeft toegang tot de wereldwijde kapitaalmarkten door een infrastructuur van kortetermijn-programma's (met name euro en 'US domestic' commercial-paper-programma's) en langetermijnleningsprogramma's (met name een 'US Shelf'-registratie en het 'Debt Issuance Programme' in de euromarkt). Schulden op de internationale markten worden over het algemeen uitgegeven in de naam van NV, PLC of Unilever Capital Corporation. Als schulden niet in de naam van NV of PLC worden uitgegeven, stellen zij zich doorgaans voor deze schulden wel garant.

Unilever beschikt over gecommitteerde kredietfaciliteiten om haar commercial-paper-programma's en algemene bedrijfsdoelstellingen te ondersteunen. De gecommitteerde kredietfaciliteiten die per eind 2002 zijn aangegaan zijn: bilaterale gecommitteerde kredietfaciliteiten van in totaal \$ 3 737 miljoen, bilaterale leningcommitments van \$ 400 miljoen en bilaterale 'money market commitments' van in totaal \$ 2 080 miljoen. Meer details over deze faciliteiten worden gegeven onder 14 op pagina 82.

In 2002 is een bedrag van € 3 195 miljoen ontvangen uit termijnfinanciering. De termijnfinanciering bestond voornamelijk uit een in juni uitgegeven obligatie van \$ 650 miljoen met een looptijd van 5,5 jaar, een in september uitgegeven obligatie van € 1 miljard met een looptijd van 5 jaar en een in november uitgegeven obligatie van \$ 1 miljard met een looptijd van 30 jaar. Aanvullend heeft Unilever Thai Trading Limited (UTT) het equivalent van € 418 miljoen aan termijnfinanciering aangetrokken met een garantie van NV, met uitzondering van politiek risico, door een combinatie van bankleningen en de plaatsing in de Thaise kapitaalmarkt van een obligatielening met een looptijd van 5 jaar.

Gedurende 2002 nam de totale schuld af van € 23 199 miljoen naar € 16 966 miljoen. Dit kwam door de sterke kasstroom uit bedrijfsactiviteiten, de verkoop van een aantal bedrijven en de positieve effecten van koersveranderingen.

Eind 2002 bedroegen de leningen in totaal € 20 444 miljoen (2001: € 25 500 miljoen). Rekening houdend met de diverse valutaswaps en andere derivaten, was 78% van Unilevers leningen in US dollars, 1% in euro's en 7% in ponden sterling. De overige leningen zijn aangegaan in een groot aantal andere valuta's.

Langlopende leningen daalden met € 3 288 miljoen tot € 10 933 miljoen eind 2002. Aan het einde van 2002 bedroegen de kortlopende leningen € 9 511 miljoen (2001: € 11 279 miljoen), inclusief € 4 854 miljoen aan langlopende leningen die aan het einde van het jaar onder kortlopende leningen zijn gereclassificeerd. Eind 2002 was

68% van de langlopende leningen binnen vijf jaar terug te betalen (2001: 77%).

De contractuele verplichtingen van Unilever omvatten investeringsverplichtingen, leningen, operationele leaseverplichtingen en overige verplichtingen. Details hierover zijn te vinden onder 10 op pagina 80, onder 14 op pagina 82 en onder 24 op pagina 97. Details over derivaten worden gegeven onder 15 op pagina 84 en 85.

Liquide middelen en effecten bedroegen eind 2002 in totaal € 3 478 miljoen (2001: € 2 301 miljoen). Deze middelen werden aangehouden in euro's (34%), ponden sterling (4%), US dollars (14%) en overige valuta's (48%). De middelen worden hoofdzakelijk aangehouden om in de financieringsbehoeften op korte termijn te voorzien en zijn voornamelijk belegd in bankdeposito's op korte termijn en hoogwaardige courante effecten.

Financieel beleid en risico-afdekking

De strategische doelstelling van Unilevers Treasury is het bieden van de financiële flexibiliteit ter ondersteuning van De Weg naar Groei, binnen de context van de financiële strategie zoals beschreven in de voorgaande paragraaf 'Financiering en liquiditeit'. De rol van Unilevers Treasury is ervoor te zorgen dat er voor alle waardecreërende investeringen altijd passende financiering aanwezig is. Tevens verleent Unilevers Treasury financiële diensten teneinde werkmaatschappijen in staat te stellen hun financiële transacties en posities op een efficiënte, tijdige en kostenbewuste wijze te beheren.

Unilevers Treasury verleent diensten op basis van beleid en plannen die zijn goedgekeurd door het Executive Committee van de raden van bestuur. Naast het beleid, de richtlijnen en de risicolimieten bestaat er voor alle belangrijke financiële activiteiten een stelsel van bevoegdheden en vinden er uitvoerige onafhankelijke rapportages plaats. De resultaten worden zorgvuldig gevolgd. Daarnaast voert de interne accountantsdienst onafhankelijk onderzoek uit.

De belangrijkste door Unilever gebruikte financiële instrumenten zijn kort- en langlopende leningen, kas, overige financiële vaste activa en effecten en bepaalde eenvoudige derivaten, hoofdzakelijk bestaande uit renteswaps en valutacontracten. De richtlijnen voor de verslaggeving van derivaten zijn uiteengezet in 'Toegepaste grondslagen' op pagina 67. Het toepassen van derivaten met een hefboomwerking is niet toegestaan.

Unilevers Treasury heeft te maken met verschillende marktrisico's waaronder de effecten van wisselkoersveranderingen, rentetarieven en risico-opslagen. Andere risico's waaraan Unilever bloot staat zijn onder andere liquiditeitsrisico, landenrisico en kredietrisico.

Het rentebeleid van Unilever is erop gericht de nettorente te optimaliseren en fluctuaties te beperken. Dit gebeurt via het afdekken van het renterisico van schulden en liquide middelen door middel van renteswaps. Toepassing van dit beleid heeft ertoe geleid dat de dekkingsgraden eind 2002

voor de voor 2003 geprojecteerde nettoschuld 80% bedraagt en voor 2004 47% bedraagt.

Op basis van het valutabeleid van Unilever dienen werkmaatschappijen de risico's van posities in vreemde valuta uit hoofde van handels- en financiële transacties af te dekken. Dit geschiedt voornamelijk door gebruik te maken van valutatermijncontracten. Binnen de risicolimieten is enige flexibiliteit toegestaan. Per jaareinde was er geen materieel risico dat maatschappijen bezittingen of schulden in een andere dan hun eigen valuta bezaten.

Unilever streeft ernaar om haar netto-investeringen in werkmaatschappijen af te dekken door middel van leningen in dezelfde valuta behalve als lokale regelgeving, gebrek aan lokale valuta of lokale marktomstandigheden dit verhinderen. Een uitzondering kan ook worden gemaakt indien de economische waarde van de netto bezittingen de boekwaarde aanzienlijk overschrijdt. Ons bedrijf in de Verenigde Staten is een voorbeeld waar de economische waarde van de bezittingen de boekwaarde aanzienlijk overschrijdt en daarom hebben we een hogere schuld in US dollars. Soms kunnen koerswijzigingen leiden tot koersverschillen in de balans als gevolg van deze uitzonderingen.

In 2002 hebben wij aanzienlijke koersverschillen ondervonden als gevolg van devaluaties in Brazilië (€ 1 106 miljoen) en Argentinië (€ 502 miljoen), gedeeltelijk teniet gedaan door het effect van de dalende Amerikaanse dollar. De getallen hierboven geven het effect van koersschommelingen op activa en passiva weer maar niet de reële waarde van onze bezittingen en het toekomstige winstpotentieel in die landen.

Onze richtlijnen en strategie voor het beheer van het liquiditeitsrisico worden verder uiteengezet op pagina 37 en hierboven.

Kredietrisico's worden beperkt door alleen transacties te doen met een beperkte groep van financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid, door te werken binnen overeengekomen limieten voor elk van die instellingen en door de looptijd van posities te beperken. De kredietwaardigheid van deze instellingen wordt nauwlettend gevolgd en concentratie van kredietrisico bij een individuele tegenpartij wordt vermeden. Per jaareinde was er geen aanmerkelijke concentratie van kredietrisico's bij één bepaalde instelling.

Als gevolg van het afdekken van de aandelenoptieplannen voor personeel staat Unilever bloot aan het risico van wijzigingen in haar eigen aandelenkoers. Dit risico hebben wij de laatste jaren afgedekt door middel van inkoop van Unilever-aandelen op de beurs op het moment dat de opties verstrekt werden en het vasthouden van deze aandelen tot het moment dat de opties uitgeoefend werden of afliepen. In 2001 hebben wij tevens een contract met een bank afgesloten voor de toekomstige aankoop van Unilever aandelen. Meer details hierover worden gegeven onder 15 op pagina 85. Per jaareinde waren 92% van alle openstaande personeelopties afgedekt. Op basis van Unilevers ervaring met de mate van uitoefening van opties beschouwen wij dit als een volledige dekking.

Risicobeheersing

De hierna volgende uiteenzetting over onze activiteiten met betrekking tot risicomanagement bevat toekomstgerichte uitspraken die risico's en onzekerheden met zich mee brengen. Onze werkelijke resultaten kunnen in belangrijke mate afwijken van de verwachte resultaten. Zie 'Waarschuwing' op pagina 2.

De onderstaande analyse toont de gevoeligheid van de reële waarde van de door de Groep op 31 december 2002 gehouden financiële instrumenten en derivaten, voor de hieronder omschreven hypothetische veranderingen.

Renterisico

De reële waarde van onze schulden, investeringen en daaraan gerelateerde instrumenten voor risicoafdekking wordt beïnvloed door fluctuaties in rentepercentages. De analyse toont de invloed op de reële waarde van rentegevoelige instrumenten, van een hypothetische verandering van 10% in de rentepercentages over de resterende looptijd per 31 december 2002.

Valutarisico

De reële waarde van onze schulden, investeringen en instrumenten voor risicoafdekking in andere valuta's dan de functionele valuta van de vennootschappen die deze houden, is onderhevig aan koersfluctuaties. De analyse toont de gevoeligheid van deze reële waarden voor een hypothetische verandering van 10% in wisselkoersen per 31 december 2002.

Reële waardeverandering:

	Gevoeligheid voor een hypothetische koersverandering van 10% per 31 december	
	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Renterisico	298	243
Valutarisico	1	28

Nadere informatie over derivaten, valutarisico's en andere daaraan gerelateerde informatie over financiële instrumenten wordt gegeven onder 15 op pagina de pagina's 83 tot en met 85.

Toeleveringsrisico en grondstoffencontracten

De producten van Unilever worden vervaardigd uit een aantal grondstoffen. Hoewel wij verwachten dat grondstoffen in voldoende mate aanwezig zullen zijn, zouden tekorten of verstoringen van de aanvoer een materieel negatief effect op de brutomarge kunnen hebben.

Enkele van onze bedrijven, voornamelijk in eetbare vetten in Europa, kunnen gebruikmaken van goederentermijncontracten in een aantal oliën om toekomstige behoeften af te dekken. Wij kopen goederentermijncontracten in soja-, raapzaad-, zonnebloem-, palm-, kokos- en palmpitolie, bijna altijd voor daadwerkelijke levering. We kunnen ook gebruikmaken van goederentermijncontracten voor het afdekken van toekomstige prijsfluctuaties; de bedragen zijn echter niet van wezenlijke omvang. De totale waarde van de per eind 2002 openstaande termijncontracten bedroeg € 417 miljoen ten opzichte van € 292 miljoen in 2001.

Daarnaast kunnen onze plantages gebruikmaken van goederentermijncontracten voor daadwerkelijke levering van palmolie en thee op basis van streng gecontroleerde richtlijnen en limieten. Eind 2002 hadden we geen uitstaande goederentermijncontracten van materieel belang.

Distributie

Unilevers producten worden in het algemeen verkocht door haar verkooporganisatie en door onafhankelijke agenten en distributeurs aan ketens, groothandels, onafhankelijke supermarkten, foodservice-distributeurs en instellingen. De producten worden gedistribueerd via distributiecentra, magazijnen, eigen opslagplaatsen en opslagplaatsen van derden, depots en andere faciliteiten.

Unilever heeft diverse initiatieven genomen om samen met haar afnemers de ontwikkeling van productcategorieën te versnellen en de goederenstroom en voorraadvolumes bij afnemers te optimaliseren. Hieronder valt: 'efficient consumer response' (ECR) om optimaal voorraadbeheer te bereiken, automatische voorraadaanvullingen en precies-op-tijd levering met behulp van elektronische data-uitwisseling (EDI) om de voorraadvolumes in winkels en in Unilevers magazijnen te coördineren. ECR is tevens een proces dat Unilever en detailhandelaren in staat stelt behoeften van de consument te begrijpen en daarop adequaat te reageren.

Invloed van prijswijzigingen

Informatie over de invloed van prijswijzigingen op materiële vaste activa en afschrijvingen wordt gegeven onder 10 op pagina 80.

Andere risicofactoren

Specifieke risico's en onzekerheden die ertoe zouden kunnen leiden dat de werkelijke resultaten afwijken van die zoals beschreven in de toekomstgerichte uitspraken in dit document, of die van invloed zouden kunnen zijn op ons vermogen de doelstellingen van De Weg naar Groei te behalen, namelijk het concentreren van middelen op leidende merken, het sluiten van fabrieken en het reorganiseren of afstoten van onder de maat presterende bedrijven, omvatten hetgeen hiervoor is beschreven alsmede de volgende:

- Het uitvoeren van herstructureringen en reorganisaties: Unilever heeft ingrijpende herstructureringen van haar activiteiten aangekondigd. Deze veranderingen vergen een aanzienlijke hoeveelheid tijd van het management en kunnen derhalve de normale bedrijfsactiviteiten verstoren.
- Innovatie: Onze groei is voor een groot deel afhankelijk van ons vermogen om voortdurend verbeteringen te bedenken en te implementeren die voor de consument relevant zijn. De bijdrage van innovaties wordt beïnvloed door de gelden die ervoor vrijgemaakt kunnen worden, door de technische vaardigheden van de research- en ontwikkelingsfuncties en door het succes van het operationele management om de verbeteringen snel in te voeren.
- Economische omstandigheden in ontwikkelingslanden: Ongeveer een derde van de omzet van Unilever is afkomstig van opkomende en zich ontwikkelende economieën. Deze markten zijn voor ons tevens een belangrijke bron van groei. Deze economieën zijn minder stabiel dan die van de ontwikkelde landen; het risico bestaat dat de consumentenvraag terugloopt, waardoor de verkoop van onze producten zou kunnen dalen.
- Leningen: De Groep had eind 2002 in totaal € 20 444 miljoen aan leningen uitstaan. Onvoldoende kasstromen om de leningen af te lossen zouden onze kredietwaardering en het vertrouwen van beleggers kunnen ondermijnen. De markt-, rente- en valutarisico's waaraan de Groep blootgesteld is, zijn beschreven op pagina 38.
- Prijsfluctuaties van grondstoffen: Unilevers grondstoffen bestrijken een breed veld van agrarische en minerale producten die onderhevig zijn aan cyclische prijsbewegingen. Er kunnen perioden voorkomen waarin stijgingen van deze prijzen niet volledig terugverdiend kunnen worden, als gevolg van acties van concurrenten of teruglopende consumentenvraag.
- Reputatie: Unilever heeft een goede reputatie en veel van onze bedrijven, die in ongeveer 100 landen over de hele wereld actief zijn, hebben een hoog aanzien in hun regio. Unilevers producten worden in meer dan 150 landen verkocht, onder beroemde merknamen. Als wij er niet in zouden slagen te voldoen aan hoge productveiligheids-, sociale, milieu- en ethische standaarden in al onze ondernemingen en activiteiten, dan zou Unilevers reputatie beschadigd kunnen worden, wat kan leiden tot het afwijzen van onze producten door consumenten, waardedaling van onze merken en extra inspanningen van het management om onze reputatie te herstellen. Voorbeelden van initiatieven om de belangrijkste sociale en milieurisico's te beheersen zijn genoemd op pagina's 11 en 12.
- Relaties met afnemers: Verkopen aan grote afnemers of verkopen via gespecialiseerde distributiekanaalen zijn in sommige van onze ondernemingen van aanzienlijk belang. Het verliezen van een beperkt aantal belangrijke afnemers of een ernstige verstoring van een gespecialiseerde distributiekanaal zou een negatief effect kunnen hebben op de activiteiten en resultaten van de Groep.
- Ontwikkeling van onze managers: Unilevers prestaties vereisen managers van het juiste kaliber. We moeten capabele kandidaten op de arbeidsmarkt vinden en hen vervolgens trainen in de vaardigheden die we nodig hebben om te groeien.

- Onze merken:
Een kernelement van de strategie De Weg naar Groei is de ontwikkeling van een beperkt aantal wereldwijde leidende merken. Elke gebeurtenis die invloed heeft op het vertrouwen van de consument of op de continuïteit van de levering van merkproducten heeft invloed op de gehele onderneming.

Daarnaast zijn Unilevers bedrijven, als onderdeel van een multinationale groep, blootgesteld aan verschillende niveaus van risico en onzekerheid ten aanzien van andere factoren, waaronder prijsconcurrentie, consumptieniveaus, fysieke risico's, ontwikkelingen in wetgeving, belastingen en andere regelgeving, terrorisme en economische, politieke en sociale omstandigheden in de gebieden waar we opereren. Al deze risico's zouden de bedrijfsvoering van de Groep, onze omzet, bedrijfswinst, nettowinst, nettoactiva en liquiditeit aanzienlijk kunnen beïnvloeden. Er kunnen tevens risico's zijn die bij Unilever niet bekend zijn of die op dit moment als immaterieel worden beschouwd.

Total Shareholder Return

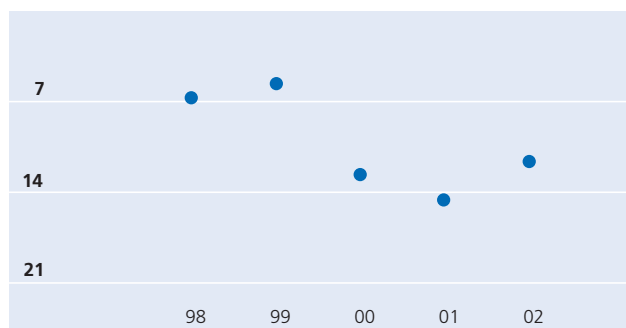
Total Shareholder Return (TSR) is een concept dat wordt gebruikt om de prestaties van aandelen van verschillende bedrijven over een bepaalde periode met elkaar te vergelijken. TSR combineert stijging van de aandelenkoers en betaalde dividenden om zo te komen tot een totaalrendement voor de aandeelhouders. De absolute omvang van de TSR zal variëren met de schommelingen op de aandelenmarkten, maar de relatieve positie geeft weer hoe de markt de totale financiële prestatie van een bedrijf beoordeelt.

Unilever berekent TSR op basis van een driejaarlijks voortschrijdend gemiddelde. Deze periode is kort genoeg om veranderingen in de positie tijdig aan te geven en lang genoeg om kortetermijnverstoringen te elimineren. Het rendement wordt uitgedrukt in US dollars gebaseerd op de NV- en PLC-aandelenkoersen in US dollars. We hebben US dollars gekozen om de vergelijking met de bedrijven in onze referentiegroep te vergemakkelijken.

Unilever heeft zich als TSR-doel gesteld te behoren bij de top-eenderde van een referentiegroep van 21 internationale bedrijven in consumentenproducten over een driejaarlijks voortschrijdend gemiddelde.

Eind 2001 bekleedden we de vijftiende plaats en gedurende 2002 stegen we naar de twaalfde plaats. Deze ligt nog steeds buiten ons doelbereik zijnde de top-eenderde van onze referentiegroep. Deze positie is een gevolg van de daling van onze aandelenkoers eind 1999. Op basis van één jaar bevonden we ons in de afgelopen twee jaar in de top-eenderde van de referentiegroep.

Unilevers relatieve positie in de referentiegroep

De referentiegroep, inclusief Unilever, omvat 21 bedrijven.

Unilevers positie is gebaseerd op de TSR over een driejaarlijks voortschrijdend gemiddelde.

Gedurende 2002 bestond de groep van vergelijkbare bedrijven uit:

Avon	Lion
Beiersdorf	L'Oréal
Cadbury Schweppes	Nestlé
Clorox	Orkla
Coca-Cola	Pepsico
Colgate	Philip Morris
Danone	Procter & Gamble
Gillette	Reckitt Benckiser
Heinz	Sara Lee
Kao	Shiseido

Belangrijke wijzigingen

Eventuele belangrijke ontwikkelingen en gebeurtenissen na balansdatum staan vermeld in dit Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F 2002. Verder zijn er geen belangrijke wijzigingen geweest sinds het jaareinde.

Organisatiestructuur van Unilever

NV en PLC zijn de twee moedermaatschappijen van de Unilever-groep. NV werd in 1927 in Nederland opgericht onder de naam Naamlooze Vennootschap Margarine Unie. PLC werd in 1894 in Groot-Brittannië opgericht onder de naam Lever Brothers Limited.

Sinds 1930, toen de Unilever-groep ontstond, treden NV en PLC samen met hun groepsmaatschappijen zoveel mogelijk op als één onderneming. Hun raden van bestuur bestaan uit dezelfde personen, ze passen dezelfde boekhoudkundige grondslagen toe en zijn verbonden door een aantal overeenkomsten. Van bijzonder belang daarbij is de egalisatie-overeenkomst, die de rechten regelt van de twee groepen aandeelhouders ten opzichte van elkaar. Hierdoor is de positie van de aandeelhouders van beide maatschappijen zoveel mogelijk dezelfde, alsof zij aandelen houden in één onderneming.

NV en PLC zijn afzonderlijke rechtspersonen, met afzonderlijke noteringen op effectenbeurzen en verschillende aandeelhouders. De aandelen van de een kunnen niet worden geconverteerd of omgewisseld in de aandelen van de ander, de respectieve aandelenkoersen op de verschillende beurzen kunnen van dag tot dag en van uur tot uur fluctueren en dit is ook het geval. Dit heeft verschillende oorzaken, waaronder veranderingen in wisselkoersen. Op de langere termijn staan de koersen van de aandelen van NV en PLC echter in nauw verband met elkaar als gevolg van onze egalisatie-overeenkomst.

NV en PLC zijn houdster- en dienstverlenende maatschappijen. Unilevers operationele activiteiten worden verricht door groepsmaatschappijen in de hele wereld. De houdstermaatschappijen zijn overeengekomen samen te werken op alle terreinen, alle daarvoor relevante informatie uit te wisselen en te waarborgen dat alle groepsmaatschappijen dienovereenkomstig handelen. In de meeste gevallen worden de aandelen in de groepsmaatschappijen uiteindelijk gehouden door hetzij NV, hetzij PLC. De voornaamste uitzonderingen zijn de maatschappijen in de VS die in het bezit zijn van NV en PLC samen en een aantal groepsmaatschappijen die mede worden gehouden door Unilever United States, Inc. als gevolg van de juridische integratie van Bestfoods. Deze groepsmaatschappijen worden dus uiteindelijk ook door NV en PLC samen gehouden.

Deze regelingen zijn erop gericht de inkomsten die worden gegenereerd respectievelijk door de NV- en de PLC-delen van de Groep met elkaar in evenwicht te houden.

Zie pagina 126 voor een overzicht van de belangrijkste groepsmaatschappijen. Zie ook pagina 136 'Zeggenschap in Unilever'.

Juridische structuur van de Groep

Leden van de raden van bestuur

De voorzitters en alle bestuursleden zijn fulltime lid van de raad van bestuur van zowel NV als PLC. Naast hun specifieke bestuurstaken hebben zij de verantwoordelijkheid voor de onderneming als geheel.

De voorzitters van NV en PLC zijn de hoogste functionarissen van Unilever.

Unilever heeft twee wereldwijde divisies – Voedingsmiddelen en Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging – beide met een divisiedirecteur aan het hoofd. De groepsprezidenten van Voedingsmiddelen en van Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging rapporteren aan hun respectieve directeuren en zijn verantwoordelijk voor de winstgevendheid van hun regionale en wereldwijde ondernemingen. Voor details over de divisiedirecteuren en groepsprezidenten zie de pagina's 45 en 46.

De raden van bestuur hebben een aantal gebieden aangewezen ten aanzien waarvan de besluitvorming tot hun directe verantwoordelijkheid behoort. Zij komen bijeen om de volgende concernaangelegenheden te bespreken:

- Goedkeuren van kwartaalresultaten
- Opmaken van het Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F
- Dividendvoorstellen
- Bijeenroepen van vergaderingen van aandeelhouders
- Goedkeuren van de ondernemingsstrategie
- Goedkeuren van belangrijke transacties

Alle andere zaken zijn gedelegeerd aan commissies. Deze rapporteren over hun activiteiten aan de raden van bestuur, die daarop toezicht houden.

Vergaderingen van de raden van bestuur worden gehouden in Rotterdam en in Londen en worden afwisselend voorgezeten door de voorzitters van NV en PLC. De voorzitters worden bijgestaan door de twee secretarissen, die ervoor zorgen dat de raden van bestuur alle informatie ontvangen die zij voor hun besprekingen nodig hebben. Informatie wordt gewoonlijk een week voor iedere vergadering verstrekt.

42 Corporate governance

De leden van de raden van bestuur worden door aandeelhouders benoemd tijdens de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders (AVA's) van NV en PLC. Zij blijven in functie tot het einde van de volgende jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders. Voor nadere informatie zie 'Zeggenschap in Unilever' op pagina 136. Alle bestuursleden stellen zich jaarlijks herkiesbaar en treden uiterlijk op 62-jarige leeftijd af. Als topfunctionarissen verliezen zij hun uitvoerende verantwoordelijkheid wanneer zij geen bestuurslid meer zijn. Andere topfunctionarissen worden op fulltime basis voor onbepaalde tijd benoemd. Deze andere topfunctionarissen zijn de corporate officers waarover op pagina 46 informatie wordt gegeven. Geen enkel bestuurslid of andere topfunctionaris wordt benoemd krachtens een regeling of overeenkomst met een derde.

Bestuursleden kunnen, indien zij dit wensen, onafhankelijk professioneel advies inwinnen. Bij hun benoeming worden zij uitvoerig geïnstrueerd over hun verantwoordelijkheden.

Alle bestuursleden zijn minimaal vijf jaar op fulltime basis in dienst geweest van Unilever en in de meeste gevallen gedurende het grootste deel van hun carrière. Voor nadere informatie zie pagina 45. Tussen hen of andere topfunctionarissen bestaan geen familiebanden.

Adviserende leden van de raden van bestuur ("Adviserende leden")

De adviserende leden vormen de belangrijkste externe inbreng in het bestuur van Unilever. Zij geven onder meer onafhankelijk advies aan de raden van bestuur en aan het Executive Committee, over bedrijfs-, sociale en economische aangelegenheden. Een van hun belangrijkste taken is de raden van bestuur zekerheid te verschaffen dat het ondernemingsbestuur van Unilever behoorlijk is gestructureerd en zoveel mogelijk in overeenstemming met 'best practice'. Zij maken deel uit van een aantal belangrijke commissies van de raden van bestuur. Een overzicht van hun taken en deelname in deze commissies volgt hieronder.

De benoeming van de adviserende leden is geregeld in de statuten van de vennootschappen, hoewel adviserende leden formeel geen lid zijn van de raden van bestuur. Zij zijn dan ook niet gerechtigd hun stem uit te brengen tijdens bijeenkomsten van de raden van bestuur en dragen geen juridische verantwoordelijkheid voor de handelwijzen van de raden van bestuur. De voorwaarden voor hun benoeming zijn, evenals hun taken en bevoegdheden, vastgelegd in besluiten van de raden van bestuur. Naast het bijwonen van vergaderingen van commissies van de raden van bestuur, nemen zij deel aan de kwartaalvergaderingen van de raden van bestuur, andere bijeenkomsten van de leden van de raden van bestuur en aan vergaderingen met de voorzitters. Daarnaast kunnen de adviserende leden als zelfstandig orgaan naar eigen goeddunken vergaderingen beleggen en daarbij een seniorlid benoemen als hun woordvoerder.

De adviserende leden worden gekozen op grond van hun brede ervaring, internationale oriëntatie en onafhankelijkheid. Zij worden gewoonlijk voor een periode van drie tot vier jaar benoemd bij besluit van de raden van bestuur en daarna voor termijnen van drie jaar.

Hun beloning, weergegeven op pagina 58, wordt vastgesteld door de raden van bestuur. Alle benoemingen en herbenoemingen zijn gebaseerd op adviezen van de Benoemingscommissie.

In het kader van Unilevers unieke stelsel van corporate governance worden alle adviserende leden beschouwd als onafhankelijk van Unilever. Het verslag op de pagina's 58 en 59 beschrijft de relatie tussen de adviserende leden en Unilever.

Unilever heeft altijd de hoogste standaarden voor Corporate Governance nagestreefd en, gelet op de recente ontwikkelingen in Europa en de Verenigde Staten, onderwerpt momenteel haar huidige structuur aan een onderzoek. Naar verwachting zal dit onderzoek begin 2004 worden afgerond.

Commissies van de raden van bestuur

De raden van bestuur hebben de volgende commissies ingesteld:

Executive Committee

Het Executive Committee wordt gevormd door de voorzitters van NV en PLC en vijf andere leden: de twee divisiedirecteuren voor Voedingsmiddelen en Huishoudelijke en Persoonlijke Verzorging, de directeur concernontwikkeling, de financieel directeur en de directeur personeel. De leden van het Executive Committee worden door de raden van bestuur benoemd voor telkens een jaar. De verantwoordelijkheden van het Executive Committee omvatten het stellen van prioriteiten en het toewijzen van middelen, het vaststellen van de ondernemingsdoelstellingen, het overeenkomen van strategieën en plannen met de divisies en het toezien op de uitvoering daarvan, het identificeren en benutten van schaalvoordelen, het onderhouden van externe betrekkingen op concernniveau en ten slotte het ontwikkelen van toekomstig topmanagement. Het Executive Committee komt gewoonlijk tenminste maandelijks bijeen en wordt beurtelings voorgezeten door de voorzitters van NV en PLC. Het secretariaat van het Executive Committee zorgt ervoor dat het Committee de informatie ontvangt die het nodig heeft.

Auditcommissie

De Auditcommissie bestaat uit ten minste drie adviserende leden. De commissie kwam altijd driemaal per jaar bijeen maar zal in overeenstemming met het nieuwe handvest met ingang van 2003 vijfmaal per jaar bijeenkomen. Zij wordt voorgezeten door Hilmar Kopper en de andere leden zijn Oscar Fanjul en Claudio X Gonzalez. De financieel directeur, het hoofd juridische zaken, het hoofd van Corporate Audit en onze externe accountants nemen deel aan de vergaderingen van de Commissie. Deze Commissie beoordeelt het totale risicomanagement en de controle-omgeving, de bepalingen voor financiële verslaggeving en de integriteitsrichtlijnen. Tevens houdt zij onafhankelijk toezicht op interne-controlemaatregelen. Het hoofd van Corporate Audit zorgt ervoor dat de Commissie de door haar benodigde informatie ontvangt. Zowel het hoofd van Corporate Audit als de externe accountants hebben rechtstreeks toegang tot de voorzitters van de raden van bestuur en de Auditcommissie.

Zie pagina 60 voor het verslag van de Auditcommissie aan de aandeelhouders.

Corporate Risk Commissie

De Corporate Risk Commissie bestaat momenteel uit de financieel directeur, de directeur Voedingsmiddelen, de directeur Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging, de directeur personeel, het hoofd juridische zaken, het hoofd van Corporate Audit en de controller. De Commissie komt ten minste tweemaal per jaar bijeen. De doelstelling van de Commissie is het assisteren van de raden van bestuur bij het nakomen van hun verantwoordelijkheid om een effectief risicomanagement en interne controlesystemen te waarborgen. De Commissie rapporteert aan de raden van bestuur, het Executive Committee en, wanneer dat relevant is, aan de Auditcommissie. De Commissie wordt van informatie voorzien door de controller.

Commissie Externe Betrekkingen

De Commissie Externe Betrekkingen bestaat momenteel uit vijf adviserende leden en vergadert meestal viermaal per jaar. De voorzitter is Lady Chalker en de andere leden zijn Lord Brittan, Senator George J Mitchell, Charles R Shoemate en professor Wim Dik. De Commissie ziet toe op de Gedragscode, adviseert over externe aangelegenheden die voor de onderneming van belang zijn – waaronder kwesties betreffende maatschappelijke verantwoordelijkheid – en houdt zich bezig met Unilevers strategie op het gebied van externe betrekkingen. De Commissie ontvangt de informatie die zij nodig heeft van de directeur concernontwikkeling.

Benoemingscommissie

De Benoemingscommissie bestaat uit minimaal drie adviserende leden en de voorzitters van NV en PLC en komt ten minste eenmaal per jaar bijeen. De voorzitter is Frits Fentener van Vlissingen en de andere leden zijn Antony Burgmans, Bertrand Collomb, Niall FitzGerald, Lord Simon en Jeroen van der Veer. Deze Commissie beveelt kandidaten aan voor de functies van bestuurslid, adviserend lid en lid van het Executive Committee. De Commissie ontvangt informatie van de twee secretarissen van Unilever.

Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie bestaat momenteel uit vier adviserende leden en komt ten minste driemaal per jaar bijeen. De voorzitter is Frits Fentener van Vlissingen en de andere leden zijn Bertrand Collomb, Lord Simon en Jeroen van der Veer. Deze Commissie houdt toezicht op Unilevers beloningsbeleid voor leden van de raden van bestuur en is verantwoordelijk voor de beloningsregelingen op basis van aandelen voor topfunctionarissen. De Commissie bepaalt het specifieke remuneratiepakket voor ieder bestuurslid. De Commissie ontvangt informatie van J A A van der Bijl, een van de twee secretarissen van Unilever.

Het gedetailleerde verslag over de remuneratie van de leden van de raden van bestuur aan de aandeelhouders is opgenomen op de pagina's 48 tot en met 59.

Commissies voor routinezaken

Commissies worden naar behoefte ingesteld om routinezaken af te handelen. Zij bestaan uit twee bestuursleden en

bepaalde topfunctionarissen en corporate officers. De commissies regelen bepaalde aangelegenheden waarvoor zij van de raden van bestuur of het Executive Committee mandaat hebben gekregen. De beide secretarissen van Unilever zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van deze commissies.

Alle commissies worden ingesteld bij besluit van de raden van bestuur, waarin hun taken nauwkeurig worden omschreven. Zij brengen regelmatig verslag uit en zijn verantwoording verschuldigd aan de raden van bestuur van NV en PLC.

Vereisten in Nederland en in het Verenigd Koninkrijk

Unilever is onderworpen aan bepalingen ten aanzien van corporate governance in zowel Nederland als het Verenigd Koninkrijk. Een wezenlijk aspect van de overeenkomsten die NV en PLC met elkaar verbinden, is dat de raden van bestuur van de twee vennootschappen uit dezelfde personen bestaan. Het begrip 'non-executive director', zoals men dat kent in het Verenigd Koninkrijk, is niet gebruikelijk in het systeem van ondernemingsbestuur in Nederland; de raad van commissarissen, zoals men die kent in Nederland, is weer niet gebruikelijk in het Verenigd Koninkrijk. Daarom is het tot dusver niet praktisch gebleken om commissarissen of non-executive directors te benoemen die in beide raden van bestuur zitting zouden kunnen nemen. Desondanks wordt sinds lange tijd een sterk element van onafhankelijkheid gevormd door Unilevers adviserende leden die veel taken van de commissarissen en non-executive directors verrichten. De Auditcommissie, de Commissie Externe Betrekkingen en de Remuneratiecommissie bestaan geheel uit adviserende leden en de meerderheid van de Benoemingscommissie wordt eveneens gevormd door adviserende leden. Zie voor details pagina 46.

De Commissie Corporate Governance in Nederland heeft in 1997 haar rapport 'Corporate Governance in Nederland' uitgebracht. NV past de aanbevelingen van de Commissie met betrekking tot commissarissen toe op haar adviserende leden, voorzover deze in lijn zijn met hun specifieke rol binnen Unilever. NV voldoet aan alle overige aanbevelingen, behalve aanbevelingen waarvan de raad van bestuur van vindt dat verzoeken tot agendering van een onderwerp op de vergadering van aandeelhouders moeten worden gedragen door een substantieel deel van de aandeelhouders. Daarom accepteert de raad van bestuur alleen verzoeken van een aandeelhouder of groep van aandeelhouders die ten minste 1% stemrecht vertegenwoordigen dat is verbonden aan het geplaatste kapitaal van NV. Verzoeken dienen uiterlijk 60 dagen voor de vergadering te worden ingediend.

Als onderneming met rechtspersoonlijkheid in het Verenigd Koninkrijk en een notering aan de Stock Exchange in Londen, is PLC verplicht te verklaren in hoeverre zij de principes heeft toegepast en heeft voldaan aan de bepalingen van sectie 1 van de Combined Code (de 'Combined Code'), opgenomen in het reglement voor notering in het Verenigd Koninkrijk.

44 Corporate governance

Zoals eerder toegelicht, leiden de raden van bestuur de onderneming door middel van het Executive Committee. Verantwoordelijkheden worden gedeeld door de voorzitters van de raden van bestuur van NV en PLC, terwijl de adviserende leden veel taken vervullen van commissarissen of non-executive directors, hoewel zij formeel geen lid zijn van de raden van bestuur. In afwijking van de 'Combined Code' hebben de raden van bestuur, om redenen zoals hiervoor aangegeven, geen onafhankelijk bestuurslid benoemd. Immers: kwesties die zijn bestemd voor bespreking binnen de raden van bestuur, kunnen worden opgenomen met het adviserend lid dat voorzitter is van de relevante commissie van de raden van bestuur. Daarnaast zijn de adviserende leden gerechtigd om als commissie bijeen te komen en een seniorlid als hun woordvoerder te benoemen.

Unilevers remuneratiebeleid is opgenomen in het Remuneratieverslag op de pagina's 48 tot en met 59. Dit verslag vermeldt ook waar, met betrekking tot dit onderwerp, niet voldaan wordt aan de 'Combined Code'. Leden van de Auditcommissie, de Remuneratiecommissie en de Benoemingscommissie zijn beschikbaar voor het beantwoorden van vragen tijdens de aandeelhoudersvergadering van zowel NV als PLC. De aanwezige commissieleden zijn niet noodzakelijkerwijs de commissievoorzitters, omdat de twee aandeelhoudersvergaderingen op ongeveer hetzelfde tijdstip in Rotterdam respectievelijk Londen plaatsvinden.

Op de pagina's 62 en 63 wordt beschreven in hoeverre Unilever de 'Internal Control – Guidance for Directors on the Combined Code' naleeft.

Unilever heeft altijd het principe gehanteerd dat de hoogste functies in NV en PLC gedeeld worden, en niet geconcentreerd zijn in één persoon. Dit is een grondbeginsel van Unilevers governance-filosofie, wat tot uitdrukking komt in het feit dat twee personen de functies van voorzitter en Chief Executive combineren en regelmatig bijeenkomen om gezamenlijk beslissingen te nemen. Deze uitgebalanceerde regeling heeft het unieke bestuursmodel van Unilever gedurende vele jaren goed gediend en de raden van bestuur zijn van mening dat het scheiden van deze functies alleen maar tot ongewenste en onnodige complexiteit zou leiden. Aangezien de adviserende leden formeel geen lid zijn van de raden van bestuur, zou geen van hen bevoegd zijn als voorzitter op te treden. In alle andere opzichten heeft PLC gedurende 2002 voldaan aan de 'Combined Code'.

Accountants

Los van de jaarlijkse benoeming van de accountants door de aandeelhouders en in aanvulling op onze voortdurende beoordeling van de mate van dienstverlening van de accountants, voeren wij om de drie jaar een formeel onderzoek uit. In november 2002 is een dergelijk onderzoek afgerond. Als gevolg van dit onderzoek, en in overeenstemming met de aanbeveling van de Auditcommissie, zullen de raden van bestuur in de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders op 7 mei 2003 voorstellen om PricewaterhouseCoopers te herbenoemen (zie pagina 132 en 135).

Zowel het Executive Committee als de accountants hebben reeds sinds vele jaren maatregelen genomen om de objectiviteit en de onafhankelijkheid van de accountants te waarborgen. Onze procedures voor het verlenen van andere diensten door PricewaterhouseCoopers bestaan vooral uit:

- Aan controle gerelateerde diensten – Dit zijn werkzaamheden die zij, als accountants, moeten uitvoeren of het beste kunnen uitvoeren. Het omvat formaliteiten rond leningen, berichten aan aandeelhouders en overige publicaties, diverse andere door regelgevende autoriteiten vereiste rapporten, en werkzaamheden op het gebied van acquisities en verkopen.
- Belastingadviezen – In gevallen waarvoor zij het meest geschikt zijn, schakelen wij onze accountants in. In alle andere belangrijke gevallen worden offertes aangevraagd.
- Algemene adviezen – Gedurende 2002 was het ons beleid de externe accountants niet meer in te schakelen voor nieuwe algemene adviesopdrachten. Daarvoor mochten zij wel inschrijven bij alle belangrijke adviesopdrachten.

Deze voorzorgsmaatregelen zijn door onze Auditcommissie goedgekeurd en zullen regelmatig worden beoordeeld en aangepast in het licht van interne ontwikkelingen, externe eisen en 'best practice'. Niet aan controle gerelateerde diensten die door onze externe accountants verleend zullen worden moeten vooraf door de Auditcommissie goedgekeurd worden.

De accountants brengen verslag uit aan de raden van bestuur en aan de Auditcommissie over de maatregelen die zij hebben genomen om te voldoen aan professionele en wettelijke eisen, evenals aan 'best practice' inzake het waarborgen van hun onafhankelijkheid ten opzichte van Unilever. Hieronder valt onder meer de periodieke wisseling van belangrijke teamleden. In 2001 is de verantwoordelijke partner gewisseld.

Zie onder 2 op pagina 76 voor betalingen aan PricewaterhouseCoopers.

Betrekkingen met aandeelhouders en andere beleggers

Unilever vindt het belangrijk enerzijds de ontwikkelingen in de onderneming en haar financiële resultaten toe te lichten richting beleggers en anderzijds inzicht te hebben in de doelstellingen van beleggers. Binnen het Executive Committee ligt de verantwoordelijkheid voor betrekkingen met beleggers primair bij de financieel directeur, maar ook de voorzitters zijn hierbij actief betrokken. Zij worden ondersteund door een afdeling Investor Relations die presentaties organiseert voor analisten en institutionele beleggers. Deze presentaties zijn doorgaans beschikbaar op onze website. De teleconferenties waarin de kwartaalcijfers worden besproken, zijn toegankelijk via inbellen of via onze website. Tevens worden er tussen iedere kwartaalaankondiging teleconferenties gehouden

om de markt op de hoogte te houden van de actuele ontwikkelingen. Voor meer informatie kunt u onze website www.unilever.com raadplegen.

Zowel NV als PLC communiceren met hun aandeelhouders door middel van de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders, waar de voorzitters een volledig verslag geven van de gang van zaken in het afgelopen jaar en actuele onderwerpen bespreken. Een samenvatting van hun toespraken wordt gepubliceerd op de Unilever-website en bekendgemaakt aan effectenbeurzen en media. Exemplaren zijn op verzoek kosteloos verkrijgbaar.

Zowel in mededelingen over de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders als tijdens de bijeenkomsten zelf, nodigen de voorzitters van Unilever de aandeelhouders uit deel te nemen en vragen te stellen. De rondvraag is een belangrijk onderdeel van de vergaderingen in zowel Nederland als het Verenigd Koninkrijk. Unilever zet zich in om effectievere manieren te vinden voor de communicatie met aandeelhouders. Unilever neemt actief deel aan het Communicatiekanaal Aandeelhouders, dat is opgezet om stemmen bij volmacht in Nederland mogelijk te maken.

Elektronische communicatie wordt voor aandeelhouders een belangrijk medium, enerzijds ter verkrijging van directe toegang tot aandeelhoudersinformatie en -verslagen en anderzijds voor stemrechtdoeleinden. Aandeelhouders van PLC in het Verenigd Koninkrijk kunnen nu elektronisch worden geïnformeerd over de publicatie op onze website van het Jaaroverzicht, het Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F en de aankondiging voor de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders. Zij kunnen tevens elektronisch een gevolmachtigde benoemen om in hun naam te stemmen tijdens de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders. PLC-aandeelhouders kunnen zich via www.shareview.co.uk aanmelden voor elektronische communicatie.

Verslag aan aandeelhouders

Verklaringen over de verantwoordelijkheden van de leden van de raden van bestuur staan op pagina 62 en 63. Het 'Remuneratieverslag' is opgenomen op de pagina's 48 tot en met 59. Het verslag van de Auditcommissie is opgenomen op pagina ••.

De verantwoordelijkheid van de accountants voor deze zaken is opgenomen op pagina 60.

Biografieën

Leden van de raden van bestuur

Antony Burgmans*¹

Voorzitter Unilever N.V.

Leeftijd 56. Voorzitter Unilever N.V. en vice-voorzitter Unilever PLC sinds 4 mei 1999. Indiensttreding 1972. Benoemd tot lid raden van bestuur 8 mei 1991. Eerdere functies o.a.: vice-voorzitter Unilever N.V. 1998; Business Group President IJs en Diepvriesproducten – Europa en voorzitter Unilever Europe Committee 96/98; verantwoordelijk voor Voedingsmiddelen Zuid-Europa 94/96; coördinator Toiletartikelen 91/94. Externe functies omvatten: lid raad van commissarissen ABN AMRO Bank N.V. en lid internationale adviesraad Allianz AG.

Niall FitzGerald KBE*¹

Voorzitter Unilever PLC

Leeftijd 57. Voorzitter Unilever PLC en vice-voorzitter Unilever N.V. sinds 1 september 1996. Indiensttreding 1967. Benoemd tot lid raden van bestuur 20 mei 1987. Eerdere functies o.a.: vice-voorzitter Unilever PLC 1994; coördinator Wasmiddelen 91/95; lid Foods Executive 89/91; coördinator Eetbare vetten en zuivelproducten 89/90; financieel directeur 87/89. Externe functies omvatten: non-executive director Reuters Group PLC.

Clive Butler*

Directeur Concernontwikkeling

Leeftijd 56. Directeur Concernontwikkeling sinds 1 januari 2001. Indiensttreding 1970. Benoemd tot lid raden van bestuur 6 mei 1992. Eerdere functies o.a.: categoriedirecteur Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging 1996; directeur Personeel 93/96; directeur Concernontwikkeling 1992. Externe functies omvatten: non-executive director Lloyds TSB Group plc.

Patrick Cescau*⁹

Directeur Voedingsmiddelen

Leeftijd 54. Directeur Voedingsmiddelen sinds 1 januari 2001. Indiensttreding 1973. Benoemd tot lid raden van bestuur 4 mei 1999. Eerdere functies o.a.: financieel directeur 1999; controller en adjunct-financieel directeur 98/99; president Lipton USA 97/98; president Van den Bergh Foods USA 95/97; voorzitter Unilever Indonesië 91/95. Externe functies omvatten: non-executive director Pearson plc.

Keki Dadiseth*⁹

Directeur Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging

Leeftijd 57. Directeur Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging sinds 1 januari 2001. Indiensttreding 1973. Benoemd tot lid raden van bestuur 3 mei 2000. Eerdere functies o.a.: voorzitter Hindustan Lever 1996, vice-voorzitter en directeur 95/96. Externe functies omvatten: non-executive director The Indian Hotels Company en Lid internationale adviesraad DaimlerChrysler AG.

André baron van Heemstra*⁹

Directeur Personeel

Leeftijd 57. Directeur Personeel sinds 3 mei 2000. Indiensttreding 1970. Benoemd tot lid raden van bestuur 3 mei 2000. Eerdere functies o.a.: Business Group President Oost-Azië en Pacific 1996; voorzitter Langnese-Iglo 92/96.

Rudy Markham*¹⁰

Financieel directeur

Leeftijd 56. Financieel directeur sinds 4 augustus 2000. Indiensttreding 1968. Benoemd tot lid raden van bestuur 6 mei 1998. Eerdere functies o.a.: directeur Strategie en Technologie 1998; Business Group President Noordoost-Azië 96/98; voorzitter Nippon Lever Japan 92/96; group treasurer 86/89. Externe functies omvatten: non-executive director Standard Chartered PLC.

Charles Straus

President Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging Noord-Amerika en Luxe parfums wereldwijd. Voorzitter North America Committee

Leeftijd 60. Indiensttreding 1986 met Unilevers acquisitie van Ragú Foods. Benoemd tot lid raden van bestuur 3 mei 2000. Eerdere functies o.a.: Business Group President Latijns-Amerika 96/99; president Lever Brothers USA 93/96; voorzitter Langnese-Iglo 89/92. Externe functies omvatten: non-executive director Hartford Financial Services Group, Inc.

*Lid Executive Committee

46 Corporate governance

Adviserende leden

The Rt Hon The Lord Brittan of Spennithorne QC, DL²

Leeftijd 63. Benoemd in 2000. Vice-voorzitter UBS Warburg en voorzitter van UBS Warburg Ltd. Lid van de Europese Commissie en vice-voorzitter 89/99. Lid van de regering van het Verenigd Koninkrijk 79/86. Minister van Binnenlandse Zaken 83/85 en minister voor Handel en Industrie 85/86.

Baroness Chalker of Wallasey³

Leeftijd 60. Benoemd in 1998. Bestuurslid Freeplay Energy plc, Development Consultants International Group, 5 (Pty) Ltd en Ashanti Goldfields Company Ltd. Minister van Staat in het Verenigd Koninkrijk voor Buitenlandse Zaken en de Gemeenbest 86/97. Benoemd tot 'life-peer' in 1992. Parlements lid voor Wallasey 74/92.

Bertrand Collomb^{1,4}

Leeftijd 60. Benoemd in 1994. Voorzitter en CEO Lafarge S.A. Bestuurslid Vivendi Universal, TotalFinaElf en Atco. Lid raad van commissarissen Allianz AG en lid raad van advies Banque de France.

Professor Wim Dik²

Leeftijd 64. Benoemd in 2001. Professor aan de Technische Universiteit van Delft. Voorzitter raad van commissarissen van Van Gansewinkel Groep en Holland Casino. Lid raad van commissarissen van ABN AMRO Bank N.V., Vos Logistics en Tele Atlas N.V. Non-executive director Aviva plc en LogicaCMG plc. Voormalig voorzitter en algemeen directeur van Koninklijke PTT Nederland (KPN) 88/98 en Koninklijke KPN N.V. 98/00. Staatsecretaris van Economische Zaken belast met buitenlandse handel 81/82.

Oscar Fanjul⁷

Leeftijd 53. Benoemd in 1996. Ere-voorzitter Repsol-YPF S.A. Bestuurslid Marsh & McLennan Companies, London Stock Exchange, ACERINOX S.A. en Técnicas Reunidas S.A. Lid internationale adviesraad Marsh & McLennan en The Chubb Corporation. Lid van de Europese Adviesraad van de Carlyle Group. Voorzitter en algemeen directeur Repsol 86/96. Voorzitter Hidroeléctrica del Cantábrico S.A. 99/01. Secretaris-generaal en ondersecretaris Spaans Ministerie van Industrie en Energie 83/85.

Frits Fentener van Vlissingen^{5,6}

Leeftijd 69. Benoemd in 1990. Treedt af in 2003. Directeur Flint Holding N.V. Voorzitter raad van commissarissen Draka Holdings N.V. Vice-voorzitter raad van commissarissen Akzo Nobel N.V. en SHV Holdings. Lid raad van commissarissen CSM N.V.

Claudio X Gonzalez⁷

Leeftijd 68. Benoemd in 1998. Voorzitter en CEO Kimberly-Clark de Mexico S.A. Bestuurslid Kimberly-Clark Corporation, Kellogg Company, General Electric Company (USA), Grupo Carso S.A., Grupo Alfa, Grupo Televisa, Fondo Mexico, Home Depot, America Movil en Investment Company of America. Lid International Advisory Council JPMorgan Chase. Speciaal adviseur van de President van Mexico 88/94.

Hilmar Kopper⁸

Leeftijd 67. Benoemd in 1998. Voorzitter raad van commissarissen DaimlerChrysler A.G. Non-executive director Xerox Corp. en lid raad van commissarissen Akzo Nobel N.V. en Solvay S.A. Voormalig CEO en voorzitter raad van commissarissen Deutsche Bank AG.

Senator George J Mitchell²

Leeftijd 69. Benoemd in 1998. Partner in het advocatenkantoor Piper Rudnik. Bestuurslid Walt Disney Company, Federal Express Corp., Starwood Hotels and Resorts en Staples Inc. Lid internationale adviesraad Thames Water Plc. Lid van de Senaat in de VS 80/95 en leider van de meerderheid in de Senaat 88/95. Voorzitter vredesinitiatief Noord-Ierland 95/99.

Charles R Shoemate²

Leeftijd 63. Benoemd in 2001. Treedt af in 2003. Bestuurslid CIGNA Corporation, International Paper Company en Chevron Texaco Corporation. Voorzitter en CEO van Bestfoods 90/00 en President 88/90.

The Lord Simon of Highbury CBE^{1,4}

Leeftijd 63. Benoemd in 2000. Lid van de Advisory Board van LEK Consulting en de internationale adviesraad van Fortis. Non-executive director Suez Group. Lid raad van commissarissen Volkswagen AG. Senior adviseur en lid van de Europese Advisory Board van Morgan Stanley Dean Witter. Minister in het Verenigd Koninkrijk 97/99. Group Chief Executive van BP 92/95 en voorzitter 95/97.

Jeroen van der Veer^{1,4}

Leeftijd 55. Benoemd in 2002. President Koninklijke Nederlandsche Petroleummaatschappij en vice-voorzitter Raad van Bestuur Koninklijke Nederlandsche/Shell-groep. Lid raad van commissarissen De Nederlandsche Bank.

¹ Lid Benoemingscommissie

² Lid Commissie Externe Betrekkingen

³ Voorzitter Commissie Externe Betrekkingen

⁴ Lid Remuneratiecommissie

⁵ Voorzitter Benoemingscommissie

⁶ Voorzitter Remuneratiecommissie

⁷ Lid Auditcommissie

⁸ Voorzitter Auditcommissie

⁹ Lid Corporate Risk Commissie

¹⁰ Voorzitter Corporate Risk Commissie

Groepsprezidenten – Voedingsmiddelen

Regio's

Manfred Stach, Europa, Voorzitter Europe Committee. Leeftijd 60.

Indiensttreding 1970. Business president sinds 1998. Eerdere functie: Business Group President Afrika.

Kees van der Graaf, IJs en diepvriesproducten Europa. Leeftijd 52.

Indiensttreding 1976. Groepsprezident sinds 2001. Eerdere functie: CEO Unilever Bestfoods Europa.

John Rice, Noord-Amerika. Leeftijd 51. Indiensttreding 1981.

Groepsprezident sinds 2001. Eerdere functie: Business president Latijns-Amerika.

Rachid M Rachid, Noord-Afrika, Midden-Oosten en Turkije. Leeftijd 48.

Indiensttreding 1987. Groepsprezident sinds 2001. (Vertegenwoordigt tevens de regio Noord-Afrika, Midden-Oosten en Turkije in het HPC Executive). Hij heeft via zijn familie een belang in de partner die 40% in Unilever Mashreq heeft, Unilevers bedrijf in Egypte en het Midden-Oosten.

Tex Gunning, Azië. Leeftijd 52. Indiensttreding 1982. Groepsprezident sinds 2000.

Eerdere functie: Business Group President Oost-Azië Pacific.

Alberto Sobredo, Latijns-Amerika. Leeftijd 53. Indiensttreding 1998.

Groepsprezident sinds 2002. Eerdere functie: executive vice-president Latijns-Amerika en voorzitter Unilever Chili.

Wereldwijd

Diego Bevilacqua, Foodsolutions. Leeftijd 49. Indiensttreding 2000 met de overname van Bestfoods door Unilever. Groepsprezident sinds 2001. Eerdere functies: vice-president Bestfoods en president Bestfoods Azië.

Robert Polet, IJs en Diepvriesproducten wereldwijd. Leeftijd 47.

Indiensttreding 1978. Business president sinds 1998. Eerdere functie: Business Group President IJs en diepvriesproducten Europa.

John Rice, Slim-Fast wereldwijd. Zie hierboven.

Functioneel

Jean Martin, Wereldwijde integratie. Leeftijd 58. Indiensttreding 1968.

Business president sinds 1996. Eerdere functie: Business Group President Centraal- en Oost-Europa.

Anthony Simon, Marketing. Leeftijd 57. Indiensttreding 2000 met de overname van Bestfoods door Unilever.

Business president sinds 2001. Eerdere functie: vice-president Strategies and Core Businesses Bestfoods.

Groepschefs – Huishoudelijke & Persoonlijke Verzorging

Regio's

Ralph Kugler, *Europa*. Leeftijd 47. Indiensttreding 1979. Groepschef sinds 1999. Eerdere functie: Business Group President Latijns-Amerika.

Charles Strauss, *Noord-Amerika*. Lid raad van bestuur, zie pagina 45.

Anton Lenstra, *Afrika*. Leeftijd 54. Indiensttreding 1989. Groepschef sinds 2000. (Tevens regionaal vertegenwoordiger in de Foods Executive.) Eerdere functie: Vice-President Huishoudelijke en Persoonlijke Verzorging Europa.

Jeff Fraser, *Azië*. Leeftijd 59. Indiensttreding 1967. Groepschef sinds 1996. Eerdere functie: Business Group President Centraal-Azië en Midden-Oosten.

Harish Manwani, *Latijns-Amerika*. Leeftijd 49. Indiensttreding 1976. Groepschef sinds 2001. Eerdere functie: senior vice-president Huishoudelijke en Persoonlijke Verzorging.

Wereldwijd

Charles Strauss, *Luxe Parfums*. Tevens lid raad van bestuur, zie pagina 45.

Functioneel

Simon Clift, *Marketing*. Leeftijd 44. Indiensttreding 1982. Groepschef sinds 2001. Eerdere functie: voorzitter Persoonlijke Verzorging, Latijns-Amerika.

Corporate Officers

Jan van der Bijl, *Secretaris en hoofd fiscale zaken*. Leeftijd 53. Benoemd 1 juli 2001. Aantal jaren in dienst op 31 december 2002: 15.

Stephen Williams,⁹ *Secretaris en algemeen juridisch adviseur*. Leeftijd 55. Benoemd 1 december 1986. Aantal jaren in dienst op 31 december 2002: 16.

Jeffrey Allgrove,⁹ *Controller*. Leeftijd 50. Benoemd 4 mei 1999. Aantal jaren in dienst op 31 december 2002: 25.

Henning Rehder, *Treasurer*. Leeftijd 49. Benoemd 23 april 2002. Aantal jaren in dienst op 31 december 2002: 22.

James Duckworth,⁹ *Hoofd interne accountantsdienst*. Leeftijd 58. Benoemd 1 maart 1999. Aantal jaren in dienst op 31 december 2002: 34.

Wijzigingen in de raden van bestuur

Alle bestuursleden waren gedurende het hele jaar in functie.

Ingevolge de statuten van NV en PLC zullen alle leden van de raden van bestuur aftreden in de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders op 7 mei 2003. Zij stellen zich allen herkiesbaar.

Details inzake de dienstverbanden van de bestuursleden worden gegeven op pagina 53.

Wijzigingen bij de adviserende leden

Frits Fentener van Vlissingen zal met ingang van de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders in 2003 aftreden als adviserend lid. De leden van de raden van bestuur spreken hun dank uit voor zijn aanzienlijke en constructieve bijdrage gedurende de afgelopen dertien jaar, vooral als voorzitter van de Benoemings- en de Remuneratiecommissie. Hij zal als voorzitter van deze commissies worden opgevolgd door Bertrand Collomb. Ook Charles R Shoemate zal aftreden tijdens de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders in 2003. De leden van de raden van bestuur willen graag hun waardering uitspreken voor zijn bijdrage aan de succesvolle integratie van Bestfoods.

Op 1 mei 2002 is Jeroen van der Veer benoemd als adviserend lid tot aan de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders in 2005. Hij maakt deel uit van de Remuneratiecommissie en de Benoemingscommissie. Wim Dik is op hetzelfde moment benoemd tot lid van de Commissie Externe Betrekkingen. Zoals verwacht trad Onno Ruding in 2002 af als adviserend lid.

De raden van bestuur hebben besloten Lord Brittan, Lord Simon en Bertrand Collomb te herbenoemen als adviserende leden tot aan de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders in 2006.

48 Remuneratieverslag

Verslag aan de aandeelhouders

Dit verslag bevat het beleid en diverse toelichtingen inzake de remuneratie van de leden van de raden van bestuur, zoals vereist door wetgeving in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. In dit verslag is tevens rekening gehouden met de aanbevelingen van de Commissie Corporate Governance in Nederland (Commissie Peters). Ook is rekening gehouden met de 'Combined Code of the United Kingdom Listing Rules' (de 'Combined Code').

De Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie doet aanbevelingen aan de raden van bestuur over Unilevers beloningsbeleid voor de bestuursleden. De Commissie bestaat uit adviserende leden die gekozen zijn op grond van hun brede ervaring, internationale oriëntatie en onafhankelijkheid. In 2002 bestond de Commissie uit F H Fentener van Vlissingen (voorzitter), B Collomb, Lord Simon of Highbury en met ingang van mei 2002, J van der Veer. Professor W Dik was lid van de Commissie tot en met april 2002.

De Commissie komt minimaal driemaal per jaar bijeen en stelt namens de raden van bestuur specifieke bezoldigingspakketten vast voor bestuursleden, bestaande uit basissalaris, pensioenrechten, bonussen en langetermijnresultaatgerelateerde beloningen, toekenning van aandelenopties en eventuele onkostenvergoedingen. De Commissie wordt ondersteund door de secretaris van de Remuneratiecommissie, J A A van der Bijl, een van de twee secretarissen van Unilever. A Burgmans en N W A FitzGerald wonen een deel van de commissievergaderingen bij in hun functie van voorzitter van respectievelijk NV en PLC.

De Remuneratiecommissie stelt formeel geen vaste bezoldigingsspecialisten aan, maar wint deskundig advies in van externe adviseurs als zij dit nodig acht. In 2002 is de Commissie rechtstreeks geadviseerd door de firma Towers Perrin, onafhankelijke bezoldigingsspecialisten. Towers Perrin adviseert ook Unilever-groepsmaatschappijen over pensioenen, communicatie en andere personeelsaangelegenheden.

Beloningsbeleid voor leden van de raden van bestuur

Het doel van Unilevers beloningsbeleid voor bestuursleden is topmanagers aan te trekken, te motiveren en te behouden die leiding kunnen geven aan een grote internationale onderneming, en hen dienovereenkomstig te belonen op basis van prestatie.

De Remuneratiecommissie kijkt jaarlijks de beloningsniveaus aan de hand van extern deskundig advies over het beloningsbeleid bij andere grote internationale ondernemingen. Er wordt vooral rekening gehouden met beloningsregelingen van vergelijkbare ondernemingen op het Europese continent en in het Verenigd Koninkrijk. Voor ons bestuurslid in de Verenigde Staten beoordeelt de Commissie ook beloningsregelingen in de Amerikaanse markt.

Ook wordt een vergelijking gemaakt met de beloningsregelingen voor andere hogere functionarissen binnen Unilever.

Het beleid van de Remuneratiecommissie is om, in overeenstemming met de strategie De Weg naar Groei, een aanzienlijk deel van de beloning van de leden van de raden van bestuur te koppelen aan een aantal belangrijke maatstaven voor het meten van de resultaten van de onderneming. Zoals blijkt uit de omschrijvingen hieronder zijn de drie belangrijkste maatstaven voor onze jaarlijkse en langetermijn-resultaatgerelateerde beloningsregelingen: de groei van de winst per aandeel (BEIA), de omzettoename (onderliggende groei van de leidende merken) en het totale rendement voor de aandeelhouder dat Unilever genereert in vergelijking met het rendement van twintig relevante concurrenten. In grote lijnen, als de Groep haar doelstellingen ten aanzien van de resultaten behaalt, zullen de variabele elementen ongeveer 60% uitmaken van de totale beloning van de bestuursleden. De variabele elementen leiden vanzelfsprekend niet tot resultaatgerelateerde beloningen als de resultaten onbevredigend zijn. Dienovereenkomstig kan, als de Groep overduidelijk uitstekende resultaten behaalt, de waarde van de variabele beloningen toenemen tot meer dan driekwart van de totale beloning van de bestuursleden.

NV en PLC en hun groepsmaatschappijen treden zoveel mogelijk op als één Groep. De leden van de raden van bestuur zijn als topfunctionarissen werkzaam voor beide vennootschappen en ontvangen hun bezoldiging daarom van zowel NV als PLC. Waar we over bezoldiging spreken, betreft dit betalingen door zowel NV als PLC. De bezoldiging van het bestuurslid in de Verenigde Staten wordt voornamelijk betaald door Unilever United States, Inc. (UNUS), omdat hij een groot deel van zijn taken in de Verenigde Staten uitvoert. Hij ontvangt echter ook een deel van zijn bezoldiging van NV en PLC vanwege zijn verantwoordelijkheden als bestuurslid van deze ondernemingen. In dit verslag wordt zijn totale bezoldiging uit deze drie bronnen volledig gespecificeerd.

Alle beloningen en vergoedingen die leden van de raden van bestuur ontvangen uit hoofde van bestuurs- en soortgelijke functies buiten Unilever moeten worden afgedragen aan Unilever.

De Remuneratiecommissie beoordeelt haar remuneratiebeleid aan de hand van ontwikkelingen binnen andere ondernemingen en in de markt. Zij heeft echter momenteel geen voornemen de opzet van de huidige, hierna beschreven, beloningsregelingen gedurende 2003 wezenlijk te veranderen.

Bezoldigingspakket

Het bezoldigingspakket van de leden van de raden van bestuur bestaat uit een basissalaris, vergoedingen en emolumenten in natura, jaarlijkse resultaatgerelateerde bonus, langetermijn-resultaatgerelateerde beloningsregelingen en een pensioenregeling. De details zijn als volgt:

1. Basissalaris

De basissalarissen worden bepaald door de Remuneratiecommissie en vastgesteld in de valuta van het land waar het bestuurslid werkzaam is. Hoewel één algemeen salariskader van toepassing is op alle bestuursleden, worden ieder jaar afzonderlijke salarisschalen overeengekomen voor bestuursleden die werkzaam zijn op het Europese continent, in het Verenigd Koninkrijk en in de Verenigde Staten.

2. Vergoedingen en emolumenten in natura

Bestuursleden ontvangen dezelfde emolumenten als vele andere medewerkers van de Unilever-Groep, waaronder een particuliere ziektekostenverzekering, het gebruik van een bedrijfsauto (of geld in plaats daarvan) en een tegemoetkoming in de verhuiskosten wanneer zij van het ene naar het andere land verhuizen. Zij ontvangen ook een vergoeding voor kleine uitgaven die niet worden gedekt door de vergoeding voor zakelijke representatiekosten. Daarnaast ontvangen bestuursleden in het Verenigd Koninkrijk, indien van toepassing, een vergoeding als compensatie voor het feit dat een deel van hun bezoldiging in Nederland wordt betaald.

3. Jaarlijkse resultaatgerelateerde bonus

De jaarlijkse bonus kan variëren tussen 0% en 100% van het basissalaris. Deze bonus is gebaseerd op het behalen van specifieke ondernemings- en persoonlijke doelstellingen die de Remuneratiecommissie aan het begin van ieder jaar vaststelt. Tot een equivalent van 80% van het basissalaris wordt betaald op basis van ondernemingsdoelstellingen en tot 20% van het basissalaris wordt betaald op basis van individuele doelstellingen.

De ondernemingsdoelstellingen zijn gebaseerd op een combinatie van de groei van de winst per aandeel (BEIA) en de onderliggende omzetgroei van de leidende merken over het betreffende jaar. De persoonlijke doelstellingen zijn gebaseerd op overeengekomen prestatiedoelen gerelateerd aan de specifieke verantwoordelijkheden van het bestuurslid.

Aan het eind van ieder jaar beoordeelt de Remuneratiecommissie de resultaten ten opzichte van de eerder bepaalde doelstellingen.

In 2002 is de doelstelling voor de winst per aandeel (BEIA) overschreden en lag de onderliggende omzetgroei van de leidende merken in de bovenste helft van de bandbreedte. Tevens zijn de belangrijkste persoonlijke doelstellingen van alle bestuursleden in grote lijnen behaald. Details van de betalingen zijn opgenomen in de remuneratietabel.

Een kwart van de jaarlijkse bonus wordt uitbetaald in aandelen NV en PLC, gevolgd door toekenning van eenzelfde aantal aandelen ('matching shares') die deel uitmaken van de langetermijn-resultaatgerelateerde beloningsregelingen (zie hieronder).

4. Langetermijn-resultaatgerelateerde beloningsregelingen: Bestuursleden kunnen in aanmerking komen voor deelname in drie hierna omschreven langetermijn-resultaatgerelateerde beloningsregelingen:

(a) Matching shares

Zoals hierboven uiteengezet, wordt een kwart van de jaarlijkse bonus uitbetaald in aandelen NV en PLC. De Groep kent vervolgens een equivalent aantal aandelen toe. Deze 'matching shares' worden pas na drie jaar onvoorwaardelijk eigendom, mits de oorspronkelijke bonusaandelen tijdens deze drie jaar zijn behouden en het betreffende bestuurslid tijdens die periode geen ontslag heeft genomen of is ontslagen.

Aan het onvoorwaardelijk in eigendom verkrijgen van de 'matching shares' zijn geen verdere resultaatcriteria verbonden. De Remuneratiecommissie oordeelt dat dit niet passend zou zijn, omdat de hoogte van de toekenning rechtstreeks samenhangt met de betaling van de jaarlijkse bonus (waarop wel resultaatcriteria van toepassing zijn). De Remuneratiecommissie wil bestuursleden ook stimuleren aandelen te houden in de onderneming waar zij werkzaam zijn, om hun belangen meer in overeenstemming te brengen met die van de aandeelhouders in het algemeen. De noodzaak om de 'bonus'-aandelen te behouden voor een periode van minimaal drie jaar (waarin de koers wordt beïnvloed door de resultaten van de Groep) versterkt de betrokkenheid en is tevens in overeenstemming met de op pagina 54 omschreven verplichting tot het houden van aandelen. Daarnaast meent de Remuneratiecommissie dat de periode van drie jaar voor het onvoorwaardelijk in eigendom verkrijgen van de 'matching shares', zoveel mogelijk bevordert dat belangrijke topfunctionarissen bij Unilever blijven.

(b) Aandelenopties

De bestuursleden kunnen deelnemen in het Employee ShareSave Plan in het Verenigd Koninkrijk en het Aandelenoptieplan in Nederland, beide open voor deelname door alle medewerkers. Het bestuurslid dat in de Verenigde Staten werkzaam is kan deelnemen aan het North American Employee Stock Purchase Plan. Deze regelingen worden weergegeven onder 29 op pagina 101 tot en met 109.

Daarnaast nemen de leden van de raden van bestuur deel in de Executive Option Plans, zoals omschreven onder 29 op de pagina's 101 en 104 tot en met 107.

Om de jaarlijkse besluitvorming over het feitelijke aantal toe te kennen opties onder de Executive Option Plans te ondersteunen, heeft de Remuneratiecommissie toekenningscriteria vastgesteld, omschreven als de 'gebruikelijke toekenningen'. De Commissie heeft deze gebruikelijke toekenningen in 2002 beoordeeld en vastgesteld dat deze nog steeds in overeenstemming zijn met die van andere ondernemingen waarmee we onszelf vergelijken.

De gebruikelijke toekenningen van aandelenopties aan de leden van de raden van bestuur waren:

	Aandelen NV	Aandelen PLC
Voorzitters	12 000	80 000
In de Verenigde Staten werkzaam bestuurslid	12 000	80 000
Overige bestuursleden	7 500	50 000

50 Remuneratieverslag

De criteria voor de resultaten van de Groep worden jaarlijks vastgesteld door de Remuneratiecommissie. Aan deze criteria moet worden voldaan voordat opties aan een bestuurslid worden toegekend. Vervolgens stelt de Remuneratiecommissie het werkelijke aantal opties vast dat aan ieder bestuurslid voor het desbetreffende jaar wordt toegekend, op basis van de percentages (zie hieronder) van de hiervoor vermelde 'gebruikelijke' toekenning.

Het aan de resultaten van de Groep over 2002 gerelateerde criterium voor toekenning van een optie onder de Executive Option Plans is een cumulatieve stijging van de winst per aandeel vóór bijzondere posten en afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa (BEIA) van ten minste 6% meer dan het gemiddelde inflatiepercentage in het Verenigd Koninkrijk en de eurozone, gemeten tegen actuele wisselkoersen, over de drie boekjaren voorafgaand aan de datum van toekenning. Indien dat niet het geval was, zouden geen opties worden toegekend. De Remuneratiecommissie beschouwt de toename van de winst per aandeel BEIA als de beste maatstaf voor de onderliggende financiële resultaten van de Groep.

Als aan het criterium voor de resultaten van de Groep is voldaan, is toekenning van opties aan de individuele bestuursleden afhankelijk van de procentuele toename van de voor inflatie in het Verenigd Koninkrijk en de eurozone gecorrigeerde winst per aandeel BEIA van de Groep voor het boekjaar voorafgaand aan de datum van toekenning. De Remuneratiecommissie heeft voor 2002 (evenals in 2001) de volgende doelstellingen en aantallen toe te kennen opties vastgesteld op basis van haar oordeel dat een werkelijke groei van minder dan 4% niet bijzonder is en dat een werkelijke groei van meer dan 6% beter is dan de doelstelling.

Toename winst per aandeel BEIA gerealiseerd in 2001	Nominale toekenning als percentage van gebruikelijke toekenning
Inflatie + minder dan 4%	0%
Inflatie + 4%	50%
Inflatie + 5%	75%
Inflatie + 6%	100%
Inflatie + 7%	125%
Inflatie + 8% of meer	150%

De toename van de winst per aandeel BEIA was in 2001 meer dan het inflatiepercentage + 8%, zodat de nominale toekenning voor 2002 op 150% uitkomt.

Op het uitoefenen van executive opties zijn geen aanvullende resultaatcriteria van toepassing, omdat de Remuneratiecommissie van mening is dat de onderliggende financiële resultaten van de Groep, die op hun beurt de stijging van de aandelenkoers tussen toekenning en uitoefening van een optie beïnvloeden, voldoende zijn. De Remuneratiecommissie heeft ook rekening gehouden met het feit dat Unilever-functionarissen in de hele wereld deelnemen in de Executive Option Plans en dat het in veel landen waarin de Groep actief is niet gebruikelijk is dat uitoefening aan resultaatcriteria is gebonden.

Bij het uitoefenen van de opties is de te betalen prijs voor ieder aandeel niet lager dan de beurskoers van het aandeel op de datum van toekenning. Onder normale omstandigheden mag een volgens de Executive Option Plans toegekende optie niet eerder worden uitgeoefend dan drie jaar na toekenningsdatum.

Op de vijfde verjaardag van de toegekende aandelenopties over de jaren 1997 tot en met 2000 kunnen aan bestuursleden premieopties toegekend worden gelijk aan 20% van het oorspronkelijk aantal toegekende opties. Toekenning van de premieopties is afhankelijk van aanhoudend goede prestaties van de Groep en van het betreffende bestuurslid over de 5-jaarsperiode, en tevens van de bepaling dat de oorspronkelijke opties nog niet zijn uitgeoefend of de winst bij eventuele uitoefeningen in de vorm van aandelen is vastgezet. Deze vorm van beloning is in 2001 stopgezet, als onderdeel van een pakket van wijzigingen in het beloningsbeleid.

Overeenkomstig het reglement van het Executive Option Plan heeft de Groep het recht aan iedere deelnemer die zijn opties uitoefent de equivalente waarde van de aandelen in contanten te betalen. In het algemeen is de Groep niet voornemens dit recht uit te oefenen, tenzij het voor een werknemer onvoordelig zou zijn dat niet te doen.

(c) TSR Long-Term Incentive Plan

Volgens deze regeling worden aan bestuursleden voorwaardelijke rechten op aandelen in NV en PLC toegekend. De hoogte van de jaarlijkse toekenningen wordt bepaald op basis van het advies van de Remuneratiecommissie. In maart 2002 hebben de bestuursleden de volgende voorwaardelijke toekenningen ontvangen:

- Voorzitters: aandelen in NV and PLC voor een totale waarde van € 800 000
- In Europa werkzame bestuursleden: aandelen in NV en PLC voor een totale waarde van € 500 000
- In de Verenigde Staten werkzaam bestuurslid: aandelen in NV en PLC voor een totale waarde van € 400 000

Afhankelijk van de ontwikkeling van Unilevers Total Shareholder Return (TSR) in vergelijking met die van een gedefinieerde groep vergelijkbare ondernemingen (zie pagina 40) over een resultatencyclus van drie jaar, zullen de oorspronkelijke toekenningen onvoorwaardelijk worden volgens de onderstaande tabel:

Positie binnen de TSR groep van vergelijkbare ondernemingen	Percentage toekenning die onvoorwaardelijk wordt
Positie 12-21	Nihil
Positie 10-11	25%
Positie 8-9	50%
Positie 5-7	100%
Positie 3-4	150%
Positie 1-2	200%

De in maart 2002 voorwaardelijk toegekende rechten vertegenwoordigen 100% in de bovenstaande tabel en zullen in maart 2005 onvoorwaardelijk worden. Het percentage van de toekenning die onvoorwaardelijk wordt is

afhankelijk van de uitkomst van de peilingen over de driejarige resultatencyclus van 2002 tot en met 2004.

Op pagina 40 wordt een lijst van de vergelijkbare ondernemingen gegeven, evenals een tabel die Unilevers relatieve positie toont in de referentiegroep.

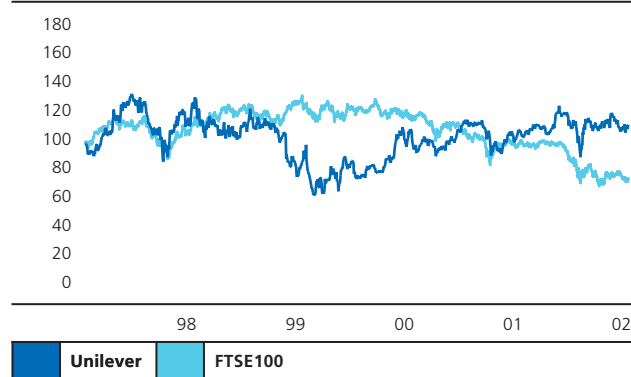
Door toepassing van de TSR-tabel als criterium voor onze TSR Long-Term Incentive Plan is er een duidelijk verband tussen enerzijds de aan bestuursleden gegeven beloning en anderzijds het door onze aandeelhouders behaalde rendement op hun belegging in vergelijking met die van investeerders in de gedefinieerde groep van vergelijkbare ondernemingen. Uit de tabel hierboven blijkt dat er geen toekenning plaatsvindt als Unilever zich niet in de top 11 van deze groep bevindt en dat een toekenning hoger dan de volledige voorwaardelijke toekenning alleen plaatsvindt als Unilever zich bevindt bij de hoogste vier van de groep.

Unilevers positie ten opzichte van beursindexen

Volgens het reglement van 2002 voor verslaglegging betreffende remuneratie van bestuursleden in het Verenigd Koninkrijk, moeten wij ook de koersontwikkeling van Unilever in de laatste vijf jaar laten zien ten opzichte van een breed samengestelde beursindex. De Remuneratiecommissie heeft besloten de prestaties van Unilever op te nemen ten opzichte van twee beursindexen (Euronext AEX index, Amsterdam en de FTSE 100 Index), omdat dit de meest gehanteerde indexen zijn in Nederland en het Verenigd Koninkrijk, waar we onze belangrijkste beursnoteringen hebben.

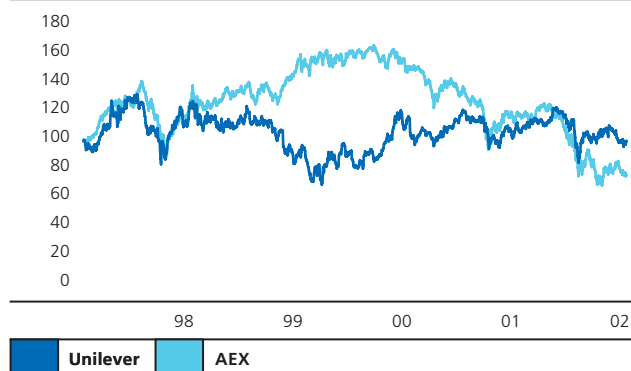
Unilever PLC vs FTSE100 %

Vijf jaar geëindigd op 31 december 2002

Unilever NV vs AEX Amsterdam %

Vijf jaar geëindigd op 31 december 2002

Pensioenen van de leden van de raden van bestuur

De Remuneratiecommissie streeft ernaar dat pensioenen in overeenstemming zijn met wat gebruikelijk is bij grote ondernemingen op het Europese continent en in het Verenigd Koninkrijk. Daarnaast moeten de pensioenen van de bestuursleden, die andere nationaliteiten hebben, redelijk vergelijkbaar zijn.

Overeenkomstig dit beleid zijn aan pensioenen toegezegd op basis van eindloon en kunnen zij uittreden met een pensioen van ruwweg tweederde van hun pensioengrondslag op de leeftijd van 60 jaar. In deze pensioengrondslag zijn ook de gemiddelde in de laatste drie jaar uitbetaalde resultaatafhankelijke bonussen meegenomen, tot een maximum van 20% van het basissalaris. Dit is in overeenstemming met het huidige beleid van de Groep ten aanzien van topfunctionarissen. De Remuneratiecommissie is van mening dat een significant deel van de bezoldiging van de bestuursleden resultaatafhankelijk dient te zijn en daarom is de Commissie ook van mening dat een deel van de resultaatafhankelijke bonussen pensionabel moet zijn. De Commissie beraadt zich van tijd tot tijd over dit onderwerp aan de hand van de aanbevelingen in de Combined Code en blijft bij haar mening dat deze regelingen moeten worden gehandhaafd.

De tabellen op pagina 52 geven een overzicht van de waarde van de pensioenen van de bestuursleden voor het jaar geëindigd 31 december 2002.

52 Remuneratieverslag

De waarde van de pensioenrechten van de bestuursleden per 31 december was als volgt:

	Leeftijd op 31 december 2002		Toename van op- gebouwd pensioen in 2002 ⁽¹⁾ €'000	Totaal opgebouwd pensioen per 31 december 2002 ⁽¹⁾ €'000	Overdrachts- waarde van opgebouwd pensioen per 31 december 2002 ⁽²⁾ €'000	Overdrachts- waarde van opgebouwd pensioen per 31 december 2001 ⁽²⁾ €'000	Verschil tussen overdrachts- waarden in 2001 en 2002 minus eigen bijdragen ⁽²⁾⁽³⁾ €'000
	jaren	maanden					
NV⁽¹⁾							
A Burgmans ⁽⁴⁾	55	11	138	571	9 747	6 312	3 435
P J Cescau ⁽⁵⁾	54	3	26	584	7 754	7 807	(53)
A R van Heemstra	56	11	66	405	6 702	5 753	949
			\$'000	\$'000	\$'000	\$'000	\$'000
C B Strauss	59	11	70	800	12 390	11 364	1 026
PLC			£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
N W A FitzGerald ⁽⁶⁾	57	4	111	718	11 720	9 420	2 300
A C Butler	56	6	36	366	5 730	5 200	530
K B Dadiseth	57	0	67	419	6 950	5 790	1 160
R H P Markham	56	10	54	393	6 340	5 460	880

- (1) De opgebouwde rechten worden berekend onder de aanname dat alle bestuursleden op 31 december 2002 uit dienst zouden treden en zijn inclusief alle rechten uit hoofde van pensioenregelingen van Unilever. De NV-regeling voor bestuursleden is gebaseerd op redelijke verwachtingen en kent geen onvoorwaardelijk uitgestelde aanspraken; NV-bestuursleden die vóór het bereiken van de 55-jarige leeftijd uit dienst treden kunnen alleen aanspraak maken op uitkeringen uit hoofde van andere Unilever pensioenregelingen terwijl zij die op of na 55-jarige leeftijd uit dienst treden, een onmiddellijk ingaand, doch gereduceerd, pensioen mogen verwachten. Onder de PLC-regeling kunnen bestuursleden die uit dienst treden tussen de 55- (of 50 jaar en ouder voor bestuursleden benoemd vóór 1 januari 1999) en 60-jarige leeftijd kiezen voor vervroegde uitbetaling van hun opgebouwde rechten, na toepassing van een korting.
- (2) De overdrachtswaarden van de Nederlandse regeling zijn berekend op de manier die wordt gehanteerd door de Unilever-pensioenregelingen in Nederland (Progress), overeenkomstig regelgeving in Nederland. De overdrachtswaarden van de regeling in het Verenigd Koninkrijk zijn berekend op de manier die wordt gehanteerd door de Unilever-pensioenregelingen in het Verenigd Koninkrijk (UPF), overeenkomstig de GN 11 handleiding gepubliceerd door het Instituut en Faculteit van Actuarissen in het Verenigd Koninkrijk.
- (3) Gedurende 2002 heeft geen van de bestuursleden premies hoeven te betalen, in navolging van het beleid voor alle werknemers in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.
- (4) Gedurende 2002 55 jaar geworden. Daarom is de toename in het opgebouwde pensioen berekend met gebruikmaking van het totaal opgebouwd pensioen per 31 december 2001, actuariel omgerekend naar 31 december 2002.
- (5) Met ingang van 1 januari 2002 overgegaan naar de NV-regelingen, met behoud van uitgestelde rechten in de PLC-regelingen.
- (6) Gedurende 2002 is de pensioengerechtigde leeftijd voor N W A FitzGerald verlaagd van 60 jaar en 9 maanden tot 60 jaar, conform de pensioengerechtigde leeftijden van de overige bestuursleden. Het effect van deze aanpassing was een stijging van de opgebouwde rechten met £ 19 000 en van de overdrachtswaarde met £ 940 000.

Aanvullende informatie over pensioenen van bestuursleden zoals vereist door de Listing Rules van de Financial Services Authority:

	Toename in de opgebouwde rechten exclusief inflatie gedurende 2002 ⁽¹⁾ € 000	Overdrachts- waarde per 31 december 2002 van de toename van de opgebouwde rechten exclusief inflatie ⁽²⁾⁽³⁾ € 000
A Burgmans ⁽⁴⁾	121	2 955
P J Cescau ⁽⁵⁾	18	225
A R van Heemstra	53	849
	\$ 000	\$ 000
C B Strauss	42	862
PLC	£ 000	£ 000
N W A FitzGerald ⁽⁶⁾	102	2 165
A C Butler	31	466
K B Dadiseth	62	1 014
R H P Markham	49	784

Voor voetnoten zie hierboven.

Arbeidsovereenkomsten van leden van de raden van bestuur

De statuten van NV en PLC schrijven voor dat alle leden van de raden van bestuur hun functie neerleggen in iedere jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders. De arbeidsovereenkomsten van leden van de raden van bestuur met de Unilever-Groep eindigen in het algemeen niet later dan aan het einde van de maand waarin de algemene vergadering van aandeelhouders plaatsvindt die het dichtst ligt bij de datum waarop zij de leeftijd van 62 jaar bereiken. Zie de onderstaande tabel:

	Datum van benoeming	Effectieve datum van huidig contract	Eind/pensioneringsdatum*	Opzegtermijn voor de onderneming	Opzegtermijn voor het bestuurslid
A Burgmans	8 mei 1991	5 mei 1993	31 mei 2009	12 maanden	6 maanden
N W A FitzGerald	20 mei 1987	5 mei 1993	31 mei 2007	12 maanden	6 maanden
A C Butler	6 mei 1992	5 mei 1993	31 mei 2008	12 maanden	6 maanden
P J Cescau	4 mei 1999	4 mei 1999	31 mei 2010	12 maanden	6 maanden
K B Dadiseth	3 mei 2000	3 mei 2000	31 mei 2007	12 maanden	6 maanden
A R van Heemstra	3 mei 2000	3 mei 2000	31 mei 2008	12 maanden	6 maanden
R H P Markham	6 mei 1998	6 mei 1998	31 mei 2008	12 maanden	6 maanden
C B Strauss	3 mei 2000	3 mei 2000	31 mei 2005	12 maanden	6 maanden

* Onder de aanname dat de jaarlijkse vergaderingen van aandeelhouders in mei plaatsvinden, zoals nu gebruikelijk is.

De bestuursleden zijn topmanagers die al lange tijd binnen Unilever werkzaam zijn en in alle redelijkheid kunnen verwachten dat ze, bij bevredigende prestaties, tot aan hun pensionering binnen Unilever werkzaam zullen blijven. De Commissie is van mening dat de zekerheid van een opzegtermijn van twaalf maanden, in overeenstemming is met wat gangbaar is binnen een groot aantal vergelijkbare ondernemingen, en met afspraken met andere topfunctionarissen binnen Unilever.

De bestuursleden hebben arbeidsovereenkomsten met zowel NV als PLC. Daarin is bepaald dat er een opzegtermijn geldt van 12 maanden bij opzegging door de onderneming. NV en PLC kunnen ervoor te kiezen het bestuurslid een bedrag uit te betalen dat gelijk is aan 12 maandsalarissen in plaats van een opzegtermijn te hanteren.

De Remuneratiecommissie streeft ernaar gevallen van vervroegde beëindiging in alle redelijkheid af te handelen, waarbij zij een strak beleid hanteert om elke vergoeding tot een minimum te beperken. De Remuneratiecommissie heeft de aanbevelingen in de 'Combined Code' bestudeerd over het expliciet opnemen van vergoedingsverplichtingen bij vervroegde beëindiging in de arbeidsovereenkomsten van de bestuursleden. De Commissie zal haar huidige beleid, waarbij dergelijke bepalingen niet worden opgenomen, blijven evalueren om passend te reageren op ontwikkelingen.

In 2002 en 2001 waren alle acht leden van de raden van bestuur het gehele jaar in functie. In 2001 waren twee andere bestuursleden slechts een deel van het jaar in functie.

54 Remuneratieverslag

Verplichtingen tot het houden van aandelen door leden van de raden van bestuur

In het kader van de regelingen voor de langetermijn-resultaatgerelateerde beloningen zoals op de pagina's 49 tot en met 51 beschreven zijn alle bestuursleden verplicht over een periode van vijf jaar (vanaf de datum van aanstelling of 1 april 2000 als deze later valt) een persoonlijk aandelenbezit in NV en PLC op te bouwen en aan te houden ter waarde van anderhalf maal hun jaarlijkse basissalaris.

Belangen leden van de raden van bestuur: aandelenkapitaal

De belangen in het aandelenkapitaal van NV, PLC en hun groepsmaatschappijen van hen die aan het begin en aan het einde van 2002 bestuurslid waren en die van hun gezinsleden zijn in onderstaande tabel vermeld:

	Aantal aandelen gehouden op 1 januari	Matching shares gehouden op 1 januari ^(c)	Totaal aantal aandelen gehouden op 1 januari	Aantal aandelen gehouden op 31 december	Matching shares gehouden op 31 december ^(c)	Totaal aantal aandelen gehouden op 31 december
NV (gewone aandelen van € 0,51)						
A Burgmans	44 765	1 867	46 632	30 533	3 635	34 168
N W A FitzGerald	6 766	3 195	9 961	5 510	5 511	11 021
A C Butler	2 351	1 288	3 639	3 502	2 439	5 941
P J Cescau	942	942	1 884	2 403	2 403	4 806
K B Dadiseth	434	434	868	1 752	1 752	3 504
A R van Heemstra	1 000	1 000	2 000	1 953	1 953	3 906
R H P Markham	32 106	1 274	33 380	33 430	2 598	36 028
C B Strauss	3 859	2 245	6 104	12 971	4 157	17 128
NV (preferente aandelen van € 0,05)						
A Burgmans			7 750			7 750
PLC (gewone aandelen van 1,4p)						
N W A FitzGerald	48 965	24 191	73 156	361 951	40 581	402 532
			156 815 034 ^(a)			156 815 034 ^(a)
A Burgmans	24 643	14 076	38 719	37 159	26 592	63 751
A C Butler	32 110	9 943	42 053	44 910	18 091	63 001
P J Cescau	7 129	7 129	14 258	17 471	17 471	34 942
K B Dadiseth	5 360	3 172	8 532	17 679	12 499	30 178
A R van Heemstra	7 429	7 429	14 858	14 174	14 174	28 348
R H P Markham	48 319	9 803	58 122	57 689	19 173	76 862
C B Strauss	16 475	16 475	32 950 ^(b)	30 014	30 014	60 028 ^(b)
Hindustan Lever Limited (gewone aandelen)						
K B Dadiseth			107 490			107 490
Margarine Union (1930) Limited (aandelen)						
N W A FitzGerald			400 ^(a)			400 ^(a)

(a) Gezamenlijk gehouden als trustee van de Leverhulme Trust en de Leverhulme Trade Charities Trust zonder recht op opbrengst. Het belang van 156 815 034 gewone PLC-aandelen vertegenwoordigt 5,39% van het uitgegeven gewone kapitaal van PLC.

(b) Gedeeltelijk gehouden als American Depositary Receipts (ADR's).

(c) De matching shares zijn voorwaardelijk toegekend in het kader van het jaarlijkse prestatiegerelateerde bonusprogramma (zie pagina 49).

De bestuursleden, evenals andere werknemers van PLC en haar in het Verenigd Koninkrijk gevestigde dochtermaatschappijen, hadden op 1 januari 2002 een belang van 41 531 145 gewone PLC-aandelen en op 31 december 2002 43 176 360 gewone PLC-aandelen die door de Unilever Employee Share Trusts zijn verworven ter voldoening aan optierechten verleend krachtens de PLC Executive Option Plans en het UK Employee Sharesave Plan. Aanvullende informatie, waaronder details van NV- en PLC-aandelen die in verband met aandelenoptieplannen door bepaalde groepsmaatschappijen zijn ingekocht, wordt gegeven onder 29 op pagina 109.

De stemrechten van de bestuursleden die belangen hebben in het aandelenkapitaal van NV en PLC zijn dezelfde als die van andere houders van aandelen van de aangegeven soort. Met uitzondering van wat hierboven is vermeld, houdt geen van de bestuursleden of andere topfunctionarissen meer dan 0,01% van het aantal uitgegeven aandelen van de aangegeven soort. Met uitzondering van wat hierboven is vermeld, zijn alle belangen voor eigen rekening.

De enige veranderingen in de belangen van de bestuursleden en hun gezinsleden in gewone NV- en PLC-aandelen tussen 31 december 2002 en 28 februari 2003 waren:

- (i) het aantal aandelen gehouden door Unilever Employee Trusts is gedaald tot 42 945 620 PLC-aandelen.
- (ii) N W A FitzGerald verkreeg 36 PLC-aandelen na herinvestering van dividenden.
- (iii) C B Strauss heeft 100 NV-aandelen geschonken.

Bezoldiging van leden van de raden van bestuur en andere topfunctionarissen

Het totale bedrag van de bezoldiging (inclusief winsten op aandelenopties maar exclusief pensioenvoorzieningen) die is ontvangen door alle bestuursleden en andere topfunctionarissen (zijnde de bestuursleden en de corporate officers vermeld op de pagina's 45 en 47) voor diensten in alle hoedanigheden bedroeg € 26 474 466 (£ 16 625 972) in 2002.

Het totale bedrag door de Unilever-Groep gereserveerd in 2002 voor pensioenen en soortgelijke uitkeringen voor bestuursleden en andere topfunctionarissen bedroeg € 4 585 032 (£ 2 879 401).

Bezoldiging leden van de raden van bestuur

De totale bezoldiging van de bestuursleden was als volgt:

	2002 €'000	2001 €'000	2002 £'000	2001 £'000
Salaris	7 975	7 857	5 008	4 887
Vergoedingen	515	662	323	412
Emolumenten in natura	800	959	503	597
Aan resultaat gerelateerde beloningen	8 024	8 726	5 039	5 427
Totaal	17 314	18 204	10 873	11 323
Winst op uitoefening van optierechten ⁽¹⁾	3 037	2 180	1 907	1 356

De bedragen voor 2001 zijn inclusief de bezoldiging voor R D Brown en A Kemner tot aan hun aftreden in dat jaar. De bezoldiging van de individuele bestuursleden (exclusief winst op uitoefening van aandelenopties) was als volgt:

	Salaris €'000	Ver- goedingen ⁽¹⁰⁾ €'000	Waarde van emolumenten in natura ⁽⁹⁾ €'000	Aan resultaat gerelateerde beloningen ⁽⁷⁾ €'000	Totaal 2002 €'000	Totaal 2001 €'000	Overeenkomstige totaalbedragen ⁽⁸⁾	
							2002 £'000	2001 £'000
Betaald in euro's:								
A Burgmans ⁽²⁾	1 210	29	141	1 301	2 681	2 262	1 684	1 407
P J Cescau ⁽⁵⁾	975	12	170	1 048	2 205	2 565	1 385	1 595
A R van Heemstra	650	203 ⁽⁴⁾	46	650	1 549	1 257	972	782
Betaald in ponden sterling:								
N W A FitzGerald ⁽³⁾	940	99	47	1 011	2 097	1 925	3 340	3 095
A C Butler	510	4	21	510	1 045	990	1 664	1 592
K B Dadiseth	575	55 ⁽¹¹⁾	56	632	1 318	1 126	2 098	1 811
R H P Markham	535	9	23	555	1 122	1 087	1 787	1 748
Betaald in US dollars								
C B Strauss ⁽⁶⁾	1 000	5	196	670	1 871	2 301	€ 1 990 £ 1 250	€ 2 570 £ 1 599

(1) Zie pagina's 56 en 57.

(2) Voorzitter van NV.

(3) Voorzitter van PLC.

(4) Vergoedingen zijn inclusief € 197 000 in verband met verhuiskosten die in Nederland belast zijn.

(5) Exclusief een resultaatgerelateerd bedrag van € 639 000 betaald in 2002 (2001: € 614 000) die betrekking hebben op een functie voor benoeming tot lid van de raden van bestuur.

(6) Exclusief betalingen van € 2 448 000 betaald in 2002 en \$ 1 009 000 betaald in 2001 die betrekking hebben op een functie voor benoeming tot lid van de raden van bestuur.

(7) Inclusief de waarde van de aandelen (bonusaandelen en matching shares) die in het kader van een bonusregeling over 2002 zijn toegekend.

(8) Gebaseerd op gemiddelde koersen gedurende het jaar van £ 1 = € 1,592, £ 1 = \$ 1,497, \$ 1 = € 1,064 (2001: £ 1 = € 1,608, £ 1 = \$ 1,439, \$ 1 = € 1,117).

(9) Inclusief de waarde van de emolumenten in natura zijnde huisvesting, auto van de zaak en ziektekostenverzekering. Deze zijn belastbaar in het land waarin de bestuursleden wonen (met uitzondering van de waarde van huisvesting voor bestuursleden die in Nederland wonen).

(10) Inclusief vergoedingen in plaats van een auto van de zaak, representatievergoeding, vergoeding voor financiële planning en, indien van toepassing, een vergoeding voor bestuursleden die in het Verenigd Koninkrijk wonen ter compensatie van het feit dat een deel van hun salaris in Nederland wordt uitbetaald. Alle vergoedingen zijn belastbaar in ofwel het Verenigd Koninkrijk, Nederland of de Verenigde Staten, met uitzondering van de representatievergoeding die belastingvrij is.

(11) Inclusief een jubileum uitkering van £ 49 000.

Tot en met 1997 leende NV aan de ontvangers van de opties het bedrag aan belasting dat zij onder de Nederlandse fiscale wetgeving verschuldigd waren bij de toekenning van aandelenopties, terug te betalen bij uitoefening. In 2001 stond nog € 0,03 miljoen open maar in 2002 zijn alle betreffende opties uitgeoefend en zijn de leningen terugbetaald.

56 Remuneratieverslag

In 2001 vonden geen vergoedingen of betalingen plaats aan bestuursleden wegens verlies van functie of beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Aandelenopties voor leden van de raden van bestuur

Gegevens over optieregelingen op basis waarvan bestuursleden en werknemers gewone aandelen NV en PLC kunnen verwerven zijn vermeld onder 29 op de pagina's 101 tot en met 109.

Op 28 februari 2003 hielden de bestuursleden en andere topfunctionarissen gezamenlijk optierechten ter verwerving van de volgende gewone aandelen:

- 594 795 aandelen van € 0,51
- 4 407 793 aandelen van 1,4p
- 246 134 aandelen van € 0,51 bij de New York Registry
- 706 828 aandelen van 1,4p (gehouden in de vorm van 176 707 American Depositary Receipts)

Optierechten voor verwerving van gewone aandelen NV van € 0,51 en optierechten voor verwerving van gewone aandelen PLC van 1,4p zijn gedurende 2002 als volgt toegekend, uitgeoefend en gehouden:

Naam	1 januari		31 december		Eerst en laatst mogelijke uitoefeningsdatum	Uitstaande opties onder de marktprijs per jaareinde		Uitstaande opties boven de marktprijs per jaareinde		
	€ 0,51/1,4p	Toegekend (g)	Uitgeoefend	€ 0,51/1,4p		Aantal	Gewogen gemiddelde prijs	Aantal	Gewogen gemiddelde prijs	
A Burgmans	(a)	66 000	19 800	9 000	76 800	08.05.01 - 06.06.12	30 000	€ 51,00	46 800	€ 66,09
	(b)	216	50	16	250	15.09.03 - 12.06.07	100	€ 55,34	150	€ 65,40
	(c)	440 000	132 000	60 000	512 000	08.05.01 - 06.06.12	440 000	504p	72 000	660p
	(d)	2 904	-	-	2 904	01.10.03 - 31.03.04	-	-	2 904	594p
N W A FitzGerald	(a)	84 000	21 600	-	105 600	02.06.00 - 06.06.12	48 000	€ 47,92	57 600	€ 66,64
	(b)	200	50	-	250	15.09.03 - 12.06.07	100	€ 55,34	150	€ 65,40
	(c)	955 392	144 000	353 092	746 300	29.05.99 - 06.06.12	602 300	471p	144 000	660p
	(d)	3 543	-	-	3 543	01.10.03 - 31.03.06	2 382	425p	1 161	594p
A C Butler	(a)	52 502	13 500	-	66 002	02.06.00 - 06.06.12	30 002	€ 47,92	36 000	€ 66,64
	(b)	150	50	-	200	01.06.04 - 12.06.07	50	€ 53,05	150	€ 65,40
	(c)	588 212	90 000	-	678 212	07.06.98 - 06.06.12	588 212	411p	90 000	660p
	(d)	4 652	-	4 652	-	-	-	-	-	-
P J Cescau	(a)	49 143	14 250	-	63 393	08.05.01 - 06.06.12	18 750	€ 51,00	44 643	€ 66,25
	(b)	50	50	-	100	30.05.04 - 12.06.07	-	-	100	€ 66,28
	(c)	334 626	95 040	-	429 666	08.05.01 - 06.06.12	349 626	511p	80 040	657p
	(e)	45 000	-	-	45 000	29.05.97 - 02.06.07	45 000	\$ 38,84	-	-
	(f)	100 192	-	-	100 192	03.06.98 - 02.06.07	100 192	\$ 6,72	-	-
	(d)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
K B Dadiseth	(a)	30 750	11 850	-	42 600	02.06.00 - 06.06.12	21 750	€ 49,87	20 850	€ 66,71
	(c)	222 240	79 000	2 992	298 248	10.06.97 - 06.06.12	264 248	476p	34 000	662p
	(d)	-	2 744	-	2 744	01.10.07 - 31.03.08	-	-	2 744	603p
A R van Heemstra	(a)	45 750	13 050	9 000	49 800	08.05.01 - 06.06.12	27 750	€ 55,06	22 050	€ 67,95
	(b)	50	50	-	100	30.05.04 - 12.06.07	-	-	100	€ 66,28
	(c)	348 276	87 000	103 276	332 000	08.05.01 - 06.06.12	185 000	468p	147 000	621p
R H P Markham	(a)	50 250	13 050	-	63 300	02.06.00 - 06.06.12	27 750	€ 48,34	35 550	€ 66,63
	(b)	200	50	-	250	15.09.03 - 12.06.07	100	€ 55,34	150	€ 65,40
	(c)	367 292	87 000	-	454 292	06.12.99 - 06.06.12	367 292	474p	87 000	662p
	(d)	3 283	-	-	3 283	01.10.04 - 31.03.05	3 283	514p	-	-
C B Strauss	(e)	172 200	19 800	7 200	184 800	10.06.94 - 02.06.12	165 000	\$ 36,87	19 800	\$ 72,28
	(f)	380 000	132 000	-	512 000	03.06.98 - 02.06.12	452 000	\$ 7,41	60 000	\$ 10,85

- (a) Aantal NV-aandelenopties in het Executive Plan.
- (b) Aantal NV-aandelenopties in het Nederlands Aandelenoptieplan.
- (c) Aantal PLC-aandelenopties in het Executive Plan.
- (d) Aantal PLC-aandelenopties in het UK Employee Sharesave Plan.
- (e) Aantal opties op NV-aandelen in New York in het Executive Plan.
- (f) Aantal PLC-aandelenopties in de vorm van American Depositary Receipts in het Executive Plan (1 ADR = 4 PLC aandelen).
- (g) Toegekend in het jaar, waar van toepassing, op basis van de winst per aandeel BEIA in het voorafgaande jaar.

De bewoording 'Executive Plan' heeft betrekking op opties toegekend onder de PLC, NV of NA Executive Option Plans (zie pagina 104).

Zie ook de toelichting op pagina 57.

Aanvullend overzicht van in 2002 toegekende en uitgeoefende opties

Naam		Toegekend (g)	Koers	Aantal uitgeoefend	Uit oefen-prijs	Beurs-koers op de datum van uitoefening
A Burgmans	(a)	18 000	€ 66,90	9 000	€ 42,79	€ 71,69
		1 800	€ 67,85			
	(b)	50	€ 67,90	16	€ 43,00	€ 68,50
	(c)	120 000	583p	60 000	407p	633p
		12 000	624p			
N W A FitzGerald	(a)	18 000	€ 66,90			
		3 600	€ 67,85			
	(b)	50	€ 67,90			
	(c)	120 000	583p	92 320	283p	577p
		24 000	624p	59 112	254p	577p
			104 808	283p	577p	
			96 852	307p	577p	
A C Butler	(a)	11 250	€ 66,90			
		2 250	€ 67,85			
	(b)	50	€ 67,90			
	(c)	75 000	583p			
		15 000	624p			
			4 652	371p	589p	
P J Cescau	(a)	11 250	€ 66,90			
		3 000	€ 67,85			
	(b)	50	€ 67,90			
	(c)	75 000	583p			
		20 040	624p			
K B Dadiseth	(a)	11 250	€ 66,90			
		600	€ 67,85			
	(c)	75 000	583p	2 992	254p	634p
		4 000	624p			
		2 744	603p			
A R van Heemstra	(a)	11 250	€ 66,90	9 000	€ 42,79	€ 71,55
		1 800	€ 67,85			
	(b)	50	€ 67,90			
	(c)	75 000	583p	43 276	343p	577p
		12 000	624p	60 000	407p	630p
R H P Markham	(a)	11 250	€ 66,90			
		1 800	€ 67,85			
	(b)	50	€ 67,90			
	(c)	75 000	583p			
		12 000	624p			
C B Strauss	(e)	18 000	\$ 59,00	7 200	\$ 25,69	\$ 58,34
		1 800	\$ 65,70			
	(f)	120 000	\$ 8,36			
		12 000	\$ 9,32			

Er zijn tijdens het jaar geen optierechten vervallen door het verstrijken van de uitoefenperiode. De koers van de gewone aandelen aan het einde van het jaar was € 58,55 en \$ 61,71 voor NV en 591p en \$ 38,25 voor PLC. Gedurende het jaar fluctueerden de koersen tussen € 49,65 en € 72,20 en \$ 50,10 en \$ 66,90 voor NV en tussen 473p en 659p en \$ 29,86 en \$ 39,44 voor PLC. Uitstaande opties boven en onder de marktprijzen per 31 december 2002 zijn weergegeven op pagina 56.

Voor voetnoten zie pagina 56.

58 Remuneratieverslag

Voorwaardelijke toekenning van aandelen aan de bestuursleden volgens het Total Shareholder Return – Long-Term Incentive Plan

De volgende voorwaardelijke rechten op aandelen PLC en NV zijn gedurende het jaar toegekend, onvoorwaardelijk geworden of verlopen:

Naam	Soort aandeel	1 januari	Toegekend ⁽¹⁾	Toekennings- prijs	Onvoor- waardelijk	Vervallen	31 december	Resultatencyclus voor 2002 toekenning	Einddatum resultatencyclus
A Burgmans	NV	6 472	5 980	583p	–	–	12 452	01/01/02-31/12/04	31/12/04
	PLC	48 360	42 319	€ 66,90	–	–	90 679	01/01/02-31/12/04	31/12/04
N W A FitzGerald	NV	6 472	5 980	583p	–	–	12 452	01/01/02-31/12/04	31/12/04
	PLC	48 360	42 319	€ 66,90	–	–	90 679	01/01/02-31/12/04	31/12/04
A C Butler	NV	4 045	3 737	583p	–	–	7 782	01/01/02-31/12/04	31/12/04
	PLC	30 225	26 450	€ 66,90	–	–	56 675	01/01/02-31/12/04	31/12/04
P J Cescau	NV	4 045	3 737	583p	–	–	7 782	01/01/02-31/12/04	31/12/04
	PLC	30 225	26 450	€ 66,90	–	–	56 675	01/01/02-31/12/04	31/12/04
K B Dadiseth	NV	4 045	3 737	583p	–	–	7 782	01/01/02-31/12/04	31/12/04
	PLC	30 225	26 450	€ 66,90	–	–	56 675	01/01/02-31/12/04	31/12/04
A R van Heemstra	NV	4 045	3 737	583p	–	–	7 782	01/01/02-31/12/04	31/12/04
	PLC	30 225	26 450	€ 66,90	–	–	56 675	01/01/02-31/12/04	31/12/04
R H P Markham	NV	4 045	3 737	583p	–	–	7 782	01/01/02-31/12/04	31/12/04
	PLC	30 225	26 450	€ 66,90	–	–	56 675	01/01/02-31/12/04	31/12/04
C B Strauss	NV ⁽³⁾	3 223	2 977	\$ 59,09	–	–	6 200	01/01/02-31/12/04	31/12/04
	PLC ⁽⁴⁾	23 580	21 032	\$ 8,3625	–	–	44 612	01/01/02-31/12/04	31/12/04

(1) Aantal voorwaardelijke rechten op aandelen in NV en PLC toegekend in 2002. Het exacte aantal aandelen dat onvoorwaardelijk zal worden in maart 2005, hangt af van de TSR-klassering van Unilever gedurende de hierboven getoonde prestatieperiode ten opzichte van een groep van 20 vergelijkbare ondernemingen en kan liggen tussen 0% en 200% van het oorspronkelijk toegekende aantal aandelen.

(2) Aandelenkoers op de toekenningsdatum 21 maart 2002.

(3) NV New York-aandelen.

(4) De toekenning vond plaats in de vorm van American Depositary Receipts (1 ADR = 4 PLC-aandelen). Het aantal in 2002 toegekende ADR's was 5 258 (gelijk aan 21 032 PLC-aandelen) tegen een koers van \$ 33,45.

Adviserende leden

De adviserende leden zijn formeel geen lid van de raden van bestuur van NV en PLC. Wanneer in dit verslag wordt verwezen naar leden van de raden van bestuur heeft dit geen betrekking op hen.

De beloning van de adviserende leden wordt bepaald door de raden van bestuur. Adviserende leden ontvangen een jaarlijkse vergoeding evenals een compensatie voor gemaakte kosten voor het bijwonen van vergaderingen. Zij ontvangen als adviserende leden geen resultaatgerelateerde bonussen, pensioenvoorzieningen, aandelenopties of andere beloningen. Zij hebben geen arbeidsovereenkomst. De jaarlijkse aan ieder adviserend lid uitbetaalde vergoeding bedroeg in 2002:

Vergoedingen in 2002 aan Adviserende leden betaald:

Betaald in euro's

Naam	Vergoeding €
B Collomb	55 000
Professor W Dik	55 000
O Fanjul	55 000
F H Fentener van Vlissingen	55 000
H Kopper	55 000
H O C R Ruding	27 500
J van der Veer	41 250

Betaald in ponden

Naam	Vergoeding £
Lord Brittan	35 000
Lady Chalker	35 000
C X Gonzalez	35 000
Senator G J Mitchell	35 000
C R Shoemate	35 000
Lord Simon	35 000

In aanvulling daarop, werden gedurende 2002 de volgende betalingen (direct of indirect) aan adviserende gedaan:

Lady Chalker: £ 40 800 aan Africa Matters Limited voor advieswerkzaamheden aan Unilever's Business Group Afrika door haarzelf en andere consultants;

C X Gonzalez: \$ 15 000 voor advieswerkzaamheden aan de Unilever Latijns-Amerika Adviesgroep;

Senator G J Mitchell: \$ 75 000 voor adviezen aan Unilever's bedrijven in Noord-Amerika;

Op 28 februari 2003 waren de belangen van de adviserende leden en hun familie in het aandelenkapitaal van NV en PLC als volgt:

	NV ⁽¹⁾	PLC ⁽²⁾
Lord Brittan		
Lady Chalker		2 526
B Collomb	111	
Professor W Dik		
O Fanjul	692	
F H Fentener van Vlissingen	10 385	
C X Gonzalez		60 000 ⁽³⁾
H Kopper		
Senator G J Mitchell	1 000	
C R Shoemate	2 000	
Lord Simon		2 857
J van der Veer	5 600	
Samengevoegde belangen	19 788	65 383

(1) Gewone NV-aandelen van € 0,51.

(2) Gewone PLC-aandelen van 1,4p.

(3) Gehouden als American Depositary Receipts (ADR's).

Op 28 Februari 2002 was het samengevoegde belang van de adviserende leden en hun familie in het aandelenkapitaal van NV en PLC 14 188 gewone NV-aandelen van € 0,51 en 5 383 gewone PLC-aandelen van 1,4p.

De stemrechten van de adviserende leden zijn dezelfde als die van andere gewone aandeelhouders.

Het Remuneratieverslag is goedgekeurd door de raden van bestuur en is namens hen ondertekend door de Secretarissen van Unilever, J A A van der Bijl en S G Williams.

Namens de raden van bestuur

J A A van der Bijl
S G Williams

Secretarissen van Unilever N.V. en Unilever PLC

4 maart 2003

Te controleren onderdelen van het Remuneratieverslag

In overeenstemming met het Directors' Remuneration Report Regulation 2002 in het Verenigd Koninkrijk en Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland moeten de volgende onderdelen van het Remuneratieverslag worden voorzien van een accountantsverklaring: Pensioenen van bestuursleden op de pagina's 51 en 52, Belangen van de leden van de raden van bestuur: aandelenkapitaal op pagina 54, Bezoldiging van de leden van de raden van bestuur op pagina 55, Aandelenopties voor leden van de raden van bestuur op pagina 56 en 57 en Voorwaardelijke toekenning van aandelen aan leden van de raden van bestuur volgens het Total Shareholder Return – Long-Term Incentive Plan op pagina 58 en adviserende leden op de pagina's 58 en 59.

60 Verslag van de Auditcommissie

De taak van de Auditcommissie is de raden van bestuur van Unilever te ondersteunen bij het vervullen van hun toezichthoudende verantwoordelijkheden aangaande de integriteit van de financiële overzichten, het risicomanagement en de interne controle van Unilever, het naleven van wet- en regelgeving, de werkzaamheden, kwalificaties en onafhankelijkheid van de externe accountants en de werkzaamheden van de interne accountantsdienst. Tijdens het afgelopen boekjaar, dat eindigde op 31 december 2002, waren de belangrijkste activiteiten van de Commissie:

Financiële overzichten

De Commissie heeft rapportages van de financieel directeur beoordeeld die betrekking hebben op de financiële kwartaal- en jaaroverzichten. Zij beoordeelde ook voorgestelde veranderingen in waarderingsgrondslagen naar aanleiding van de wijzigingen in de algemeen aanvaarde grondslagen in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten en in de wetgeving in Nederland.

Controle van de jaarrekening

PriceWaterhouseCoopers, Unilevers externe accountant, heeft diepgaand verslag gedaan aan de Commissie over de omvang en het resultaat van de jaarlijkse accountantscontrole en de reactie daarop van het management. Hun verslagen hadden onder meer betrekking op financiële rapportages, ondernemingsbestuur, interne controle, en ontwikkelingen op het gebied van externe verslaggeving.

Risicomanagement en interne controlemaatregelen

De Commissie heeft beoordeeld hoe Unilever in zijn totaliteit omgaat met risicomanagement en -beheersing, evenals de processen, resultaten en rapportage daarover. Daaronder hoorden met name:

- De interim- en eindejaarsverslagen van de interne accountantsdienst over de status van risicomanagement en -beheersing en de reactie van het management daarop.
- Het jaarverslag van de Corporate Risk Commissie, waarin onder meer waren opgenomen: haar aanbevelingen voor de verklaring van de raden van bestuur over interne controle, haar analyse van het risicobeoordelingsproces in 2002, en de voor 2003 geïdentificeerde risico's voor de onderneming.
- De verslagen van de Commissie voor naleving van de Gedragscode.
- Controlemaatregelen betreffende marketinginvesteringen.

Externe accountant:

Het verslag van PriceWaterhouseCoopers waarin zij hun onafhankelijkheid en objectiviteit bevestigen, is door de Commissie beoordeeld. Daarnaast heeft de Commissie de accountantscontrole alsmede de aan controle gerelateerde, belasting-, en advieswerkzaamheden beoordeeld. Ook heeft de Commissie vastgesteld of Unilever zich gehouden heeft aan de richtlijnen die Unilever in januari 2002 heeft geïntroduceerd ten aanzien van de soort activiteiten waarvoor de externe accountant kan worden ingeschakeld.

De Commissie heeft toezicht gehouden op het inschrijvingsproces voor externe accountants, dat in de loop van het jaar plaatsvond, en heeft haar formele voordracht voorgelegd aan de raden van bestuur. Deze voordracht is aanvaard (zie pagina 44 voor nadere informatie over de inschrijving).

Interne accountantsdienst

De Commissie heeft het controleplan, budget en de benodigde middelen van de interne accountantsdienst besproken en beoordeeld.

Handvest van de Auditcommissie

Het handvest van de Commissie is herzien om daarin recente ontwikkelingen op te nemen betreffende Corporate governance in het Verenigd Koninkrijk, de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika. Het herziene handvest versterkt de rol en de verantwoordelijkheden van de Commissie en maakt haar in het bijzonder verantwoordelijk voor het toezicht op de relaties van Unilever met de externe accountant.

Het handvest van de Auditcommissie staat op de externe website van Unilever www.unilever.com.

Verklaringen betreffende de verantwoordelijkheden van de leden van de raden van bestuur	62
Accountantsverklaring	64
Toegepaste grondslagen	65
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	68
Geconsolideerd overzicht van alle verwerkte resultaten	69
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	69
Geconsolideerde balans	70
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	71
1 Uitsplitsing naar geografische gebieden en productgroepen	71
2 Bedrijfskosten	76
3 Personeelskosten en aantal werknemers	76
4 Bijzondere posten	76
5 Rente	77
6 Belastingen over de winst uit gewone bedrijfsuitoefening	77
7 Samengevoegde winst per aandeel	78
8 Dividend op gewoon kapitaal	79
9 Goodwill en immateriële vaste activa	79
10 Materiële vaste activa	80
11 Financiële vaste activa	80
12 Voorraden	81
13 Vorderingen	81
14 Nettokas/(-schuld)	82
15 Financiële instrumenten	83
16 Handels- en overige crediteuren	85
17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	85
18 Latente belastingen	92
19 Herstructurerings- en overige voorzieningen	93
20 Eigen vermogen	93
21 Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal	95
22 In het bedrijf behouden winst	96
23 Overige reserves	96
24 Contractuele verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen	97
25 Verwervingen en verkopen van groepsmaatschappijen	97
26 Aansluiting bedrijfswinst van de Groep met de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	99
27 Analyse van kasstromen naar in het kasstroomoverzicht samengevoegde rubrieken	100
28 Analyse van nettokas/(-schuld)positie	101
29 Beloningsregelingen op basis van aandelen	101
30 Samenvatting van de winst- en verliesrekening en de balans van de NV- en PLC-delen van de Groep	110
Vijfjarenoverzicht	111
Aanvullende informatie voor beleggers in de Verenigde Staten	116
Belangrijkste groepsmaatschappijen en financiële vaste activa	126
Enkelvoudige jaarrekening – Unilever NV	130
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening – Unilever NV	131
Overige gegevens – Unilever NV	132
Enkelvoudige jaarrekening – Unilever PLC	133
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening – Unilever PLC	134
Overige gegevens – Unilever PLC	135

62 Verklaringen betreffende de verantwoordelijkheden van de leden van de raden van bestuur

Jaarrekeningen

Op grond van Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland en de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk zijn de raden van bestuur verplicht voor ieder boekjaar jaarrekeningen op te stellen die een getrouw beeld geven van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Unilever-groep, NV en PLC aan het einde van het boekjaar en van de winst of het verlies over dat boekjaar.

De leden van de raden van bestuur zijn van mening dat de Groep, NV en PLC bij het opstellen van de jaarrekeningen gebruik heeft gemaakt van de meest toepasselijke, consistent toegepaste grondslagen, ondersteund door redelijke en voorzichtige inschattingen en ramingen, en dat alle verslaggevingsregels in het Verenigd Koninkrijk die zij van toepassing achten, zijn nageleefd, met uitzondering van hetgeen onder 'Voorschriften voor de jaarrekening' op pagina 65 is vermeld.

Het is de verantwoordelijkheid van de leden van de raden van bestuur erop toe te zien dat NV en PLC een financiële administratie voeren die met voldoende nauwkeurigheid hun financiële positie weergeeft en de raden van bestuur in staat stelt te waarborgen dat de jaarrekeningen in overeenstemming zijn met de desbetreffende wettelijke voorschriften. Zij dienen ook die maatregelen te nemen die hen redelijkerwijs ter beschikking staan om de activa van de Groep veilig te stellen en fraude en andere onregelmatigheden te voorkomen dan wel aan het licht te brengen.

Deze verklaring, die dient te worden gelezen in samenhang met de op pagina 64 opgenomen Accountantsverklaring, is opgesteld met het doel de aandeelhouders inzicht te verschaffen in de respectieve verantwoordelijkheden van de bestuursleden en de accountants met betrekking tot de jaarrekeningen.

De financiële overzichten van de Unilever Groep staan op onze website www.unilever.com. Het beheer en de integriteit van deze website zijn de verantwoordelijkheid van de bestuursleden en de werkzaamheden van de accountants hebben hierop geen betrekking. Daarom nemen de accountants geen verantwoordelijkheid voor mogelijke veranderingen die opgetreden zouden kunnen zijn nadat de financiële overzichten op de website zijn geplaatst. De wetgeving in het Verenigd Koninkrijk en in Nederland aangaande de samenstelling en verspreiding van financiële overzichten kan afwijken van wetgeving in andere jurisdicties.

Continuïteit van de onderneming

De leden van de raden van bestuur gaan bij het opstellen van de jaarrekening wederom uit van de continuïteit van de onderneming, omdat zij van mening zijn dat de middelen van de Groep toereikend zijn om haar activiteiten in de voorzienbare toekomst voort te zetten. Dit is gebaseerd op informatie die zij hebben ingewonnen en op een evaluatie van het budget van de Groep voor 2003 en 2004, met inbegrip van kasstromen en kredietfaciliteiten.

Interne controle en waarborgen en procedures ten aanzien van de openbaarmaking van informatie

Unilever heeft deugdelijke controlesystemen, die goed zijn gedocumenteerd en regelmatig worden herzien. Deze omvatten risicomanagement, interne-controleprocedures en procedures gericht op openbaarmaking van informatie en procedures die erop zijn gericht een redelijke mate van, maar geen absolute, zekerheid te verschaffen dat activa zijn veiliggesteld en bedrijfsrisico's worden beheerst en dat alle informatie van materieel belang die openbaar gemaakt moet worden tijdig aan het senior management van de Groep wordt gemeld, waaronder de voorzitters en de financieel directeur, indien nodig. Onze procedures zijn gericht op financiële, operationele, sociale en milieurisico's en aangelegenheden voortvloeiend uit regelgeving. De raden van bestuur van NV en PLC hebben eveneens een duidelijke organisatiestructuur vastgesteld met delegatie van passende bevoegdheden. De controlesystemen van de Groep worden ondersteund door een Gedragscode, waarin normen betreffende bedrijfsuitoefening en integriteit zijn vastgelegd voor haar wereldwijde activiteiten.

De raden van bestuur dragen de algehele verantwoordelijkheid voor het vaststellen van de belangrijkste procedures die ten grondslag liggen aan systemen van interne controle en openbaarmaking van informatie en voor het beoordelen van de effectiviteit hiervan. De dagelijkse verantwoordelijkheid voor de toepassing van deze procedures en het voortdurende toezicht op de risico's en de effectiviteit van deze controles berust bij de directies van de individuele werkmaatschappijen en van de Business Groups. De Business Groups, die ieder een eigen commissie voor risicobeheersing hebben, beoordelen voortdurend de risico's waarmee hun groep wordt geconfronteerd en de hieraan verbonden interne- controleprocedures en rapporteren hieromtrent schriftelijk aan de Corporate Risk Commissie. Deze bestaat voornamelijk uit bestuursleden en wordt voorgezeten door de financieel directeur. De Corporate Risk Commissie is een commissie van de raden van bestuur en houdt namens de raden van bestuur toezicht op de aanwezige controles ter identificatie, evaluatie en beheersing van risico's. Zij rapporteert regelmatig aan de raden van bestuur, die hiervoor de uiteindelijke verantwoordelijkheid dragen, en aan de Auditcommissie.

De interne accountantsdienst van Unilever speelt een zeer belangrijke rol bij het verschaffen van een objectief beeld en een voortdurende herbevestiging van de effectiviteit van de interne controleprocedures binnen Unilever aan directies van werkmaatschappijen en de raden van bestuur. De Groep heeft een onafhankelijke Auditcommissie die geheel bestaat uit adviserende leden. Deze Commissie komt regelmatig bijeen met de interne accountantsdienst en de externe accountants.

Unilever heeft een uitgebreid budgetteringssysteem met een jaarbudget dat wordt goedgekeurd door de raden

Verklaringen betreffende de verantwoordelijkheden van de leden van de raden van bestuur 63

van bestuur en regelmatig wordt herzien en bijgesteld. De resultaten worden door middel van maand- en kwartaalrapportages vergeleken met het budget en met de cijfers van het voorgaande jaar. Aan de aandeelhouders rapporteert de Groep op kwartaalbasis.

Unilevers systeem van risicobeheersing heeft gedurende geheel 2002 en tot aan de datum van dit verslag gefunctioneerd en voldoet aan de aanbevelingen van 'Internal Control – Guidance for Directors on the Combined Code', zoals deze in september 1999 door de 'Internal Control Working Party of the Institute of Chartered Accountants in England & Wales' zijn gepubliceerd. De raden van bestuur hebben in 2002 een jaarlijkse beoordeling van het systeem van risicobeheersing en interne controle uitgevoerd en hebben erop toegezien dat de nodige acties zijn ondernomen om zwakheden of tekortkomingen aan te pakken die bij de beoordeling zijn opgemerkt.

Op basis van overwegingen door de raden van bestuur, die bestaat uit de voorzitters, de financieel directeur en het senior management van de Groep, hebben beide voorzitters en de financieel directeur geconcludeerd dat de opzet en de werking van de beheersingsmaatregelen en procedures aangaande de openbaarmaking van informatie op 31 december 2002 in alle redelijkheid effectief waren en dat er nadien geen belangrijke wijzigingen hebben plaatsgevonden in de interne beheersingsmaatregelen van de Groep of andere factoren die van invloed zijn op deze beheersingsmaatregelen.

Het is het beleid van Unilever om verworven ondernemingen zo snel als praktisch uitvoerbaar is op te nemen in de governance-procedures van de Groep, maar in ieder geval aan het eind van het eerste volledige operationele jaar.

64 Accountantsverklaring

Accountantsverklaring aan de aandeelhouders van Unilever N.V. en Unilever PLC

Wij hebben de jaarrekeningen, opgesteld op basis van historische kostprijzen, zoals opgenomen op de pagina's 65 tot en met 110, 116 tot en met 131 en 133 tot en met 134 gecontroleerd. Tevens hebben we het te controleren onderdeel van het Remuneratieverslag, zoals uiteengezet op pagina 59, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheden van de raden van bestuur en van de accountants

De raden van bestuur zijn verantwoordelijk voor het opstellen van het Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F, zoals is beschreven op pagina de pagina's 62 en 63. Hierin is begrepen de verantwoordelijkheid voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslagen voor financiële verslaggeving. Onze verantwoordelijkheid is het controleren van de jaarrekeningen in overeenstemming met de van toepassing zijnde wet, controlestandaarden en de betreffende reglementen voor notering aan de effectenbeurzen in Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

Wij rapporteren aan u ons oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekeningen en of de jaarrekeningen in overeenstemming zijn met de bepalingen van Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland en de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk. Tevens rapporteren wij aan u of het te controleren onderdeel van het Remuneratieverslag is opgesteld in overeenstemming met de in Nederland en het Verenigd Koninkrijk van toepassing zijnde regelgeving. Wij zouden tevens aan u gerapporteerd hebben, indien naar ons oordeel het jaarverslag niet consistent was met de jaarrekening, de ondernemingen geen deugdelijke administraties hadden gevoerd, wij niet alle informatie en toelichtingen hadden ontvangen die nodig zijn voor onze controle of indien de vereiste toelichtingen met betrekking tot de remuneratie van de leden van de raden van bestuur en hun transacties met de onderneming hadden ontbroken.

Wij hebben kennisgenomen van de overige informatie in het Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F en zullen, indien sprake is van materiële onjuistheden of inconsistenties met de jaarrekeningen, de gevolgen daarvan voor ons oordeel bepalen.

Als accountants van Unilever PLC beoordelen wij of de verklaring op de pagina's 43 en 44 weergeeft of de onderneming voldoet aan de zeven onderdelen van de Combined Code zoals gespecificeerd door de Financial Services Authority in het Verenigd Koninkrijk en zullen wij rapporteren indien dit niet het geval is. Wij zijn niet verplicht na te gaan of de verklaringen van de raden van bestuur betreffende interne controle alle risico's en controlemaatregelen afdekken, of een oordeel te geven over de effectiviteit van zowel de corporate governance-procedures van de Groep als de risico- en controlemaatregelen.

Grondslag voor de accountantsverklaring

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten van Amerika algemeen aanvaarde controlegrondslagen.

Een accountantscontrole omvat onderzoek, op basis van deelwaarnemingen, van informatie die van belang is voor de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekeningen en het te controleren onderdeel van het Remuneratieverslag. Daartoe behoort ook een beoordeling van belangrijke ramingen en inschattingen die de raden van bestuur hebben gemaakt bij het opstellen van de jaarrekeningen en een beoordeling of de toegepaste grondslagen

voor financiële verslaggeving deugdelijk zijn voor de Groep, consistent zijn toegepast en adequaat zijn weergegeven.

Wij hebben onze controle gepland en uitgevoerd met het doel alle informatie en uitleg te verkrijgen die wij nodig achtten om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekeningen en het te controleren onderdeel van het Remuneratieverslag geen onjuistheden van materieel belang bevatten, veroorzaakt door fraude, andere onregelmatigheden of door fouten. Bij het vormen van ons oordeel hebben wij ook in aanmerking genomen of de presentatie van informatie in de jaarrekeningen over het geheel genomen toereikend is.

Oordeel – Nederland en Verenigd Koninkrijk

Wij zijn van oordeel dat deze jaarrekeningen een getrouw beeld geven van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Unilever-groep, Unilever N.V. en Unilever PLC op 31 december 2002 en van de winst, alle verwerkte resultaten en de kasstromen van de Groep over het jaar 2002. Naar ons oordeel is de jaarrekening van de Unilever-groep, en die van Unilever N.V. respectievelijk Unilever PLC in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland en de United Kingdom Companies Act 1985. Wij zijn van oordeel dat het te controleren onderdeel van het Remuneratieverslag is opgesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde regelgeving in Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

Oordeel – Verenigde Staten van Amerika

Wij zijn van oordeel dat deze jaarrekeningen in alle materiële opzichten een getrouw beeld geven van de financiële positie van de Unilever-groep op 31 december 2002 en 2001, en van de bedrijfsresultaten, alle verwerkte resultaten en de kasstromen voor elk van de drie jaren in de periode geëindigd op 31 december 2002, in overeenstemming met de algemene informatie met betrekking tot de voorschriften voor de jaarrekening en de grondslagen zoals opgenomen op de pagina's 65 tot en met 67.

De toegepaste grondslagen wijken in bepaalde belangrijke opzichten af van de in de Verenigde Staten van Amerika algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Het geschatte effect van de voornaamste verschillen bij de bepaling van de nettowinst en het vermogen is opgenomen op pagina's 116 en 117.

Zoals vermeld onder 18 op pagina 92 heeft de Groep haar waarderingsgrondslagen met betrekking tot latente belastingen in 2002 gewijzigd teneinde te voldoen aan algemeen aanvaarde grondslagen in het Verenigd Koninkrijk. De wijziging heeft geleid tot een aanpassing van de vergelijkende cijfers per 31 december 2001 en 2000 en over de jaren geëindigd op die data.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Rotterdam, Nederland
Accountants Unilever N.V.

PricewaterhouseCoopers LLP
Chartered Accountants and Registered Auditors
Londen, Engeland
Accountants Unilever PLC

4 maart 2003

Unilever

De twee moedermaatschappijen, NV en PLC, treden samen met hun groepsmaatschappijen zoveel mogelijk op als één onderneming (aangeduid als de Unilever-groep, Unilever of de Groep). NV en PLC hebben raden van bestuur die uit dezelfde personen bestaan en zijn onderling verbonden door een aantal overeenkomsten, waaronder de egalisatie-overeenkomst, die erop zijn gericht de positie van de aandeelhouders van beide maatschappijen zoveel mogelijk zo te doen zijn als waren zij aandeelhouders van een en dezelfde vennootschap.

De egalisatie-overeenkomst schrijft voor dat beide maatschappijen dezelfde waarderingsgrondslagen toepassen en dat, als regel, de dividenden en andere rechten en voordelen (inclusief rechten bij liquidatie) op een nominaal bedrag van f 12 (= € 5,445) aan gewone aandelen in NV en die op een nominaal bedrag van £ 1 aan gewone aandelen in PLC volgens de daarvoor geldende wisselkoers in geldswaarde gelijk zijn, alsof het aandelen betrof in het gewone kapitaal van een en dezelfde vennootschap. Voor nadere informatie wordt verwezen naar 'Zeggenschap in Unilever' op pagina 136.

Consolidatie

Op grond van de hierboven omschreven groepsstructuur en overeenkomsten en de onder 21 op pagina 95 vermelde intern gehouden aandelen, vormen NV en PLC en hun groepsmaatschappijen onder de wetgeving in Nederland en het Verenigd Koninkrijk voor consolidatiedoeleinden één groep. Daarom presenteren zowel NV als PLC de jaarrekening van de Unilever-groep als hun eigen geconsolideerde jaarrekening. Onder 22 en 23 op pagina 96 en onder 30 op pagina 110 wordt aanvullende informatie gegeven over de NV- en PLC-delen van de Groep, waarbij groepsmaatschappijen zijn geconsolideerd op basis van aandelenbezit.

Wettelijke voorschriften

De geconsolideerde jaarrekening van de Unilever-groep is opgesteld met inachtneming van zowel Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland als de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk. Voorts voldoet de geconsolideerde jaarrekening van Unilever, zoals toegestaan door artikel 362 lid 1 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland, aan de normen die in het maatschappelijk verkeer in het Verenigd Koninkrijk als aanvaardbaar worden beschouwd, tenzij deze normen strijdig zijn met de Nederlandse wet die in geval van strijdigheid prevaleert. De enkelvoudige jaarrekeningen van NV en PLC, de toelichting daarop en de overige wettelijk vereiste gegevens voldoen aan de wetgeving in respectievelijk Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Teneinde een getrouw beeld te geven, is bij de presentatie van het geconsolideerde eigen vermogen afgeweken van de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk. Zie 'Groepsmaatschappijen' hiernaast en op pagina 66.

Voorschriften voor de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kostprijzen en voldoet in alle belangrijke aspecten aan de in Nederland geldende wetgeving alsmede aan de in het Verenigd Koninkrijk geldende voorschriften voor de jaarrekening.

De waarderingsgrondslagen van de Unilever-groep zijn uiteengezet op pagina's 65 tot en met 67. De gehanteerde grondslagen voor bijzondere posten worden uiteengezet op

pagina 76. Belangrijke afwijkingen van US GAAP worden uiteengezet op de pagina's 116 tot en met 125.

De Urgent Issues Task Force Abstracts 13 en 17 (UITF's 13 en 17) in het Verenigd Koninkrijk schrijven voor dat aandelen NV of PLC die door werknemerstrusts worden gehouden ter dekking van optierechten, door de maatschappij die de kosten draagt worden opgenomen onder vaste activa, zoals beschreven onder 29 op pagina 109 en dat bepaalde kosten in verband met deze aandelen in de winst- en verliesrekening moet worden verwerkt. Volgens de Nederlandse wet moeten deze aandelen en kosten worden verantwoord binnen het eigen vermogen. Teneinde de Nederlandse wet en de egalisatie-overeenkomst na te leven, is niet voldaan aan de vereisten van UITF 13 en aan sommige vereisten van UITF 17. Alle intern gehouden aandelen zijn verantwoord in overeenstemming met de Nederlandse wet en daarom worden wijzigingen in de waarde van deze aandelen in het eigen vermogen verwerkt. De effecten van deze afwijking worden getoond onder 23 op pagina 96 en onder 29 op pagina 109.

Financial Reporting Standard 17 'Retirement Benefits' (FRS 17) in het Verenigd Koninkrijk schrijft voor dat bepaalde toelichtingen met betrekking tot pensioenregelingen worden opgenomen bij jaarrekeningen met een boekjaar eindigend op of na 22 juni 2001. Deze toelichtingen zijn gegeven onder 17 op pagina 87. Unilever zal de standaard met ingang van 1 januari 2003 volledig implementeren, hetgeen een stelselwijziging inhoudt. De implementatie van deze standaard zal een significante invloed hebben op Unilevers resultaten.

Financial Reporting Standard 19 'Deferred Tax' (FRS 19) in het Verenigd Koninkrijk vereist dat volledige voorziening wordt getroffen voor de meeste tijdelijke verschillen tussen de verwerking van winsten voor verslaggevingsdoeleinden en verwerking van winsten voor fiscale doeleinden. Voor de implementatie van deze standaard hanteerde Unilever al een methode van volledige voorziening voor dergelijke tijdelijke verschillen en daarom heeft de implementatie van deze standaard gedurende het boekjaar 2002 geen materiële invloed op de gerapporteerde nettowinst. De invloed van invoering van deze standaard wordt gegeven onder 18 op pagina 92 en onder 20 op pagina 93.

Recente wijzigingen in rapporteringsvereisten onder US GAAP worden behandeld op pagina 120.

OESO-richtlijnen

Bij het samenstellen van haar Jaaroverzicht en haar Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F volgt Unilever de aanbevelingen voor het geven van toelichtingen zoals neergelegd in de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.

Groepsmaatschappijen

Groepsmaatschappijen zijn die maatschappijen waarin NV of PLC rechtstreeks of middellijk aandelen houdt en waarvan consolidatie is vereist voor het door de jaarrekening te verschaffen inzicht.

Om te bereiken dat de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld geeft, is het noodzakelijk af te wijken van de voorschriften van de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk, door zowel bedragen toekomstend aan NV-aandeelhouders als bedragen toekomstend aan PLC-aandeelhouders op te nemen in het in de balans getoonde

66 Toegepaste grondslagen

eigen vermogen. Ingevolge de Companies Act zou het aan aandeelhouders van NV en PLC toekomstige eigen vermogen in de geconsolideerde jaarrekeningen van respectievelijk PLC en NV moeten zijn opgenomen als aandeel van derden. Hierdoor zou echter geen getrouw beeld worden gegeven van het effect van de equalisatie-overeenkomst, die erop is gericht de positie van de aandeelhouders zoveel mogelijk zo te doen zijn als waren zij aandeelhouders van een en dezelfde vennootschap.

Nettowinst en In het bedrijf te behouden resultaat worden samengevoegd getoond op pagina 68, waarbij de aan NV- en PLC-aandeelhouders toekomstige nettowinst afzonderlijk wordt vermeld. Mutaties in In het bedrijf behouden winst zijn gesplitst in de aan aandeelhouders van NV respectievelijk PLC toekomstige bedragen onder 22 op pagina 96.

Vreemde valuta's

Koersverschillen voorkomend in de jaarrekeningen van de afzonderlijke maatschappijen zijn opgenomen in hun respectieve winst- en verliesrekeningen. Hierbij worden de koersverschillen die betrekking hebben op handelstransacties opgenomen in de bedrijfswinst. Koersverschillen op liquide middelen, op tot de vlottende activa behorende effecten en op leningen worden opgenomen onder rente.

Bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening worden de winst- en verliesrekening, het kasstroomoverzicht en alle andere mutaties in activa en passiva omgerekend tegen gemiddelde wisselkoersen van het jaar. De balansposten, met uitzondering van het gewone aandelenkapitaal van NV en PLC, worden omgerekend tegen de aan het einde van het jaar geldende wisselkoersen. Voor landen met zeer hoge inflatie worden de desbetreffende jaarrekeningen aangepast ter eliminering van de invloeden van inflatie, voordat deze worden omgerekend.

Het gewone aandelenkapitaal van NV en PLC wordt herleid volgens de in de equalisatie-overeenkomst vastgelegde verhouding van £ 1 = f 12 (= € 5,445). Het verschil tussen de aldus verkregen waarde van het aandelenkapitaal en die verkregen op basis van de aan het einde van het jaar geldende wisselkoers is opgenomen in Overige reserves (zie onder 23 op pagina 96).

De gevolgen van wisselkoersveranderingen gedurende het jaar met betrekking tot netto-activa aan het begin van het jaar, alsmede het verschil tussen de in het bedrijf te behouden winst tegen gemiddelde wisselkoersen en die tegen koersen aan het einde van het jaar, zijn opgenomen als een mutatie in In het bedrijf behouden winst.

Goodwill en immateriële vaste activa

Aan intern gegenereerde immateriële vaste activa wordt geen waarde toegekend. Goodwill (het verschil tussen de reële waarde van de prijs betaald voor nieuwe groepsmaatschappijen, joint ventures en deelnemingen en de reële waarde van het groepsaandeel in hun nettovermogenswaarde op het moment van verwerving) en aantoonbare immateriële vaste activa, voorzover verworven na 1 januari 1998, worden geactiveerd en afgeschreven ten laste van de winst- en verliesrekening over hun verwachte levensduur, tot een maximum van 20 jaar. Perioden langer dan 5 jaar zullen alleen worden gehanteerd als de bestuursleden ervan overtuigd zijn dat de levensduur van deze activa deze periode duidelijk zal overschrijden. Goodwill en immateriële vaste activa verworven vóór 1 januari 1998 werden in het jaar van verwerving

afgeschreven ten laste van In het bedrijf behouden winst. Bij de verkoop van maatschappijen verworven vóór 1 januari 1998 wordt gekochte goodwill die op het moment van verwerving is afgeschreven mede in aanmerking genomen ter bepaling van de winst of het verlies op de verkoop.

De verwerking van goodwill en immateriële vaste activa in overeenstemming met US GAAP is weergegeven op de pagina's 116 tot en met 118.

In overeenstemming met Financial Reporting Standard (FRS) 11 'Impairment of Fixed Assets and Goodwill' in het Verenigd Koninkrijk en Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) 142 'Goodwill and Other Intangible Assets' in de Verenigde Staten worden goodwill en immateriële vaste activa beoordeeld op permanente waardedalingen. Eventuele waardedalingen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt op het moment dat ze optreden.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van aanschaffingswaarde, verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens vaste percentages van de netto-aanschaffingswaarde, die zijn gebaseerd op de verwachte gemiddelde levensduur van de activa. Voor de voornaamste categorieën van activa is hieronder de verwachte levensduur vermeld:

Gebouwen in eigendom (op terreinen in eigendom vindt geen afschrijving plaats)	33-40 jaar
Terreinen en gebouwen in erfpacht of huur	*33-40 jaar
Machines en installaties	3-20 jaar
Motorvoertuigen	3-6 jaar
* als de erfpacht- of huurtermijn korter is dan 33 jaar, wordt deze aangehouden	

Materiële vaste activa worden, in overeenstemming met FRS 11 en SFAS 144 'Accounting for the Impairment or Disposal of Long-Lived Assets' in de Verenigde Staten, beoordeeld op eventuele permanente waardeverminderingen. Eventuele permanente waardeverminderingen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt op het moment dat ze optreden.

Informatie over actuele waarden wordt gegeven onder 10 op pagina 80.

Financiële vaste activa

Joint ventures zijn bedrijven waarin de Groep een langetermijnbelang heeft en waarvan zij de zeggenschap deelt met een of meer andere partners. Deelnemingen zijn bedrijven waarin de Groep een belang heeft en waarop zij een belangrijke invloed kan uitoefenen.

De belangen in joint ventures en deelnemingen zijn in de geconsolideerde balans opgenomen naar verhouding van het groepsaandeel in hun samengevoegde activa en passiva.

Overige financiële vaste activa zijn opgenomen tegen kostprijs, verminderd met afboekingen die een duurzame vermindering in waarde weerspiegelen.

Vlottende activa

Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of tegen verwachte netto-opbrengst indien deze lager is. De kostprijs is voornamelijk gebaseerd op gemiddelde kosten en bestaat uit directe kosten en, voorzover van toepassing, een deel van de indirecte productiekosten.

Vorderingen worden opgenomen onder aftrek van een gepaste voorziening voor dubieuze posten.

Effecten behorend tot de vlottende activa zijn tijdelijk belegde liquide middelen en zijn opgenomen tegen marktwaarde. Het verschil tussen de marktwaarde en de historische kostprijs is in de winst- en verliesrekening opgenomen onder Rente.

Pensioenaanspraken

De verwachte kosten met betrekking tot pensioenen op basis van (eind)loonregelingen en andere vergoedingen aan gepensioneerde werknemers worden over de periode van het dienstverband van de betrokken personen ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Afwijkingen van de verwachte kosten worden in de regel gespreid over het gemiddelde aantal resterende dienstjaren van huidige werknemers.

Bijdragen aan pensioenregelingen gebaseerd op een beschikbaar-premiesysteem worden in het jaar waarin zij verschuldigd zijn ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Verplichtingen uit (eind)loonregelingen zijn ondergebracht bij externe fondsen of opgenomen als voorziening in de geconsolideerde balans. Elk verschil tussen het voor elke regeling ten laste van de winst- en verliesrekening gebrachte bedrag dat betrekking heeft op externe fondsen en de hiervoor aan fondsen verschuldigde bijdragen wordt in de balans als vooruitbetaling of voorziening opgenomen.

Latente belastingen

Een volledige voorziening wordt opgenomen voor latente belastingen voor alle belangrijke tijdelijke verschillen die naar verwachting zullen aflopen en welke zijn ontstaan omdat voor belastingdoeleinden posten aan een andere periode worden toegerekend dan die waarin ze zijn opgenomen in de jaarrekening van de Groep. De voorziening wordt opgenomen tegen de aan het einde van het boekjaar geldende belastingpercentages, of toekomstige percentages indien deze reeds bij wet zijn vastgesteld. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden niet contant gemaakt.

Er worden voorzieningen getroffen voor belasting die verschuldigd zou worden indien ingehouden winsten van groepsmaatschappijen en joint ventures aan de moedermaatschappijen zouden worden uitgekeerd, echter alleen voorzover zulke uitkeringen vastgelegd zijn.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen als er op de balansdatum een juridische of feitelijke verplichting bestaat die het gevolg is van een gebeurtenis uit het verleden waarvan de omvang betrouwbaar geschat kan worden.

Derivaten

Derivaten die door Unilever worden gebruikt, zijn omschreven onder 15 op de pagina's 83 tot en met 85 en in het 'Financieel verslag' op de pagina's 37 en 38. De Groep past, zoals hierna omschreven, hedge accounting toe.

Wijzigingen in de waarde van valutatermijncontracten worden in de resultaten opgenomen in dezelfde periode als die waarin zich wijzigingen voordoen in de waarde van de activa en passiva waarvoor ze als afdekking zijn bedoeld.

Rentebetalingen en -ontvangsten die resulteren uit rentederivaten zoals swaps en rentetermijncontracten, worden opgenomen in dezelfde periode als die voortkomend uit de desbetreffende schulden- en beleggingsposities.

Betalingen gedaan of ontvangen in verband met vervroegde beëindiging van derivaten worden geamortiseerd over de oorspronkelijke looptijd van het instrument zolang het desbetreffende valutarisico nog bestaat.

Kosten voor onderzoek, ontwikkeling en marktondersteuning

Kosten van onderzoek, ontwikkeling en kosten van marktondersteuning zoals advertenties worden ten laste gebracht van het resultaat over het jaar waarin de kosten worden gemaakt.

Groepsomzet en Netto-omzet

Onder Groepsomzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten, na aftrek van kortingen en over de omzet geheven belastingen. Dit is inclusief verkopen aan joint ventures en deelnemingen, maar exclusief de verkopen door joint ventures en deelnemingen en onderlinge leveringen tussen groepsmaatschappijen. De netto-omzet is inclusief het groepsaandeel van de omzet van joint ventures, maar bevat niet ons aandeel in de omzet van deelnemingen.

De omzet wordt genomen op het moment dat de onderliggende producten en diensten economisch nagenoeg volledig zijn overgedragen aan de afnemer.

Prijzen voor onderlinge leveringen

Voor onderlinge leveringen van door groepsmaatschappijen geproduceerde goederen worden bij voorkeur marktprijzen in rekening gebracht. Bij het ontbreken daarvan volgen de betrokken maatschappijen vaste richtlijnen voor het bepalen van prijzen voor onderlinge leveringen; indien deze niet beschikbaar zijn, wordt over de prijs onderhandeld zoals dit bij transacties met derden geschiedt.

Handelsmerken die het eigendom zijn van de moedermaatschappijen en gebruikt worden door werkmaatschappijen, zijn in voorkomende gevallen in licentie gegeven tegen betaling van royalty's of vergoedingen.

Voor algemene diensten die centrale adviesafdelingen, Business Groups, divisies en researchlaboratoria verlenen, betalen de werkmaatschappijen een vergoeding.

Huren

De kosten van huren waaronder begrepen 'leases' – in hoofdzaak 'operating leases' – worden ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht op basis van een evenredige verdeling over de huurtermijn of, indien van toepassing, over de periode tussen huuraanpassingen.

Aandelen gehouden ter dekking van optierechten

De activa en passiva van bepaalde PLC-trusts, NV en groepsmaatschappijen die aandelen in NV en PLC kopen en houden ter dekking van optierechten, worden opgenomen in de jaarrekening van de Groep. De boekwaarde van deze aandelen is in mindering gebracht op het eigen vermogen en de leningen van de trusts zijn opgenomen in de leningen van de Groep. De kosten van de trusts zijn in de resultaten van de Groep verwerkt. Deze aandelen zijn niet meegenomen in de berekening van de winst per aandeel.

68 Geconsolideerde winst- en verliesrekening

over het jaar geëindigd 31 december

Unilever-groep

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Netto-omzet 1	48 760	52 206	48 066
Af: Aandeel in de omzet van joint ventures 1	(490)	(692)	(484)
Groepsomzet 1	48 270	51 514	47 582
Kostprijs van de omzet 2	(24 030)	(26 962)	(25 221)
Brutowinst	24 240	24 552	22 361
Distributie-, verkoop-, en administratieve kosten 2	(19 199)	(19 378)	(19 180)
Bedrijfswinst van de Groep 1	5 041	5 174	3 181
Bedrijfswinst van de Groep BEIA 1	7 165	7 149	5 729
Bijzondere posten	(879)	(588)	(2 113)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa 1	(1 245)	(1 387)	(435)
Bij: Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	84	84	57
Bedrijfswinst 1	5 125	5 258	3 238
Bedrijfswinst BEIA 1	7 260	7 269	5 794
Bijzondere posten 4	(874)	(588)	(2 113)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(1 261)	(1 423)	(443)
Aandeel in de bedrijfswinst van deelnemingen 1	34	–	–
Overige inkomsten uit financiële vaste activa 11	(7)	12	(4)
Rente 5	(1 173)	(1 646)	(632)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	3 979	3 624	2 602
Belastingen over de winst uit gewone bedrijfsuitoefening 6	(1 538)	(1 547)	(1 282)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	2 441	2 077	1 320
Aandeel van derden in de winst	(312)	(239)	(215)
Nettowinst	2 129	1 838	1 105
Waarvan: NV 22	1 681	817	675
PLC 22	448	1 021	430
Dividend	(1 701)	(1 581)	(1 458)
Preferent dividend	(42)	(51)	(44)
Dividend op gewoon kapitaal 8	(1 659)	(1 530)	(1 414)
In het bedrijf te behouden resultaat	428	257	(353)
Samengevoegde winst per aandeel 7			
In euro's per gewoon aandeel van € 0,51	2,14	1,82	1,07
In eurocenten per gewoon aandeel van 1,4p	32,05	27,27	16,08
Op een verwaterde basis zouden de bedragen zijn:			
In euro's per gewoon aandeel van € 0,51	2,07	1,77	1,05
In eurocenten per gewoon aandeel van 1,4p	31,10	26,54	15,69

Alle bedragen hebben betrekking op voortgezette activiteiten zoals bedoeld in Financial Reporting Standard 3 in het Verenigd Koninkrijk.

De verwijzingen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van alle verwerkte resultaten, geconsolideerd kasstroomoverzicht en de geconsolideerde balans hebben betrekking op de toelichtingen op de pagina's 71 tot en met 110, die een integraal onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening zijn.

De door de Unilever-groep toegepaste grondslagen worden uiteengezet op de pagina's 65 tot en met 67.

Afwijkingen van algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen in de Verenigde Staten en Regulation S-X worden uiteengezet op de pagina's 116 tot en met 125.

In overeenstemming met artikel 402 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland worden in de enkelvoudige winst- en verliesrekening van NV op pagina 130 alleen de inkomsten uit financiële vaste activa na belastingen en de overige baten en lasten als afzonderlijke posten vermeld.

De bijzondere posten binnen de bedrijfswinst alsmede de belastingen over de winst uit gewone bedrijfsuitoefening in 2000 zijn aangepast teneinde te voldoen aan de bepalingen van FRS 19. Zie onder 18 op pagina 92.

Geconsolideerd overzicht van alle **69** verwerkte resultaten

over het jaar geëindigd 31 december

Unilever-groep

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Nettowinst	2 129	1 838	1 105
Ongerealiseerde winst op de gedeeltelijke verkoop van een groepsmaatschappij 25	56	–	–
Valutaherkeningseffecten	(1 582)	(1 065)	(247)
Totaal verwerkte resultaten gedurende het jaar	603	773	858
Correctie in verband met aanpassing voorgaande boekjaren 18	(202)	–	–
Totaal verwerkte resultaten sinds de voorgaande jaarrekening	401	773	858

De bedragen onder valutaherkeningseffecten voor 2000 en 2001 zijn aangepast teneinde te voldoen aan de bepalingen van FRS 19. Zie onder 18 op pagina 92.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

over het jaar geëindigd 31 december

Unilever-groep

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten van de Groep 26	7 883	7 497	6 738
Dividenden van joint ventures	83	82	38
Inkomsten uit financiële activa en uitgaven voor vermogensverschaffing 27	(1 386)	(1 887)	(798)
Belastingen	(1 817)	(2 205)	(1 734)
Investerings in materiële en financiële vaste activa 27	(1 706)	(1 358)	(1 061)
Verwervingen en verkopen van groepsmaatschappijen 27	1 755	3 477	(27 373)
Dividenden betaald op gewoon aandelenkapitaal	(1 580)	(1 420)	(1 365)
Kasstroom vóór mutatie in effecten en deposito's en financiering	3 232	4 186	(25 555)
Mutatie in effecten en deposito's 27	(592)	1 106	2 464
Financiering 27	(2 591)	(5 098)	22 902
Toename/(afname) van kasmiddelen in de periode	49	194	(189)

Herleiding kasstroom tot mutatie in nettokas-/ (schuld)positie

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Nettokas-/ (schuld)positie per 1 januari 28	(23 199)	(26 468)	684
Toename/(afname) van kasmiddelen in de periode	49	194	(189)
Kasstroom uit (toename)/afname in leningen	2 600	5 095	(22 920)
Kasstroom uit toename/(afname) in effecten en deposito's	592	(1 106)	(2 464)
Mutatie in nettokas-/ (schuld)positie voortvloeiend uit kasstromen	3 241	4 183	(25 573)
Leningen in verworven groepsmaatschappijen	(77)	(1)	(3 113)
Leningen in verkochte groepsmaatschappijen	20	3	2
Effecten en deposito's in verworven groepsmaatschappijen	–	–	13
Effecten en deposito's in verkochte groepsmaatschappijen	(1)	–	–
Mutaties anders dan in geld	1 467	(408)	455
Valutaherkeningseffecten	1 583	(508)	1 064
(Toename)/afname in de nettoschuld in de periode	6 233	3 269	(27 152)
Nettokas-/ (schuld)positie per 31 december 28	(16 966)	(23 199)	(26 468)

70 Geconsolideerde balans

per 31 december

Unilever groep

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Vaste activa	28 389	35 088
Goodwill en immateriële vaste activa 9	20 274	24 964
Materiële vaste activa 10	7 436	9 240
Financiële vaste activa 11	679	884
Joint ventures 11	274	708
Deelnemingen 11	1	–
Overige financiële vaste activa 11	404	176
Vlottende activa		
Voorraden 12	4 500	5 343
Vorderingen 13	8 231	10 034
Vorderingen (ten hoogste één jaar) 13	5 875	7 185
Vorderingen (meer dan één jaar) 13	2 356	2 849
Effecten 14	1 226	439
Liquide middelen 14	2 252	1 862
Totaal der vlottende activa	16 209	17 678
Kortlopende schulden (ten hoogste één jaar)	(20 602)	(23 212)
Leningen 14	(9 511)	(11 279)
Handels- en overige crediteuren 16	(11 091)	(11 933)
Vlottende activa na aftrek van kortlopende schulden	(4 393)	(5 534)
Totaal der activa na aftrek van kortlopende schulden	23 996	29 554
Langlopende schulden (meer dan één jaar)	11 574	15 026
Leningen 14	10 933	14 221
Handels- en overige crediteuren 16	641	805
Vorzieningen	5 927	6 871
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen 17	4 220	4 602
Latente belastingen 18	504	910
Herstructurerings- en overige voorzieningen 19	1 188	1 359
Deelnemingen 11	15	–
Aandeel van derden	628	664
Eigen vermogen 20	5 867	6 993
Waarvan: NV: Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal 21	420	420
Agioreserve	1 397	1 397
Overige reserves 23	(1 498)	(1 077)
In het bedrijf behouden winst 22	5 381	4 149
	5 700	4 889
PLC: Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal 21	222	222
Agioreserve	144	154
Overige reserves 23	(595)	(540)
In het bedrijf behouden winst 22	396	2 268
	167	2 104
Totaal geïnvesteerd vermogen	23 996	29 554

In het eigen vermogen zijn bedragen opgenomen voor preferente aandelen van NV die volgens Financial Reporting Standard 4 in het Verenigd Koninkrijk worden geclassificeerd als 'non-equity'. Het aandeel van derden in groepsmaatschappijen betreft voornamelijk aandelenbelangen.

De cijfers over 2001 voor goodwill, vorderingen (meer dan één jaar), voorziening voor latente belastingen en in het bedrijf behouden winst zijn aangepast teneinde te voldoen aan de bepalingen van FRS 19, zie onder 18 op pagina 92.

Een toelichting op verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen wordt gegeven onder 24 op pagina 97.

1 Uitsplitsing naar geografische gebieden en productgroepen

	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
Uitsplitsing naar geografische gebieden	Europa	Noord-Amerika	Afrika, Midden-Oosten & Turkije	Azië en Pacific	Latijns-Amerika	Totaal
2002						
Groepsomzet ^(a)	19 573	12 446	3 139	7 679	5 433	48 270
Aandeel in de omzet van joint ventures	84	122	86	186	12	490
Netto-omzet ^(a)	19 657	12 568	3 225	7 865	5 445	48 760
Bedrijfswinst van de Groep BEIA	2 990	1 995	341	1 080	759	7 165
Bijzondere posten	(729)	(66)	(39)	14	(59)	(879)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(511)	(494)	(16)	(17)	(207)	(1 245)
Bedrijfswinst van de Groep	1 750	1 435	286	1 077	493	5 041
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	22	32	9	21	–	84
Bedrijfswinst	1 772	1 467	295	1 098	493	5 125
Bedrijfswinst BEIA ^{(b) (f)}	3 006	2 027	353	1 115	759	7 260
Aandeel in de bedrijfswinst van deelnemingen ^(c)	12	14	1	5	2	34
Nettobedrijfsactiva ^(d)	9 954	8 945	1 097	1 124	3 614	24 734
2001						
Groepsomzet ^(a)	20 119	13 767	3 191	7 846	6 591	51 514
Aandeel in de omzet van joint ventures	101	113	264	200	14	692
Netto-omzet ^(a)	20 220	13 880	3 455	8 046	6 605	52 206
Bedrijfswinst van de Groep BEIA	2 946	1 941	346	1 045	871	7 149
Bijzondere posten	254	(285)	(139)	(157)	(261)	(588)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(511)	(564)	(4)	(26)	(282)	(1 387)
Bedrijfswinst van de Groep	2 689	1 092	203	862	328	5 174
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	21	32	12	18	1	84
Bedrijfswinst	2 710	1 124	215	880	329	5 258
Bedrijfswinst BEIA ^{(b) (f)}	2 967	1 973	380	1 077	872	7 269
Nettobedrijfsactiva ^(d)	11 243	12 091	1 082	1 525	6 256	32 197
2000						
Groepsomzet ^(a)	18 967	11 631	3 296	8 038	5 650	47 582
Aandeel in de omzet van joint ventures	108	77	216	53	30	484
Netto-omzet ^(a)	19 075	11 708	3 512	8 091	5 680	48 066
Bedrijfswinst van de Groep BEIA	2 402	1 476	338	901	612	5 729
Bijzondere posten ^(d)	(566)	(1 249)	(16)	(109)	(173)	(2 113)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(143)	(179)	(1)	(16)	(96)	(435)
Bedrijfswinst van de Groep ^(d)	1 693	48	321	776	343	3 181
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	18	24	8	5	2	57
Bedrijfswinst ^(d)	1 711	72	329	781	345	3 238
Bedrijfswinst BEIA ^{(b) (f)}	2 420	1 500	351	909	614	5 794

Voor voetnoten zie pagina 75.

72 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

1 Uitsplitsing naar geografische gebieden en productgroepen vervolg

Uitsplitsing naar productgroepen ^(e)	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
	Culinaire Producten en Dressings	Spreads en Bak- & Braad-producten	Gezondheid & Welzijn en Dranken	Ijs en Diepvries-producten	Huishoudelijke Verzorging en Professionele Reiniging	Persoonlijke Verzorging	Overige activiteiten	Totaal
2002								
Groepsomzet	9 272	6 145	4 064	7 456	8 565	12 236	532	48 270
Aandeel in de omzet van joint ventures	231	71	151	–	14	9	14	490
Netto-omzet	9 503	6 216	4 215	7 456	8 579	12 245	546	48 760
Bedrijfswinst van de Groep BEIA	1 497	991	578	880	955	2 221	43	7 165
Bijzondere posten	(24)	(181)	(105)	(237)	(183)	(149)	–	(879)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(1 051)	(17)	(119)	(27)	(17)	(13)	(1)	(1 245)
Bedrijfswinst van de Groep	422	793	354	616	755	2 059	42	5 041
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	28	19	36	–	(1)	3	(1)	84
Bedrijfswinst	450	812	390	616	754	2 062	41	5 125
Bedrijfswinst BEIA ^{(b) (f)}	1 539	1 006	615	880	954	2 224	42	7 260
Aandeel in de bedrijfswinst van deelnemingen ^(c)	–	–	–	–	34	–	–	34
Nettobedrijfsactiva ^(d)	16 959	1 120	3 015	1 674	858	719	389	24 734
2001								
Groepsomzet	9 597	6 681	4 150	7 727	10 432	12 307	620	51 514
Aandeel in de omzet van joint ventures	402	90	149	–	35	3	13	692
Netto-omzet	9 999	6 771	4 299	7 727	10 467	12 310	633	52 206
Bedrijfswinst van de Groep BEIA	1 628	1 066	531	797	885	2 217	25	7 149
Bijzondere posten	347	(260)	(128)	(322)	(201)	(49)	25	(588)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(1 182)	(9)	(136)	(29)	(18)	(11)	(2)	(1 387)
Bedrijfswinst van de Groep	793	797	267	446	666	2 157	48	5 174
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	21	20	41	–	1	2	(1)	84
Bedrijfswinst	814	817	308	446	667	2 159	47	5 258
Bedrijfswinst BEIA ^{(b) (f)}	1 685	1 086	572	797	886	2 219	24	7 269
Nettobedrijfsactiva ^(d)	22 788	651	3 025	2 496	1 540	1 312	385	32 197
2000								
Groepsomzet	5 950	6 670	3 430	7 848	10 258	12 567	859	47 582
Aandeel in de omzet van joint ventures	124	79	195	21	26	22	17	484
Netto-omzet	6 074	6 749	3 625	7 869	10 284	12 589	876	48 066
Bedrijfswinst van de Groep BEIA	792	909	412	636	917	2 034	29	5 729
Bijzondere posten ^(d)	(170)	(22)	(18)	(394)	(323)	(1 190)	4	(2 113)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(326)	(64)	(3)	(17)	(16)	(7)	(2)	(435)
Bedrijfswinst van de Groep ^(d)	296	823	391	225	578	837	31	3 181
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	13	16	28	2	–	–	(2)	57
Bedrijfswinst ^(d)	309	839	419	227	578	837	29	3 238
Bedrijfswinst BEIA ^{(b) (f)}	813	925	440	638	917	2 034	27	5 794

Voor voetnoten zie pagina 75.

1 Uitsplitsing naar geografische gebieden en productgroepen vervolg

Aanvullende gesegmenteerde informatie vereist door US GAAP

Zoals vereist door SFAS 131 wordt gesegmenteerde informatie gegeven op basis van productcategorieën. In haar managementrapportages hanteert Unilever een aantal gesegmenteerde prestatie-indicatoren tegen constante gemiddelde koersen (tegen dezelfde koersen als in het voorgaande jaar). De intern gehanteerde prestatie-indicator die het meest overeenkomt met de bedrijfswinst volgens deze jaarrekening is 'Trading result'. In tegenstelling tot de bedrijfswinst, is 'Trading result' exclusief afschrijvingen op goodwill en immateriële vaste activa, en bepaalde bijzondere posten maar inclusief afschrijvingen op materiële vaste activa op basis van vervangingswaarde. Er is tevens sprake van een aantal aanvullende correcties, zoals het toepassen van een inflatiecorrectie op het werkkapitaal alsmede enkele andere statistische correcties die, om tot de bedrijfswinst te komen, weer worden geëlimineerd. Voor managementrapportagedoeleinden worden materiële vaste activa gewaardeerd op vervangingswaarde verminderd met afschrijvingen.

	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
Uitsplitsing naar productgroepen ^(e)	Culinaire Producten en Dressings	Spreads en Bak- & Braad-producten	Gezondheid & Welzijn en Dranken	Ijs en Diepvries-producten	Huishoudelijke Verzorging en Professionele Reiniging	Persoonlijke Verzorging	Overige activiteiten	Totaal
2002								
Groepsomzet								
Tegen constante 2001-koersen	9 887	6 401	4 308	7 646	9 422	13 264	571	51 499
Koersaanpassingen	(615)	(256)	(244)	(190)	(857)	(1 028)	(39)	(3 229)
Tegen actuele 2002-koersen	9 272	6 145	4 064	7 456	8 565	12 236	532	48 270
Trading result tegen constante								
2001-koersen BEIA	1 602	1 021	641	943	979	2 322	16	7 524
Bijzondere posten	(160)	(174)	(106)	(226)	(193)	(166)	14	(1 011)
Tegen constante 2001-koersen	1 442	847	535	717	786	2 156	30	6 513
Koersaanpassingen	(80)	(13)	(31)	(13)	(61)	(180)	(3)	(381)
Tegen actuele 2002-koersen	1 362	834	504	704	725	1 976	27	6 132
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa								(1 245)
Overige correcties								154
Bedrijfswinst van de Groep								5 041
2001								
Groepsomzet								
Tegen constante 2000-koersen	9 699	6 811	4 220	7 792	10 848	12 681	632	52 683
Koersaanpassingen	(102)	(130)	(70)	(65)	(416)	(374)	(12)	(1 169)
Tegen actuele 2001-koersen	9 597	6 681	4 150	7 727	10 432	12 307	620	51 514
Trading result tegen constante								
2000-koersen BEIA	1 674	1 038	556	818	863	2 286	25	7 260
Bijzondere posten	348	(265)	(128)	(329)	(203)	(31)	36	(572)
Tegen constante 2000-koersen	2 022	773	428	489	660	2 255	61	6 688
Koersaanpassingen	(5)	(2)	(1)	5	(30)	(74)	(2)	(109)
Tegen actuele 2001-koersen	2 017	771	427	494	630	2 181	59	6 579
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa								(1 387)
Overige correcties								(18)
Bedrijfswinst van de Groep								5 174
2000								
Groepsomzet								
Tegen constante 1999-koersen	5 512	6 160	3 184	7 398	9 439	11 321	779	43 793
Koersaanpassingen	438	510	246	450	819	1 246	80	3 789
Tegen actuele 2000-koersen	5 950	6 670	3 430	7 848	10 258	12 567	859	47 582
Trading result tegen constante								
1999-koersen BEIA	755	829	390	666	825	1 845	24	5 334
Bijzondere posten ^(d)	(166)	1	(19)	(385)	(306)	(1 058)	3	(1 930)
Tegen constante 1999-koersen ^(d)	589	830	371	281	519	787	27	3 404
Koersaanpassingen	56	45	30	19	34	45	(1)	228
Tegen actuele 2000-koersen ^(d)	645	875	401	300	553	832	26	3 632
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa								(435)
Overige correcties								(16)
Bedrijfswinst van de Groep ^(d)								3 181

Voor voetnoten zie pagina 75.

74 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

1 Uitsplitsing naar geografische gebieden en productgroepen vervolg

Uitsplitsing naar productgroepen ^(e)	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
	Culinaire Producten en Dressings	Spreads en Bak- & Braad-producten	Gezondheid & Welzijn en Dranken	Ijs en Diepvries-producten	Huishoudelijke Verzorging en Professionele Reiniging	Persoonlijke Verzorging	Overige activiteiten	Totaal
Afschrijvingslasten								
2002								
Tegen constante 2001-koersen	1 395	213	238	325	476	271	87	3 005
Koersaanpassingen	(104)	(9)	(18)	(10)	(39)	(19)	(4)	(203)
Tegen actuele 2002-koersen	1 291	204	220	315	437	252	83	2 802
Overige correcties								(220)
								2 582
2001								
Tegen constante 2000-koersen	1 500	276	227	376	391	292	86	3 148
Koersaanpassingen	(30)	(24)	(5)	21	(11)	(5)	(1)	(55)
Tegen actuele 2001-koersen	1 470	252	222	397	380	287	85	3 093
Overige correcties								(248)
								2 845
2000								
Tegen constante 1999-koersen	423	297	71	399	433	364	75	2 062
Koersaanpassingen	60	12	6	22	26	26	4	156
Tegen actuele 2000-koersen	483	309	77	421	459	390	79	2 218
Overige correcties								(264)
								1 954
Investerings								
2002								
Tegen constante 2001-koersen	216	171	178	280	231	274	30	1 380
Koersaanpassingen	(14)	(5)	(11)	(10)	(16)	(23)	(3)	(82)
Tegen actuele 2002-koersen	202	166	167	270	215	251	27	1 298
2001								
Tegen constante 2000-koersen	245	157	108	313	374	327	28	1 552
Koersaanpassingen	29	(13)	(8)	(21)	(14)	(9)	(3)	(39)
Tegen actuele 2001-koersen	274	144	100	292	360	318	25	1 513
2000								
Tegen constante 1999-koersen	119	142	62	335	345	220	30	1 253
Koersaanpassingen	11	8	6	21	29	25	3	103
Tegen actuele 2000-koersen	130	150	68	356	374	245	33	1 356
Totale activa								
2002								
Totale activa naar productgroepen	19 717	3 610	4 095	3 851	3 581	4 066	2 662	41 582
Corporate								3 778
Overige correcties								(762)
								44 598
2001 ^(d)								
Totale activa naar productgroepen	27 326	2 844	3 811	5 004	4 716	5 328	1 918	50 947
Corporate								2 672
Overige correcties								(853)
								52 766

Voor voetnoten zie pagina 75.

1 Uitsplitsing naar geografische gebieden en productgroepen vervolg

	€ miljoen Verenigd Koninkrijk en Nederland	€ miljoen Verenigde Staten	€ miljoen Overig	€ miljoen Totaal
Aanvullende uitsplitsing naar geografische gebieden				
Groepsomzet ^(a)				
2002				
Tegen constante 2001-koersen	5 444	11 992	34 063	51 499
Koersaanpassingen	(38)	(571)	(2 620)	(3 229)
Tegen actuele 2002-koersen	5 406	11 421	31 443	48 270
2001				
Tegen constante 2000-koersen	5 794	12 278	34 611	52 683
Koersaanpassingen	(89)	348	(1 428)	(1 169)
Tegen actuele 2001-koersen	5 705	12 626	33 183	51 514
2000				
Tegen constante 1999-koersen	5 077	9 153	29 563	43 793
Koersaanpassingen	300	1 466	2 023	3 789
Tegen actuele 2000-koersen	5 377	10 619	31 586	47 582
Materiële vaste activa				
2002				
2001				
	979	1 564	4 893	7 436
	1 634	2 131	5 475	9 240

Voetnoten bij toelichting 1:

- De omzet is uitgesplitst naar geografische gebieden op basis van oorsprong. Uitsplitsing op basis van bestemming zou niet materieel verschillend zijn. De onderlinge verkopen tussen productgroepen en die tussen geografische gebieden zijn niet van materiële betekenis. De gecombineerde bedrijfswinst van de Groep voor Nederland en het Verenigd Koninkrijk was € 578 miljoen (2001: € 1 226 miljoen, 2000: € 716 miljoen).
- In 2002 bedroeg het aandeel van de Groep in de afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa in joint ventures € (16) miljoen (2001: € (36) miljoen; 2000: € (8) miljoen), waarvan € (3) miljoen (2001: € (22) miljoen, 2000: € (5) miljoen) in Afrika, Midden-Oosten en Turkije en € (13) miljoen (2001: € (14) miljoen, 2000: € (3) miljoen) in Azië en Pacific. Van de totale afschrijving was € (13) miljoen (2001: € (36) miljoen, 2000: € (8) miljoen) in Culinaire Producten & Dressings, € (2) miljoen in Spreads en Bak- & Braadproducten en € (1) miljoen in Gezondheid & Welzijn en Dranken. Deze bedragen zijn meegenomen in de berekening van de Bedrijfswinst BEIA.
- Nihil in 2001 en in 2000.
- De bedragen voor goodwill in de nettobedrijfsactiva voor 2001 en de bedragen voor bijzondere posten binnen de bedrijfswinst over 2000 zijn aangepast teneinde te voldoen aan de bepalingen van FRS 19. Zie onder 18 op pagina 92. Zie pagina 113 voor de definitie van nettobedrijfsactiva.
- De segmentering voor Voedingsmiddelen is aangepast in verband met de nieuwe productgroepen, zoals vermeld op pagina 24.
- In 2002 bedroeg het aandeel van de Groep in de bijzondere posten van de joint ventures € 5 miljoen (2001: nihil, 2000: nihil), waarvan € 6 miljoen in Europa en € (1) miljoen in Azië en Pacific. In Culinaire Producten en Dressings was dit € (1) miljoen en in Spreads en Bak- & Braadproducten € 6 miljoen. Deze bedragen zijn meegenomen in de berekening van de Bedrijfswinst BEIA.

76 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

2 Bedrijfskosten

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Kostprijs van de omzet	(24 030)	(26 962)	(25 221)
Verkoop- en distributiekosten	(12 175)	(12 543)	(12 045)
Algemene beheerskosten ^(a)	(7 024)	(6 835)	(7 135)
Bedrijfskosten	(43 229)	(46 340)	(44 401)

(a) Bevat afschrijving op goodwill en immateriële vaste activa.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Bedrijfskosten bevatten:			
Personeelskosten 3	(7 008)	(7 131)	(6 905)
Grondstoffen en verpakkingsmaterialen	(18 086)	(19 924)	(18 085)
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa ^(b)	(1 245)	(1 387)	(435)
Afschrijving materiële vaste activa ^(c)	(1 337)	(1 458)	(1 519)
Reclame en promoties	(6 839)	(6 648)	(6 545)
Research en ontwikkeling	(1 166)	(1 178)	(1 187)
Honoraria accountants:			
Controle van de jaarrekening	(15)	(16)	(14)
Aan controle gerelateerde werkzaamheden ^(d)	(13)	(11)	(10)
Overige betalingen aan PricewaterhouseCoopers voor niet-controlewerkzaamheden:			
Belasting ^(d)	(6)	(5)	(4)
Algemene advisering ^(d)	(16)	(60)	(42)
Huren:			
Minimum leasebetalingen	(503)	(548)	(563)
Voorwaardelijke leasebetalingen	(15)	(28)	(8)
	(518)	(576)	(571)
Af: Inkomsten uit sub-lease	8	10	12
	(510)	(566)	(559)
Waarvan:			
Machines en installaties	(141)	(147)	(148)
Overige	(369)	(419)	(411)

(b) Inclusief een bijzondere post van € (22) miljoen in 2002 en € (8) miljoen in 2001.

(c) Inclusief een bijzondere post van € (256) miljoen in 2002 en € (263) miljoen in 2001.

(d) Voor nadere informatie met betrekking tot niet-controlewerkzaamheden die we door onze accountants laten uitvoeren wordt verwezen naar 'Corporate governance' op pagina 44.

3 Personeelskosten en aantal werknemers

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Personeelskosten:			
Lonen en salarissen werknemers	(5 834)	(6 021)	(5 828)
Bezoldiging bestuursleden	(17)	(18)	(13)
Kosten van pensioen- en soortgelijke regelingen 17	(416)	(326)	(305)
Sociale lasten	(741)	(766)	(759)
Totale personeelskosten	(7 008)	(7 131)	(6 905)

Voor nadere gegevens over de remuneratie van de bestuursleden en adviserende leden die onderdeel zijn van deze jaarrekening, wordt verwezen naar het te controleren gedeelte van het Remuneratieverslag op de pagina's 48 tot en met 59.

Het gemiddelde aantal werknemers gedurende het jaar bedroeg:

	'000 2002	'000 2001	'000 2000
Europa	65	75	74
Noord-Amerika	22	30	27
Afrika, Midden-Oosten en Turkije	52	49	48
Azië en Pacific	84	84	79
Latijns-Amerika	35	41	33
Totaal	258	279	261

4 Bijzondere posten

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Opgenomen in bedrijfswinst			
Herstructurering	(1 215)	(1 515)	(1 150)
Overige, voornamelijk verkoop van activiteiten ^(a)	341	927	(963)
Totaal	(874)	(588)	(2 113)

(a) Aangepast als gevolg van FRS 19, zie onder 18 op pagina 92.

De hiervoor genoemde bedragen zijn voornamelijk opgenomen onder de algemene beheerskosten.

Bijzondere posten zijn posten binnen de gewone bedrijfsuitoefening die, vanwege hun omvang of aard, afzonderlijk worden toegelicht om een juist beeld te geven van het onderliggende resultaat over de periode. Hierin zijn begrepen herstructureringslasten als gevolg van het reorganiseren van bedrijven (bestaande uit waardevermindering van vaste activa, afvloeiingsregelingen en overige direct met herstructurering samenhangende kosten) alsmede winsten en verliezen op de verkoop van bedrijven. FRS 3 in het Verenigd Koninkrijk zou winsten en verliezen bij desinvesteringen van bedrijfsonderdelen over het algemeen uitsluiten van de bedrijfswinst. Omdat de genoemde desinvesteringen en de herstructureringskosten beide onderdeel zijn van een samenhangend pakket maatregelen hebben we alle hieruit voortvloeiende bijzondere posten op dezelfde lijn getoond. Sommige aan herstructurering gerelateerde kosten, zoals training en kosten van ontwikkeling van informatietechnologie, worden verantwoord op het moment dat ze zich voordoen en worden niet als bijzondere posten behandeld.

De bijzondere lasten in 2002, 2001 en in 2000 hebben voornamelijk te maken met een reeks samenhangende initiatieven (De Weg naar Groei), bekendgemaakt op 22 februari 2000 om de gehele organisatie op één lijn te brengen met de plannen voor versnelde groei en hogere marges en met herstructurering volgend op de acquisitie van Bestfoods.

4 Bijzondere posten vervolg

De totale nettokosten van deze initiatieven worden geschat op € 6,2 miljard gespreid over een periode van vijf jaar en bestaan voornamelijk uit bijzondere herstructureringskosten. Voorzieningen voor deze kosten en afwaardering van activa worden getroffen na voltooiing van de noodzakelijke overlegprocedures en de afronding van de plannen.

In 2002 zijn in het kader van De Weg naar Groei € 1,3 miljard aan netto-kosten geboekt, waarvan € 1,1 miljard onder bijzondere posten. Tot aan de balansdatum, waarop 3 jaar van het 5-jaarsprogramma zijn verstreken, zijn in totaal € 5,2 miljard aan kosten geboekt, waarvan € 4,5 miljard als bijzondere posten.

Overige bijzondere posten bevatten de vrijval van voorzieningen (€ 98 miljoen) voor milieuclaims omdat is aangetoond dat deze niet langer benodigd zijn. Deze voorzieningen waren bij de verwerving van Bestfoods getroffen.

In 2001 waren de bijzondere posten inclusief een netto-bedrag van € 1,4 miljard voor De Weg naar Groei en € 811 miljoen winst op de verkoop van merken teneinde goedkeuring te krijgen van de mededingingsautoriteiten voor de verwerving van Bestfoods.

Onder de overige bijzondere posten in 2000 is een winst van € 143 miljoen opgenomen in verband met de verkoop van de Europese bakkerij-activiteiten en een verlies van € 980 miljoen op de overeengekomen verkoop van Elizabeth Arden. De laatste is aangepast als gevolg van de implementatie van FRS 19, maar deze aanpassing had geen invloed op de nettowinst. Zie onder 18 op pagina 92.

5 Rente

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Totaal rentelasten en soortgelijke kosten	(1 446)	(1 914)	(1 008)
Rentelasten en soortgelijke kosten van de Groep:			
Bankleningen en -schulden	(186)	(451)	(221)
Obligatie- en andere leningen	(1 228)	(1 463)	(787)
Aandeel in de rente van joint ventures	(5)	–	–
Aandeel in de rente van deelnemingen	(27)	–	–
Totaal rentebaten en soortgelijke opbrengsten van de Groep	247	210	374
Koersverschillen	26	(3)	12
	(1 173)	(1 707)	(622)
Af: geactiveerde rente op bedrijven gehouden ter verkoop	–	61	27
Bij: bijzondere rente	–	–	(37)
Totaal	(1 173)	(1 646)	(632)

De bijzondere rente in 2000 betrof voornamelijk betaalde vergoedingen voor niet-gebruikte financieringsfaciliteiten die voorafgaand aan de verwerving van Bestfoods waren gecommiteerd.

6 Belastingen over de winst uit gewone bedrijfsuitoefening

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Moeder- en groepsmaatschappijen ^{(a)(b)}	(1 515)	(1 522)	(1 271)
Joint ventures	(19)	(25)	(11)
Deelnemingen	(4)	–	–
Totaal	(1 538)	(1 547)	(1 282)
Waarvan:			
Correcties op voorgaande jaren			
Belastingen Verenigd Koninkrijk	11	(3)	(5)
Overige belastingen	245	61	36
(a) Vennootschapsbelasting			
Verenigd Koninkrijk 30,0%	(173)	(381)	(451)
Af: dubbele belasting	66	140	334
Belastingen in het Verenigd Koninkrijk	(107)	(241)	(117)
Bij: belastingen buiten het Verenigd Koninkrijk	(1 408)	(1 281)	(1 154)
	(1 515)	(1 522)	(1 271)
(b) Waarvan belasting op bijzondere posten:	241	232	404
Latente belastingen zijn opgenomen op basis van een volledige voorziening voor:			
Vervroegde afschrijvingen	50	87	119
Overige	242	(207)	153
	292	(120)	272

Waar van toepassing zijn de bedragen aangepast in verband met de implementatie van FRS 19, zie onder 18 op pagina 92.

Unilever beschouwt Europa als haar fiscale thuisbasis. De aansluiting tussen de theoretisch door Unilever in Europa verschuldigde belasting en de werkelijk verschuldigde belasting, uitgedrukt in een percentage van de winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen, is als volgt:

	% 2002	% 2001	% 2000
Theoretisch belastingtarief (zie onder)	33	33	32
Verschil als gevolg van:			
Andere tarieven van toepassing op niet-Europese landen	3	(1)	2
Belastingvoordelen	(3)	(3)	(2)
Bronbelasting op dividenden	1	3	3
Correcties op voorgaande jaren	(6)	(2)	(2)
Niet-aftekbare afwaardering goodwill	–	–	10
Niet-aftekbare afschrijving goodwill	9	12	4
Overige	2	1	2
Werkelijk belastingtarief (actueel en latent)	39	43	49
Werkelijk tarief voor latente belasting in verband met:			
Vervroegde afschrijving	1	2	5
Overig	6	(6)	6
Werkelijk actueel belastingtarief	46	39	60

78 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

6 Belastingen over de winst uit gewone bedrijfsuitoefening vervolg

In de voorgaande toelichting is het theoretisch belastingtarief vastgesteld op het gemiddelde van de belastingtarieven die van toepassing zijn in de Europese landen waarin Unilever actief is, gewogen op basis van de winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen in elk van deze landen.

De totale belastinglast in toekomstige perioden is afhankelijk van wijzigingen in tarieven voor vennootschapsbelasting in de landen waarin de Groep opereert. De tarieven voor actuele belasting zijn tevens afhankelijk van het verschil tussen fiscale afschrijving en commerciële afschrijving alsmede door het gebruik van compensatiemogelijkheden.

Analyses van de Europese en niet-Europese winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen en van de werkelijke belastinglast daarover zijn als volgt:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen			
Europa:			
Moeder- en groepsmaatschappijen	2 062	2 429	1 792
Joint ventures	19	21	14
Deelnemingen	12	–	–
	2 093	2 450	1 806
Buiten Europa:			
Groepsmaatschappijen	1 831	1 111	754
Joint ventures	60	63	42
Deelnemingen	(5)	–	–
	1 886	1 174	796
Totaal	3 979	3 624	2 602

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Belasting over de winst uit gewone bedrijfsuitoefening			
Europa:			
Moeder- en groepsmaatschappijen			
Te betalen belastingen	(723)	(760)	(942)
Latente belastingen	95	(114)	293
Waarvan:			
Vervroegde afschrijving	113	62	116
Overig	(18)	(176)	177
Joint ventures	(6)	(6)	(5)
Deelnemingen	(5)	–	–
	(639)	(880)	(654)
Buiten Europa:			
Groepsmaatschappijen			
Te betalen belastingen	(1 084)	(642)	(722)
Latente belastingen	197	(6)	100
Waarvan:			
Vervroegde afschrijving	(63)	25	3
Overig	260	(31)	97
Joint ventures	(13)	(19)	(6)
Deelnemingen	1	–	–
	(899)	(667)	(628)
Totaal	(1 538)	(1 547)	(1 282)

7 Samengevoegde winst per aandeel

	€ 2002	€ 2001	€ 2000
Per gewoon NV-aandeel van € 0,51:			
Basiswinst per aandeel	2,14	1,82	1,07
Basiswinst per aandeel BEIA	4,06	3,55	3,21
Winst per aandeel op verwaterde basis	2,07	1,77	1,05
	€ centen 2002	€ centen 2001	€ centen 2000
Per gewoon PLC-aandeel van 1,4p:			
Basiswinst per aandeel	32,05	27,27	16,08
Basiswinst per aandeel BEIA	60,86	53,29	48,20
Winst per aandeel op verwaterde basis	31,10	26,54	15,69

Berekeningswijze:

De samengevoegde winst per aandeel is berekend door de nettowinst toekomend aan de houders van het gewone kapitaal te delen door het gemiddelde aantal gewone aandelen dat het gedurende het jaar uitstaande gewone aandelenkapitaal van NV en PLC vertegenwoordigt, na aftrek van aandelen gehouden ter dekking van Unilevers werknemersaandelenopties die nog niet uitgeoefend zijn. Voor de berekening van het samengevoegde gewone kapitaal is op grond van de egalisatie-overeenkomst de koers £ 1 = f 12 = € 5,445 gebruikt.

De winst per aandeel BEIA (vóór bijzondere posten en afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa) wordt vermeld omdat de bestuursleden van mening zijn dat hierdoor een beter inzicht wordt gegeven in de ontwikkeling van de resultaten van de Groep gedurende de uitvoering van de strategie De Weg naar Groei.

De berekening van de winst per aandeel op verwaterde basis is gebaseerd op (a) uitoefening in het jaar 2008 van het recht op conversie in gewone aandelen PLC, toekomend aan de houders van aandelen in een groepsmaatschappij. Voor nadere informatie wordt verwezen naar 'Zeggenschap in Unilever' op pagina 139, en (b) de uitoefening van optierechten (zie onder 29 op de pagina's 101 tot en met 109).

Berekening gemiddeld aantal eenheden van aandelen:

	Aantal eenheden (in miljoenen) van € 0,51		
	2002	2001	2000
Gemiddeld gewoon aandelenkapitaal: NV	571,6	571,6	571,6
PLC	436,7	436,7	436,7
af: door employee share trusts en groepsmaatschappijen gehouden aandelen	(31,6)	(25,5)	(19,1)
Gemiddeld aantal eenheden van aandelen voor alle berekeningen, uitgezonderd winst per aandeel op verwaterde basis	976,7	982,8	989,2
bij: aandelen uit te geven in 2008	23,6	23,6	23,6
bij: opties op aandelen	35,3	23,5	17,2
af: aandelen uit te geven tegen reële waarde	(29,0)	(19,9)	(15,7)
Gecorrigeerd gemiddeld aantal eenheden voor de berekening van de winst per aandeel op verwaterde basis	1 006,6	1 010,0	1 014,3

7 Samengevoegde winst per aandeel vervolg

	Aantal eenheden (in miljoenen) van 1,4p		
	2002	2001	2000
Gemiddeld gewoon aandelenkapitaal: NV	3 810,5	3 810,5	3 810,5
PLC	2 911,5	2 911,5	2 911,5
af: door employee share trusts en groepsmaatschappijen gehouden aandelen	(210,4)	(169,7)	(127,2)
Gemiddeld aantal eenheden van aandelen voor alle berekeningen, uitgezonderd winst per aandeel op verwaterde basis	6 511,6	6 552,3	6 594,8
bij: aandelen uit te geven in 2038	157,5	157,5	157,5
bij: opties op aandelen	235,3	156,3	114,6
af: aandelen uit te geven tegen reële waarde	(193,6)	(132,7)	(105,1)
Gecorrigeerd gemiddeld aantal eenheden voor de berekening van de winst per aandeel op verwaterde basis	6 710,8	6 733,4	6 761,8

Berekening nettowinst voor de berekeningen van de winst per aandeel:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Nettowinst	2 129	1 838	1 105
af: preferent dividend	(42)	(51)	(44)
Aan houders van het gewone kapitaal toekomende nettowinst voor de berekening van basiswinst per aandeel en winst per aandeel op verwaterde basis	2 087	1 787	1 061
bij: bijzondere posten na belasting	661	334	1 709
bij: afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa na belasting	1 216	1 371	409
Aan houders van het gewone kapitaal toekomende nettowinst vóór bijzondere posten en afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	3 964	3 492	3 179

8 Dividend op gewoon kapitaal

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Dividend op gewoon kapitaal			
Interim-dividend	(537)	(491)	(475)
Slotdividend	(1 122)	(1 039)	(939)
Totaal	(1 659)	(1 530)	(1 414)
	€	€	€
	2002	2001	2000
Dividend per gewoon aandeel NV van € 0,51			
Interim-dividend	0,55	0,50	0,48
Slotdividend	1,15	1,06	0,95
Totaal	1,70	1,56	1,43

	Pence 2002	Pence 2001	Pence 2000
--	---------------	---------------	---------------

Dividend per gewoon aandeel PLC van 1,4p			
Interim-dividend	5,21	4,65	4,40
Slotdividend	10,83	9,89	8,67
Totaal	16,04	14,54	13,07

Voor nadere gegevens inzake de dividenden over de jaren 1998 tot en met 2002 wordt verwezen naar pagina 146.

9 Goodwill en immateriële vaste activa

Aan intern gegenereerde immateriële vaste activa wordt geen waarde toegekend. Goodwill en identificeerbare immateriële vaste activa verworven na 1 januari 1998 worden geactiveerd en afgeschreven ten laste van de bedrijfswinst over hun verwachte levensduur, tot een maximum van 20 jaar. Goodwill en immateriële vaste activa verworven vóór 1 januari 1998 werden in het jaar van verwerving afgeschreven ten laste van In het bedrijf behouden winst.

Ingevolge FRS 11 'Impairment of Fixed Assets and Goodwill' in het Verenigd Koninkrijk en SFAS 142 in de Verenigde Staten worden goodwill en immateriële vaste activa onderzocht op duurzame waardedalingen. Eventuele waardedalingen worden als bedrijfskosten ten laste van de winst- en verliesrekening geboekt op het moment dat ze optreden.

Immateriële vaste activa hebben voornamelijk betrekking op handelsmerken.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Aanschaffingswaarde na aftrek van cumulatieve afschrijvingen		
Goodwill (a)	15 328	18 715
Immateriële vaste activa	4 946	6 249
Totaal	20 274	24 964

Mutaties gedurende 2002

	€ miljoen Goodwill (a)	€ miljoen Immateriële vaste activa
--	---------------------------	---------------------------------------

Aanschaffingswaarde

1 januari	20 093	6 702
Toename/(afname)	-	18
Verwervingen/(verkoop)	282	(227)
Valutaherkeningseffecten	(3 030)	(890)
31 december	17 345	5 603

Afschrijvingen

1 januari	(1 378)	(453)
Verkoop	11	19
Afschrijvingen ten laste van de winst- en verliesrekening (b)	(932)	(313)
Valutaherkeningseffecten	282	90
31 december	(2 017)	(657)

Nettoboekwaarde per 31 december 15 328 4 946

- (a) Aangepast in verband met de implementatie van FRS 19, zie onder 18 op pagina 92.
 (b) Inclusief een bijzondere afwaardering ten gevolge van herstructurering van € 22 miljoen.

80 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

10 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van aanschaffingswaarde, verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens vaste percentages van de netto-aanschafwaarde, die zijn gebaseerd op de verwachte gemiddelde levensduur van de activa. Voor de voornaamste categorieën van activa is hieronder de verwachte levensduur vermeld:

Gebouwen in eigendom (op terreinen in eigendom vindt geen afschrijving plaats)	33-40 jaar
Terreinen en gebouwen in erfpacht of huur	*33-40 jaar
Machines en installaties	3-20 jaar
Motorvoertuigen	3-6 jaar

*als de erfpacht- of huurtermijn korter is dan 33 jaar, wordt deze aangehouden

Materiële vaste activa worden, in overeenstemming met FRS 11 in het Verenigd Koninkrijk en SFAS 144 in de Verenigde Staten, beoordeeld op eventuele permanente waardeverminderingen. Eventuele waardeverminderingen van dergelijke activa worden, als bedrijfskosten, in de winst- en verliesrekening verwerkt op het moment dat ze optreden.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Aanschaffingswaarde na aftrek van cumulatieve afschrijvingen:		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen ^(a)	2 622	3 106
Machines en installaties	4 814	6 134
Totaal	7 436	9 240
(a) inclusief: terreinen in eigendom	282	383
terreinen in erfpacht/ huur (hoofdzakelijk op lange termijn)	63	84
Geschatte vervangingswaarde van de materiële vaste activa na aftrek van cumulatieve afschrijvingen op vervangingswaardebasis	8 535	10 529
Op basis van vervangingswaarde zouden de afschrijvingskosten in de winst- en verliesrekening zijn vermeerderd met	(220)	(248)
Verplichtingen voor investeringsprojecten per 31 december	244	298

Mutaties gedurende 2002

	€ miljoen Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	€ miljoen Machines en installaties
Aanschaffingswaarde		
1 januari	4 570	13 597
Valutaher rekeningseffecten	(556)	(1 501)
Investeringsen	182	1 116
Verkopen	(255)	(918)
Verwerving/verkoop van groepsmaatschappijen	(176)	(761)
Andere mutaties	85	(85)
31 december	3 850	11 448
Afschrijvingen		
1 januari	(1 464)	(7 463)
Valutaher rekeningseffecten	184	855
Verkopen	136	696
Verwerving/verkoop van groepsmaatschappijen	81	450
Afschrijvingen ten laste van de winst- en verliesrekening ^(b)	(124)	(1 213)
Andere mutaties	(41)	41
31 december	(1 228)	(6 634)
Nettoboekwaarde per 31 december	2 622	4 814
Hierin begrepen vooruitbetalingen en onderhanden werk	64	495

(b) Inclusief een last van € 300 miljoen met betrekking tot het afschrijven van bepaalde vaste activa tot netto-opbrengst-waarde in verband met herstructureringsprojecten, waarvan € 256 miljoen was aan te merken als bijzondere posten.

11 Financiële vaste activa

Joint ventures zijn bedrijven waarin de Groep een langetermijnbelang heeft en waarvan zij de zeggenschap deelt met een of meer andere partners. Deelnemingen zijn bedrijven waarin de Groep een belang heeft en waarop zij een belangrijke invloed kan uitoefenen.

Belangen in joint ventures en deelnemingen zijn in de geconsolideerde balans opgenomen voor het aandeel van de Groep in hun geaggregeerde activa en passiva.

Overige financiële vaste activa zijn opgenomen tegen kostprijs, verminderd met afboekingen die een duurzame vermindering in waarde weerspiegelen.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Aandeel in bruto-activa van joint ventures	370	855
Aandeel in bruto-passiva van joint ventures	(96)	(147)
Nettovermogenswaarde van joint ventures	274	708
Nettovermogenswaarde van deelnemingen	1	-
Totaal joint ventures en deelnemingen	275	708
Overige financiële vaste activa	404	176
Totaal financiële vaste activa	679	884

11 Financiële vaste activa vervolg

De volgende tabellen tonen de mutaties in joint ventures, deelnemingen en overige financiële vaste activa gedurende het jaar.

Joint ventures – mutaties gedurende 2002	€ miljoen	
	Goodwill	Overig
1 januari	513	195
Verwervingen/verkopen	(225)	(100)
Afschrijvingen	(16)	–
Valutaherkeningseffecten	(61)	(19)
Andere mutaties	–	(8)
Aandeel in de niet-uitgekeerde winsten	–	(5)
31 december	211	63

Deelnemingen – mutaties gedurende 2002	€ miljoen	
	Goodwill	Overig
1 januari	–	–
Verwervingen/verkopen	178	(195)
Afschrijvingen van goodwill	(6)	–
Valutaherkeningseffecten	(18)	20
Andere mutaties	–	1
Aandeel in de niet-uitgekeerde winsten	–	6
	154	(168)
Waarvan: negatieve netto-vermogenswaarde van JohnsonDiversey verantwoord onder voorzieningen (€ 15 miljoen netto)	(154)	169
31 december	–	1

Deelnemingen bestaan voornamelijk uit onze belangen in JohnsonDiversey Holdings Inc. en Langholm Capital. Andere beleggingen in durfkapitaal zijn opgenomen onder overige financiële vaste activa. Voor nadere informatie zie pagina 10.

Overige financiële vaste activa – mutaties gedurende 2002	€ miljoen
1 januari	176
Verwervingen/verkopen	215
Valutaherkeningseffecten	(51)
Andere mutaties	64
31 december	404

Overzicht van genoteerde en niet-genoteerde financiële vaste activa	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Financiële vaste activa op erkende beurzen genoteerd	19	21
Niet-genoteerde financiële vaste activa	660	863
Totaal financiële vaste activa	679	884
Marktwaaarde van financiële vaste activa	19	21

Niet-genoteerde financiële vaste activa bevatten onder meer de lening die aan JohnsonDiversey is verstrekt als onderdeel van de koopprijs van de DiverseyLever-activiteiten.

De aan JohnsonDiversey verschuldigde vergoedingen voor haar verkoopagentschap bedragen ongeveer € 85 miljoen per jaar. De door JohnsonDiversey over het jaar 2002 te betalen rente bedroeg € 17 miljoen.

€ miljoen 2002 € miljoen 2001 € miljoen 2000

Overige inkomsten uit financiële vaste activa	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Inkomsten uit overige financiële vaste activa	8	2	2
Winst(verlies) op verkoop	(15)	10	(6)
Totaal	(7)	12	(4)

Per 31 december waren de balansposten in verband met verbonden partijen als volgt:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Handelsvorderingen	38	–
Vorderingen uit hoofde van financieringen	247	–

12 Voorraden

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Grond- en hulpstoffen	1 720	2 105
Gereed product en handelsgoederen	2 780	3 238
Totaal voorraden	4 500	5 343

13 Vorderingen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Kortlopend:		
Handelsdebiteuren	4 112	5 344
Overlopende activa	573	548
Overige vorderingen	1 190	1 293
	5 875	7 185
Langlopend:		
Vooruitbetalingen m.b.t. bij fondsen ondergebrachte pensioenregelingen 17	840	917
Latente belastingen (a) 18	1 292	1 610
Overige vorderingen	224	322
	2 356	2 849
Totaal der vorderingen	8 231	10 034

(a) Aangepast in verband met de implementatie van FRS 19, zie onder 18 op pagina 92.

De volgende informatie wordt vereist door overzicht 210.12-09 van Regulation S-X van de Securities and Exchange Commission in de Verenigde Staten.

€ miljoen 2002 € miljoen 2001 € miljoen 2000

Voorziening voor dubieuze debiteuren	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Mutaties gedurende het jaar:			
1 januari	328	307	279
T.l.v. de winst- en verliesrekening	155	96	84
T.l.v. andere rekeningen (a)	(24)	13	54
Onttrekkingen	(165)	(88)	(110)
31 december	294	328	307

(a) Inclusief omrekeningsverschil op de beginbalans.

82 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

14 Nettokas/(-schuld)

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Effecten		
Ter beurse genoteerd	62	43
Niet ter beurse genoteerd	1 164	396
	1 226	439
Liquide middelen		
Direct opvraagbaar en in kas	1 602	1 576
Deposito's	650	286
	2 252	1 862
Leningen		
Bankleningen en bankschulden	(1 844)	(2 893)
Obligatieleningen en andere leningen	(18 600)	(22 607)
	(20 444)	(25 500)
Totaal nettokas/(-schuld)	(16 966)	(23 199)

Effecten omvatten kortetermijndeposito's, staatsobligaties en geld- en kapitaalmarktinstrumenten met een rating van A- of hoger.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Leningen – aanvullende gegevens		
De aflossing vindt als volgt plaats:		
Binnen 1 jaar:		
Bankleningen en bankschulden	1 514	2 719
Obligatieleningen en andere leningen	7 997	8 560
Totaal verschuldigd binnen 1 jaar	9 511	11 279
Na 1 jaar maar binnen 2 jaar	1 734	5 090
Na 2 jaar maar binnen 3 jaar	2 047	1 736
Na 3 jaar maar binnen 4 jaar	1 807	2 257
Na 4 jaar maar binnen 5 jaar	1 807	1 917
Na 5 jaar in termijnen	–	–
niet in termijnen	3 538	3 221
Totaal verschuldigd na meer dan 1 jaar	10 933	14 221
Totaal uitstaand bedrag aflosbaar in termijnen waarvan ten minste één na 5 jaar opeisbaar	2	–
Leningen waarvoor zakelijke zekerheden zijn gegeven – hoofdzakelijk bankleningen en bankschulden	44	24
Waarvan met zekerheden op materiële vaste activa	6	15

De volgende tabellen en die op pagina 83 houden rekening met de diverse renteswaps en valutatermijncontracten die door de Groep zijn aangegaan, waarover onder 15 op de pagina's 83 tot en met 85 meer informatie wordt gegeven. Details over specifieke obligaties en andere leningen worden tevens hierna gegeven.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
NV		
Lening met variabele rente 2002 (\$)	–	2 541
Lening met variabele rente 2003 (€)	1 000	999
Lening met variabele rente 2003 (\$)	477	564
Lening met variabele rente 2003 (JPY)	402	430
4,750% obligatielening 2004 (€)	998	997
7,250% obligatielening 2004 (\$)	238	282
6,500% obligatielening 2004 (€)	159	159
7,125% obligatielening 2004 (€)	228	228
6,625% obligatielening 2005 (\$)	191	226
3,375% obligatielening 2005 (CHF)	343	337
5,125% obligatielening 2006 (€)	998	997
5,125% obligatielening 2006 (\$)	474	561
4,250% obligatielening 2007 (€)	996	–
5,000% obligatielening 2007 (\$)	617	–
Verhandelbare promesses (€)	962	797
Verhandelbare promesses (£)	234	1 007
Verhandelbare promesses (\$)	595	1 055
Verhandelbare promesses (CHF)	93	168
Overige	788	433
Totaal NV	9 793	11 781

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
PLC		
Eonia geïndexeerde lening 2002 (€)	–	500
Lening met variabele rente 2002 (€)	–	1 000
Lening met variabele rente 2002 (£)	–	213
5,375% obligatielening 2003 (€)	1 250	1 249
Verhandelbare promesses (€)	59	–
Verhandelbare promesses (£)	98	–
Overige ^(a)	–	(6)
Totaal PLC	1 407	2 956

Overige groepsmaatschappijen

Verenigde Staten:		
6,750% obligatielening 2003 (\$)	1 429	1 694
6,875% obligatielening 2003 (\$)	95	113
6,875% obligatielening 2005 (\$)	1 427	1 694
6,150% obligatielening 2006 (\$)	277	325
7,125% obligatielening 2010 (\$)	1 657	1 977
7,000% obligatielening 2017 (\$)	135	160
7,250% obligatielening 2026 (\$)	270	319
6,625% obligatielening 2028 (\$)	209	246
5,900% obligatielening 2032 (\$)	943	–
5,000% obligatielening 2045 (CHF)	138	135
5,600% obligatielening 2097 (\$)	87	103
Verhandelbare promesses (\$)	351	838
Overige	41	82
Thailand:		
3,300% obligatielening 2007 (Thaise baht)	144	–
Andere landen		
	197	184
Totaal overige groepsmaatschappijen	7 400	7 870
Totaal obligatieleningen en andere leningen	18 600	22 607

(a) Het negatieve bedrag onder 2001 heeft betrekking op het koersverschil op de valutaswap waarmee bepaalde leningen in euro's naar ponden zijn geswapt.

14 Nettokas/(-schuld) vervolg

Unilever beschikt over de volgende, niet-gebruikte, gecommitteerde faciliteiten per 31 december 2002:

- roulerende bilaterale kredietfaciliteiten gedurende 364 dagen van in totaal \$ 3 403 miljoen (2001: \$ 3 020 miljoen);
- roulerende bilaterale kredietfaciliteiten gedurende 5 jaar van in totaal \$ 334 miljoen (2001: nihil);
- roulerende 364 dagen durende leningencommitments van \$ 400 miljoen (2001: \$ 200 miljoen) met de mogelijkheid om leningen met een looptijd van 364 dagen uit te geven;
- 364 dagen bilaterale money market commitments van in totaal \$ 2 080 miljoen (2001: \$ 1 775 miljoen), onder welke de deelnemende banken, onder bepaalde voorwaarden, in zullen schrijven op leningen met looptijden tot en met drie jaar.

In aanvulling hierop beschikken werkmaatschappijen over diverse faciliteiten die voornamelijk ongecommitteerd zijn.

Het gemiddelde rentetarief in 2002 op leningen met een korte looptijd was 5% (2001: 7%).

De renteprofielen van de financiële activa en passiva van de Groep, uitgesplitst in de voornaamste valuta's, zijn weergegeven in de volgende tabel.

Renteprofiel en valuta-analyse van financiële activa

	€ miljoen		Vaste rente	Gewogen gemiddelde rente voet	Gewogen gemiddelde fixing periode	€ miljoen		Totaal
	Vaste rente	Vaste rente				Variabele rente	Totaal	
Activa – 2002								
Euro ^(b)	512	10,9%	1,4 jaar			670	1 182	
Pond sterling	–					123	123	
US dollar	246	10,7%	10,3 jaar			445	691	
Indiase roepie	–					568	568	
Overige	–					1 122	1 122	
Totaal ^(a)	758					2 928	3 686	
Activa – 2001								
Euro ^(b)	806	11,0%	1,3 jaar			(202)	604	
Pond sterling	–					334	334	
US dollar	–					79	79	
Indiase roepie	–					558	558	
Overige	–					726	726	
Totaal	806					1 495	2 301	

(a) Inclusief monetaire activa binnen de financiële vaste activa.

(b) Het gefixeerde percentage van 10,9% (2001: 11,0%) in 2002 heeft betrekking op een cross currency interest rate swap gekoppeld aan een intercompany lening. De hiermee verband houdende vaste US dollar-rentelast is opgenomen onder de US dollar verplichtingen met een vaste rente.

Renteprofiel en valuta-analyse van financiële passiva

	€ miljoen		Vaste rente	Gewogen gemiddelde rente voet	Gewogen gemiddelde fixing periode	€ miljoen		Totaal
	Vaste rente	Vaste rente				Variabele rente	Totaal	
Passiva – 2002								
Euro	32	4,8%	4,7 jaar			221	253	
Pond sterling	367	6,3%	1,4 jaar			1 017	1 384	
US dollar	11 363	6,2%	6,7 jaar			4 542	15 905	
Thaise Baht	262	3,7%	2,9 jaar			128	390	
Overige	247	5,1%	24,0 jaar			2 265	2 512	
Totaal	12 271					8 173	20 444	
Passiva – 2001								
Euro	68	6,0%	3,1 jaar			1 728	1 796	
Pond sterling	1 429	7,2%	0,7 jaar			320	1 749	
US dollar	11 687	6,7%	5,4 jaar			7 288	18 975	
Overige	252	5,0%	24,2 jaar			2 728	2 980	
Totaal	13 436					12 064	25 500	

15 Financiële instrumenten

De Groep heeft een uitgebreid, door de raden van bestuur goedgekeurd financieel beleid betreffende het gebruik van eenvoudige financiële instrumenten. Deze instrumenten worden nagenoeg uitsluitend gebruikt voor het afdekken van risico's. Er bestaan controlemaatregelen die betrekking hebben op alle financiële instrumenten. Deze bevatten gedragslijnen, richtlijnen, risicolimieten, een systeem van autorisatie en onafhankelijke rapportages. De uitvoering wordt nauwkeurig gevolgd en de interne accountantsdienst voert onafhankelijke beoordelingen uit. De toegepaste grondslagen voor deze instrumenten zijn in overeenstemming met hetgeen in het Verenigd Koninkrijk en Nederland algemeen aanvaard is en maken gebruik van 'hedge accounting principles' conform de toegepaste grondslagen vermeld op pagina 67. Het gebruik van instrumenten met hefboomwerking is niet toegestaan. Hierna wordt nadere informatie verstrekt over de instrumenten die gebruikt worden voor het beheersen van rente- en valutarisico's, alsmede over de omvang en de risico's verbonden aan het gebruik van deze instrumenten.

Met uitzondering van informatie over Unilevers valutarisico's zijn debiteuren, handels- en overige crediteuren niet begrepen in de onderstaande analyse noch in de rente- en valutarisico-overzichten onder 14, ofwel vanwege het weglaten van kortetermijnposten zoals toegestaan door Financial Reporting Standard 13 in het Verenigd Koninkrijk, ofwel omdat de bedragen niet materieel zijn.

Unilever voert een rentebeleid gericht op het optimaliseren van de nettorentebaten en -lasten en het verlagen van de volatiliteit. Derivaten worden gebruikt om de renterisico's verbonden aan schulden en liquide middelen te beheersen. De financiële positie van de Groep is grotendeels gefixeerd door langlopende obligaties tegen vaste rentetarieven uit te geven en gebruik te maken van eenvoudige derivaten, zoals renteswaps. In het algemeen worden kasmiddelen kort belegd tegen variabele rentetarieven.

Aan het einde van 2002 golden vaste rentetarieven voor ongeveer 80% van de verwachte nettoschuld voor 2003 en voor 47% van die voor 2004 (vergeleken met 54% voor 2002 en 47% voor 2003 eind 2001).

84 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

15 Financiële instrumenten vervolg

De nominale waarden van de rentederivaten worden in de tabel hieronder vermeld. Deze nominale waarden geven, indien vergeleken met de nominale waarde van de onderliggende schulden, geen goed beeld van de mate waarin financiële instrumenten gebruikt worden. Dit komt doordat bepaalde financiële instrumenten opeenvolgende aanvangs- en vervaldata hebben, terwijl zij betrekking hebben op dezelfde onderliggende schulden in verschillende perioden. Hoewel de nominale bedragen de omvang van deze activiteiten weergeven, geven zij daarom nog geen juist beeld van de kredietrisico's die de Groep loopt. Voor informatie over ons beleid ten aanzien van de beheersing van kredietrisico's zie pagina 37.

	€ miljoen	€ miljoen
	Nominale waarden per 31 december	
	2002	2001
Renteswaps	15 804	21 360

De volgende tabel laat de mate zien waarin de Groep niet verwerkte winsten en verliezen heeft met betrekking tot rente-instrumenten aan het begin en aan het einde van het jaar. Het toont tevens de mutatie in de marktwaarde van deze instrumenten gedurende 2002.

	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
	Totale netto-winsten/verliezen		
	Winsten	Verliezen	(-verliezen)
Niet verwerkte winsten en verliezen:			
1 januari	151	(293)	(142)
Waarvan verwerkt in het afgelopen jaar	61	(234)	(173)
Waarvan niet verwerkt in het afgelopen jaar	90	(59)	31
Nieuwe winsten en verliezen die niet in het afgelopen jaar zijn verwerkt	210	(145)	65
31 december 2002	300	(204)	96
Realisatie verwacht volgend jaar	129	(147)	(18)
Realisatie verwacht later	171	(57)	114

De volgende tabel laat de mate zien waarin de Groep op de balans (wel verwerkte maar uitgestelde) winsten en verliezen heeft met betrekking tot rente-instrumenten aan het begin en aan het einde van het jaar. Het laat tevens zien welk bedrag in het afgelopen jaar in de winst- en verliesrekening is opgenomen en bedragen die in de winst- en verliesrekening over 2003 of daarop volgende jaren worden verwacht.

	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
	Totale netto-winsten/verliezen		
	Winsten	Verliezen	(-verliezen)
Uitgestelde winsten en verliezen			
1 januari	10	(82)	(72)
Waarvan verwerkt in het afgelopen jaar	5	(29)	(24)
Waarvan niet verwerkt in het afgelopen jaar	5	(53)	(48)
Nieuwe winsten en verliezen die niet in het afgelopen jaar zijn verwerkt	–	5	5
31 december 2002	5	(48)	(43)
Te verwerken in de winst- en verliesrekening volgend jaar	5	(25)	(20)
Te verwerken in de winst- en verliesrekening daarna	–	(23)	(23)

Op basis van het valutabeleid van de Groep worden risico's op transacties, die doorgaans een looptijd korter dan een jaar hebben, in het algemeen afgedekt door gebruik te maken van valutatermijncontracten. Eind 2002 was in de marktwaarde van deze instrumenten een ongerealiseerde winst van € 572 miljoen opgenomen (2001: een verlies van € 157 miljoen). Deze winst werd grotendeels tenietgedaan door geboekte ongerealiseerde verliezen op de onderliggende activa en passiva.

	€ miljoen	€ miljoen
	Nominale waarden per 31 december	
	2002	2001
Valutacontracten – aankoop	3 627	6 053
– verkoop	11 076	13 812
Totaal	14 703	19 865

Ons beleid voor de financiering van investeringen in onze dochtermaatschappijen is uiteengezet in het financieel verslag op pagina's 36 en 37. Eind 2002 was ongeveer 75% (2001: 67%) van Unilevers totale eigen vermogen genoteerd in de valuta van de beide moedermaatschappijen, de euro en het pond sterling.

Kredietrisico's worden geminimaliseerd door zaken te doen met een beperkte groep financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid en door te werken binnen overeengekomen limieten voor elk van die instellingen. Er is geen aanmerkelijke concentratie van kredietrisico bij één enkele instelling.

Voor het grootste deel van de rentederivaten zijn overkoepelende nettingovereenkomsten gesloten. Het risico in het geval dat een instelling haar verplichtingen niet nakomt, wordt bepaald door de mate waarin marktprijzen zijn gewijzigd sinds de contracten werden gesloten. De Groep meent dat het risico van dergelijke verliezen verwaarloosbaar is.

De volgende tabel geeft een overzicht van de reële waarde en boekwaarde van de verschillende financiële instrumenten per 31 december:

	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
	Reële waarde		Boekwaarde	
	2002	2001	2002	2001
Financiële activa:				
Overige financiële vaste activa	404	176	404	176
Effecten	1 226	439	1 226	439
Liquide middelen	2 252	1 862	2 252	1 862
	3 882	2 477	3 882	2 477
Financiële passiva:				
Bankleningen en bankschulden	(1 849)	(2 899)	(1 844)	(2 893)
Obligatieleningen en andere leningen	(19 675)	(23 125)	(18 600)	(22 607)
	(21 524)	(26 024)	(20 444)	(25 500)
Derivaten:				
Renteswaps				
– vorderingen	300	151	152	134
– schulden	(204)	(293)	(6)	(10)
Valutacontracten				
– vorderingen	780	190	780	190
– schulden	(208)	(347)	(208)	(347)

De reële waarde van beursgenoteerde financiële vaste activa is gebaseerd op hun marktwaarde. De reële waarde van niet aan de beurs genoteerde financiële vaste activa wijkt niet materieel af van hun boekwaarde. De boekwaarde van effecten is gebaseerd op hun

15 Financiële instrumenten vervolg

marktwaarde. Liquide middelen, bankleningen en bankschulden hebben een reële waarde die hun boekwaarde benadert als gevolg van hun kortlopende karakter. De reële waarde van valutatermijncontracten weerspiegelt het ongerealiseerde resultaat bij herwaardering van de contracten tegen wisselkoersen geldend aan het eind van het jaar. De reële waarde van obligatieleningen en andere leningen, renteswaps en rentetermijncontracten is vastgesteld op basis van de netto contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen die met deze instrumenten samenhangen. De reële waarde van kortlopende debiteuren en crediteuren is nagenoeg gelijk aan hun boekwaarde.

In november 2001 heeft NV een contract afgesloten voor de levering van 10 000 000 PLC-aandelen in november 2006 voor 559 pence per aandeel. Indien de koers van de PLC-aandelen met meer dan 5% onder 559 pence daalt dienen zakelijke zekerheden gesteld te worden.

Valutarisico's

Group Treasury beheerst, in overeenstemming met het beleid van Unilever, de valutarisico's die voortvloeien uit de financierings- en investeringsactiviteiten van Unilever.

Het doel van Unilevers valutabeleid is om werkmaatschappijen de gelegenheid te geven de uit handelsactiviteiten voortvloeiende valutarisico's effectief te beheersen binnen een controlestructuur die Unilever niet blootstelt aan onnodige valutarisico's. Werkmaatschappijen zijn verplicht vrijwel alle valutarisico's voortvloeiend uit handelsactiviteiten af te dekken. Elke maatschappij opereert binnen een specifieke maximale risicolimiet. De Business Groups houden toezicht op de toepassing van dit beleid. Dit beleid leidt ertoe dat het saldo van monetaire activa en passiva per 31 december 2002 die onderhevig zijn aan valutaschommelingen, niet materieel is.

16 Handels- en overige crediteuren

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Kortlopend:		
Handelscrediteuren	4 414	4 882
Sociale lasten en andere belastingen	458	534
Overlopende passiva	2 889	3 196
Belastingen over de winst	857	977
Dividenden	1 138	1 057
Overige	1 335	1 287
	11 091	11 933
Langlopend:		
Overlopende passiva	147	246
Belastingen over de winst	365	377
Overige	129	182
	641	805
Totaal handels- en overige crediteuren	11 732	12 738

17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen

Beschrijving van de regelingen

In de meeste landen wordt door de Unilever-groep in werknemerspensioenen voorzien door (eind)loonregelingen gebaseerd op de pensioengrondslag en diensttijd van de werknemer. Deze worden hetzij bij externe fondsen ondergebracht, hetgeen voor de meerderheid van de regelingen het geval is, hetzij gedekt door voorzieningen in de groepsbalans. De Groep verstrekt ook andere vergoedingen aan gepensioneerde medewerkers, hoofdzakelijk voor gezondheidszorg in de Verenigde Staten. Deze zijn grotendeels niet bij externe fondsen ondergebracht maar voorzien in de balans van de Groep.

De Groep heeft ook een aantal beschikbare-premieregelingen. De activa van al deze regelingen van de Groep worden gehouden in onafhankelijk beheerde fondsen. De pensioenkosten in de winst- en verliesrekening vertegenwoordigen de bijdragen van de Groep aan die fondsen.

Waarderingsgrondslagen

De Groep verwerkt pensioenen momenteel in overeenstemming met de standaard SSAP 24 in het Verenigd Koninkrijk. De doelstelling van deze standaard is het op een systematische manier verdelen van de pensioenkosten over de diensttijden van de werknemers en dat de reguliere kosten een redelijk stabiel percentage van de salarissen zijn. De regelingen voor overige vergoedingen aan gepensioneerden worden verwerkt in overeenstemming met de Amerikaanse standaarden SFAS 106 en SFAS 112 die principes hanteren die vergelijkbaar zijn met die in het Verenigd Koninkrijk. Alle regelingen worden regelmatig door actuarissen beoordeeld. Actuariële waarderungen worden uitgevoerd door externe adviseurs of door actuarissen in dienst van de Unilever Groep, gebruikmakend van de 'projected unit'-methode. De actuariële aannames die gebruikt worden voor de berekening van de pensioenverplichting verschillen per land. Conform de doelstelling van de standaard zijn de aannames in het algemeen gebaseerd op langetermijngemiddelden en worden de waarderungen van de pensioenactiva, gebaseerd op marktwaarden, geëgaliseerd.

De Accounting Standards Board in het Verenigd Koninkrijk vereist tevens aanvullende informatie gebaseerd op FRS 17. De doelstelling van FRS 17 is het weergeven van de pensioenkosten en kosten van andere vergoedingen na pensionering alsmede pensioenactiva en -passiva tegen marktwaarde per balansdatum. Unilever zal de volledige bepalingen van FRS 17 met ingang van 1 januari 2003 implementeren. De toelichtingen in het kader van FRS 17 worden gegeven op de pagina's 87 tot en met 90.

86 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen vervolg SSAP 24 – Pensioenen en soortgelijke verplichtingen

Winst- en verliesrekening	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Als personeelskosten ten laste van de winst uit gewone bedrijfsuitoefening geboekt: (Eind)loonregelingen			
Reguliere kosten	(354)	(381)	(324)
Bijzondere ontslagregelingen	(96)	(78)	(88)
Bijzondere toename van het niet-verrekenbare overschot	(46)	–	–
Oprenting van de pensioenvoorzieningen in de balans	(136)	(110)	(117)
Amortisatie van overschotten/tekorten	339	370	309
Beschikbare-premieregelingen	(26)	(24)	(8)
Overige regelingen voor gepensioneerden	(97)	(103)	(77)
Totaal pensioenen en soortgelijke verplichtingen 3	(416)	(326)	(305)

De pensioenkosten en de premies door de Groep betaald aan pensioenfondsen zijn de laatste jaren afgenomen, voornamelijk door overschotten in de twee grootste fondsen van de Groep. Deze overschotten komen door middel van amortisatie, gebruikmakend van de annuïteitenmethode in de winst- en verliesrekening tot uitdrukking.

Balans

Pensioenen en soortgelijke verplichtingen in de balans zijn voornamelijk langetermijn verplichtingen bestaande uit:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Niet bij fondsen ondergebrachte pensioenverplichtingen	1 320	1 414
Bij fondsen ondergebrachte pensioenverplichtingen	987	987
Overige regelingen voor gepensioneerden	1 073	1 284
Netto SSAP 24 verplichtingen, vóór belastingen	3 380	3 685
Bestaand uit:		
Posten geclassificeerd als vorderingen langer dan één jaar 13	(840)	(917)
Voorzieningen	4 220	4 602
Mutaties gedurende het jaar		
1 januari	4 602	
Valutaherkeningseffecten	(258)	
Winst- en verliesrekening	416	
Betalingen	(400)	
Verwervingen/verkopen	(74)	
Overige correcties	(66)	
31 december	4 220	

Aanvullende informatie

Het is het beleid van de Groep om alle regelingen tenminste om de drie jaar formeel te waarderen. De waarderingen van de belangrijkste pensioenregelingen, welke gezamenlijk 90% van alle (eind)loonregelingen qua marktwaarde van de pensioenactiva en de nettovoorzieningen vertegenwoordigen, zijn geprojecteerd naar jaareinde en leiden tot de volgende samengevoegde informatie:

	€ miljoen 31 december 2002	€ miljoen 31 december 2001	€ miljoen 31 december 2002	€ miljoen 31 december 2001
	Pensioenregelingen		Overige regelingen	
Actuariële waarde van pensioenactiva op het meest recente waarderingstmoment	15 515	16 762	2	3
Voorzieningen	3 147	3 318	1 073	1 284
Vooruitbetalingen	(840)	(917)	–	–
Verplichtingen	16 590	16 306	1 042	1 210
Dekkingsgraad % ^(a)	107%	118%	103%	106%
Marktwaarde van de activa	12 725	16 976	2	3

(a) Actuariële waarde van de pensioenactiva plus nettovoorzieningen uitgedrukt in % van de verplichtingen.

De actuariële waarde van de pensioenactiva is over het algemeen een geëgaliseerde waarde waarbij winsten en verliezen ten opzichte van de actuariële basis over een periode van 3 tot 5 jaar worden uitgesmeerd.

17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen vervolg

Aannames

De gemiddelde langetermijn-aannames die zijn gehanteerd voor het waarderen van de belangrijkste pensioenregelingen, gewogen naar verplichtingen, waren:

	€ miljoen 31 december 2002	€ miljoen 31 december 2001
Rentepercentage	6,0%	7,0%
Inflatie	2,4%	3,0%
Salarisstijging	3,7%	4,3%
Pensioenindexatie	2,2%	2,9%

De aannames voor de overige (eind)loonregelingen kunnen fors afwijken afhankelijk van de economische omstandigheden van het land waar ze van toepassing zijn.

De aannames voor de belangrijkste regelingen (die gezamenlijk meer dan 75% van alle (eind)loonregelingen, gewogen naar verplichtingen, uitmaken) waren op 31 december 2002:

	Verenigd Koninkrijk	Nederland	Verenigde Staten	Duitsland
Rentepercentage	5,4%	6,5%	6,5%	5,8%
Inflatie	2,2%	2,5%	2,5%	2,0%
Salarisstijging	3,7%	3,3%	4,5%	2,8%
Pensioenindexatie	2,5%	2,5%	0,0%	2,0%

Regelmatig worden de bijdragen aan de pensioenfondsen beoordeeld. Recent zijn dergelijke beoordelingen uitgevoerd voor het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Duitsland en is besloten dat in 2003 betalingen aan de pensioenfondsen in het Verenigd Koninkrijk en Duitsland hervat zullen worden. Naar verwachting zullen de betalingen in 2003 € 46 miljoen bedragen.

Informatie op basis van FRS 17

Met als doel de kosten van pensioenen en soortgelijke regelingen alsmede pensioenactiva en -passiva tegen marktwaarde op te nemen, zijn aannames afhankelijk van marktomstandigheden op balansdatum. Om deze reden bestaan er verschillen tussen de aannames gehanteerd binnen SSAP 24 en die binnen FRS 17 en tevens tussen de waardering van pensioenactiva en -passiva.

Aannames

De belangrijkste op marktwaarden gebaseerde actuariële aannames die zijn gehanteerd voor het waarderen van de belangrijkste regelingen, gewogen naar verplichtingen, alsmede de verwachte rendementen op pensioenactiva op de lange termijn, gewogen naar pensioenactiva, waren:

	31 december 2002		31 december 2001		31 december 2000	
	Belangrijkste (eind)loon pensioenen	Overige regelingen	Belangrijkste (eind)loon pensioenen	Overige regelingen	Belangrijkste (eind)loon pensioenen	Overige regelingen
Disconteringsvoet	5,70%	6,50%	6,00%	7,25%	6,20%	7,50%
Inflatie	2,30%	n.v.t.	2,25%	n.v.t.	2,50%	n.v.t.
Salarisstijging	3,60%	4,30%	3,50%	4,50%	3,80%	4,50%
Indexatie ingegane pensioenen	2,20%	n.v.t.	2,00%	n.v.t.	2,10%	n.v.t.
Indexatie uitgestelde pensioenen (indien van toepassing)	2,60%	n.v.t.	1,50%	n.v.t.	2,30%	n.v.t.
Stijging kosten gezondheidszorg op de lange termijn ^(a)	n.v.t.	4,90%	n.v.t.	5,00%	n.v.t.	5,00%
Verwachte rendementen op de lange termijn						
Aandelen	8,20%		9,00%		8,40%	
Obligaties	4,90%		5,50%		5,30%	
Overig	5,40%		6,00%		5,30%	

(a) De waarderingen van de overige regelingen hebben in het algemeen een hoog beginniveau, 10%, voor de verwachte stijging van de kosten voor gezondheidszorg die vervolgens binnen 5 jaar naar het opgegeven niveau daalt.

Aannames voor de overige (eind)loonregelingen kunnen fors afwijken afhankelijk van de economische omstandigheden in het land waar ze van toepassing zijn.

88 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen vervolg

De aannames voor 2002 voor de belangrijkste regelingen (die gezamenlijk meer dan 75% van alle (eind)loonregelingen, gewogen naar verplichtingen, uitmaken) waren op 31 december 2002:

	Verenigd Koninkrijk	Nederland	Verenigde Staten	Duitsland
Disconteringsvoet	5,50%	5,40%	6,50%	5,40%
Inflatie	2,25%	2,25%	2,50%	2,00%
Salarisstijging	3,75%	3,00%	4,50%	2,75%
Indexatie ingegane pensioenen	2,50%	2,25%	0,00%	2,00%
Indexatie uitgestelde pensioenen	2,50%	2,25%	0,00%	0,00%
Verwachte rendementen op lange termijn				
Aandelen	8,00%	8,30%	8,30%	8,30%
Obligaties	4,90%	4,70%	4,30%	4,70%
Overig	5,80%	5,60%	4,30%	4,90%

Balans

De activa, passiva, overschotten/tekorten van de pensioen- en overige regelingen alsmede de verwachte rendementen op de belangrijkste pensioenactiva waren op 31 december:

	€ miljoen	€ miljoen	%	€ miljoen	€ miljoen	%
	Pensioen-regelingen	Overige regelingen	31 december 2002 Verwachte langetermijn rendementen	Pensioen-regelingen	Overige regelingen	31 december 2001 Verwachte langetermijn rendementen
Activa belangrijkste regelingen						
Aandelen	7 281	–	8,2%	10 494	–	9,0%
Obligaties	3 383	–	4,9%	4 138	–	5,5%
Overig	1 644	–	5,4%	1 808	–	6,0%
Activa overige regelingen	417	2	8,2%	536	3	8,0%
Totale pensioenactiva	12 725	2		16 976	3	
Contante waarde van verplichtingen ^(a)						
Belangrijkste regelingen	(15 305)	–		(15 547)	–	
Overige regelingen	(1 675)	(1 042)		(1 781)	(1 171)	
Totale contante waarde van verplichtingen	(16 980)	(1 042)		(17 328)	(1 171)	
Samengevoegde netto-overschotten/(tekorten) van de regelingen	(4 255)	(1 040)		(352)	(1 168)	
Niet-verrekenbaar overschot ^(b)	(87)	–		(265)	–	
Latente belastingvordering/(verplichting) hierop	1 058	388		(74)	467	
Nettopensioenactiva/(verplichting)	(3 284)	(652)		(691)	(701)	
Waarvan:						
Regelingen ondergebracht in fondsen met overschotten						
Samengevoegd overschot	677	–		2 454	–	
Niet-verrekenbaar overschot ^(b)	(87)	–		(265)	–	
Latente belastingverplichting hierop	(209)	–		(740)	–	
Nettopensioenactiva	381	–		1 449	–	
Regelingen ondergebracht in fondsen met tekorten						
Samengevoegd tekort	(2 575)	–		(607)	–	
Latente belastingvordering hierop	808	–		199	–	
Nettopensioenverplichting	(1 767)	–		(408)	–	
Regelingen niet ondergebracht bij fondsen						
Samengevoegde verplichting	(2 357)	(1 040)		(2 199)	(1 168)	
Latente belastingvordering hierop	459	388		467	467	
Nettopensioenverplichting	(1 898)	(652)		(1 732)	(701)	

(a) De grondslag voor de waardering van rechten is gewijzigd in verband met de invoering van UITF 35. Als gevolg hiervan zijn de verplichtingen van de belangrijkste regelingen per 31 december 2002 met € 500 miljoen verhoogd (2001: € 508 miljoen).

(b) De overschotten zijn uitsluitend verrekenbaar tot het niveau waarop de Groep restituties is overeengekomen of toekomstige premiereducties kan krijgen.

17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen vervolg

Indien de hiervoor getoonde bedragen in de jaarrekening van de Groep zouden zijn opgenomen, zouden de netto-activa en de in het bedrijf behouden winst als volgt zijn:

	€ miljoen 31 december 2002 Netto-activa	€ miljoen In het bedrijf behouden winst	€ miljoen 31 december 2001 Netto-activa	€ miljoen In het bedrijf behouden winst
Unilever Groep zoals gerapporteerd	6 495	5 777	7 657	6 417
Exclusief netto SSAP 24-pensioenverplichting vóór belastingen	3 380	3 344	3 685	3 647
Exclusief gerelateerde latente belastingvordering	(691)	(679)	(843)	(830)
Inclusief pensioenverplichting op basis van FRS 17 na belastingen	(3 936)	(3 903)	(1 392)	(1 373)
Netto-activa/In het bedrijf behouden winst inclusief pensioenverplichting op basis van FRS 17	5 248	4 539	9 107	7 861

Winst- en verliesrekening

Indien FRS 17 toegepast zou zijn bij de opstelling van de jaarrekening van de Groep, waren de bedragen in de winst- en verliesrekening als volgt geweest:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Ten laste van de winst uit gewone bedrijfsuitoefening: (Eind)loonregelingen en overige regelingen		
Servicekosten	(364)	(384)
Bijzondere ontslagregelingen	(96)	(79)
Backservicekosten	9	(16)
Winsten/verliezen op afkopen/kortingen	119	9
Bate in verband met niet-verrekenbaar overschot	7	–
Beschikbaar-premieregelingen	(26)	(24)
Totale bedrijfskosten	(351)	(494)
Verwerkt in rente:		
Rente op toegezegde rechten	(1 072)	(1 121)
Bijzonder financieringsverlies op niet-verrekenbaar overschot	–	(128)
Verwacht rendement op pensioenactiva	1 180	1 291
Totale rentelasten	108	42
Nettobedrag verantwoord in de winst- en verliesrekening (vóór belastingen)	(243)	(452)

Overzicht van alle verwerkte resultaten

Indien FRS 17 toegepast zou zijn bij de opstelling van de jaarrekening van de Groep, zouden de volgende bedragen in het overzicht van alle verwerkte resultaten zijn opgenomen:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Werkelijke rendementen op pensioenactiva minus verwachte rendementen	(3 276)	(2 343)
Verschillen tussen aannames en realisatie bij het waarderen van pensioenverplichtingen	(95)	197
Aanpassingen van de aannames bij de berekening van de contane waarde van de pensioenverplichtingen	(952)	(198)
Actuariële winsten/(verliezen) verwerkt in het overzicht van alle verwerkte resultaten	(4 323)	(2 344)

Mutaties in overschotten/tekorten

Mutaties in overschotten/tekorten gedurende het jaar waren als volgt:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Overschotten/(tekorten) op 1 januari	(1 520)	1 126
Mutaties gedurende het jaar:		
Servicekosten	(364)	(384)
Bijzondere ontslagregelingen	(96)	(79)
Backservicekosten	9	(16)
Afkoop/kortingen	119	9
Overige financieringsbaten	108	42
Actuariële winsten/(verliezen)	(4 323)	(2 344)
Bijdragen	400	138
Valutaherkeningseffecten	372	(12)
Overschotten/(tekorten) op 31 december	(5 295)	(1 520)

90 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen vervolg

Verschillen tussen verwachtingen en realisatie in het verleden

	%	%
	2002	2001
Werkelijke rendementen minus verwachte rendementen op pensioenactiva % van de pensioenactiva per begin van het jaar	(19)	(12)
Verschillen tussen aannames en realisatie bij het bepalen van pensioenverplichtingen % van de contante waarde van de pensioenverplichtingen per begin van het jaar	(1)	1
Totale actuariële winsten/(verliezen) % van de contante waarde van de pensioenverplichtingen per begin van het jaar	(23)	(13)

Informatie op basis van US GAAP:

Op basis van US GAAP zijn de actuariële aannames die bij de berekening van de verplichtingen gehanteerd worden afhankelijk van marktomstandigheden op balansdatum, vergelijkbaar met FRS 17. De waarderingsgrondslagen zijn echter niet hetzelfde als FRS 17 omdat bepaalde posten worden geamortiseerd in plaats van direct verwerkt.

In de onderstaande tabellen wordt een samenvatting gegeven van de invloed op de balans, de uitkeringsverplichtingen, activa, dekkingsstatus en economische aannames in verband met de belangrijkste (eind)loonregelingen en de andere uitkeringsregelingen zoals berekend op basis van SFAS 87 en SFAS 106. Op 31 december 2002 vertegenwoordigden deze belangrijkste (eind)loonregelingen ongeveer 90% (2001: 76%; 2000: 76%) van alle pensioenregelingen, terwijl 100% (2001: 100%; 2000: 100%), van de andere uitkeringsregelingen wordt vertegenwoordigd op basis van de marktwaarde van de fondsen plus de voorzieningen in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

	€ miljoen Belangrijkste pensioen- regelingen 2002	€ miljoen Belangrijkste pensioen- regelingen 2001	€ miljoen Andere regelingen 2002	€ miljoen Andere regelingen 2001
Mutaties in pensioenverplichtingen				
Verplichtingen op 1 januari	12 750	12 047	1 171	1 132
Regelingen toegevoegd ^(a)	2 261	–	–	–
Servicekosten	315	252	20	20
Rentekosten	864	737	78	83
Werknemersbijdragen	8	1	–	–
Aanpassingen	–	90	(4)	–
Samenvoegingen	170	41	–	–
Actuariële (winsten)/verliezen	1 215	291	33	–
Verwervingen/verkopen	(57)	(11)	(22)	(12)
Afkoop/kortingen	(321)	(31)	–	(3)
Bijzondere ontslagregelingen	–	29	–	1
Uitkeringen	(1 204)	(873)	(88)	(89)
Valutaherkeningseffecten	(786)	177	(176)	39
Verplichtingen op 31 december	15 215	12 750	1 012	1 171
Mutaties in pensioenactiva				
Reële waarde pensioenactiva op 1 januari	13 560	15 401	3	3
Regelingen toegevoegd ^(a)	2 320	–	–	–
Samenvoegingen	154	–	–	–
Werkelijke rendementen	(1 953)	(928)	(1)	–
Verwervingen/(afstotingen)	(10)	(11)	–	–
Afkoop	(249)	(31)	–	–
Werkgeversbijdragen/teruggaaf van overschotten	36	(144)	88	88
Werknemersbijdragen	8	1	–	–
Uitkeringen	(1 118)	(873)	(88)	(89)
Valutaherkeningseffecten	(651)	145	–	1
Reële waarde pensioenactiva op 31 december	12 097	13 560	2	3

(a) Met ingang van 1 januari 2002 is een additioneel aantal pensioenregelingen opgenomen in de SFAS 87 waarderingsexercitie. Hierdoor nam de dekking van de belangrijkste regelingen toe van 76% tot 90%.

17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen vervolg

	€ miljoen Belangrijkste pensioen- regelingen 2002	€ miljoen Belangrijkste pensioen- regelingen 2001	€ miljoen Andere regelingen 2002	€ miljoen Andere regelingen 2001
Fondsstatus op 31 december	(3 118)	810	(1 010)	(1 168)
Nog niet verantwoorde netto-overgangsverplichting/(actief)	(178)	(247)	–	3
Nog niet verantwoorde netto actuariële verliezen/(winsten)	3 285	(1 119)	(34)	(85)
Nog niet verantwoorde nettobackservice	178	201	1	5
Overig (verplichtingen SFAS 112)	n.v.t.	n.v.t.	(30)	(39)
Nettobedrag verantwoord op 31 december	167	(355)	(1 073)	(1 284)
Het bedrag verantwoord in het overzicht van de financiële positie bestaat uit:				
Vooruitbetaalde premies	1 543	813	–	–
Opgebouwde pensioenverplichting	(1 376)	(1 168)	(1 069)	(1 283)
Aanvullende minimumverplichting	(2 454)	(20)	–	–
Immateriële vaste activa	94	4	–	–
Totaal overige inkomsten	2 360	16	(4)	(1)
Nettobedrag verantwoord op 31 december	167	(355)	(1 073)	(1 284)

	% Belangrijkste pensioen- regelingen 2002	% Belangrijkste pensioen- regelingen 2001	% Belangrijkste pensioen- regelingen 2000	% Andere regelingen 2002	% Andere regelingen 2001	% Andere regelingen 2000
Gewogen gemiddelde aannames per 31 december						
Disconteringsvoet	5,70	6,00	6,25	6,50	7,25	7,50
Verwacht rendement op pensioenactiva	6,90	7,75	7,25	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Salarisstijging	3,60	3,75	3,75	4,30	4,50	4,50
Pensioenindexatie	2,20	2,50	2,50	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bij de waardering van de overige regelingen wordt er van uitgegaan dat de stijging in de kosten van gezondheidszorg in een periode van 5 jaar van het huidige niveau (naar verwachting ongeveer 10% in 2003) zal dalen naar een constant niveau van 4,9% (2001: 5%, 2000: 5%).

	€ miljoen Belangrijkste pensioen- regelingen 2002	€ miljoen Belangrijkste pensioen- regelingen 2001	€ miljoen Belangrijkste pensioen- regelingen 2000	€ miljoen Andere regelingen 2002	€ miljoen Andere regelingen 2001	€ miljoen Andere regelingen 2000
Componenten van de nettopensioenkosten						
Servicekosten (bruto)	324	253	231	20	20	16
Rentekosten	864	737	698	78	83	64
Verwacht rendement op pensioenactiva	(1 189)	(1 007)	(932)	–	–	–
Werknemersbijdragen	(9)	(1)	–	–	–	–
Amortisatie van backservice	33	24	26	–	–	–
Amortisatie van overgangsactief	(63)	(63)	(66)	–	–	–
Amortisatie van actuariële verliezen/(winsten)	(45)	(81)	(58)	(6)	(2)	(2)
Totaal vóór SFAS 88-gebeurtenissen	(85)	(138)	(101)	92	101	78
Aanpassingen in verband met SFAS 88-gebeurtenissen	(118)	43	19	(23)	(2)	(1)
Netto periodieke pensioenkosten	(203)	(95)	(82)	69	99	77

De geprojecteerde uitkeringsverplichting, geaccumuleerde uitkeringsverplichting en de reële waarde van activa van de pensioenregelingen met geaccumuleerde uitkeringsverplichtingen die de activa van de regelingen te boven gaan, bedroegen per 31 december 2002 respectievelijk € 11 015 miljoen, € 10 188 miljoen en € 7 334 miljoen en per 31 december 2001 respectievelijk € 2 171 miljoen, € 2 035 miljoen en € 1 308 miljoen.

De Groep heeft ook een aantal kleinere (eind)loonregelingen. Hiervoor is een voorziening getroffen in de balans van de Groep van ongeveer € 1 129 miljoen (2001: € 1 685 miljoen). In 2002 werd een voorziening getroffen van € 158 miljoen (2001: € 202 miljoen; 2000: € 151 miljoen). Op basis van SFAS 87 zouden deze bedragen niet materieel anders zijn geweest.

Naast de bijzondere ontslagregelingen vermeld in de tabel op de vorige pagina, heeft de Groep in 2002 ook een voorziening getroffen van € 96 miljoen (2001: € 49 miljoen; 2000: € 56 miljoen) met betrekking tot pensioen- en soortgelijke verplichtingen die ontstaan bij beëindiging van het dienstverband.

92 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

17 Pensioenen en soortgelijke verplichtingen vervolg

Verwacht rendement op pensioenactiva

Met ingang van 1 januari 2002 heeft de Groep de methode voor het bepalen van de verwachte rendementen, op basis van US GAAP, zodanig gewijzigd dat nu wordt uitgegaan van de marktwaarde in plaats van een geëgaliseerde waarde waarbij winsten en verliezen over 5 jaar worden geëgaliseerd. Het management is van mening dat dit een beter beeld van de financiële positie van de Groep geeft. De invloed van deze wijziging op de winst- en verliesrekening wordt gegeven op de pagina's 112 en 119.

Gezondheidszorg na pensionering

De verwachte stijgingen in de kosten van gezondheidszorg na pensionering hebben een aanzienlijk effect op de bedragen die voor deze gezondheidszorg zijn opgenomen. Een afwijking van één procentpunt in de aannames voor de ontwikkeling van de kosten van gezondheidszorg na pensionering zou het volgende effect hebben:

	€ miljoen 1% punt stijging	€ miljoen 1% punt daling
Effect op totale service- en rentekosten	7	(6)
Effect op totale voorziening voor kosten na pensionering	68	(62)

18 Latente belastingen

Met ingang van 1 januari 2002 heeft Unilever Financial Reporting Standard 19 'Deferred Tax' (FRS 19) in het Verenigd Koninkrijk geïmplementeerd. FRS 19 vereist dat latente belastingen volledig worden voorzien. Het effect van de implementatie van deze standaard is als een correctie op de beginbalans verwerkt in alle perioden die door deze jaarrekening zijn gedekt. Daar Unilever altijd al, in overeenstemming met de Nederlandse wet, een vorm van volledige voorziening hanteerde, is het effect van FRS 19 op de gerapporteerde nettowinst niet materieel.

FRS 19 staat niet toe dat er latente belastingen worden opgenomen bij de herwaardering van vaste activa en daarom is in de vergelijkende cijfers ten laste van de goodwill een correctie toegepast voor de latente belastingen die bij de herwaarderingen van de materiële vaste activa van Bestfoods is verwerkt. Voor de verwachte uitkering van winsten van Bestfoods-deelnemingen was er voorheen een voorziening voor latente belasting gevormd. FRS 19 staat een dergelijke voorziening slechts toe indien de dividenden zijn gedeclareerd en daarom heeft er hiervoor in de vergelijkende cijfers ten laste van de goodwill een correctie plaatsgevonden. Daarnaast, in gevallen waar (tot 1998) fiscaal aftrekbare goodwill direct ten laste van de reserves werd afgeboekt, staat FRS 19 niet toe dat er in dergelijke gevallen een latente belastingvordering wordt opgenomen. Daarentegen moet er gedurende de levensduur van dergelijke goodwill een voorziening voor latente belastingverplichtingen opgebouwd worden. De hiermee verband houdende afboeking van de latente belastingvordering en de opboeking van de latente belastingverplichting heeft in de vergelijkende cijfers plaatsgevonden. Deze twee correcties samen hebben geleid tot een afname van het eigen vermogen per 31 december 2001 van € 202 miljoen.

De implementatie van FRS 19 heeft ook gevolgen voor de verwerking van de (destijds) verwachte verkoop van Elizabeth Arden in de cijfers over 2000. Het effect van FRS 19 houdt in dat de winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor dat jaar € 121 miljoen lager uitvalt terwijl ook de belasting over de winst uit gewone bedrijfsuitoefening € 121 miljoen lager uitvalt. Deze correctie is verwerkt in de vergelijkende cijfers over 2000. Het effect op de nettowinst was nihil.

Het eigen vermogen per 31 december 2001 is verminderd met € 202 miljoen (2000: € 195 miljoen). In de balans per 31 december 2001 is de post goodwill met € 133 miljoen verminderd (2000: € 77 miljoen) terwijl vorderingen met € 60 miljoen zijn verminderd (2000: € 91 miljoen) door een correctie op de latente belastingvorderingen. Latente belastingverplichtingen per 31 december 2001 zijn verhoogd met € 9 miljoen (2000: € 27 miljoen).

Alle materiële latente belastingvorderingen zijn opgenomen in de balans.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Latente belastingen op:		
Vervroegde afschrijvingen	877	1 009
Waardecorrecties op voorraden	41	55
Pensioen- en soortgelijke voorzieningen	(691)	(843)
Kortetermijn- en andere tijdelijke verschillen	(1 015)	(921)
	(788)	(700)
Verminderd met posten gereclassificeerd als vorderingen langer dan één jaar 13	1 292	1 610
	504	910
Mutaties in latente belastingen:		
1 januari	910	
Valutaherkeningseffecten	187	
Verwerving/verkoop van groepsmaatschappijen	17	
Winst- en verliesrekening	(292)	
Overige mutaties	(318)	
31 december	504	

19 Herstructurerings- en overige voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen als er op de balansdatum een juridische of feitelijke verplichting bestaat die het gevolg is van een gebeurtenis uit het verleden waarvan de omvang betrouwbaar geschat kan worden.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Voorzieningen voor herstructurering	633	773
Overige voorzieningen	555	586
Totaal	1 188	1 359
Mutaties in voorzieningen voor herstructurering:		
1 januari	773	
Valutaherkeningseffecten	(54)	
Verwerving/verkoop van groepsmaatschappijen	5	
Winst- en verliesrekening		
Nieuwe herstructureringslasten	575	
Vrijval	(56)	
Aanwending	(610)	
31 december	633	
Mutaties in overige voorzieningen:		
1 januari	586	
Valutaherkeningseffecten	(100)	
Verwerving/verkoop van groepsmaatschappijen	179	
Winst- en verliesrekening	(80)	
Aanwending	(30)	
31 december	555	

Herstructureringsvoorzieningen eind 2002 hebben betrekking op de initiatieven in het kader van De Weg naar Groei; zoals beschreven onder 4 op pagina 76. Deze bedroegen per 31 december 2002 € 0,6 miljard. Naar verwachting zal de uitstroom van kasmiddelen in verband hiermee € 0,4 miljard bedragen voor 2003 en € 0,2 miljard daarna. Overige voorzieningen betreffen voornamelijk bedragen gereserveerd voor juridische procedures en mogelijke milieu- en overige claims. De verwachte uitstroom van kasmiddelen in verband hiermee is € 0,2 miljard voor 2003 en € 0,4 miljard daarna.

20 Eigen vermogen

Met ingang van 1 januari 2002 heeft Unilever Financial Reporting Standard 19 'Deferred Tax' (FRS 19) in het Verenigd Koninkrijk geïmplementeerd. FRS 19 vereist dat latente belastingen volledig worden voorzien. De aanpassingen in verband met de implementatie van FRS 19 waren als volgt:

	€ miljoen Per 31 december 2001	€ miljoen Per 31 december 2000	€ miljoen Per 31 december 1999
Eigen vermogen zoals oorspronkelijk gerapporteerd	7 195	8 169	7 761
Wijziging in de waarderingsgrondslagen	(202)	(195)	(306)
Aangepast eigen vermogen	6 993	7 974	7 455

94 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

20 Eigen vermogen vervolg

De onderstaande tabel bevat een gecombineerd overzicht van mutaties in het eigen vermogen van de Groep als geheel voor de jaren 2002, 2001 en 2000. Deze informatie houdt geen rekening met het feit dat NV en PLC een aparte juridische status hebben. Informatie over het eigen vermogen van NV en PLC wordt gegeven onder toelichting 21 en 23 op de pagina's 95 en 96.

	€ miljoen Gestort aandelen- kapitaal	€ miljoen Agio- reserve	€ miljoen Overige reserves	€ miljoen In het bedrijf behouden winst	€ miljoen Totaal
2002 ^(a)					
1 januari 2002	642	1 551	(1 617)	6 417	6 993
In het bedrijf behouden resultaat voor het jaar	–	–	–	428	428
Mutaties in goodwill	–	–	–	458	458
Ongerealiseerde winst op de gedeeltelijke verkoop van een groepsmaatschappij	–	–	–	56	56
Valutaherrekeningseffecten	–	(10)	75	(1 582)	(1 517)
Mutatie in de boekwaarde van certificaten of aandelen gehouden in verband met aandelenopties	–	–	(551)	–	(551)
31 december 2002	642	1 541	(2 093)	5 777	5 867
2001 ^(a)					
1 januari 2001	642	1 548	(1 167)	6 951	7 974
In het bedrijf behouden resultaat voor het jaar	–	–	–	257	257
Mutaties in goodwill	–	–	–	274	274
Valutaherrekeningseffecten	–	3	(14)	(1 065)	(1 076)
Mutatie in de boekwaarde van certificaten of aandelen gehouden in verband met aandelenopties	–	–	(436)	–	(436)
31 december 2001	642	1 551	(1 617)	6 417	6 993
2000 ^(a)					
1 januari 2000	642	1 547	(971)	6 237	7 455
In het bedrijf behouden resultaat voor het jaar	–	–	–	(353)	(353)
Mutaties in goodwill ^(b)	–	–	–	1 314	1 314
Valutaherrekeningseffecten	–	1	(12)	(247)	(258)
Mutatie in de boekwaarde van certificaten of aandelen gehouden in verband met aandelenopties	–	–	(184)	–	(184)
31 december 2000	642	1 548	(1 167)	6 951	7 974

Zoals voorgeschreven onder Financial Reporting Standard 4 in het Verenigd Koninkrijk, kan het eigen vermogen als volgt worden uitgesplitst:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
'Equity:'		
Gewoon aandelenkapitaal	4 365	5 491
'Non-equity:'		
7% cumulatief-preferent aandelenkapitaal	13	13
6% cumulatief-preferent aandelenkapitaal	73	73
4% cumulatief-preferent aandelenkapitaal	34	34
5 eurocenten cumulatief-preferent aandelenkapitaal	1 382	1 382
Totaal 'non-equity'	1 502	1 502
Totaal eigen vermogen	5 867	6 993

(a) Aangepast als gevolg van FRS 19, zie onder 18 op pagina 92.

(b) Inclusief € 980 miljoen correctie in 2000 in verband met de overeengekomen verkoop van Elizabeth Arden.

21 Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal

€ miljoen Maatschappelijk kapitaal 2002	€ miljoen Maatschappelijk kapitaal 2001	Preferent aandelenkapitaal NV	Nominale waarde per aandeel	Aantal uitgegeven aandelen	€ miljoen Uitgegeven en gestort 2002	€ miljoen Uitgegeven en gestort 2001
34	34	7% cumulatief-preferent	€ 453,78	29 000	13	13
91	91	6% cumulatief-preferent	€ 453,78	161 060	73	73
34	34	4% cumulatief-preferent	€ 45,38	750 000	34	34
29	29	5 eurocenten cumulatief-preferent	€ 0,05	211 473 785	10	10
188	188				130	130
		Gewoon aandelenkapitaal NV				
508	508	Gewone aandelen	€ 0,51	571 575 900	290	290
1	1	Gewone aandelen (genummerd 1 tot en met 2 400 – 'bijzondere aandelen')	€ 453,78	2 400	1	1
–	–	waarvan geëlimineerd bij consolidatie (aandelen van € 453,78)			(1)	(1)
509	509				290	290
		Totaal NV-aandelenkapitaal			420	420
		Gewoon aandelenkapitaal PLC				
£ miljoen 2002	£ miljoen 2001				£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
136,2	136,2	Gewone aandelen:	1,4p	2 911 458 580	40,8	40,8
0,1	0,1	'Deferred' kapitaal	£ 1	100 000	0,1	0,1
–	–	waarvan geëlimineerd bij consolidatie (aandelen van £ 1)			(0,1)	(0,1)
136,3	136,3	Totaal PLC-aandelenkapitaal			40,8	40,8
		Overeenkomstig bedrag in miljoenen euro's (£ 1 = € 5,445)			222	222

De bedragen van het aandelenkapitaal van NV hierboven en elders in dit document getoond in euro's zijn weergaves in euro's op basis van artikel 67c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland, afgerond op twee cijfers na de komma, van onderliggende bedragen van het aandelenkapitaal in guldens welke in de statuten van NV niet zijn omgerekend in euro's. Tot het moment dat een dergelijke conversie krachtens statutenwijziging heeft plaatsgevonden, zullen de rechten op dividenden en stemrechten gebaseerd zijn op de onderliggende guldensbedragen.

De houders van de 7%, 6% en 4% cumulatief-preferente aandelen NV hebben recht op dividenden overeenkomstig deze percentages. De houders van € 0,05 cumulatief-preferente aandelen NV hebben recht op een dividend van 65% van het zesmaands Euribor-rentepercentage over de rekenwaarde van € 6,580 per aandeel. Op het 'deferred' kapitaal van PLC wordt een dividend van 0,25% uitgekeerd.

NV kan te allen tijde overgaan tot gehele of gedeeltelijke terugbetaling a pari van de 4% cumulatief-preferente aandelen.

Unilever zal het € 0,05 cumulatief-preferente aandelenkapitaal van NV niet terugkopen vóór 9 juni 2004. Op elk moment na deze datum heeft Unilever de mogelijkheid € 6,534 van de rekenwaarde van de cumulatief-preferente aandelen om te wisselen in gewone aandelen NV en de resterende rekenwaarde is dan aflosbaar. Unilever verwacht het recht tot omwisseling te zullen uitoefenen indien er na 1 december 2004 nog preferente aandelen uitstaan.

De andere soorten cumulatief-preferente aandelen van NV en het 'deferred' kapitaal van PLC zijn niet aflosbaar.

Voor nadere informatie over de rechten van aandeelhouders van NV en PLC en de werking van de egaliseringsovereenkomst wordt verwezen naar 'Zeggenschap in Unilever' op pagina 136 tot en met 140.

Intern gehouden aandelen

N.V. Elma – een dochtermaatschappij van NV – en United Holdings Limited – een dochtermaatschappij van PLC – houden ieder de helft van de gewone aandelen genummerd 1 tot en met 2 400 in NV en van het 'deferred' kapitaal van PLC. De nominale waarde van deze aandelen wordt in de geconsolideerde jaarrekening op het aandelenkapitaal in mindering gebracht. De houders van deze aandelen hebben het recht bindende voordrachten te doen voor de benoeming van de leden van de raden van bestuur in de jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders. N.V. Elma en United Holdings Limited hebben afstand gedaan van het dividend op de door deze maatschappijen gehouden aandelen in NV. Voor meer informatie zie 'Zeggenschap in Unilever' op pagina 136 tot en met 140.

Aandelenopties

De Groep heeft een aantal aandelenoptieplannen waaronder optierechten op gewone aandelen NV en PLC zijn verstrekt. Zie voor gedetailleerde informatie onder 29 op pagina 101.

96 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

22 In het bedrijf behouden winst

	€ miljoen NV 2002	€ miljoen NV 2001	€ miljoen NV 2000	€ miljoen PLC 2002	€ miljoen PLC 2001	€ miljoen PLC 2000
Nettowinst	1 681	817	675	448	1 021	430
Preferent dividend	(42)	(51)	(44)	–	–	–
Dividend op gewoon kapitaal	(941)	(868)	(803)	(718)	(662)	(611)
In het bedrijf behouden winst	698	(102)	(172)	(270)	359	(181)
Mutaties in goodwill	158	192	1 005	300	82	309
Ongerealiseerde winst op de gedeeltelijke verkoop van een groepsmaatschappij	–	–	–	56	–	–
Correctie als gevolg van een wijziging in het eigendom van groepsmaatschappijen ^(a)	1 646	–	–	(1 646)	–	–
Valutaherkeningseffecten	(1 270)	(815)	(384)	(312)	(250)	137
Nettomutatie gedurende het jaar	1 232	(725)	449	(1 872)	191	265
In het bedrijf behouden winst per 1 januari ^(b)	4 149	4 874	4 425	2 268	2 077	1 812
In het bedrijf behouden winst per 31 december	5 381	4 149	4 874	396	2 268	2 077
Waarvan in het bedrijf behouden door:						
Moedermaatschappijen	6 591	3 508	2 375	1 590	1 552	1 499
Overige groepsmaatschappijen	(1 179)	630	2 494	(1 205)	713	576
Joint ventures en deelnemingen	(31)	11	5	11	3	2
	5 381	4 149	4 874	396	2 268	2 077
Cumulatieve goodwill direct ten laste gebracht van de reserves	(5 298)	(5 456)	(5 648)	(2 099)	(2 399)	(2 481)

(a) Ontstaan bij de juridische integratie van Bestfoods in Unilever, waarbij een aantal groepsmaatschappijen deels door Unilever United States, Inc. worden gehouden en derhalve uiteindelijk door zowel NV als PLC. Als gevolg hiervan is een bedrag van € 1 646 miljoen aan goodwill ontstaan binnen PLC welke in de consolidatie ten laste van de reserves is geëlimineerd.

(b) In het bedrijf behouden winst is aangepast in verband met de invoering van FRS 19. In het bedrijf behouden winst per 1 januari 2000 is verminderd met in totaal € 306 miljoen (waarvan € 245 miljoen betrekking heeft op NV en € 61 miljoen op PLC). De mutaties in In het bedrijf behouden winst sinds 1 januari 2000 zijn dienovereenkomstig aangepast, zie onder 18 op pagina 92.

23 Overige reserves

	€ miljoen NV 2002	€ miljoen NV 2001	€ miljoen NV 2000	€ miljoen PLC 2002	€ miljoen PLC 2001	€ miljoen PLC 2000
Vershil voortvloeiend uit de herleiding van het gewone kapitaal van PLC op basis van £ 1 = f 12 = € 5,445	–	–	–	(159)	(155)	(157)
Reserve voortvloeiend uit de vermindering van het aandelenkapitaal van PLC	–	–	–	18	18	18
Boekwaarde van certificaten of aandelen gehouden in verband met aandelenopties ^(a)	(1 498)	(1 077)	(553)	(454)	(403)	(475)
	(1 498)	(1 077)	(553)	(595)	(540)	(614)

(a) Op basis van UITF 13 zouden deze aandelen als vaste activa zijn geïnclassificeerd.

De mutatie in de boekwaarde van certificaten of aandelen gehouden in verband met aandelenopties in de reserves van NV bedroeg € (421) miljoen (2001: € (524) miljoen, 2000: € (189) miljoen) en voor PLC € (51) miljoen (2001: € 72 miljoen, 2000: € (7) miljoen).

24 Contractuele verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
De verplichtingen op lange termijn uit hoofde van huurovereenkomsten betreffen 'operating leases' en hebben betrekking op:			
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	1 399	1 419	1 777
Andere materiële vaste activa	475	615	793
	1 874	2 034	2 570
Deze zijn als volgt verschuldigd:			
Binnen 1 jaar	321	392	488
Na 1 jaar maar binnen 2 jaar	301	330	414
Na 2 jaar maar binnen 3 jaar	260	273	347
Na 3 jaar maar binnen 4 jaar	226	249	308
Na 4 jaar maar binnen 5 jaar	204	217	266
Na 5 jaar	562	573	747
	1 874	2 034	2 570
Overige verplichtingen	516	407	310
Waarvan te betalen binnen 1 jaar	226	108	82

In aanvulling op het bovenstaande heeft Unilever langetermijn, wereldwijde en regionale, contracten met leveranciers voor een veelheid aan grondstoffen en diensten. Het totaal van deze contracten is in totaal ongeveer € 3 miljard, inclusief € 750 miljoen voor een contract van 7 jaar voor de levering van wereldwijde telecommunicatiediensten en € 500 miljoen voor een contract van 4 jaar voor reclame in het Verenigd Koninkrijk.

Voorwaardelijke verplichtingen bedragen ongeveer € 511 miljoen (2001: € 443 miljoen), waarvan € 176 miljoen (2001: € 202 miljoen) betrekking heeft op garanties. Uit hoofde van deze garanties worden geen verliezen van enige betekenis verwacht. Door moeder- of groepsmaatschappijen gegeven garanties die betrekking hebben op in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen verplichtingen zijn niet opgenomen. Andere voorwaardelijke verplichtingen vloeien voort uit rechtszaken tegen groepsmaatschappijen, onderzoeken door mededingings- en andere regelgevende autoriteiten en uit milieuwetgeving in verscheidene landen. Er wordt niet verwacht dat deze zullen leiden tot verliezen van materiële betekenis.

25 Verwervingen en verkopen van groepsmaatschappijen

Verwervingen

De netto-activa en resultaten van verworven maatschappijen zijn in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen vanaf de datum van verwerving. De volgende overzichten tonen het effect op de geconsolideerde balans van in 2002 verworven groepsmaatschappijen. In alle gevallen is 'acquisition accounting' (ook wel genoemd: 'purchase accounting') toegepast. De waarderingen op reële waarde zoals deze nu zijn vastgesteld zijn voor alle in 2002 gedane verwervingen voorlopig. De goodwill ontstaan bij deze transacties is geactiveerd en zal over een periode van 20 jaar worden afgeschreven.

De volgende verwervingstabellen zijn inclusief de gevolgen van de herstructurering van de Bestfoods Robertsons (Holdings) Limited LLC joint venture ('Unilever Bestfoods Robertsons'). Op 1 april 2002 verkocht Unilever haar belangen in Unifoods South Africa en Hudson & Knight South Africa aan Unilever Bestfoods Robertsons, een joint venture tussen Unilever en Robertsons waarin Unilever een aandeel van 50% had. In ruil hiervoor verkreeg Unilever een extra belang van 9% in Unilever Bestfoods Robertsons en daardoor zeggenschap.

Deze transactie is verantwoord conform Urgent Issues Task Force Abstract 31 ('UITF 31') 'Exchange of businesses or other non-monetary assets for an interest in a subsidiary, joint venture or associate' in het Verenigd Koninkrijk. Het netto-effect hiervan was de verkoop van een belang van 41% in Unifoods South Africa en Hudson & Knight South Africa in ruil voor een extra belang van 9% in Unilever Bestfoods Robertsons. De ongerealiseerde winst op de verkoop van het 41% belang in Unifoods South Africa bedroeg € 56 miljoen welke, in overeenstemming met UITF 31, in het Overzicht van alle verwerkte resultaten is verwerkt.

98 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

25 Verwervingen en verkopen van groepsmaatschappijen vervolg

	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
	Balansen van verworven bedrijven	Voorlopige aanpassingen voor verschillen in grondslagen	Voorlopige herwaarderingen	Voorlopige reële waarde op moment van verwerving
Verwervingen gedurende 2002				
Vaste activa	122	(4)	–	118
Vlottende activa	116	–	(1)	115
Schulden	(74)	–	(1)	(75)
Voorzieningen	(10)	(1)	–	(11)
Aandeel van derden	–	(42)	–	(42)
	154	(47)	(2)	105
Correctie in verband met de 50% die reeds gehouden werden				(68)
Totaal verworven netto-activa				37

	€ miljoen	€ miljoen	€ miljoen
	2002	2001	2000
Verwervingen			
Verworven netto-activa	37	49	3 910
Correcties op acquisities gedaan in 2000	–	5 546	–
Goodwill – in groepsmaatschappijen	116	(5 407)	26 019
Goodwill – in joint ventures	–	(51)	632
Verwervingsprijs	153	137	30 561
Waarvan:			
In contanten 27	57	132	27 777
Kassaldi van verworven bedrijven 27	–	1	231
Effecten, kasmiddelen in deposito en leningen van verworven bedrijven	77	1	3 100
Anders dan in contanten en uitgestelde betaling van verwervingsprijs	(57)	3	(547)
Reële waarde van ingebrachte onderneming	76	–	–

Verkopen

De resultaten van verkochte bedrijven zijn tot de verkoopdatum opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. In 2001 ging het voornamelijk om Unipath en Batchelors/Oxo in het Verenigd Koninkrijk, Royco in Nederland en Elizabeth Arden en Gortons in de Verenigde Staten.

De tabel op de volgende pagina bevat tevens de verkoop van DiverseyLever. Op 3 mei 2002 verkocht Unilever DiverseyLever aan JohnsonDiversey Inc. voor contanten, een lening en een 33,3% belang in de moedermaatschappij van JohnsonDiversey, JohnsonDiversey Holdings Inc. De totale reële waarde van deze transactie, inclusief ons aandeel in de nettoschuld van de JohnsonDiversey Holdings Inc. Groep, was netto € 1 053 miljoen. Johnson Professional Holdings Inc. bracht tevens haar eigen onderneming in professionele reiniging in in JohnsonDiversey Inc.

Deze transactie is verwerkt in overeenstemming met UITF 31 in het Verenigd Koninkrijk. Het netto-effect van deze transactie is de verkoop van een 66,6% belang in DiverseyLever en de acquisitie van een belang van 33,3% in de onderneming in professionele reiniging van Johnson Professional.

Unilevers aandeel in de netto-activa van de onderneming in professionele reiniging van Johnson is opgenomen tegen de reële waarde waarbij het verschil tussen deze waarde en de reële waarde van de koopprijs als goodwill is verwerkt. Deze goodwill van € 178 miljoen wordt over een periode van 20 jaar afgeschreven. Het belang dat Unilever in DiverseyLever heeft behouden is opgenomen tegen de boekwaarde voor de transactie.

Voorzover de reële waarde van de opbrengst van deze transactie hoger is dan de boekwaarde van DiverseyLever voor de verkoop, heeft Unilever, na het vormen van enkele voorzieningen in verband met deze transactie, een bate van € 98 miljoen verwerkt. Unilevers belang van 33,3% in JohnsonDiversey Holdings Inc. is door Unilever opgenomen onder deelnemingen.

25 Verwerkingen en verkopen van groepsmaatschappijen vervolg

Verkopen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Goodwill en immateriële vaste activa	274	6	–
Andere vaste activa	531	273	276
Vlottende activa	776	351	203
Schulden	(330)	(112)	(219)
Voorzieningen	(100)	(11)	(51)
Aandeel van derden	3	(2)	8
	1 154	505	217
33% belang in DiverseyLever	(114)	–	–
Verkochte netto-activa	1 040	505	217
Voorzieningen getroffen in verband met de verkoop	159	–	–
Toe te rekenen goodwill	458	223	258
Winst op verkoop toekomend aan Unilever	249	927	167
Verkoopopbrengst	1 906	1 655	642
Waarvan:			
In contanten 27	1 834	1 650	626
Kassaldi van verkochte bedrijven 27	(34)	(9)	11
Effecten, kasmiddelen in deposito en leningen van verkochte bedrijven	19	3	2
Anders dan in contanten ontvangen en uitgestelde verkoopopbrengst	217	11	3
Reële waarde van de verkregen deelneming in Johnson Professional	(130)	–	–

In 2001 hebben we de verkoop van Elizabeth Arden afgerond, hetgeen derhalve in de bovenstaande tabel is verwerkt. In 2000 was een verlies van € 980 miljoen verantwoord in verband met de afwaardering van de goodwill die in het verleden ten laste van In het bedrijf behouden winst is geboekt.

26 Aansluiting bedrijfswinst van de Groep met de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Bedrijfswinst van de Groep	5 041	5 174	3 181
Afschrijving en amortisatie	2 582	2 845	1 954
Mutaties in werkkapitaal:			
Voorraden	(98)	(177)	415
Debiteuren	88	(40)	(28)
Crediteuren	463	440	302
Pensioen- en soortgelijke verplichtingen verminderd met uitkeringen	(44)	114	475
Herstructurerings- en overige voorzieningen verminderd met betalingen	(53)	173	(204)
Eliminatie van (winsten)/verliezen op verkochte activiteiten	(143)	(941)	785
Overige aanpassingen	47	(91)	(142)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	7 883	7 497	6 738

De kasstroom uit bedrijfsactiviteiten in 2000 omvatte betalingen van circa € 550 miljoen om aandelenopties en soortgelijke verplichtingen volgend op de verwerving van Bestfoods af te wikkelen.

De kasstroom in verband met bijzondere posten inbegrepen in de bedrijfswinst van de Groep omvat:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Herstructurering	(406)	(1 131)	(485)
Verkopen van bedrijven	1 834	1 650	626
Overig, waaronder verkopen van activa	229	429	428
Totaal	1 657	948	569
Met betrekking tot posten begrepen in de bedrijfswinst van de Groep van het afgelopen jaar	2 064	1 313	
Met betrekking tot posten begrepen in de bedrijfswinst van de Groep van voorgaande jaren	(407)	(365)	
Totaal	1 657	948	

100 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

27 Analyse van kasstromen naar in het kasstroomoverzicht samengevoegde rubrieken

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Inkomsten uit financiële activa en uitgaven voor vermogensverschaffing			
Dividenden uit overige financiële vaste activa	8	7	4
Ontvangen rente	324	191	346
Betaalde rente	(1 467)	(1 842)	(966)
Betaald preferent dividend	(31)	(48)	(41)
Dividenden en andere betalingen aan derden (minderheidsaandeelhouders)	(220)	(195)	(141)
Totaal	(1 386)	(1 887)	(798)
Investerings in materiële en financiële vaste activa			
Verwerving van immateriële vaste activa	(18)	–	–
Verwerving van materiële vaste activa	(1 295)	(1 536)	(1 361)
Verkoop van materiële vaste activa	233	579	471
Verwerving/verkoop van financiële vaste activa	(68)	35	13
Inkoop van eigen aandelen (aandelenoptieregelingen)	(558)	(436)	(184)
Totaal	(1 706)	(1 358)	(1 061)
Verwervingen en verkopen			
Verwerving van groepsmaatschappijen 25	(57)	(132)	(27 777)
Bestfoods	–	–	(23 623)
Overige verwervingen	(57)	(132)	(4 154)
Kassaldi van verworven bedrijven	–	(1)	(231)
Bestfoods	–	–	(22)
Overige verwervingen	–	(1)	(209)
Betaalde verwervingsprijs met betrekking tot verwervingen in voorgaande jaren	–	(1)	(2)
Verkoop van verworven bedrijven gehouden ter verkoop	–	1 968	–
Verkoop van groepsmaatschappijen 25	1 834	1 650	626
Kassaldi van verkochte bedrijven 25	(34)	(9)	11
Ontvangen verkoopopbrengst met betrekking tot verkopen in voorgaande jaren	12	2	–
Totaal	1 755	3 477	(27 373)
Mutatie in effecten en deposito's			
Verwerving van effecten	(219)	(108)	(217)
Verkoop van effecten	30	121	1 428
(Toename)/afname van kasmiddelen in deposito	(403)	1 093	1 253
Totaal	(592)	1 106	2 464
Financiering			
Uitgifte/inkoop van aandelen door groepsmaatschappijen aan/(van) minderheidsaandeelhouders	9	(3)	(18)
Schulden verschuldigd binnen 1 jaar:			
Toename	2 698	3 854	15 001
Aflossing	(8 347)	(13 618)	(2 716)
Schulden verschuldigd na 1 jaar:			
Toename	3 195	4 933	10 692
Aflossing	(146)	(264)	(57)
Totaal	(2 591)	(5 098)	22 902

De post Effecten en deposito's omvat termijndeposito's met een looptijd van minder dan één jaar, staatsobligaties en geld- en kapitaalmarktinstrumenten met een rating van A- of hoger.

28 Analyse van nettokas-/-(schuld)positie

	€ miljoen 1 januari 2002	€ miljoen Kasstroom	€ miljoen Verwervingen/ verkopen (excl. kasmiddelen en bankschulden)	€ miljoen Overige mutaties anders dan in geld	€ miljoen Valuta- herrekenings- effecten	€ miljoen 31 december 2002
Kasmiddelen	1 576	(46)			72	1 602
Bankschulden	(400)	95			28	(277)
		49				
Leningen verschuldigd binnen één jaar	(10 879)	5 649	7	(4 579)	568	(9 234)
Leningen verschuldigd na één jaar	(14 221)	(3 049)	(64)	5 346	1 055	(10 933)
		2 600				
Effecten	439	189	(1)	700	(101)	1 226
Kasmiddelen in deposito	286	403	–	–	(39)	650
		592				
Nettokas-/-(schuld)positie	(23 199)	3 241	(58)	1 467	1 583	(16 966)

De post Overige mutaties anders dan in geld bestaat onder meer uit winsten en verliezen op verkopen van bedrijven alsmede aanpassingen aan de marktwaarde van effecten, koersresultaten op intercompany leningen, de hieraan gerelateerde derivaten en de herindeling per balansdatum van langlopende leningen verschuldigd binnen één jaar.

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen

Per 31 december 2002 had de Groep de volgende beloningsregelingen op basis van aandelen:

(i) Aandelenoptieplannen voor alle werknemers

In 16 verschillende landen zijn lokale aandelenoptieplannen voor werknemers geïntroduceerd met het doel hun betrokkenheid met Unilever en haar resultaten te vergroten door mogelijke financiële voordelen te verbinden aan de aandelenkoers van Unilever. Er zijn geen individuele doelstellingen aan verbonden. Alle werknemers in deze landen met een vast dienstverband komen voor deelname in aanmerking.

(ii) Aandelenoptieplannen voor hogere managers

In 1985 zijn aandelenoptieplannen voor hogere managers geïntroduceerd teneinde sleutelfunctionarissen over de gehele wereld te belonen voor hun bijdrage aan de toekomst van de Groep op de langere termijn en voor hun langdurige betrokkenheid bij de onderneming. De toekenningen zijn afhankelijk van de prestaties van de Groep en van de individuele manager.

(iii) Het Share Matching Plan

Indien managers besluiten om een deel van hun jaarlijkse bonus aan te wenden om Unilever-aandelen te kopen, ontvangen zij van Unilever een equivalent aantal aandelen onder de voorwaarde dat ze de aandelen voor een bepaald aantal jaren houden en dat zij op het moment van onvoorwaardelijk worden nog in dienst zijn van Unilever.

(iv) Het TSR – Long-Term Incentive Plan

Dit plan is in 2001 geïntroduceerd. Afhankelijk van de TSR-positie (zie pagina 40) van Unilever ten opzichte van haar vergelijkingsgroep, kunnen aan topfunctionarissen aandelen toegekend worden, die na drie jaar onvoorwaardelijk worden.

(v) Het Restricted Share Plan

In verband met uitzonderlijke prestaties zijn bonusaandelen toegekend aan een beperkt aantal topfunctionarissen. De toekenningen worden onvoorwaardelijk als de betrokkenen na een overeengekomen aantal jaren na de toekenning nog in dienst zijn van Unilever.

(vi) Het North American Performance Share Plan

Dit is een lange-termijn beloningsregeling voor Noord-Amerikaanse managers waarbij aandelen toegekend worden indien over een periode van drie jaar zowel ondernemings- als persoonlijke doelstellingen behaald worden.

Unilever zal in verband met plannen voor hogere managers in totaal niet meer aandelenopties toekennen dan maximaal 5% van haar uitgegeven gewoon aandelenkapitaal en voor alle aandelenoptieplannen samen niet meer dan 10%. De raden van bestuur hebben geen limieten voor de afzonderlijke plannen vastgesteld.

De laatste jaren hebben wij de verplichtingen resulterend uit deze optieplannen voldaan door overdracht, tegen de uitoefenprijs, van aandelen die vooraf zijn ingekocht en worden gehouden tot het moment van uitoefening door de werknemers en de hogere managers.

102 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen vervolg

De Groep hanteert voor deze regelingen de bepalingen van de Nederlandse wet en Verenigd Koninkrijk GAAP, welke consistent zijn met APB Opinion 25 en daarmee samenhangende interpretaties. Dienovereenkomstig heeft de Groep de volgende beloningskosten verwerkt: € 86 miljoen in 2002, € 46 miljoen in 2001 en € 6 miljoen in 2000. Indien de Groep aandelenopties had verwerkt op basis van de voorschriften van SFAS 123, dan zou de invloed op de gerapporteerde resultaten als volgt zijn geweest:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Werkelijk verantwoorde nettowinst	2 129	1 838	1 105
Bij: werkelijk verantwoorde beloningskosten	86	46	6
Af: pro forma beloningskosten volgens SFAS 123 ^(a)	(185)	(106)	(57)
Pro forma nettowinst volgens SFAS 123	2 030	1 778	1 054

	euro's per € 0,51			eurocenten per 1,4p		
	2002	2001	2000	2002	2001	2000
Werkelijke winst per aandeel	2,14	1,82	1,07	32,05	27,27	16,08
Pro forma winst per aandeel	2,04	1,76	1,02	30,53	26,36	15,32
Werkelijke winst per aandeel op verwaterde basis	2,07	1,77	1,05	31,10	26,54	15,69
Pro forma winst per aandeel op verwaterde basis	1,97	1,71	1,00	29,62	25,65	14,94

(a) Inclusief € 2 miljoen (2001: nihil, 2000: nihil) in verband met het HLL Executive Option Plan in India. Zie tevens onder aandelenoptieplannen voor hogere managers op pagina 104.

De overige door SFAS 123 voorgeschreven informatie, inclusief een beschrijving van de methode en de belangrijkste aannames gehanteerd bij de schatting van de reële waarden van de opties en de informatie op basis van gewogen gemiddelden, wordt hieronder, samengevoegd per soort regeling, gegeven.

(i) Aandelenoptieplannen voor alle werknemers

Unilever heeft aandelenoptieplannen voor werknemers in 16 landen, die als volgt in twee groepen uiteenvallen:

- (a) Plannen met een standaard raamwerk: België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Ierland, Italië, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Zweden en Zwitserland.
- (b) Andere plannen: Noord-Amerika, Verenigd Koninkrijk en Zuid-Afrika.

- (a): Het standaard raamwerk voor deze landen betekent in principe een jaarlijkse toekenning van opties op NV-aandelen, met dezelfde toekenningsdatum, uitoefenprijs (marktprijs op de dag van toekenning), hetzelfde aantal (part-time werknemers: pro rata) en dezelfde toekenningscriteria (alle werknemers met een vast dienstverband in een bepaald land). Behalve ononderbroken dienstverband tot aan het moment van uitoefening zijn er geen andere voorwaarden verbonden aan het uitoefenen van de opties.
- (b): Binnen het Verenigd Koninkrijk en Zuid-Afrika worden jaarlijks opties op PLC-aandelen toegekend, gecombineerd met een verplichte (Verenigd Koninkrijk) of een vrijwillige (Zuid-Afrika) spaarregeling. De uitoefenprijs is gelijk aan de marktprijs op de datum van toekenning. Vóór 2000 echter werden de uitoefenprijzen in het Verenigd Koninkrijk vastgesteld op 80% of 90% van de marktprijs. Deze korting wordt geamortiseerd, ten laste van de personeelskosten, over de periode tussen de toekenningsdatum en de datum waarop de opties uitoefenbaar worden.

Het Noord-Amerikaanse plan betreft een aanbod om aandelen te kopen, gekoppeld aan een verplichte spaarregeling van maximaal 10% van het jaarsalaris. Aan het eind van de looptijd kunnen deelnemers het gespaarde bedrag aanwenden om NV New York-aandelen te kopen met een korting van 10%. Deze korting wordt over de looptijd geamortiseerd in de personeelskosten. Het maximum aantal aandelen dat voor dit plan beschikbaar is bedraagt 8,9 miljoen. Vanaf 2002 is de looptijd 1 jaar (2001: 2 jaar).

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste verschillen per land tussen de toekenningen in 2002:

Land (jaar van invoering)	Maximum looptijd in jaren	Periode tot datum uitoefenbaarheid in jaren	Max. periode van uitoefening	Opmerkingen
België (2001)	5	4	12 maanden	
Denemarken (2001)	5	3	24 maanden	
Duitsland (2000)	5	3	24 maanden	
Finland (2001)	5	3	24 maanden	Op de 3 ^e , 4 ^e of 5 ^e verjaardag
Frankrijk (2000)	5,5	5	6 maanden	
Ierland (2002)	5	3	24 maanden	
Italië (2001)	5	3	24 maanden	
Nederland (1995)	5	0	5 jaar	Verkregen aandelen houden tot 3 jaar na toekenning
Oostenrijk (2001)	5	3	24 maanden	
Portugal (2001)	3,5	3	6 maanden	
Spanje (2001)	5	3	24 maanden	
Zweden (2001)	5	5	1 dag	Deels converteerbare obligaties
Zwitserland (2001)	5	3	24 maanden	
Verenigd Koninkrijk (1985)	5,5	5	6 maanden	Aandelenspaarregeling
Zuid-Afrika (2001)	3,5	3	6 maanden	Vrijwillige aandelenspaarregeling
Noord-Amerika (1995)	1	1	1 dag	Aandelenspaarregeling

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen vervolg

In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van de aandelenoptieplannen voor werknemers per 31 december 2002, 2001 en 2000 en van de mutaties voor de jaren geëindigd op deze data:

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2000 Gewogen gemiddelde prijs
NV-aandelen van € 0,51						
Uitstaand op 1 januari	3 109 260	€ 60,56	1 634 437	€ 54,41	690 838	€ 54,38
Toegekend	1 589 107	€ 67,90	1 853 007	€ 64,65	1 204 863	€ 53,05
Uitgeoefend	(322 625)	€ 58,72	(225 614)	€ 51,85	(125 707)	€ 40,72
Vervallen/verlopen ^(a)	(349 312)	€ 63,24	(152 570)	€ 57,10	(135 557)	€ 54,94
Uitstaand op 31 december	4 026 430	€ 63,38	3 109 260	€ 60,56	1 634 437	€ 54,41
Uitoefenbaar op 31 december	231 979	€ 67,90	42 412	€ 42,99	94 861	€ 37,58
PLC-aandelen van 1,4p						
Uitstaand op 1 januari	22 002 314	£ 4,61	26 512 577	£ 4,14	30 777 318	£ 4,00
Toegekend	4 122 000	£ 6,06	4 411 833	£ 5,29	7 960 043	£ 4,25
Uitgeoefend	(5 771 480)	£ 3,78	(5 756 768)	£ 2,94	(5 717 614)	£ 2,74
Vervallen/verlopen ^(a)	(2 347 242)	£ 4,90	(3 165 328)	£ 4,62	(6 507 170)	£ 4,84
Uitstaand op 31 december	18 005 592	£ 5,17	22 002 314	£ 4,61	26 512 577	£ 4,14
Uitoefenbaar op 31 december	430 696	£ 3,71	250 760	£ 2,78	192 156	£ 2,68
NV New York-aandelen van € 0,51						
Uitstaand op 1 januari	–	–	470 680	\$ 52,43	633 913	\$ 52,43
Toegekend	149 431	\$ 54,11	–	–	–	–
Uitgeoefend	–	–	(255 208)	\$ 52,43	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	–	–	(215 472)	\$ 52,43	(163 233)	\$ 52,43
Uitstaand op 31 december	149 431	\$ 54,11	–	–	470 680	\$ 52,43
Uitoefenbaar op 31 december	–	–	–	–	–	–

(a) Het aantal verlopen opties is verwaarloosbaar.

	2002	2001	2000
NV-optiewaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per optie ^(c)	€ 14,66	€ 15,13	€ 10,18
Aannames bij de waardering			
Verwachte looptijd	3,8 jaar	3,5 jaar	4,0 jaar
Verwachte volatiliteit	26,8%	29,3%	28,6%
Verwacht dividendrendement	2,4%	2,2%	4,5%
Risicovrij rentepercentage	4,5%	4,5%	4,9%
PLC-optiewaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per optie ^(c)	£ 1,57	£ 1,31	£ 1,05
Aannames bij de waardering			
Verwachte looptijd	4,7 jaar	4,7 jaar	5,0 jaar
Verwachte volatiliteit	28,5%	28,1%	25,6%
Verwacht dividendrendement	2,5%	2,8%	3,3%
Risicovrij rentepercentage	5,2%	5,4%	5,7%
NV New York-optiewaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per optie ^(c)	\$ 8,57	–	–
Aannames bij de waardering			
Verwachte looptijd	1 jaar	–	–
Verwachte volatiliteit	25,2%	–	–
Verwacht dividendrendement	2,5%	–	–
Risicovrij rentepercentage	1,2%	–	–
Werkelijk verantwoorde beloningskosten (€ miljoen)	2	4	4

(b) Gewogen gemiddelde waarde van opties toegekend gedurende iedere periode.

(c) Geschatte waarde op basis van de Black Scholes-methode voor waardebepaling van opties.

104 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen vervolg

De uitoefenprijzen en resterende contractduren van de aandelenopties voor werknemers per 31 december 2002 waren:

	Reeks van uitoefenprijzen	Aantal uitstaand op 31 december 2002	Gewogen gemiddelde resterende contractduur	Uitstaande opties		Uitoefenbare opties	
				Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Aantal uitoefenbaar op 31 december 2002	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs
NV-aandelen van € 0,51	€ 53,05 – € 57,63 € 63,65 – € 70,00	897 413 3 129 017	2 jaar 4 jaar	€ 53,77 € 66,28	– 231 979	– € 67,90	
PLC-aandelen van 1,4p	£ 3,71 – £ 4,25 £ 5,14 – £ 6,20	5 832 050 12 173 542	3 jaar 3 jaar	£ 4,21 £ 5,63	430 696 –	£ 3,71 –	
NV New York-aandelen van € 0,51	\$ 54,11	149 431	1 jaar	\$ 54,11	–	–	

(ii) Aandelenoptieplannen voor hogere managers

De aandelenoptieplannen voor hogere managers bestaan uit de volgende plannen, die afhankelijk van prestatie worden toegekend aan sleutelfunctionarissen van de Groep:

Het NV Executive Option Plan

Op basis van het NV Executive Option Plan kunnen opties worden toegekend voor de aankoop van aandelen van Unilever N.V. en, sinds 1997, eveneens van aandelen van Unilever PLC, tegen een prijs niet lager dan de marktprijs geldend op de dag van toekenning. Opties verstrekt tot en met maart 2001 waren onmiddellijk na het toekenningsmoment uitoefenbaar maar kunnen in de eerste drie jaar niet verkocht worden; opties toegekend vanaf november 2001 kunnen pas na drie jaar uitgeoefend worden. Toekenningen tot 1998 hebben een maximale looptijd van vijf jaar en daaropvolgende toekenningen hebben een maximale looptijd van tien jaar.

Het PLC Executive Option Plan

Op basis van het PLC Executive Option Plan kunnen opties worden toegekend voor de aankoop van aandelen van Unilever PLC en, sinds 1997, eveneens van aandelen van Unilever N.V., tegen een prijs niet lager dan de marktprijs geldend op de dag van toekenning. Deze opties worden uitoefenbaar na drie jaar vanaf de datum van toekenning en hebben een maximale looptijd van tien jaar.

Het NA Executive Option Plan

Op basis van het NA Executive Option Plan kunnen opties worden toegekend voor de aankoop van maximaal 40,5 miljoen aandelen Unilever N.V. geregistreerd in New York, voor maximaal 262,0 miljoen aandelen Unilever PLC, tegen een prijs niet lager dan de marktprijs geldend op de dag van toekenning. Deze opties worden uitoefenbaar na drie jaar vanaf de datum van toekenning en hebben een maximale looptijd van tien jaar.

In aanvulling hierop kunnen managers die in India werkzaam zijn deelnemen aan een executive option plan, verbonden aan aandelen van Hindustan Lever Limited. Aangezien dit noch aandelen van Unilever N.V. noch van Unilever PLC zijn, zijn voor deze regeling geen bedragen opgenomen in deze toelichting.

In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van de aandelenoptieplannen voor hogere managers per 31 december 2002, 2001 en 2000 en de mutaties voor de jaren geëindigd op deze data:

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2000 Gewogen gemiddelde prijs
NV-aandelen van € 0,51						
Uitstaand op 1 januari	8 198 049	€ 58,95	4 835 834	€ 57,68	3 856 658	€ 54,49
Toegekend	3 658 548	€ 66,84	4 017 741	€ 58,26	1 659 616	€ 54,56
Uitgeoefend	(373 219)	€ 51,37	(372 052)	€ 33,83	(615 538)	€ 28,88
Vervallen/verlopen ^(a)	(343 981)	€ 62,73	(283 474)	€ 60,40	(64 902)	€ 61,73
Uitstaand op 31 december	11 139 397	€ 61,71	8 198 049	€ 58,95	4 835 834	€ 57,68
Uitoefenbaar op 31 december	4 795 216	€ 59,84	4 788 521	€ 58,75	3 418 554	€ 56,22
PLC-aandelen van 1,4p						
Uitstaand op 1 januari	57 255 712	£ 4,96	34 455 159	£ 4,89	26 221 302	£ 4,98
Toegekend	23 811 993	£ 5,83	26 126 694	£ 4,97	10 793 301	£ 4,35
Uitgeoefend	(3 931 699)	£ 3,96	(1 649 129)	£ 3,42	(2 129 344)	£ 3,25
Vervallen/verlopen ^(a)	(1 995 236)	£ 5,48	(1 677 012)	£ 5,11	(430 100)	£ 5,56
Uitstaand op 31 december	75 140 770	£ 5,28	57 255 712	£ 4,96	34 455 159	£ 4,89
Uitoefenbaar op 31 december	33 370 192	£ 5,07	34 846 599	£ 4,90	25 183 453	£ 4,72

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2000 Gewogen gemiddelde prijs
NV New York-aandelen van € 0,51						
Uitstaand op 1 januari	2 736 921	\$ 49,23	2 030 941	\$ 47,29	1 963 471	\$ 45,41
Toegekend	755 295	\$ 59,44	840 937	\$ 52,22	294 645	\$ 51,77
Uitgeoefend	(242 276)	\$ 36,00	(119 965)	\$ 36,02	(185 740)	\$ 30,53
Vervallen/verlopen ^(a)	(28 926)	\$ 57,52	(14 992)	\$ 59,43	(41 435)	\$ 65,22
Uitstaand op 31 december	3 221 014	\$ 52,54	2 736 921	\$ 49,23	2 030 941	\$ 47,29
Uitoefenbaar op 31 december	1 888 079	\$ 50,10	1 632 955	\$ 46,29	1 473 860	\$ 42,00
PLC-aandelen van 1,4p in de vorm van ADR's ^(d)						
Uitstaand op 1 januari	12 744 844	\$ 7,89	7 491 864	\$ 8,33	5 830 480	\$ 8,82
Toegekend	4 994 640	\$ 8,42	5 566 904	\$ 7,25	1 975 788	\$ 6,95
Uitgeoefend	(598 300)	\$ 7,14	(208 116)	\$ 6,86	(47 572)	\$ 6,72
Vervallen/verlopen ^(a)	(144 032)	\$ 8,40	(105 808)	\$ 8,08	(266 832)	\$ 9,13
Uitstaand op 31 december	16 997 152	\$ 8,06	12 744 844	\$ 7,88	7 491 864	\$ 8,33
Uitoefenbaar op 31 december	8 175 172	\$ 8,29	5 415 724	\$ 8,57	3 758 584	\$ 8,35

(a) Het aantal verlopen opties is verwaarloosbaar.

(d) 1 ADR = 4 PLC-aandelen.

	2002	2001	2000
NV-optiewaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per optie ^(c)	€ 18,74 ^(e) £ 11,59 ^(f) \$ 16,32 ^(g)	€ 16,57 ^(e) £ 8,94 ^(f) \$ 13,96 ^(g)	€ 10,83 ^(e) £ 6,25 ^(f) \$ 15,97 ^(g)
Aannames bij de waardering			
Verwachte looptijd	6,0 jaar	6,3 jaar	6,3 jaar
Verwachte volatiliteit	27,6%	28,5%	24,5%
Verwacht dividendrendement	2,4%	2,5%	4,0%
Risicovrij rentepercentage	5,0%	4,1%	5,2%
PLC-optiewaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per optie ^(c)	€ 2,62 ^(e) £ 1,62 ^(f) \$ 2,23 ^(g)	€ 2,01 ^(e) £ 1,24 ^(f) \$ 1,86 ^(g)	€ 1,82 ^(e) £ 1,00 ^(f) \$ 1,95 ^(g)
Aannames bij de waardering			
Verwachte looptijd	6,0 jaar	6,8 jaar	6,3 jaar
Verwachte volatiliteit	27,1%	26,0%	23,9%
Verwacht dividendrendement	2,6%	2,9%	3,2%
Risicovrij rentepercentage	5,3%	4,6%	5,9%
Werkelijke verantwoorde beloningskosten (€ miljoen)	–	–	–

(b) Gewogen gemiddelde waarde van opties toegekend gedurende iedere periode.

(c) Geschatte waarde op basis van de Black Scholes-methode voor waardebepaling van opties.

(e) Reële waarde per optie voor het NV Executive Option Plan.

(f) Reële waarde per optie voor het PLC Executive Option Plan.

(g) Reële waarde per optie voor het NA Executive Option Plan.

106 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen vervolg

De uitoefenprijzen en de resterende contractduren van de aandelenoptieplannen voor hogere managers per 31 december 2002 waren:

	Reeks van uitoefenprijzen	Aantal uitstaand op 31 december 2002	Gewogen gemiddelde resterende contractduur	Uitstaande opties		Uitoefenbare opties	
				Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Aantal uitoefenbaar op 31 december 2002	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs
NV-aandelen van € 0,51	€ 42,79 – € 60,85	5 338 303	8 jaar	€ 56,68	2 551 726	€ 54,88	
	€ 63,50 – € 73,97	5 801 094	8 jaar	€ 66,35	2 243 490	€ 65,48	
PLC-aandelen van 1,4p	£ 2,54 – £ 3,08	1 795 242	2 jaar	£ 2,98	1 795 242	£ 2,98	
	£ 3,43 – £ 4,78	24 183 118	8 jaar	£ 4,54	16 389 469	£ 4,54	
	£ 5,22 – £ 6,79	49 162 410	8 jaar	£ 5,73	15 185 481	£ 5,89	
NV New York-aandelen van € 0,51	\$ 25,67 – \$ 33,89	647 995	2 jaar	\$ 31,03	647 995	\$ 31,03	
	\$ 41,16 – \$ 56,13	1 312 546	7 jaar	\$ 51,37	706 730	\$ 50,73	
	\$ 58,76 – \$ 76,69	1 260 473	8 jaar	\$ 64,82	533 354	\$ 72,44	
PLC-aandelen van 1,4p in de vorm van ADR's ^(d)	\$ 5,56 – \$ 7,73	8 619 296	7 jaar	\$ 7,08	4 604 564	\$ 6,97	
	\$ 8,35 – \$ 10,85	8 377 856	8 jaar	\$ 9,07	3 570 608	\$ 10,00	

(d) 1 ADR = 4 PLC-aandelen.

(iii) De Share Matching Plannen

Op basis van deze plannen kunnen hogere managers 25% van hun brutobonus aanwenden voor de aanschaf van Unilever-aandelen. De onderneming kent vervolgens een equivalent aantal aandelen toe op voorwaarde dat de aandelen gedurende een overeengekomen periode (5 jaar voor toekenningen tot 2001 en vanaf 2002 3 jaar) gehouden zullen worden en dat de manager voor het eind van deze periode geen ontslag heeft genomen bij Unilever. De Noord-Amerikaanse managers nemen deel in het Noord-Amerikaanse Aandelenbonus Plan, alle andere managers in het Variabele Beloning in Aandelen Plan. De aantallen hieronder zijn inclusief de aantallen voor de bestuursleden, zoals beschreven in het Remuneratieverslag op pagina 49.

In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van het Share Matching Plan per 31 december 2002, 2001 en 2000 en de mutaties voor de jaren geëindigd op deze data:

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2000 Gewogen gemiddelde prijs
NV-aandelen van € 0,51						
Uitstaand op 1 januari	77 613	€ 0,00	26 302	€ 0,00	4 891	€ 0,00
Toegekend	148 990	€ 0,00	51 526	€ 0,00	21 411	€ 0,00
Uitgeoefend	(143)	€ 0,00	–	–	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(1 056)	€ 0,00	(215)	€ 0,00	–	–
Uitstaand op 31 december	225 404	€ 0,00	77 613	€ 0,00	26 302	€ 0,00
Uitoefenbaar op 31 december	–	–	–	–	–	–
PLC-aandelen van 1,4p						
Uitstaand op 1 januari	570 703	£ 0,00	198 676	£ 0,00	36 779	£ 0,00
Toegekend	1 065 406	£ 0,00	373 646	£ 0,00	161 897	£ 0,00
Uitgeoefend	(1 053)	£ 0,00	–	–	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(7 670)	£ 0,00	(1 619)	£ 0,00	–	–
Uitstaand op 31 december	1 627 386	£ 0,00	570 703	£ 0,00	198 676	£ 0,00
Uitoefenbaar op 31 december	–	–	–	–	–	–

(a) Het aantal toegekende aandelen die verlopen zijn, is verwaarloosbaar.

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen vervolg

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2000 Gewogen gemiddelde prijs
NV New York-aandelen van € 0,51						
Uitstaand op 1 januari	29 255	\$ 0,00	5 034	\$ 0,00	–	–
Toegekend	87 743	\$ 0,00	24 221	\$ 0,00	5 034	\$ 0,00
Uitgeoefend	–	–	–	–	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(513)	\$ 0,00	–	–	–	–
Uitstaand op 31 december	116 485	\$ 0,00	29 255	\$ 0,00	5 034	\$ 0,00
Uitvoerbaar op 31 december	–	–	–	–	–	–
PLC-aandelen van 1.4p in de vorm of ADR's ^(d)						
Uitstaand op 1 januari	214 752	\$ 0,00	37 264	\$ 0,00	–	–
Toegekend	599 064	\$ 0,00	177 488	\$ 0,00	37 264	\$ 0,00
Uitgeoefend	–	–	–	–	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(3 568)	\$ 0,00	–	–	–	–
Uitstaand op 31 december	810 248	\$ 0,00	214 752	\$ 0,00	37 264	\$ 0,00
Uitvoerbaar op 31 december	–	–	–	–	–	–

(a) Het aantal toegekende aandelen die verlopen zijn, is verwaarloosbaar.

(d) 1 ADR = 4 PLC-aandelen.

	2002	2001	2000
NV-toekenningswaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per toekenning	€ 69,14 \$ 58,68	€ 61,73 \$ 56,54	€ 52,68 \$ 49,13
PLC-toekenningswaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per toekenning	£ 6,17 \$ 8,58	£ 5,22 \$ 7,70	£ 4,22 \$ 6,63
Werkelijk verantwoorde beloningskosten (€ miljoen)	12	2	–

(b) Gewogen gemiddelde waarde van aandelen toegekend gedurende iedere periode.

(iv) Het TSR – Long-Term Incentive Plan

Dit plan is in 2001 geïntroduceerd en er zijn toekenningen gedaan aan leden van de raden van bestuur en aan enkele topfunctionarissen. Het niveau van de toekenning is afhankelijk van de Total Shareholder Return in relatie tot een groep van vergelijkbare ondernemingen (zie voor beschrijving op pagina 40). Als de klassering onder de mediaan ligt zal de toekenning komen te vervallen. Hoe hoger de klassering boven de mediaan, hoe hoger de toekenning.

In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van het TSR – Long-Term Incentive Plan per 31 december 2002 en 2001 en van de mutaties voor het jaar geëindigd op deze data:

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs
NV-aandelen van € 0,51				
Uitstaand op 1 januari	71 564	€ 0,00	–	–
Toegekend	118 445	€ 0,00	71 564	€ 0,00
Uitgeoefend	–	–	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(1 495)	€ 0,00	–	–
Uitstaand op 31 december	188 514	€ 0,00	71 564	€ 0,00
Uitvoerbaar op 31 december	–	–	–	–
PLC-aandelen van 1,4p				
Uitstaand op 1 januari	533 481	£ 0,00	–	–
Toegekend	837 973	£ 0,00	533 481	£ 0,00
Uitgeoefend	–	–	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(10 580)	£ 0,00	–	–
Uitstaand op 31 december	1 360 874	£ 0,00	533 481	£ 0,00
Uitvoerbaar op 31 december	–	–	–	–

(a) Het aantal toegekende aandelen die verlopen zijn, is verwaarloosbaar.

108 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen vervolg

	2002	2001
NV-toekenningswaardegegevens ^(b)		
Reële waarde per toekenning ^(h)	€ 26,94	€ 57,33
PLC-toekenningswaardegegevens ^(b)		
Reële waarde per toekenning ^(h)	£ 2,41	£ 5,11
Werkelijk verantwoorde beloningskosten (€ miljoen)	11	2

(b) Gewogen gemiddelde waarde van aandelen toegekend gedurende iedere periode.

(h) Geschat aan de hand van een aangepast binomiaal waarderingmodel gebruikmakend van de onderlinge volatiliteit van de TSR van de groep van vergelijkbare ondernemingen.

(v) Het Restricted Share Plan

Gedurende 2000 en 2001 is aan een aantal specifieke topfunctionarissen eenmalig het recht toegekend om op een bepaalde datum in de toekomst, aandelen van Unilever N.V. en PLC te ontvangen, mits ze op dat moment nog in dienst van Unilever zijn. Geen der leden van de raden van bestuur neemt deel aan dit plan.

In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van het Restricted Share Plan per 31 december 2002, 2001 en 2000 en van de mutaties voor de jaren geëindigd op deze data:

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2000 Gewogen gemiddelde prijs
NV-aandelen van € 0,51						
Uitstaand op 1 januari	381 328	€ 0,00	165 046	€ 0,00	–	–
Toegekend	37 380	€ 0,00	256 662	€ 0,00	165 046	€ 0,00
Uitgeoefend	(160 405)	€ 0,00	(40 380)	€ 0,00	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(7 696)	€ 0,00	–	–	–	–
Uitstaand op 31 december	250 607	€ 0,00	381 328	€ 0,00	165 046	€ 0,00
PLC-aandelen van 1,4p						
Uitstaand op 1 januari	2 815 138	£ 0,00	1 220 226	£ 0,00	–	–
Toegekend	275 502	£ 0,00	1 894 148	£ 0,00	1 220 226	£ 0,00
Uitgeoefend	(1 178 708)	£ 0,00	(299 236)	£ 0,00	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(57 116)	£ 0,00	–	–	–	–
Uitstaand op 31 december	1 854 816	£ 0,00	2 815 138	£ 0,00	1 220 226	£ 0,00

(a) Het aantal toegekende aandelen die verlopen zijn, is verwaarloosbaar.

	2002	2001	2000
NV-toekenningswaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per toekenning	€ 64,21	€ 67,40	€ 53,72
PLC-toekenningswaardegegevens ^(b)			
Reële waarde per toekenning	£ 5,65	£ 5,73	£ 4,45
Werkelijk verantwoorde beloningskosten (€ miljoen)	6	6	2

(b) Gewogen gemiddelde waarde van aandelen toegekend gedurende iedere periode.

(vi) Het North American Performance Share Plan

Dit langetermijnbeloningsplan voor Noord-Amerikaanse managers kent Unilever-aandelen toe als over een periode van drie jaar ondernemings- en persoonlijke doelstellingen behaald worden. Het is in 2001 geïntroduceerd ter vervanging van het voormalige langetermijnbeloningsplan waarbij geldbedragen werden toegekend in plaats van aandelen.

In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van het North American Performance Share Plan per 31 december 2002 en 2001 en van de mutaties voor het jaar geëindigd op deze data:

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs
NV New York-aandelen van € 0,51				
Uitstaand op 1 januari	625 451	\$ 0,00	–	–
Toegekend	639 396	\$ 0,00	625 451	\$ 0,00
Uitgeoefend	–	–	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(41 555)	\$ 0,00	–	–
Uitstaand op 31 december	1 223 292	\$ 0,00	625 451	\$ 0,00
Uitroepenbaar op 31 december	–	–	–	–

29 Beloningsregelingen op basis van aandelen vervolg

	Aantal aandelen	2002 Gewogen gemiddelde prijs	Aantal aandelen	2001 Gewogen gemiddelde prijs
PLC-aandelen van 1,4p in de vorm van ADR's^(d)				
Uitstaand op 1 januari	4 665 064	\$ 0,00	–	–
Toegekend	4 769 348	\$ 0,00	4 665 064	\$ 0,00
Uitgeoefend	–	–	–	–
Vervallen/verlopen ^(a)	(303 880)	\$ 0,00	–	–
Uitstaand op 31 december	9 130 532	\$ 0,00	4 665 064	\$ 0,00
Uitoefenbaar op 31 december	–	–	–	–

(a) Het aantal toegekende aandelen die verlopen zijn, is verwaarloosbaar.

(d) 1 ADR = 4 PLC-aandelen.

	2002	2001
NV-toekenningswaardegegevens^(b)		
Reële waarde per toekenning	\$ 59,00	\$ 59,65
PLC-toekenningswaardegegevens^(b)		
Reële waarde per toekenning	\$ 8,35	\$ 8,59
Werkelijk verantwoorde beloningskosten (€ miljoen)	55	32

(b) Gewogen gemiddelde waarde van aandelen toegekend gedurende iedere periode.

Aandelenoptieregelingen: aanvullende informatie

Op 31 december 2002 stonden er in verband met aandelenoptieregelingen van NV, haar dochtermaatschappijen en de Noord-Amerikaanse regelingen 16 693 951 opties uit op gewone NV-aandelen van € 0,51 (2001: 12 446 685) en stonden er 79 141 530 opties uit op gewone PLC-aandelen van 1,4p (2001: 56 763 080). Daarnaast stonden er in verband met aandelenoptieregelingen van PLC en haar dochtermaatschappijen 3 846 623 opties uit voor de aankoop van gewone NV-aandelen van € 0,51 (2001: 2 782 756) en 45 785 840 opties voor de aankoop van gewone PLC-aandelen van 1,4p (2001: 44 038 928).

Ter dekking van toegekende optierechten houden bepaalde groepsmaatschappijen van NV 17 711 169 (2001: 13 679 007) certificaten of depositary receipts van gewone aandelen van NV en 69 162 782 (2001: 43 038 640) PLC-aandelen en een termijncontract om in 2006 10 000 000 PLC-aandelen te kopen. Daarnaast houden trusts in Jersey en in het Verenigd Koninkrijk 43 176 360 (2001: 41 531 145) aandelen in PLC. De boekwaarde van deze aandelen, alsmede de leningen van de trusts, zijn opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van PLC, zoals door UITF Abstract 13 in het Verenigd Koninkrijk is vereist. Tot nadere aankondiging hebben de trustees van deze trusts afstand gedaan van het dividend op deze aandelen, op een nominaal bedrag na van 0,01p per gewoon aandeel van 1,4p. Gedurende het jaar werd 1,0% van het uitgegeven en gestorte kapitaal aan aandelen ingekocht. Het totaal aan het eind van 2002 bedraagt 3,4% (2001: 2,6%).

De boekwaarde van alle intern gehouden NV- en PLC-aandelen van € 1 952 miljoen (2001: € 1 480 miljoen) is in de geconsolideerde jaarrekening in mindering gebracht op de overige reserves (zie onder 23 op pagina 96). De marktwaarde van deze aandelen per 31 december 2002 bedroeg € 2 058 miljoen (2001: € 1 681 miljoen). Per 31 december 2002 was de uitoefenprijs van 11 163 031 (2001: 1 314 187) NV-aandelenopties en 13 156 190 (2001: 11 382 978) PLC-aandelenopties hoger dan de marktprijs van de aandelen.

Intern gehouden aandelen zijn behandeld in overeenstemming met de Nederlandse wet. Verschillen tussen de marktwaarde van de aandelen op de dag van toekenning van de opties en de uitoefenprijs van de desbetreffende opties wordt tot het moment van onvoorwaardelijk worden evenredig ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. In overeenstemming met de Nederlandse wet worden alle andere verschillen tussen de aankoopprijs en de uitoefenprijs van de aandelen gehouden ter dekking van toegekende opties in de overige reserves verwerkt, evenals de opbrengst van verkochte aandelen als opties verlopen. UITF 17 in het Verenigd Koninkrijk schrijft echter voor dat verschillen tussen de aankoopprijs en de uitoefenprijs van deze aandelen en winsten op verkopen in de winst- en verliesrekening moeten worden verwerkt. Voor 2002 zou deze last € 23 miljoen hebben bedragen (2001: € 13 miljoen). Tevens zou een bedrag van € 8 miljoen als afwaardering worden geboekt in verband met opties die binnenkort aflopen maar waarvan de uitoefenprijs boven de beurskoers ligt.

Optierechten die tussen 31 december 2002 en 28 februari 2003 zijn toegekend, uitgeoefend, vervallen of verlopen:

	Toegekend		Uitgeoefend, vervallen of verlopen	
	Aandelen van 1,4p ⁽ⁱ⁾	Aandelen van € 0,51 ⁽ⁱⁱ⁾	Aandelen van 1,4p ⁽ⁱ⁾	Aandelen van € 0,51 ⁽ⁱⁱ⁾
Aandelenoptieplannen voor alle werknemers	–	–	437 933	88 271
Aandelenoptieplannen voor hogere managers	–	–	794 497	115 782
Share Matching Plannen	–	–	4 424	624
TSR – Long-Term Incentive Plan	–	–	–	–
Het Restricted Share Plan	8 640	1 200	623 164	83 487
Het North American Performance Share Plan	–	–	44 400	5 950

(i) In het geval van een Noord-Amerikaanse regeling in de vorm van PLC ADR's.

(ii) In het geval van een Noord-Amerikaanse regeling in de vorm van NV New York-aandelen.

110 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Unilever-groep

30 Samenvatting van de winst- en verliesrekening en de balans van de NV- en PLC-delen van de Groep

De volgende samenvatting van de winst- en verliesrekening en de balans van de Unilever-groep geeft een uitsplitsing naar de NV- en PLC-delen van de Groep op basis van hun respectieve aandelenbezit.

Winst- en verliesrekening over het jaar geëindigd 31 december

	€ miljoen NV 2002	€ miljoen NV 2001	€ miljoen NV 2000	€ miljoen PLC 2002	€ miljoen PLC 2001	€ miljoen PLC 2000
Groepsomzet	31 828	35 584	32 398	16 442	15 930	15 184
Bedrijfswinst van de Groep ^(a)	3 457	2 938	1 883	1 584	2 236	1 298
Totale inkomsten uit financiële vaste activa	73	43	55	38	53	(2)
Rente	(812)	(1 228)	(442)	(361)	(418)	(190)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	2 718	1 753	1 496	1 261	1 871	1 106
Belastingen ^(a)	(986)	(892)	(794)	(552)	(655)	(488)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	1 732	861	702	709	1 216	618
Aandeel van derden in de winst	(51)	(44)	(27)	(261)	(195)	(188)
Nettowinst	1 681	817	675	448	1 021	430

Balans per 31 december

	€ miljoen NV 2002	€ miljoen NV 2001	€ miljoen PLC 2002	€ miljoen PLC 2001
Vaste activa				
Goodwill en immateriële vaste activa ^(a)	15 593	18 899	4 681	6 065
Materiële vaste activa	4 749	6 065	2 687	3 175
Financiële vaste activa	394	535	285	349
	20 736	25 499	7 653	9 589
Vlottende activa				
Voorraden	2 870	3 520	1 630	1 823
Vorderingen	5 888	7 403	2 343	2 631
Vorderingen (ten hoogste één jaar)	4 323	5 418	1 552	1 767
Vorderingen (meer dan één jaar) ^(a)	1 565	1 985	791	864
Effecten en liquide middelen	2 459	1 124	1 019	1 177
	11 217	12 047	4 992	5 631
Kortlopende schulden (ten hoogste één jaar)	(14 869)	(17 128)	(5 733)	(6 084)
Leningen	(7 293)	(8 983)	(2 218)	(2 296)
Handels- en overige crediteuren	(7 576)	(8 145)	(3 515)	(3 788)
Vlottende activa na aftrek van kortlopende schulden	(3 652)	(5 081)	(741)	(453)
Totaal der activa na aftrek van kortlopende schulden	17 084	20 418	6 912	9 136
Langlopende schulden (meer dan één jaar)	10 013	11 894	1 561	3 132
Leningen	9 536	11 233	1 397	2 988
Handels- en overige crediteuren	477	661	164	144
Voorzieningen ^(a)	4 448	5 351	1 479	1 520
Onderlinge posten NV/PLC	(3 106)	(1 757)	3 106	1 757
Aandeel van derden	29	41	599	623
Eigen vermogen ^{(a) (b)}	5 700	4 889	167	2 104
Totaal geïnvesteerd vermogen	17 084	20 418	6 912	9 136

(a) Bedragen aangepast in verband met de invoering van FRS 19, zie onder 18 op pagina 92.

(b) Het eigen vermogen van PLC is in 2002 gedaald door de eliminatie van goodwill op intercompany overboekingen, zie 22 op pagina 96.

Onderstaande financiële gegevens tonen de belangrijkste cijfers over de laatste vijf jaar afgeleid uit de goedgekeurde geconsolideerde jaarrekeningen van de Unilever-groep en worden nader uitgelegd in die jaarrekeningen en de toelichtingen daarop. Zie ook de toelichting op pagina 112.

Sinds 1 januari 2000 is de euro de belangrijkste rapporteringsvaluta van Unilever. Voor de jaren voorafgaand aan de introductie van de euro op 1 januari 1999, zijn de bedragen in euro's vastgesteld door eerder in guldens gerapporteerde bedragen om te rekenen tegen de officiële omwisselkoers van € 1 = f 2,20371 zoals aangekondigd op 31 december 1998. Als gevolg van koersfluctuaties kunnen de getoonde trends aanzienlijk verschillen van de eerder in ponden sterling getoonde trends en van die welke zouden zijn ontstaan als de bedragen in euro's waren vastgesteld op basis van de eerdere jaarrekeningen in ponden sterling.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening ^{(a)(e)}	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	€ miljoen 1999	€ miljoen 1998
Groepsomzet	48 270	51 514	47 582	40 977	40 437
Bedrijfswinst van de Groep	5 041	5 174	3 181	4 303	4 410
Bedrijfswinst van de Groep BEIA	7 165	7 149	5 729	4 595	4 293
Bijzondere posten	(879)	(588)	(2 113)	(269)	125
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(1 245)	(1 387)	(435)	(23)	(8)
Inkomsten uit financiële vaste activa	111	96	53	52	37
Rente ^(b)	(1 173)	(1 646)	(632)	(14)	156
Winst uit normale bedrijfsuitoefening vóór belastingen	3 979	3 624	2 602	4 341	4 603
Winst uit normale bedrijfsuitoefening na belastingen	2 441	2 077	1 320	2 972	3 088
Nettowinst	2 129	1 838	1 105	2 771	2 944
Preferent dividend	(42)	(51)	(44)	(20)	(7)
Dividend op gewoon kapitaal	(1 659)	(1 530)	(1 414)	(1 245)	(1 237)
Speciaal dividend op gewoon kapitaal	–	–	–	–	(7 430)
In het bedrijf te behouden resultaat	428	257	(353)	1 506	(5 730)
Samengevoegde winst per aandeel ^(c)					
In euro's per gewoon aandeel van € 0,51 (1998: f 1)	2,14	1,82	1,07	2,63	2,63
In eurocenten per gewoon aandeel van 1,4p (1998: 1,25p)	32,05	27,27	16,08	39,48	39,47
Dividend op gewoon kapitaal					
NV – in euro's per gewoon aandeel van € 0,51 (1998: f 1) ^(d)	1,70	1,56	1,43	1,27	1,14
PLC – in pence per gewoon aandeel van 1,4p (1998: 1,25p)	16,04	14,54	13,07	12,50	10,70
Speciaal dividend op gewoon kapitaal					
NV – in euro's per gewoon aandeel van f 1 ^(d)	–	–	–	–	6,58
PLC – in pence per gewoon aandeel van 1,25p	–	–	–	–	66,13

Geconsolideerde balans ^{(a)(e)}	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	€ miljoen 1999	€ miljoen 1998
Goodwill en immateriële vaste activa	20 274	24 964	26 390	643	284
Materiële en financiële vaste activa	8 115	10 124	10 996	8 963	8 336
Voorraden	4 500	5 343	5 421	5 124	4 747
Vorderingen	8 231	10 034	9 726	7 405	6 474
Verworven bedrijven gehouden ter verkoop	–	–	1 666	–	–
Liquide middelen en effecten	3 478	2 301	3 273	5 473	10 383
Totaal der activa	44 598	52 766	57 472	27 608	30 224
Kortlopende schulden (ten hoogste één jaar) ^(f)	(20 602)	(23 212)	(28 364)	(12 134)	(17 976)
Totaal der activa na aftrek van kortlopende schulden	23 996	29 554	29 108	15 474	12 248
Langlopende schulden (meer dan één jaar)	11 574	15 026	14 085	2 832	3 042
Voorzieningen	5 927	6 871	6 431	4 608	4 321
Aandeel van derden	628	664	618	579	408
Eigen vermogen ^(f)	5 867	6 993	7 974	7 455	4 477
Totaal geïnvesteerd vermogen	23 996	29 554	29 108	15 474	12 248

112 Vijfjarenoverzicht

Unilever-groep

Geconsolideerd kasstroomoverzicht ^(a)

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	€ miljoen 1999	€ miljoen 1998
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	7 883	7 497	6 738	5 654	4 514
Dividenden van joint ventures	83	82	38	28	24
Inkomsten uit financiële activa en uitgaven voor vermogensverschaffing	(1 386)	(1 887)	(798)	(156)	67
Belastingen	(1 817)	(2 205)	(1 734)	(1 443)	(1 261)
Investeringen in materiële en financiële vaste activa	(1 706)	(1 358)	(1 061)	(1 501)	(1 399)
Verwervingen en verkopen van groepsmaatschappijen	1 755	3 477	(27 373)	(362)	338
Dividenden betaald op gewoon aandelenkapitaal	(1 580)	(1 420)	(1 365)	(1 266)	(1 073)
Speciaal dividend	–	–	–	(6 093)	–
Kasstroom vóór mutatie in effecten en deposito's en financiering	3 232	4 186	(25 555)	(5 139)	1 210
Mutatie in effecten en deposito's	(592)	1 106	2 464	5 675	(2 003)
Financiering	(2 591)	(5 098)	22 902	(146)	42
Toename/(afname) van kasmiddelen in de periode	49	194	(189)	390	(751)

Belangrijkste verhoudingsgetallen ^{(g)(e)}

	2002	2001	2000	1999	1998
Winst als percentage van het eigen vermogen (%)	31,7	23,8	12,8	44,7	25,1
Winst als percentage van het geïnvesteerd vermogen (%)	10,5	8,8	7,8	22,6	16,2
Brutowinstmarge van de Groep (%)	10,4	10,0	6,7	10,5	10,9
Nettowinstmarge (%)	4,4	3,6	2,3	6,8	7,3
Nettorentedekking (aantal maal)	4,5	3,2	5,1	319,0	–
Nettorentedekking op basis van EBITDA vóór bijzondere posten (aantal maal)	7	5	11	412	–
Nettogearing (aangepast) (%)	67	72	73	–	–
Ratio winst ten opzichte van vaste kosten (aantal maal)	3,5	2,7	3,2	8,1	9,7
'Funds from operations' na rente en belastingen, vóór bijzondere posten, gedeeld door de voor leaseverplichtingen aangepaste nettoschuld (%)	26	18	14	250	–

Belangrijkste financiële gegevens op basis van US GAAP ^{(a)(h)(i)}

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	€ miljoen 1999	€ miljoen 1998
Nettowinst	4 309	1 506	1 266	2 490	2 543
Eigen vermogen	11 699	13 553	15 075	15 375	19 292
Samengevoegde winst per aandeel ^(c)					
in euro's per gewoon aandeel van € 0,51 (1998: f 1)	4,36	1,48	1,24	2,36	2,27
in eurocenten per gewoon aandeel van 1,4p (1998: 1,25p)	65,51	22,21	18,53	35,45	34,09
Verwaterde winst per aandeel					
in euro's per gewoon aandeel van € 0,51 (1998: f 1)	4,24	1,44	1,20	2,30	2,22
in eurocenten per gewoon aandeel van 1,4p (1998: 1,25p)	63,56	21,61	18,07	34,57	33,25
Ratio winst ten opzichte van vaste kosten (aantal maal)	4,7	2,5	3,2	7,6	8,4
Nettogearing (%)	54,3	62,0	62,8	–	–
Nettorentedekking (aantal maal)	6,1	3,1	5,0	178,4	–

Toelichting

- (a) Bedragen die voorheen werden gerapporteerd in gulden zijn aangepast en zijn nu uitgedrukt in euro's met gebruikmaking van de vaste omrekenkoers € 1 = f 2,20371 die met ingang van 1 januari 1999 van kracht werd.
- (b) Rentekosten in 2000 zijn inclusief € 37 miljoen aan bijzondere rentekosten (zie onder 5 op pagina 77).
- (c) Voor de berekening van de samengevoegde winst per aandeel zie onder 7 op de pagina's 78 en 79.
- (d) In 1999 en voorgaande jaren werd het NV-dividend vastgesteld en uitbetaald in gulden. Voor vergelijkingsdoeleinden zijn de bedragen in gulden in deze tabel omgezet naar euro's tegen de officiële koers € 1 = f 2,20371. Verdere bijzonderheden van de dividenden over de jaren 1998 tot en met 2002 worden gegeven op pagina 146.
- (e) Bedragen aangepast in verband met de invoering van Financial Reporting Standard 19, zie onder 18 op pagina 92.
- (f) 1998 is inclusief het speciale dividend van € 7 267 miljoen, waarbij verondersteld werd dat alle aandeelhouders het contante dividend zouden kiezen. In de toename van het eigen vermogen in 1999 is een bedrag van € 1 382 miljoen begrepen in verband met de uitgifte van preferente aandelen.
- (g) Winst als percentage van het vermogen toekomend aan de houders van het gewone kapitaal wordt sterk beïnvloed door het tot 1998 door de Groep gehanteerde beleid om goodwill in het jaar van verwerving rechtstreeks ten laste van in het bedrijf behouden winst te brengen. Winst als percentage van het geïnvesteerd vermogen en nettogearing worden hierdoor eveneens beïnvloed, zij het in mindere mate.
- (h) Gedurende het jaar 2002 heeft Unilever SFAS 142 geïmplementeerd. Op basis hiervan wordt er niet meer afgeschreven op goodwill en immateriële vaste activa zonder een vaste levensduur. De afschrijvingslasten op goodwill en immateriële vaste activa zonder een vaste levensduur voor de jaren 2001, 2000, 1999 en 1998 bedroegen respectievelijk € 1 748 miljoen, € 810 miljoen, € 369 miljoen en € 356 miljoen.
- (i) Gedurende het jaar 2002 heeft Unilever de basis voor het bepalen van het verwachte rendement op pensioenactiva voor US GAAP doeleinden gewijzigd van een geëgaliseerde marktwaarde naar werkelijke marktwaarde. Als deze methode in voorgaande jaren reeds was toegepast, was de nettowinst in 2001, 2000, 1999 en 1998 toegenomen met respectievelijk € 86 miljoen, € 210 miljoen, € 57 miljoen en € 83 miljoen.

Definities

Winst als percentage van het eigen vermogen	Aan de gewone aandeelhouders toekomende nettowinst uitgedrukt als percentage van het jaargemiddelde van het eigen vermogen toekomend aan de houders van het gewone kapitaal.
Winst als percentage van het geïnvesteerd vermogen	De som van winst uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen en rente na belastingen op langlopende leningen, uitgedrukt als percentage van het jaargemiddelde van het geïnvesteerd vermogen.
Brutowinstmarge van de Groep	De bedrijfswinst van de Groep uitgedrukt als percentage van de Groepsomzet.
Brutowinstmarge	Bedrijfswinst uitgedrukt als percentage van de omzet.
Nettowinstmarge	De nettowinst uitgedrukt als percentage van de Groepsomzet.
Nettorentedekking	De winst uit gewone bedrijfsuitoefening, exclusief deelnemingen, vóór nettorente en belastingen, gedeeld door de nettorente, exclusief deelnemingen.
Nettorentedekking op basis van EBITDA (vóór bijzondere posten)	De winst uit gewone bedrijfsuitoefening, exclusief deelnemingen, vóór nettorente, belastingen, afschrijvingen en amortisatie en bijzondere posten gedeeld door de nettorente, exclusief deelnemingen.
Nettogearing (aangepast)	De nettoschuld (leningen verminderd met liquide middelen en effecten) uitgedrukt als percentage van de som van eigen vermogen, aandeel van derden en nettoschuld. Bij de berekening van het eigen vermogen wordt de boekwaarde van de aandelen of certificaten van aandelen gehouden in verband met aandelenoptieplannen aangemerkt als vaste activa, in plaats van in mindering te worden gebracht op de reserves zoals voorgeschreven door de Nederlandse wet.
Nettobedrijfsactiva	Het totaal van: <ul style="list-style-type: none"> • goodwill en immateriële vaste activa van groepsmaatschappijen verworven na 1 januari 1998 • materiële vaste activa • voorraden • vorderingen (exclusief latente belastingen) verminderd met: <ul style="list-style-type: none"> • handels- en overige crediteuren (exclusief belastingen en dividenden) • voorzieningen (exclusief latente belastingen en uitgestelde overnamesommen).
Ratio winst ten opzichte van vaste kosten	Winst bestaat uit nettowinst, exclusief joint ventures en deelnemingen, verhoogd met vaste kosten en inkomstenbelasting. Vaste kosten bestaan uit rentelasten en een deel van de huurkosten dat aan te merken is als rentelasten. In deze ratio wordt geen rekening gehouden met rentebaten, ondanks het feit dat Unilevers treasury-activiteiten betrekking hebben op zowel leningen als deposito's.
'Funds from operations' na rente en belastingen (vóór bijzondere posten) gedeeld door de voor leaseverplichtingen aangepaste nettoschuld	De winst uit gewone bedrijfsuitoefening, exclusief joint ventures en deelnemingen vóór afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere posten en na betaalde belasting en overige niet-bijzondere niet-monetaire posten, uitgedrukt in een percentage van de voor leaseverplichtingen aangepaste nettoschuld. Voor leaseverplichtingen aangepaste nettoschuld wordt berekend door vijf maal de operationele leasekosten op te tellen bij de nettoschuld.
Gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet	De werkelijke kosten van het eigen vermogen, vermenigvuldigd met de marktwaarde, opgeteld bij de werkelijke rentekosten van vreemd vermogen na belasting, vermenigvuldigd met de marktwaarde van de nettoschuld, vervolgens gedeeld door de som van de marktwaarde van eigen en vreemd vermogen.

114 Vijfjarenoverzicht

Unilever-groep

Naar geografische gebieden

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	€ miljoen 1999	€ miljoen 1998
Groepsomzet					
Europa	19 573	20 119	18 967	18 040	18 165
Noord-Amerika	12 446	13 767	11 631	8 838	8 417
Afrika, Midden-Oosten en Turkije	3 139	3 191	3 296	3 048	3 034
Azië en Pacific	7 679	7 846	8 038	6 723	5 803
Latijns-Amerika	5 433	6 591	5 650	4 328	5 018
	48 270	51 514	47 582	40 977	40 437
Bedrijfswinst van de Groep					
Europa	1 750	2 689	1 693	2 131	2 254
Noord-Amerika	1 435	1 092	48	847	942
Afrika, Midden-Oosten en Turkije	286	203	321	302	268
Azië en Pacific	1 077	862	776	642	457
Latijns-Amerika	493	328	343	381	489
	5 041	5 174	3 181	4 303	4 410
Nettobedrijfsactiva					
Europa	9 954	11 243	12 174	3 215	3 025
Noord-Amerika	8 945	12 091	11 814	1 996	1 738
Afrika, Midden-Oosten en Turkije	1 097	1 082	1 075	1 034	936
Azië en Pacific	1 124	1 525	1 487	1 499	1 282
Latijns-Amerika	3 614	6 256	7 526	1 520	1 370
	24 734	32 197	34 076	9 264	8 351
Investerings					
Europa	552	631	605	652	687
Noord-Amerika	334	355	310	222	182
Afrika, Midden-Oosten en Turkije	108	114	116	123	129
Azië en Pacific	170	217	183	148	158
Latijns-Amerika	134	196	142	159	173
	1 298	1 513	1 356	1 304	1 329

Naar productgroepen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000	€ miljoen 1999	€ miljoen 1998
Groepsomzet					
Voedingsmiddelen	26 937	28 155	23 898	20 339	20 919
Huishoudelijke en Persoonlijke Verzorging	20 801	22 739	22 825	19 781	18 783
Overige activiteiten	532	620	859	857	735
	48 270	51 514	47 582	40 977	40 437
Bedrijfswinst van de Groep					
Voedingsmiddelen	2 185	2 303	1 735	1 788	1 801
Huishoudelijke en Persoonlijke Verzorging	2 814	2 823	1 415	2 361	2 093
Overige activiteiten	42	48	31	154	516
	5 041	5 174	3 181	4 303	4 410
Nettobedrijfsactiva					
Voedingsmiddelen	22 768	28 960	30 341	5 315	4 891
Huishoudelijke en Persoonlijke Verzorging	1 577	2 852	3 565	3 792	3 294
Overige activiteiten	389	385	170	157	166
	24 734	32 197	34 076	9 264	8 351
Investerings in vaste activa					
Voedingsmiddelen	805	810	704	690	775
Huishoudelijke en Persoonlijke Verzorging	466	678	619	577	510
Overige activiteiten	27	25	33	37	44
	1 298	1 513	1 356	1 304	1 329

Wisselkoersen en Europese Economische en Monetaire Unie

Tot 1 januari 1999 maakte de gulden deel uit van het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel (EMS). Binnen dit systeem fluctueerden de wisselkoersen binnen bepaalde grenzen, vastgesteld door interventie van de centrale banken. Onder de bepalingen van het Verdrag betreffende de Europese Unie, afgesloten in 1991 te Maastricht en ondertekend door de toenmalige 12 lidstaten van de Europese Unie begin 1992, werd het EMS op 1 januari 1999 vervangen door de Economische en Monetaire Unie (EMU) en werd de euro geïntroduceerd als de gemeenschappelijke wettige valuta van de EMU-lidstaten. De volgende 11 lidstaten nemen deel in de EMU en hebben met ingang van 1 januari 1999 de euro aangenomen als hun nationale valuta: België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal en Spanje. Griekenland heeft de euro met ingang van 1 januari 2001 als nationale valuta aangenomen. De wettelijke omwisselingsverhouding tussen de euro en de gulden werd bekendgemaakt op 31 december 1998 als € 1 = f 2,20371. Op 1 januari 1999 was de wisselkoers van de euro ten opzichte van het pond sterling € 1 = £ 0,706.

De gegevens in de onderstaande tabel zijn gebaseerd op de wisselkoersen tussen US dollar en gulden, euro en US dollar, pond sterling en gulden en euro en pond sterling. Deze wisselkoersen werden gebruikt bij het samenstellen van de jaarrekening.

	2002	2001	2000	1999	1998
Jaareinde					
\$ 1 = Fl.					1,88
€ 1 = \$	1,049	0,885	0,930	1,005	
£ 1 = Fl.					3,12
€ 1 = £	0,651	0,611	0,624	0,621	
Jaargemiddelde					
\$ 1 = Fl.					1,98
€ 1 = \$	0,940	0,895	0,921	1,065	
£ 1 = Fl.					3,29
€ 1 = £	0,628	0,622	0,609	0,659	

De 'noon buying rates' in New York voor telegrafische overboekingen in vreemde valuta, goedgekeurd voor douanedoeleinden door de Federal Reserve Bank van New York, waren als volgt:

	2002	2001	2000	1999	1998
Jaareinde					
\$ 1 = Fl.					1,88
€ 1 = \$	1,049	0,890	0,939	1,007	
Jaargemiddelde					
\$ 1 = Fl.					1,97
€ 1 = \$	0,945	0,895	0,923	1,065	
Hoog					
\$ 1 = Fl.					2,09
€ 1 = \$	1,049	0,954	1,034	1,181	
Laag					
\$ 1 = Fl.					1,81
€ 1 = \$	0,859	0,837	0,827	1,001	

De hoogste en laagste koersen voor elk van de laatste zes maanden waren als volgt:

	september 2002	oktober 2002	november 2002	december 2002	januari 2003	februari 2003
Hoog:						
€ 1 = \$	0,996	0,988	1,014	1,049	1,086	1,088
Laag:						
€ 1 = \$	0,969	0,971	0,990	0,993	1,036	1,071

116 Aanvullende informatie voor beleggers in de Verenigde Staten

Unilever-groep

De geconsolideerde jaarrekening van Unilever wordt opgesteld op basis van grondslagen die in sommige opzichten afwijken van die in de Verenigde Staten. Onderstaand overzicht toont de invloed op de nettowinst, de samengevoegde winst per aandeel en het eigen vermogen van de Groep bij toepassing van de in de Verenigde Staten algemeen aanvaarde grondslagen (US GAAP).

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Nettowinst zoals opgenomen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening	2 129	1 838	1 105
Waarvan: NV	1 681	817	675
PLC	448	1 021	430
Aanpassingen aan US GAAP:			
Teruggeboekte valutaherrekoningseffecten in verband met verkoop van activiteiten	(22)	–	115
Goodwill	1 074	(124)	(45)
Identificeerbare immateriële vaste activa	284	(118)	(128)
Herstructureringskosten	34	(18)	76
Rente	(77)	(55)	(68)
Derivaten	201	(119)	–
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	143	–	95
Winst op de gedeeltelijke verkoop van een groepsmaatschappij	56	–	–
Belastingeffect op bovenstaande aanpassingen	(35)	108	116
Nettostijging/(-daling)	1 658	(326)	161
Nettowinst op basis van US GAAP vóór het cumulatieve effect van de stelselwijzigingen in verband met pensioenen en derivaten	3 787	1 512	1 266
Cumulatief effect van de stelselwijzigingen vóór belastinglast van € 249 miljoen in 2002 en belastingbate van € 3 miljoen in 2001	522	(6)	–
Nettowinst op basis van US GAAP	4 309	1 506	1 266
Waarvan: NV	3 220	540	832
PLC	1 089	966	434
Samengevoegde winst per aandeel op basis van US GAAP vóór cumulatief effect van stelselwijzigingen			
In euro's per gewoon aandeel van € 0,51	3,83	1,49	1,24
In eurocenten per gewoon aandeel van 1,4p	57,49	22,30	18,53
Samengevoegde verwaterde winst per aandeel op basis van US GAAP vóór cumulatief effect van stelselwijzigingen			
In euro's per gewoon aandeel van € 0,51	3,72	1,45	1,20
In eurocenten per gewoon aandeel van 1,4p	55,78	21,70	18,07
Cumulatief effect van stelselwijzigingen – samengevoegde winst per aandeel			
In euro's per € 0,51 gewoon aandelenkapitaal	0,53	(0,01)	–
In eurocenten per 1,4p gewoon aandelenkapitaal	8,02	(0,09)	–
Cumulatief effect van stelselwijzigingen – samengevoegde verwaterde winst per aandeel			
In euro's per € 0,51 gewoon aandelenkapitaal	0,52	(0,01)	–
In eurocenten per 1,4p gewoon aandelenkapitaal	7,78	(0,09)	–

Aanvullende informatie voor beleggers in de Verenigde Staten

117

Unilever-groep

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Eigen vermogen zoals opgenomen in de geconsolideerde balans ^(a)	5 867	6 993
Waarvan: NV	5 700	4 889
PLC	167	2 104
Aanpassingen aan US GAAP:		
Goodwill	2 645	2 436
Identificeerbare immateriële vaste activa	2 782	3 009
Herstructureringskosten	198	166
Rente	355	432
Effect van de overgangscorrectie inzake derivaten op 'Other comprehensive income'	(61)	(101)
Derivaten	73	(128)
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	(975)	538
Dividenden	1 119	1 059
Belastingeffect van bovenstaande aanpassingen ^(a)	(304)	(851)
Nettostijging	5 832	6 560
Eigen vermogen op basis van US GAAP	11 699	13 553
Waarvan: NV	9 902	9 340
PLC	1 797	4 213

(a) Aangepast in verband met de implementatie van FRS 19, zie onder 18 op pagina 92.

De bedragen opgenomen in het geconsolideerde eigen vermogen (op basis van door Unilever toegepaste grondslagen) ten aanzien van cumulatieve valutaherkeningseffecten zijn als volgt:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Stand per 1 januari	(4 745)	(3 669)	(3 411)
Mutaties gedurende het jaar	(1 517)	(1 076)	(258)
Stand per 31 december	(6 262)	(4 745)	(3 669)
De resultaten inzake vreemde-valutacorrecties opgenomen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening zijn als volgt:	(84)	(30)	8

De geconsolideerde jaarrekening van de Unilever-groep is opgesteld in overeenstemming met grondslagen die in bepaalde opzichten afwijken van algemeen aanvaarde grondslagen in de Verenigde Staten (US GAAP). De belangrijkste verschillen worden hieronder uiteengezet.

Winst of verlies op de verkoop van bedrijven

Unilever berekent winst of verlies op de verkoop van bedrijven nadat voorheen rechtstreeks ten laste van de reserves gebrachte goodwill is teruggeboekt ten gunste van In het bedrijf behouden winst. Op grond van US GAAP wordt de winst of het verlies op de verkoop van bedrijven getoond ná aftrek van de relevante op de balans vermelde, niet-afgeschreven goodwill en ná aftrek van de cumulatieve valutaverschillen die opgenomen zijn in het overzicht van alle verwerkte resultaten.

In overeenstemming met algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen in het Verenigd Koninkrijk worden winsten op de gedeeltelijke verkoop van groepsmaatschappijen waarbij er sprake is van niet-monetaire vergoedingen, in het overzicht van alle verwerkte resultaten verantwoord. Op basis van US GAAP worden deze winsten in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Goodwill en overige immateriële vaste activa

In overeenstemming met algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen in het Verenigd Koninkrijk en Nederland wordt goodwill (het verschil tussen de reële waarde van de prijs betaald voor nieuwe groepsmaatschappijen, joint ventures en deelnemingen en de reële waarde van het groepsaandeel in hun nettovermogenswaarde op het moment van verwerving) en identificeerbare immateriële vaste activa voor zover verworven na 1 januari 1998 geactiveerd en afgeschreven ten laste van de bedrijfswinst over hun verwachte levensduur, tot een maximum van 20 jaar. Perioden langer dan 5 jaar zullen alleen worden toegepast als de bestuursleden ervan overtuigd zijn dat de levensduur van deze activa deze periode duidelijk zal overschrijden. Goodwill en immateriële vaste activa verworven vóór 1 januari 1998 werden in het jaar van verwerving afgeschreven ten laste van In het bedrijf behouden winst.

Bij de verkoop van bedrijven verworven vóór 1 januari 1998 wordt gekochte goodwill die op het moment van verwerving is afgeschreven mede in aanmerking genomen ter bepaling van de winst of het verlies op verkoop.

Volgens US GAAP werden, tot 1 januari 2002, goodwill en immateriële vaste activa geactiveerd en afgeschreven over hun verwachte levensduur. In overeenstemming met SFAS 142 wordt er met ingang van 1 januari 2002 niet meer afgeschreven op de goodwill en de identificeerbare immateriële vaste activa met een onbepaalde levensduur. Op immateriële vaste activa met een vaste levensduur zullen we blijven afschrijven.

118 Aanvullende informatie voor beleggers in de Verenigde Staten

Unilever-groep

Goodwill en identificeerbare immateriële vaste activa met een onbepaalde levensduur worden jaarlijks beoordeeld op blijvende waardedalingen. Het management van Unilever heeft binnen 6 maanden na implementatie van SFAS 142 een dergelijke beoordeling uitgevoerd en is tot de conclusie gekomen dat er geen sprake is van een waardedaling van goodwill en identificeerbare immateriële activa met een onbepaalde levensduur.

Onderstaande tabel toont de goodwill uitgesplitst per categorie:

€ miljoen	Culinaire Producten & Dressings	Spreads en Bak- & Braad-producten	Gezondheid & Welzijn en Dranken	Ijs en Diepvries-producten	Huishoudelijke Verzorging en Professionele Reiniging	Persoonlijke Verzorging	Overige activiteiten	Totaal
1 januari 2002	16 620	212	1 685	1 135	733	633	–	21 018
Valutaherkeningseffecten	(2 540)	(32)	(255)	(171)	(112)	(97)	–	(3 207)
Verwerving/verkoop	126	100	(36)	(17)	(168)	26	–	31
31 december 2002	14 206	280	1 394	947	453	562	–	17 842

Indien de Groep voor de jaren geëindigd 31 december 2001 en 2000 SFAS 142 had toegepast voor goodwill en identificeerbare immateriële vaste activa met een onbepaalde levensduur, was de invloed op de gerapporteerde resultaten als volgt geweest:

	€ miljoen 2001	€ miljoen 2000
Nettowinst op basis van US GAAP	1 506	1 266
Afschrijving, na belastingen, van:		
Goodwill	1 266	624
Immateriële vaste activa	404	141
Gecorrigeerde nettowinst op basis van US GAAP	3 176	2 031
Gecorrigeerde winst per aandeel	3,18	2,01
Gecorrigeerde winst per aandeel op verwaterde basis	3,09	1,96

Immateriële vaste activa met een onbepaalde levensduur betreffen voornamelijk handelsmerken en hebben op 31 december 2002 een boekwaarde van € 6 726 miljoen. Immateriële vaste activa met een vaste levensduur betreffen voornamelijk technologieën en hebben op 31 december 2002 een boekwaarde van € 567 miljoen, na cumulatieve afschrijvingen van € 72 miljoen. De afschrijvingslast met betrekking tot immateriële vaste activa met een vaste levensduur bedroeg in 2002 € 36 miljoen. Naar verwachting blijft deze last de komende 5 jaar redelijk constant.

Herstructureringskosten

Op basis van de door Unilever toegepaste grondslagen worden bepaalde herstructureringskosten die betrekking hebben op ontslagvergoedingen verwerkt na het bekendmaken van een herstructureringsplan. Op grond van US GAAP moet aan aanvullende voorwaarden zijn voldaan, voordat deze kosten kunnen worden verwerkt.

Rente

Unilever brengt alle rentekosten ten laste van de winst- en verliesrekening in de overeenkomstige periode. Op grond van US GAAP wordt de rente verschuldigd over de periode waarin materiële vaste activa in constructie zijn, geactiveerd en afgeschreven over de levensduur van de activa.

Derivaten

Overgangscorrectie

Unilever heeft SFAS 133 'Accounting for Derivative Instruments and Hedging Activities' met ingang van 1 januari 2001 in het overzicht van afwijkende grondslagen opgenomen. In overeenstemming met de overgangsbepalingen van SFAS 133 is een correctie van € 6 miljoen (na belastingen € 3 miljoen) gemaakt, zijnde het cumulatieve effect van deze stelselwijziging, teneinde de reële waarde van alle derivaten en hedge-items van de Groep conform US GAAP weer te geven. In aanvulling hierop heeft Unilever een eenmalig ongerealiseerd verlies van € 85 miljoen (na belastingen van € 37 miljoen) getoond onder het geconsolideerde 'other comprehensive income' volgens US GAAP. Gedurende het jaar geëindigd 31 december 2002 heeft een reclassificatie ten bedrage van € 40 miljoen van 'other comprehensive income' naar de nettowinst plaatsgevonden als gevolg van de onderliggende afgedekte posities die van invloed waren op de resultaten.

Beleid met betrekking tot hedgen

Unilevers waarderingsgrondslagen met betrekking tot derivaten zijn beschreven in de toegepaste grondslagen op pagina 67. Unilever heeft geen enkele van haar derivaten aangemerkt als kwalificerende effectieve hedge conform SFAS 133 en derhalve wordt er in het overzicht van afwijkende grondslagen van uitgegaan dat de derivaten tegen reële waarde worden opgenomen en dat waardeveranderingen in de resultaten zijn verwerkt.

Aanvullende informatie voor beleggers in de Verenigde Staten

119

Unilever-groep

Pensioenen

Op basis van de door Unilever toegepaste grondslagen worden de verwachte kosten van pensioenen ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht over de periode van het dienstverband van de betrokken personen. Afwijkingen van verwachte kosten worden op overeenkomstige wijze gespreid. Op basis van US GAAP worden pensioenlasten berekend conform SFAS 87, waarbij de toepassing van een voorgeschreven actuariële methode en een aantal voorgeschreven waarderingsmethoden vereist is.

Op basis van US GAAP is een aanvullende minimumverplichting verwerkt ten laste van 'other comprehensive income' omdat de cumulatieve opgebouwde rechten de marktwaarde van de pensioenactiva overstijgen, voorzover dit bedrag niet gedekt is door voorzieningen in de balans.

Met ingang van 1 januari 2002 heeft de Groep de methode voor het bepalen van de verwachte rendementen gewijzigd zodanig dat nu wordt uitgegaan van de marktwaarde in plaats van een geëgaliseerde waarde. Het management is van mening dat de werkelijke marktwaardemethode een beter beeld van de financiële positie en de resultaten van de pensioenregelingen van Unilever geeft.

De invloed van deze wijziging op de volgens US GAAP gerapporteerde resultaten is als volgt:

	€ miljoen		€ miljoen	
	2001		2000	
Nettowinst op basis van US GAAP	1 506		1 266	
Wijziging in de methode van berekenen van verwachte rendementen	86		210	
Aangepaste nettowinst op basis van US GAAP	1 592		1 476	
	Euro per € 0,51		Eurocent per 1,4p	
	2001	2000	2001	2000
Aangepaste basiswinst per aandeel	1,57	1,45	23,52	21,71
Aangepaste verwaterde winst per aandeel	1,52	1,41	22,89	21,18

Zoals in gevallen van wijzigingen in waarderingsgrondslagen vereist door APB 20 in de Verenigde Staten, is het cumulatieve effect van de wijziging verwerkt alsof Unilever de gewijzigde marktwaardebenadering reeds sinds de invoering van SFAS 87 had gehanteerd. Het cumulatieve effect bedraagt in 2002 € 522 miljoen na belastingen.

Beleggingen

Unilever waardeert kortlopende beleggingen, zijnde tijdelijk geïnvesteerde liquide middelen, in overeenstemming met algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen in het Verenigd Koninkrijk tegen marktwaarde.

Unilever verwerkt fluctuaties in de marktwaarde van effecten als te ontvangen rente in de winst- en verliesrekening voor het desbetreffende jaar. Op basis van US GAAP worden die investeringen binnen vlottende activa beschouwd als 'voor verkoop beschikbare effecten' en worden fluctuaties in marktprijzen, die ongerealiseerde baten en lasten vormen, niet aan de winst maar aan het eigen vermogen toegerekend. Ongerealiseerde baten en lasten voortkomend uit fluctuaties in de marktwaarde van voor verkoop beschikbare effecten zijn niet materieel.

Unilever verwerkt andere financiële vaste activa, met uitzondering van joint ventures en deelnemingen, tegen kostprijs minus eventuele afschrijving om een blijvende waardedaling te weerspiegelen. Op basis van US GAAP worden die investeringen gewaardeerd tegen hun reële waarde. Het verschil is niet materieel.

Dividenden

Voor de voorgestelde slotdividenden op gewone aandelen wordt in de jaarrekening van Unilever een schuld opgenomen in het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Op grond van US GAAP mogen deze dividenden pas als schuld worden beschouwd op het moment dat zij onherroepelijk worden.

Latente belastingen

Unilever heeft de belastinglast voor het jaar geëindigd 31 december 2000, evenals de balansposten inzake latente belastingen per 31 december 2001 aangepast in verband met de implementatie van de nieuwe standaard FRS 19 in het Verenigd Koninkrijk, zoals beschreven onder 18 op pagina 92. FRS 19 verbiedt het verwerken van latente belastingen op herwaarderings van activa volgend op verwervingen terwijl onder US GAAP latente belastingen worden verwerkt op alle herwaarderings. Tevens heeft FRS 19, zoals beschreven onder 18 op pagina 92, de verwerking van latente belastingen op fiscaal aftrekbaar goodwill die in het verleden ten laste van de reserves is afgeboekt gewijzigd. Dergelijke goodwill is, op basis van US GAAP, verminderd met cumulatieve afschrijvingen geactiveerd en het belastingeffect daarvan is navenant verwerkt.

120 Aanvullende informatie voor beleggers in de Verenigde Staten

Unilever-groep

Presentatieverschillen tussen grondslagen in het Verenigd Koninkrijk en US GAAP

Verwerking van omzet

Bepaalde omzetgerelateerde vergoedingen die door Unilever als bedrijfskosten worden verwerkt moeten op basis van US GAAP op de omzet in mindering worden gebracht. De daling van de omzet voor 2002 bedraagt € 1 337 miljoen (2001: € 1 279 miljoen; 2000: € 1 237 miljoen). Dit heeft geen invloed op de nettowinst van Unilever.

Kasstroomoverzicht

Daarnaast zouden op basis van US GAAP bepaalde items uit het geconsolideerd kasstroomoverzicht anders worden gepresenteerd. Met name ontvangen rente, betaalde rente en belastingen zouden deel uitmaken van de nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten terwijl betaalde dividenden in de financieringskasstroom zouden worden opgenomen. In aanvulling hierop zou de definitie van kasmiddelen en kortlopende beleggingen op grond van US GAAP beperkt blijven tot een vervaldatum van maximaal drie maanden op het moment dat ze belegd worden terwijl in onze huidige presentatie kasmiddelen zijn gedefinieerd als kasgeld, direct opvraagbare tegoeden en niet-direct opvraagbare tegoeden minus bankschulden. Mutaties in dergelijke beleggingen die zijn opgenomen onder het kopje kasmiddelen zouden op basis van US GAAP worden opgenomen onder Mutatie in effecten en deposito's. Op 31 december 2002 bedroeg het bedrag van deze beleggingen € 45 miljoen (2001: € 9 miljoen, 2000: € 58 miljoen).

Recent gepubliceerde verslaggevingsvoorschriften

In augustus 2001 heeft de FASB SFAS 143, 'Accounting for Asset Retirement Obligations' uitgevaardigd. SFAS 143 is van toepassing met ingang van januari 2003 en vereist dat verplichtingen die voortkomen uit het buiten gebruik stellen van vaste activa met een lange levensduur als verplichting worden opgenomen op het moment dat het bedrijfsmiddel aangeschaft wordt. SFAS 143 zou geen materiële invloed hebben gehad op Unilevers financiële positie en bedrijfsresultaten.

In juli 2002 heeft de FASB SFAS 146 'Accounting for Costs Associated with Exit or Disposal Activities' uitgevaardigd. Volgens deze standaard dienen bepaalde kosten gepaard gaande met de beëindiging of verkoop van activiteiten pas verwerkt te worden op het moment dat ze plaatsvinden in plaats van op het moment dat er een beëindigingsplan of voornemen tot verkoop bestaat. Gezien het karakter van dergelijke plannen is het niet mogelijk om de invloed op Unilevers financiële positie op een bepaalde datum of haar resultaten over een bepaalde toekomstige periode te bepalen. Voor 2002 wordt de invloed op herstructureringskosten getoond op de US GAAP-tabellen op pagina 116 en 117.

In december 2002 heeft de FASB SFAS 148 'Accounting for Stock-Based Compensation – Transitions and Disclosure – an Amendment of SFAS No. 123' uitgevaardigd. Deze standaard geeft twee alternatieve verwerkingwijzen voor ondernemingen die ervoor kiezen om de marktwaardemethodes van SFAS 123 'Accounting for Stock-Based Compensation' toe te passen maar het wijzigt de marktwaardemethodes van SFAS 123 niet. Op het moment dat Unilever de marktwaardemethode voor het verwerken van aandelenopties invoert, verwachten we dat we de vergelijkende cijfers retrospectief zullen aanpassen. De invloed hiervan is getoond in de tabel op pagina 102.

In november 2002 heeft de FASB Financial Interpretation No. 45 'Guarantor's and Disclosure Requirements for Guarantees, Including Direct Guarantees' (FIN 45) ingevoerd. Volgens deze interpretatie moet een garantsteller de reële waarde van de verplichting die zij op zich heeft genomen verwerken. De eerste waardering en verwerking dienen volgens deze interpretatie prospectief te geschieden voor garanties gesteld of aangepast na 31 december 2002. FIN 45 heeft naar verwachting geen materiële invloed op Unilevers financiële positie en bedrijfsresultaten.

In januari 2003 heeft de FASB Financial Interpretation No. 46 'Consolidation of Variable Interest Entities' (FIN 46). Volgens deze interpretatie moeten bepaalde belangen waarbij de omvang van het belang fluctueert geconsolideert worden door de entiteit die de meeste voordelen van dit belang geniet. De waarderingsbepalingen van deze interpretatie zijn voor Unilevers jaarrekening over 2003 van toepassing. FIN 46 zal naar verwachting geen invloed hebben op Unilevers financiële positie en bedrijfsresultaten.

In de Verenigde Staten te raadplegen documenten

Unilever dient rapporten en informatie in bij de Securities and Exchange Commission (SEC) in de Verenigde Staten. Deze informatie kan worden geraadpleegd en gekopieerd bij de openbare kantoren van de SEC in Washington DC, Chicago en New York. Sommige van onze rapporten en andere informatie die we bij de SEC hebben ingediend is tevens via het internet beschikbaar voor het publiek, via de website van de SEC op www.sec.gov.

Aanvullende informatie voor beleggers in de 121 Verenigde Staten

Unilever-groep

Financiële overzichten van de garantstellers

Op 2 oktober 2000 hebben NV en Unilever Capital Corporation (UCC) een "Shelf registration" ter grootte van \$15 miljard gedeponneerd. Deze "Shelf registration" is onvoorwaardelijk en hoofdelijk gegarandeerd door NV, PLC en Unilever United States, Inc. ('UNUS'). Van de totale registratie van \$ 15 miljard staat per 31 december 2002 \$ 5,75 miljard uit (2001: \$ 7 miljard) als "Notes" met coupons variërend van 5,90% tot 7,125%. Deze "Notes" hebben vervaldatum tussen 1 november 2003 en 15 november 2032.

Hieronder zijn de winst- en verliesrekeningen, kasstroomoverzichten en balansen van deze maatschappijen opgenomen, gezamenlijk met die van de winst- en verliesrekeningen, kasstroomoverzichten en balansen van de niet-garantstellende groepsmaatschappijen. Deze zijn gebaseerd op historische kostprijzen en voldoen, met uitzondering van de toepassing van nettovermogenswaarden voor deelnemingen, zoals hierna verklaard, in alle materiële aspecten aan de Nederlandse wet en aan algemeen aanvaarde grondslagen in het Verenigd Koninkrijk. Verschillen met US GAAP zijn uiteengezet op de pagina's 116 tot en met 120. We hebben geen aansluitingen tussen de waardingsgrondslagen die Unilever hanteert en US GAAP opgenomen voor de garantstellers omdat deze geen materiële invloed hebben op het beeld dat de belegger van de garantstellingen heeft. In de financiële informatie van NV, PLC en UNUS zijn de deelnemingen in alle groepsmaatschappijen opgenomen tegen nettovermogenswaarde. De financiële informatie van de niet-garantstellende deelnemingen is geconsolideerd weergegeven.

€ miljoen	Unilever Capital Corporation deelneming/ uitgever	Unilever N.V. moeder uitgever/ garantsteller	Unilever PLC moeder/ garantsteller	Unilever United States Inc. deelneming/ garantsteller	Deelnemingen die geen garantsteller zijn	Eliminaties	Unilever-groep
Winst- en verliesrekening 2002							
Groepsomzet	–	–	–	–	48 270	–	48 270
Bedrijfskosten	–	89	(53)	(34)	(43 231)	–	(43 229)
Bedrijfswinst van de Groep	–	89	(53)	(34)	5 039	–	5 041
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	–	–	–	–	84	–	84
Bedrijfswinst	–	89	(53)	(34)	5 123	–	5 125
Aandeel in bedrijfswinst van deelnemingen	–	–	–	–	34	–	34
Dividenden	–	3 779	1 011	–	(4 790)	–	–
Overige inkomsten uit financiële vaste activa	–	–	–	–	(7)	–	(7)
Rente	(395)	(206)	(83)	(1)	(488)	–	(1 173)
Intercompany financieringskosten	403	450	(3)	(89)	(761)	–	–
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	8	4 112	872	(124)	(889)	–	3 979
Belastingen	(3)	(41)	(3)	46	(1 537)	–	(1 538)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	5	4 071	869	(78)	(2 426)	–	2 441
Aandeel van derden in de winst	–	–	–	–	(312)	–	(312)
Vermogensmutatie groepsmaatschappijen	–	(1 942)	1 260	136	–	546	–
Nettowinst	5	2 129	2 129	58	(2 738)	546	2 129

122 Aanvullende informatie voor beleggers in de Verenigde Staten

Unilever-groep

€ miljoen	Unilever Capital Corporation deelname/ uitgever	Unilever N.V. moeder uitgever/ garantsteller	Unilever PLC moeder/ garantsteller	Unilever United States Inc. deelname/ garantsteller	Deelnemingen die geen garantsteller zijn	Eliminaties	Unilever-groep
Winst- en verliesrekening 2001							
Groepsomzet	–	–	–	–	51 514	–	51 514
Bedrijfskosten	–	(27)	82	4	(46 399)	–	(46 340)
Bedrijfswinst van de Groep	–	(27)	82	4	5 115	–	5 174
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	–	–	–	–	84	–	84
Bedrijfswinst	–	(27)	82	4	5 199	–	5 258
Dividenden	–	2 202	738	–	(2 940)	–	–
Overige inkomsten uit financiële vaste activa	–	–	–	–	12	–	12
Rente	(782)	(444)	(177)	2	(245)	–	(1 646)
Intercompany financieringskosten	1 010	423	72	(424)	(1 081)	–	–
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	228	2 154	715	(418)	945	–	3 624
Belastingen	(84)	(98)	(24)	155	(1 496)	–	(1 547)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	144	2 056	691	(263)	(551)	–	2 077
Aandeel van derden in de winst	–	–	–	–	(239)	–	(239)
Vermogensmutatie groepsmaatschappijen	–	(218)	1 147	(315)	–	(614)	–
Nettowinst	144	1 838	1 838	(578)	(790)	(614)	1 838
Winst- en verliesrekening 2000							
Groepsomzet	–	–	–	–	47 582	–	47 582
Bedrijfskosten	–	256	8	(19)	(44 646)	–	(44 401)
Bedrijfswinst van de Groep	–	256	8	(19)	2 936	–	3 181
Aandeel in de bedrijfswinst van joint ventures	–	–	–	–	57	–	57
Bedrijfswinst	–	256	8	(19)	2 993	–	3 238
Dividenden	–	706	734	–	(1 440)	–	–
Overige inkomsten uit financiële vaste activa	–	–	–	–	(4)	–	(4)
Rente	(268)	(218)	(69)	13	(90)	–	(632)
Intercompany financieringskosten	270	375	(6)	(328)	(311)	–	–
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	2	1 119	667	(334)	1 148	–	2 602
Belastingen	(1)	(63)	(2)	123	(1 339)	–	(1 282)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	1	1 056	665	(211)	(191)	–	1 320
Aandeel van derden in de winst	–	–	–	–	(215)	–	(215)
Vermogensmutatie groepsmaatschappijen	–	49	440	(618)	–	129	–
Nettowinst	1	1 105	1 105	(829)	(406)	129	1 105

Aanvullende informatie voor beleggers in de **123** Verenigde Staten

Unilever-groep

€ miljoen	Unilever Capital Corporation deelneming/ uitgever	Unilever N.V. moeder uitgever/ garantsteller	Unilever PLC moeder/ garantsteller	Unilever United States Inc. deelneming/ garantsteller	Deelnemingen die geen garantsteller zijn	Eliminaties	Unilever-groep
Kasstroomoverzicht 2002							
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten van de Groep							
Dividenden van joint ventures	34	222	(52)	(45)	7 724	–	7 883
Inkomsten uit financiële vaste activa en uitgaven voor vermogensverschaffing	–	–	–	–	83	–	83
Belastingen	16	155	(105)	(50)	(1 402)	–	(1 386)
Investeringen in materiële en financiële vaste activa	–	(6)	142	(335)	(1 618)	–	(1 817)
Verwervingen en verkopen van activiteiten	–	(554)	(42)	16	(1 126)	–	(1 706)
Dividenden betaald op gewoon aandelenkapitaal	–	–	–	–	1 755	–	1 755
	–	(910)	(689)	–	–	19	(1 580)
Kasstroom voor mutatie in effecten en deposito's en financiering							
Mutatie in effecten en deposito's	50	(1 093)	(746)	(414)	5 416	19	3 232
Financiering	2	(126)	–	–	(468)	–	(592)
	(53)	1 547	578	419	(5 082)	–	(2 591)
Toename/(afname) van kasmiddelen in de periode							
	(1)	328	(168)	5	(134)	19	49
Kasstroomoverzicht 2001							
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten van de Groep							
Dividenden van joint ventures	24	2	92	66	7 313	–	7 497
Inkomsten uit financiële vaste activa en uitgaven voor vermogensverschaffing	–	–	–	–	82	–	82
Belastingen	202	2 092	900	(422)	(4 659)	–	(1 887)
Investeringen in materiële en financiële vaste activa	–	(53)	(154)	(502)	(1 496)	–	(2 205)
Verwervingen en verkopen van activiteiten	–	(369)	(32)	310	(1 267)	–	(1 358)
Dividenden betaald op gewoon aandelenkapitaal	–	–	–	–	3 477	–	3 477
	–	(818)	(614)	–	–	12	(1 420)
Kasstroom voor mutatie in effecten en deposito's en financiering							
Mutatie in effecten en deposito's	226	854	192	(548)	3 450	12	4 186
Financiering	50	428	400	–	228	–	1 106
	(273)	(1 422)	(592)	551	(3 362)	–	(5 098)
Toename/(afname) van kasmiddelen in de periode							
	3	(140)	–	3	316	12	194
Kasstroomoverzicht 2000							
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten van de Groep							
Dividenden van joint ventures	(80)	361	(5)	(19)	6 481	–	6 738
Inkomsten uit financiële vaste activa en uitgaven voor vermogensverschaffing	–	–	–	–	38	–	38
Belastingen	103	865	677	(315)	(2 128)	–	(798)
Investeringen in materiële en financiële vaste activa	–	23	128	(301)	(1 584)	–	(1 734)
Verwervingen en verkopen van activiteiten	–	(202)	7	(320)	(546)	–	(1 061)
Dividenden betaald op gewoon aandelenkapitaal	–	–	–	–	(27 373)	–	(27 373)
	–	(762)	(611)	–	–	8	(1 365)
Kasstroom voor mutatie in effecten en deposito's en financiering							
Mutatie in effecten en deposito's	23	285	196	(955)	(25 112)	8	(25 555)
Financiering	802	1 652	(628)	–	638	–	2 464
	(832)	(1 642)	432	946	23 998	–	22 902
Toename/(afname) van kasmiddelen in de periode							
	(7)	295	–	(9)	(476)	8	(189)

124 Aanvullende informatie voor beleggers in de Verenigde Staten

Unilever-groep

€ miljoen	Unilever Capital Corporation deelneming/ uitgever	Unilever N.V. moeder uitgever/ garantsteller	Unilever PLC moeder/ garantsteller	Unilever United States Inc. deelneming/ garantsteller	Deelnemingen die geen garantsteller zijn	Eliminaties	Unilever-groep
Balans per 31 december 2002							
Goodwill en immateriële vaste activa	–	–	5	–	20 269	–	20 274
Materiële vaste activa	–	–	–	5	7 431	–	7 436
Financiële vaste activa	–	576	–	10 296	92	(10 285)	679
Nettovermogenswaarde van deelnemingen	–	9 337	7 827	(9 223)	(14 344)	6 403	–
Vaste activa	–	9 913	7 832	1 078	13 448	(3 882)	28 389
Voorraden	–	–	–	–	4 500	–	4 500
Voorschotten aan groepsmaatschappijen	6 025	20 303	1 107	3 996	(31 431)	–	–
Vorderingen (ten hoogste één jaar)	–	299	32	1 222	4 322	–	5 875
Vorderingen (meer dan één jaar)	43	–	42	14	2 257	–	2 356
Liquide middelen en effecten	9	780	51	–	2 638	–	3 478
Vlottende activa	6 077	21 382	1 232	5 232	(17 714)	–	16 209
Leningen	(1 780)	(4 540)	(1 407)	(4)	(1 780)	–	(9 511)
Voorschotten van groepsmaatschappijen	–	(14 121)	(1 156)	–	15 277	–	–
Handels- en overige crediteuren	(64)	(1 248)	(619)	(125)	(9 035)	–	(11 091)
Kortlopende schulden (ten hoogste één jaar)	(1 844)	(19 909)	(3 182)	(129)	4 462	–	(20 602)
Totaal der activa na aftrek van kortlopende schulden	4 233	11 386	5 882	6 181	196	(3 882)	23 996
Leningen	4 027	5 257	–	–	1 649	–	10 933
Handels- en overige crediteuren	–	–	–	76	565	–	641
Langlopende schulden (meer dan één jaar)	4 027	5 257	–	76	2 214	–	11 574
Vorzieningen	–	262	15	495	5 155	–	5 927
Aandeel van derden	–	–	–	–	628	–	628
Aandeel in PLC	–	164	–	–	–	(164)	–
Aandeel in NV	–	–	5 699	–	–	(5 699)	–
Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal	–	421	222	–	(1)	–	642
Agioreserve	–	1 399	145	–	(3)	–	1 541
Overige reserves	–	(1 498)	(595)	(365)	(573)	938	(2 093)
In het bedrijf behouden winst	206	5 381	396	5 975	(7 224)	1 043	5 777
Totaal eigen vermogen	206	5 867	5 867	5 610	(7 801)	(3 882)	5 867
Totaal geïnvesteerd vermogen	4 233	11 386	5 882	6 181	196	(3 882)	23 996

Aanvullende informatie voor beleggers in de **125** Verenigde Staten

Unilever-groep

€ miljoen	Unilever Capital Corporation deelneming/ uitgever	Unilever N.V. moeder uitgever/ garantsteller	Unilever PLC moeder/ garantsteller	Unilever United States Inc. deelneming/ garantsteller	Deelnemingen die geen garantsteller zijn	Eliminaties	Unilever-groep
Balans per 31 december 2001							
Goodwill en immateriële vaste activa	–	–	–	–	24 964	–	24 964
Materiële vaste activa	–	–	–	6	9 234	–	9 240
Financiële vaste activa	–	280	–	10	594	–	884
Nettovermogenswaarde van deelnemingen	–	9 496	9 185	11 432	(10 790)	(19 323)	–
Vaste activa	–	9 776	9 185	11 448	24 002	(19 323)	35 088
Voorraden	–	–	–	–	5 343	–	5 343
Voorschotten aan groepsmaatschappijen	12 327	19 177	3 156	–	(34 660)	–	–
Vorderingen (ten hoogste één jaar)	–	197	70	816	6 102	–	7 185
Vorderingen (meer dan één jaar)	88	–	–	33	2 728	–	2 849
Liquide middelen en effecten	14	361	226	–	1 700	–	2 301
Vlottende activa	12 429	19 735	3 452	849	(18 787)	–	17 678
Leningen	(837)	(5 937)	(1 707)	(11)	(2 787)	–	(11 279)
Voorschotten van groepsmaatschappijen	(5 924)	(9 443)	(2 209)	(4 755)	22 331	–	–
Handels- en overige crediteuren	(65)	(959)	(463)	96	(10 542)	–	(11 933)
Kortlopende schulden (ten hoogste één jaar)	(6 826)	(16 339)	(4 379)	(4 670)	9 002	–	(23 212)
Totaal der activa na aftrek van kortlopende schulden	5 603	13 172	8 258	7 627	14 217	(19 323)	29 554
Leningen	5 365	5 883	1 249	–	1 724	–	14 221
Handels- en overige crediteuren	–	–	–	77	728	–	805
Langlopende schulden (meer dan één jaar)	5 365	5 883	1 249	77	2 452	–	15 026
Vorzieningen	84	296	16	95	6 380	–	6 871
Aandeel van derden	–	–	–	–	664	–	664
Aandeel in PLC	–	2 101	–	–	–	(2 101)	–
Aandeel in NV	–	–	4 889	–	–	(4 889)	–
Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal	–	421	222	–	(1)	–	642
Agioreserve	–	1 399	154	–	(2)	–	1 551
Overige reserves	–	(1 077)	(540)	(260)	(358)	618	(1 617)
In het bedrijf behouden winst	154	4 149	2 268	7 715	5 082	(12 951)	6 417
Eigen vermogen	154	6 993	6 993	7 455	4 721	(19 323)	6 993
Totaal geïnvesteerd vermogen	5 603	13 172	8 258	7 627	14 217	(19 323)	29 554

126 Belangrijkste groepsmaatschappijen en financiële vaste activa

per 31 december 2002
Unilever-groep

Hieronder en op de pagina's 127 tot en met 129 zijn die groepsmaatschappijen opgenomen die naar de mening van de raden van bestuur in belangrijke mate het bedrag van de winst en de activa in de geconsolideerde jaarrekening van de Unilever-groep beïnvloeden. De raden van bestuur beschouwen de maatschappijen die niet zijn opgenomen als niet-significant in relatie tot Unilever als geheel.

De lijst met gegevens voorgeschreven door artikel 379 en artikel 414 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland is door Unilever N.V. ten kantore van het Handelsregister te Rotterdam gedeponneerd.

De door de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk voorgeschreven gegevens betreffende groepsmaatschappijen en andere belangrijke deelnemingen van PLC zullen worden gevoegd bij de eerstkomende 'Annual Return' van Unilever PLC.

De belangrijkste activiteiten van de maatschappijen zijn in dit overzicht vermeld volgens de hieronder aangegeven letteraanduiding:

Houdstermaatschappijen	H
Voedingsmiddelen	V
Huishoudelijke en Persoonlijke Verzorging	P
Overige activiteiten	O

De maatschappijen zijn, tenzij anders is aangegeven, gevestigd en hoofdzakelijk werkzaam in de landen waaronder zij zijn opgenomen.

Het samengevoegde aandeel in het vermogen dat direct of indirect door NV en PLC wordt gehouden staat vermeld in de marge tenzij dit 100% bedraagt. Alle percentages zijn naar beneden afgerond op hele getallen.

De groepsmaatschappijen worden normaal gesproken direct of indirect gehouden door NV of PLC. Sinds oudsher was de Verenigde Staten, waar de groepsmaatschappijen door NV (73%) en PLC (27%) gezamenlijk werden gehouden, een uitzondering. Als gevolg van de integratie van bepaalde Bestfoods-bedrijven gedurende 2002, worden de aandelen in bepaalde Bestfoods en Unilever bedrijven (of hun gefuseerde opvolgers) gedeeltelijk door Unilever United States, Inc. gehouden en dus hebben NV en PLC indirecte aandelen in deze bedrijven. Het procentuele belang van NV en PLC, zowel direct als indirect, wordt door middel van letters in de volgende tabel weergegeven:

NV 100%	a
PLC 100%	b
NV 73%; PLC 27%	c
NV 88%; PLC 12%	d
NV 21%; PLC 79%	e
NV 2%; PLC 98%	f

Belangrijkste groepsmaatschappijen

% Europa	Eigendom	Activiteit
België		
99 Bestfoods Belgium B.V.B.A./S.P.R.L.	d	V
Unilever Belgium N.V./S.A.	d	VP
Bulgarije		
Unilever Bulgaria E.O.O.D.	a	VP
Denemarken		
Unilever Bestfoods A/S	d	V
Unilever Danmark A/S	a	VP

% Europa vervolg	Eigendom	Activiteit
Duitsland		
Langnese-Iglo GmbH	d	V
Lever Fabergé Deutschland GmbH	d	P
Monda Beteiligungs GmbH ⁽¹⁾	d	V
Monda IPR GmbH & Co OHG ⁽¹⁾	d	V
Monda Vermögensverwaltungs GmbH & Co. OHG ⁽¹⁾	d	V
Pfanni GmbH & Co OHG Stavenhagen ⁽¹⁾	d	V
PW Vermietungs GmbH & Co KG ⁽¹⁾	d	V
UBG Vermietungs GmbH & Co OHG ⁽¹⁾	d	H
Unilever Bestfoods Deutschland GmbH	d	V
Unilever Beteiligungs GmbH	d	H
Unilever Deutschland GmbH	d	H
Estand		
Unilever Eesti OU	a	VP
Finland		
Suomen Unilever Oy	a	VP
Frankrijk		
99 Amora Maille Société Industrielle S.A.S.	d	V
99 Bestfoods France Société Industrielle S.A.	d	V
99 Cogesal-Miko S.A.S.	d	V
99 FRALIB Sourcing Unit S.A.	d	V
99 Frigedoc S.A.	d	V
99 Lever Fabergé France S.A.	d	P
99 Unilever Bestfoods France S.A.	d	V
99 Unilever France S.A.S.	d	H
Griekenland		
67 'Elais' Oleaginous Products S.A.	a	V
Unilever Hellas A.E.B.E.	a	VP
Hongarije		
Unilever Magyarország Kft	a	VP
Ierland		
Lever Fabergé Ireland Ltd.	b	P
Unilever Bestfoods (Ireland) Limited	b	V
Italië		
Lever Fabergé Italia Srl	d	P
Sagit Srl	d	V
Unilever Bestfoods Italia Srl	d	V
Unilever Italia SpA	d	H
Kroatië		
Unilever Croatia d.o.o.	a	VP
Letland		
Unilever Baltic LLC	a	VP
Litouwen		
Unilever Lietuva UAB	a	VP

⁽¹⁾ Door het opnemen van deze vennootschappen in de geconsolideerde jaarrekening van Unilever zijn ze ingevolge artikel 264(b) van de Duitse handelswet vrijgesteld van het opstellen van uitgebreide jaarrekeningen en jaarverslagen, in overeenstemming met de vereisten voor vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, alsmede van accountantscontrole daarop.

Belangrijkste groepsmaatschappijen en financiële vaste activa

127

per 31 december 2002

Unilever-groep

Belangrijkste groepsmaatschappijen vervolg

% Europa vervolg	Eigendom	Activiteit
Nederland		
IgloMora Groep B.V.	a	V
Lever Fabergé Nederland B.V.	a	P
Mixhold B.V.	d	H
Unilever Bestfoods Nederland B.V.	d	V
Unilever N.V. ⁽²⁾	a	H
Unilever Nederland B.V.	a	H
Noorwegen		
Unilever Bestfoods A/S	a	V
Oekraïne		
Unilever Ukraine LLCM	a	VP
Oostenrijk		
Österreichische Unilever Ges.m.b.H.	d	VP
Polen		
99 Unilever Polska S.A.	d	VP
Portugal		
74 IgloOlá-Distribuição de Gelados e de Ultracongelados, Lda.	a	V
60 LeverElida-Distribuição de Produtos de Limpeza e Higiene Pessoal, Lda.	a	P
Unilever Bestfoods Portugal Produtos Alimentares S.A.	d	V
Roemenië		
99 Unilever South Central Europe S.R.L.	a	VP
Rusland		
Unilever SNG	a	VP
Slovenië		
Unilever Slovenia d.o.o.	a	VP
Slowakije		
Unilever Slovensko spol. sr. o.	a	VP
Spanje		
Unilever España S.A.	a	HP
Unilever Foods España S.A.	a	V
Tsjechië		
Unilever ČR s.r.o.	a	VP
Verenigd Koninkrijk		
Ben & Jerry's Homemade Ltd.	e	V
Birds Eye Wall's Ltd.	e	V
Lever Fabergé Ltd.	b	P
Lipton Ltd.	b	V
Slim•Fast Foods Ltd.	b	V
Unilever Bestfoods UK Ltd.	e	V
Unilever Cosmetics International (UK) Ltd.	b	P
Unilever PLC ⁽²⁾	b	H
Unilever U.K. Central Resources Ltd.	b	O
Unilever U.K. Holdings Ltd.	b	H
Unilever UK & CN Holdings Ltd.	e	H

⁽²⁾ Zie Consolidatie op pagina 65.

⁽³⁾ Een onderdeel van Conopco, Inc., een dochtermaatschappij van Unilever United States, Inc.

% Europa vervolg	Eigendom	Activiteit
Zweden		
GB Glace AB	a	V
Lever Fabergé AB	a	P
Unilever Bestfoods AB	a	V
Zwitserland		
Knorr Nahrungsmittel AG	d	H
Lever Fabergé GmbH	d	P
Meina Holding AG	d	H
51 Lusso Foods AG	d	V
Sunlight AG	a	O
Unilever Bestfoods Schweiz GmbH	d	V
Unilever Cosmetics International S.A.	a	P
Unilever (Schweiz) AG	a	O
Unilever Swiss Holdings AG	a	H
Unilever Raw Materials AG	a	V
% Noord-Amerika		
Canada		
Bestfoods Canada Inc.	e	V
Bestfoods Holdings Inc., Canada	e	H
U L Canada Inc.	e	VP
Verenigde Staten van Amerika		
Ben & Jerry's Homemade Inc.	c	V
Good Humor-Breyers Ice Cream ⁽³⁾	c	V
Slim•Fast Foods Company ⁽³⁾	c	V
Unilever Bestfoods ⁽³⁾	c	V
Unilever Bestfoods Foodsolutions ⁽³⁾	c	V
Unilever Capital Corporation	c	O
Unilever Cosmetics International ⁽³⁾	c	P
Unilever Home & Personal Care ⁽³⁾	c	P
Unilever Ice Cream ⁽³⁾	c	V
Unilever United States, Inc.	c	H
% Afrika, Midden-Oosten en Turkije		
Algerije		
60 Unilever Algérie SPA	a	P
Democratische Republiek Congo		
76 Plantations et Huileries du Congo s.a.r.l.	a	O
Dubai		
Unilever Gulf Free Zone Establishment	b	VP
Egypte		
60 Fine Foods Products SAE	b	V
60 Fine Tea Company SAE	b	V
60 Lever Egypt SAE	b	P
Ethiopië		
72 Unilever Ethiopia Private Limited Company	b	VP
Ghana		
67 Unilever Ghana Ltd.	b	VPO
Israël		
51 Glidat Strauss Ltd.	b	V
59 Unilever Bestfoods Israel Ltd.	c	V
Lever Israel Ltd.	b	P
Ivoorkust		
90 Unilever Côte d'Ivoire	b	VPO

128 Belangrijkste groepsmaatschappijen en financiële vaste activa

per 31 december 2002
Unilever-groep

Belangrijkste groepsmaatschappijen vervolg

% Afrika, Midden-Oosten en Turkije vervolg		
	Eigendom	Activiteit
Kenia		
	b	V
88	b	O
	b	VP
Malawi		
	b	VP
Marokko		
	a	V
	a	P
Nigeria		
50	b	VP
Oeganda		
	b	VP
Saoedi-Arabië		
49	b	VP
49	b	P
Tanzania		
	b	O
Tunesië		
99	a	P
52	a	V
99	a	P
Turkije		
99	a	P
	a	V
	a	VP
Zambia		
	b	VP
Zimbabwe		
	b	VP
Zuid-Afrika		
59	c	V
	b	VP
% Azië en Pacific		
	Eigendom	Activiteit
Australië		
	b	VP
Bangladesh		
61	b	VP
China		
80	c	V
	a	H
77	a	P
	a	V
	a	P
	a	V
China S.A.R.		
	a	VP
Filippijnen		
	a	VP

% Azië en Pacific vervolg		
	Eigendom	Activiteit
India		
25	f	O
51	f	VPO
Indonesië		
85	a	VP
Japan		
	a	VP
Maleisië		
	b	O
70	b	VP
Nieuw-Zeeland		
	b	VP
Pakistan		
67	b	VP
Singapore		
	b	VP
Sri Lanka		
	b	VPO
Taiwan		
	a	VP
Thailand		
	a	VP
Vietnam		
	a	P
66	a	P
	a	V
Zuid-Korea		
	a	VP
% Latijns-Amerika		
	Eigendom	Activiteit
Argentinië		
	d	V
	d	VP
Bolivia		
	a	VP
Brazilië		
	d	H
	d	VP
	d	V
Chili		
	d	VP
Colombia		
	d	V
	d	VP
60	d	P
Costa Rica		
	c	V
	a	VP

*Deze bedrijven worden geconsolideerd omdat Unilever feitelijke zeggenschap heeft.

Belangrijkste groepsmaatschappijen en financiële vaste activa 129

per 31 december 2002
Unilever-groep

Belangrijkste groepsmaatschappijen vervolg

%	Latijns-Amerika vervolg	Eigendom	Activiteit
Dominicaanse Republiek			
70	Knorr Alimentaria S.A.	a	V
	Unilever Dominicana S.A.	a	P
Ecuador			
	Unilever Andina – Ecuador S.A.	a	VP
El Salvador			
	Unilever de Centroamerica S.A.	a	VP
Guatemala			
	Unilever de Centroamerica S.A.	a	VP
Honduras			
	Unilever de Centroamerica S.A.	a	VP
Mexico			
	Circulo Esmeralda S.A. de C.V.	d	V
	Corporativo Unilever de Mexico S. de R.L. de C.V.	d	H
	Unilever de Mexico S.A. de C.V.	d	VP
Nederlandse Antillen			
	Unilever Becumij N.V.	a	O
Nicaragua			
	Unilever de Centroamerica S.A.	a	VP
Panama			
	Unilever de Centroamerica S.A.	a	VP
Paraguay			
	Unilever de Paraguay S.A.	a	VP
Peru			
	Apronsa S.A.	b	V
99	Industrias Pacocha S.A.	a	VP
Trinidad & Tobago			
50	Lever Brothers West Indies Ltd.	b	VP
Uruguay			
	Bestfoods Uruguay S.A.	c	V
	Sudy Lever S.A.	a	VP
Venezuela			
	Aliven S.A.	b	V
	Unilever Andina S.A.	a	VP

Belangrijkste financiële vaste activa

Joint ventures

%	Europa	Eigendom	Activiteit
Portugal			
40	FIMA/VG-Distribuição de Produtos Alimentares, Lda.	a	V
Noord-Amerika			
Verenigde Staten van Amerika			
50	The Pepsi/Lipton Partnership	c	V
Azië en Pacific			
China S.A.R.			
50	CPC/AJI (Hong Kong) Ltd.	c	V
Filippijnen			
50	California Manufacturing Company Inc.	c	V
Maleisië			
50	CPC/AJI (Malaysia) Sdn. Bhd.	c	V
Singapore			
50	CPC/AJI (Singapore) Pte Ltd.	c	V
Taiwan			
50	CPC/AJI (Taiwan) Ltd.	c	V
Thailand			
50	CPC/AJI (Thailand) Ltd.	c	V

Deelnemingen

%	Europa	Eigendom	Activiteit
Verenigd Koninkrijk			
33	Langholm Capital Partners	b	O
Noord-Amerika			
Verenigde Staten			
33	JohnsonDiversey Holdings Inc.	a	P

130 Enkelvoudige jaarrekening

Unilever N.V.

Balans per 31 december

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Vaste activa		
Financiële vaste activa	11 416	7 328
Vlottende activa		
Vorderingen	20 602	19 374
Liquide middelen	780	361
Totaal der vlottende activa	21 382	19 735
Kortlopende schulden (ten hoogste één jaar)	(19 909)	(16 339)
Vlottende activa na aftrek van kortlopende schulden	1 473	3 396
Totaal der activa na aftrek van kortlopende schulden	12 889	10 724
Langlopende schulden (meer dan één jaar)	5 257	5 883
Voorzieningen	262	296
Eigen vermogen	7 370	4 545
Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal:		
Preferent aandelenkapitaal 21	130	130
Gewoon aandelenkapitaal 21	291	291
	421	421
Agioreserve	1 399	1 399
In het bedrijf behouden winst en overige reserves	5 550	2 725
Totaal geïnvesteerd vermogen	12 889	10 724

Winst- en verliesrekening over het jaar geëindigd 31 december

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Inkomsten uit financiële vaste activa na belastingen	3 779	2 202
Overige baten en lasten	292	(146)
Winst over het jaar	4 071	2 056

De toelichting op de enkelvoudige jaarrekening van NV is opgenomen op de pagina's 65 tot en met 110, 126 tot en met 129 alsmede op pagina 131. De gegevens voorgeschreven in artikel 392 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland zijn opgenomen op de pagina's 64 en 132.

Aangezien de jaarrekening van NV is verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening, worden in overeenstemming met artikel 402 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland alleen de inkomsten uit financiële vaste activa na belastingen als een afzonderlijke post vermeld in de winst- en verliesrekening. De voorgestelde winstbestemming is in de balans verwerkt.

De raad van bestuur

4 maart 2003

Financiële vaste activa

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Aandelen in groepsmaatschappijen	11 008	7 201
Boekwaarde van PLC-aandelen gehouden in verband met aandelenopties	368	264
Af: NV-aandelen gehouden door groepsmaatschappijen	(168)	(153)
Overige niet ter beurze genoteerde beleggingen	208	16
	11 416	7 328
De mutaties in 2002 waren:		
Stand per 1 januari	7 328	
Mutatie in PLC-aandelen gehouden in verband met aandelenopties	104	
Mutatie in NV-aandelen gehouden door groepsmaatschappijen	(14)	
Overige niet-genoteerde beleggingen	191	
Verwervingen	6 423	
Verkopen	(2 616)	
Stand per 31 december	11 416	

Aandelen in groepsmaatschappijen zijn opgenomen tegen de kostprijs in overeenstemming met de praktijk in diverse landen, in het bijzonder in het Verenigd Koninkrijk.

Vorderingen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Leningen aan groepsmaatschappijen	19 214	16 607
Overige vorderingen op groepsmaatschappijen	1 089	2 570
Bedragen verschuldigd door bedrijven waarin de onderneming een deelneming heeft	1	1
Overige	298	196
	20 602	19 374
Waarvan meer dan één jaar	882	9

Liquide middelen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Hierin begrepen niet direct opvraagbare tegoeden	187	61

Schulden

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Ten hoogste 1 jaar:		
Bankleningen en bankschulden	4	39
Obligatieleningen en andere leningen	4 536	5 898
Leningen van groepsmaatschappijen	1 817	638
Overige schulden aan groepsmaatschappijen	12 304	8 805
Belastingen en sociale lasten	238	79
Overlopende passiva	205	264
Dividenden	643	601
Overige	162	15
	19 909	16 339
Langer dan 1 jaar:		
Obligatieleningen en andere leningen	5 257	5 883

Voorzieningen

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Voorzieningen voor pensioenen	131	124
Latente belastingen en overige voorzieningen	131	172
	262	296
Waarvan ten hoogste één jaar	73	68

Gewoon aandelenkapitaal

Een dochtermaatschappij van NV en een dochtermaatschappij van PLC houden elk de helft van de gewone aandelen genummerd 1 tot en met 2 400. Daarnaast houden NV en groepsmaatschappijen 17 711 169 (certificaten van) gewone aandelen van € 0,51 nominaal. Een volledige toelichting wordt gegeven onder 29 op pagina 109.

Agioreserve

De in de balans opgenomen agio is niet beschikbaar voor het uitgeven van bonusaandelen dan wel het terugbetalen van kapitaal zonder dat er dividendbelasting ingehouden moet worden. Dit ondanks de veranderingen in de Nederlandse belastingwetgeving, als gevolg waarvan door individuele aandeelhouders die Nederlands ingezetene zijn ontvangen dividenden met ingang van 2001 niet meer belast zijn.

In het bedrijf behouden winst en overige reserves

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
In het bedrijf behouden winst per 31 december	6 591	3 508
Kostprijs van de door NV en haar dochtermaatschappijen gekochte en gehouden (certificaten van) aandelen NV	(1 041)	(783)
Stand per 31 december	5 550	2 725

Het bedrag van de In het bedrijf behouden winst in de enkelvoudige jaarrekening en de toelichting daarop is hoger dan het bedrag vermeld in de geconsolideerde balans, hoofdzakelijk door intercompany-transacties die in de geconsolideerde jaarrekening worden geëlimineerd.

Voorwaardelijke verplichtingen

Uit hoofde van voorwaardelijke verplichtingen worden geen verliezen van betekenis verwacht. Hieronder zijn begrepen garanties voor groeps- en andere maatschappijen; de voorwaardelijke verplichtingen daaruit bedroegen per 31 december:

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Groepsmaatschappijen	8 878	11 033
Waarvan mede door PLC gegarandeerd	5 864	6 247

132 Overige gegevens

Unilever NV

Weergave van de statutaire winstbestemming

(samenvatting van artikel 41 van de statuten)

De winst over het jaar is in de eerste plaats bestemd voor de vorming van de op grond van de wet of de egalisatie-overeenkomst vereiste reserves, in de tweede plaats ter aanzuivering van eventuele verliezen uit vorige jaren en in de derde plaats tot vorming van de door de raad van bestuur nodig geachte reserves. Vervolgens worden de aan de houders van de cumulatief-preferente aandelen toekomende dividenden betaald met inbegrip van eventuele achterstallige dividenden. Indien de winst daarvoor niet toereikend is, zal het beschikbare bedrag tussen hen worden verdeeld naar verhouding van de dividendpercentages van hun aandelen. De daarna overblijvende winst staat ter beschikking van de algemene vergadering. Uitkeringen uit deze overblijvende winst geschieden aan de houders van gewone aandelen naar verhouding van het nominale bedrag van hun aandelen. Tot het doen van een uitkering uit de reserve kan de algemene vergadering slechts besluiten op voorstel van de raad van bestuur en met inachtneming van het terzake bij de wet en in de egalisatie-overeenkomst bepaalde.

	€ miljoen 2002	€ miljoen 2001
Voorgestelde winstbestemming		
Winst over het jaar	4 071	2 056
Dividend op preferent kapitaal	(42)	(51)
Winst ter beschikking van de algemene vergadering van aandeelhouders	4 029	2 005
Dividend op gewoon kapitaal	(946)	(872)
In het bedrijf te behouden winst	3 083	1 133
In het bedrijf behouden winst per 1 januari	3 508	2 375
In het bedrijf behouden winst per 31 december	6 591	3 508

Bijzondere statutaire zeggenschapsrechten

Zie onder 21 op pagina 95.

Accountants

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders op 7 mei 2003 zal worden voorgesteld PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te herbenoemen als accountant van NV. De huidige benoeming eindigt na afloop van de algemene vergadering van aandeelhouders.

Corporate Centre

Unilever N.V.
Weena 455
Postbus 760
3000 DK Rotterdam

J A A van der Bijl

S G Williams

Secretarissen van Unilever N.V.
4 maart 2003

Balans per 31 December

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Vaste activa		
Goodwill en immateriële vaste activa	3	–
Financiële vaste activa	2 456	2 433
Vlottende activa		
Vorderingen		
Vorderingen (ten hoogste één jaar)	787	2 007
Vorderingen (meer dan één jaar)	27	–
Liquide middelen en effecten	33	138
Totaal der vlottende activa	847	2 145
Kortlopende schulden (ten hoogste één jaar)	(2 126)	(2 721)
Vlottende activa na aftrek van kortlopende schulden	(1 279)	(576)
Totaal der activa na aftrek van kortlopende schulden	1 180	1 857
Langlopende schulden (meer dan één jaar)	–	763
Eigen vermogen	1 180	1 094
Gestort en opgevraagd aandelenkapitaal 21	41	41
Agioreserve	94	94
Reserve als gevolg van vermindering aandelenkapitaal 23	11	11
In het bedrijf behouden winst	1 034	948
Totaal geïnvesteerd vermogen	1 180	1 857

Alle onder het eigen vermogen opgenomen bedragen worden aangemerkt als 'equity', zoals gedefinieerd in Financial Reporting Standard 4 in het Verenigd Koninkrijk.

Zoals toegestaan volgens artikel 230 van de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk, is de winst- en verliesrekening van PLC hier niet opgenomen.

Namens de raad van bestuur

N W A FitzGerald Voorzitter

A Burgmans Vice-voorzitter

4 maart 2003

134 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Unilever PLC

Vaste activa

Goodwill en immateriële vaste activa

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Goodwill	–	–
Immateriële vaste activa	3	–
	3	–

Financiële vaste activa

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Aandelen in groepsmaatschappijen	2 237	2 237
Boekwaarde van aandelen PLC gehouden in verband met optierechten op aandelen	219	196
	2 456	2 433

Aandelen in groepsmaatschappijen

Aandelen in groepsmaatschappijen zijn opgenomen tegen kostprijs of de geschatte waarde en na aftrek van afschrijvingen daarop.

	£ miljoen 2002
De mutaties gedurende het jaar waren:	
Stand per 1 januari	2 237
Verwervingen	36
Verkopen	(36)
Stand per 31 december	2 237

Aandelen gehouden in verband met optierechten op aandelen

	£ miljoen 2002
De mutaties gedurende het jaar waren:	
Stand per 1 januari	196
Verwervingen	55
Verkopen	(30)
Waarderingscorrecties	(2)
Stand per 31 december	219

Vorderingen

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Ten hoogste één jaar:		
Vorderingen op groepsmaatschappijen	720	1 928
Overige	67	79
	787	2 007
Meer dan één jaar:		
Overig	27	–

Liquide middelen en effecten

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Hierin begrepen niet direct opvraagbare tegoeden	33	138

Schulden

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Ten hoogste één jaar:		
Schulden aan groepsmaatschappijen	752	1 349
Obligatieleningen en andere leningen	915	1 043
Belastingen en sociale lasten	135	34
Dividenden	311	284
Overige	9	2
Overlopende passiva	4	9
	2 126	2 721
Meer dan één jaar:		
Obligatieleningen en andere leningen	–	763

In het bedrijf behouden winst

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Stand per 1 januari	948	935
Winst over het jaar	546	430
Dividend op gewoon en 'deferred' kapitaal	(460)	(417)
Stand per 31 december	1 034	948

Voorwaardelijke verplichtingen

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Uit hoofde van voorwaardelijke verplichtingen worden geen verliezen van betekenis verwacht. Hierin zijn begrepen garanties voor groepsmaatschappijen; deze bedroegen per 31 december:	8 077	8 526
Waarvan mede door NV gegarandeerd	3 816	3 817

Honoraria accountants

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
Controle jaarrekening moedermaatschappij	1,6	1,4
Betalingen door de moedermaatschappij voor niet-controlewerkzaamheden uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers in het Verenigd Koninkrijk ^(a)	9,3	17,3

(a) Zie tevens onder 2 op pagina 76.

Winstbestemming

	£ miljoen 2002	£ miljoen 2001
De voorgestelde bestemming van de winst van PLC is als volgt:		
Interim-dividend en voorgesteld slotdividend	460	417
In het bedrijf te behouden winst	86	13

Betrokkenheid van werknemers en communicatie

Unilevers bedrijven in het Verenigd Koninkrijk hanteren formele procedures om werknemers en hun vertegenwoordigers te informeren, te raadplegen en te betrekken bij de onderneming. De meeste fabrieken in het Verenigd Koninkrijk zijn gecertificeerd onder de 'Investors in People'-standaard. Het 'European Foundation for Quality Management'-model voor het meten van Business Excellence, met zijn sterke nadruk op het maximaliseren van het potentieel van de werknemers, wordt ook op grote schaal toegepast.

Sinds een aantal jaren bestaat er een Europese Ondernemingsraad, waarin werknemersvertegenwoordigers en leidinggevende managers uit 15 West-Europese landen zitting hebben, welke een platform biedt ter bespreking van onderwerpen die zich over de nationale grenzen heen uitstrekken.

De directieverslagen van de groepsmaatschappijen in het Verenigd Koninkrijk bevatten meer informatie over de wijze waarop in 2002 het overleg met hun werknemers heeft plaatsgevonden.

Gelijke kansen en diversiteit

De directies van alle werkmaatschappijen en groepsonderdelen in het Verenigd Koninkrijk streven met hun activiteiten naar het bereiken van grotere diversiteit. Elke Unilever-maatschappij in het Verenigd Koninkrijk voert een beleid gericht op gelijke kansen en streeft dit actief na voor alle werknemers.

De onderneming heeft zichzelf verplicht om een onderzoek uit te voeren naar gelijke beloning en Richard Greenhalgh, voorzitter van Unilever UK, is benoemd tot Equal Pay Champion door de regering van het Verenigd Koninkrijk. De onderneming onderzoekt tevens methoden waarmee diversiteit in selectie en aanname verder kan worden verbeterd.

Belangrijke initiatieven om, daar waar dit voor de onderneming en de werknemers voordelen biedt, flexibel werken mogelijk te maken zijn onderweg.

De onderneming was verheugd om een van de eerste 'Castle awards' van de regering te ontvangen, daarbij erkenning krijgend voor haar prestaties op het gebied van gelijke kansen voor vrouwen.

Bijdragen voor charitatieve en andere doelen

Gedurende het jaar hebben groepsmaatschappijen in het Verenigd Koninkrijk in totaal £ 9 miljoen aan de gemeenschap bijgedragen, in overeenstemming met het 'London Benchmarking Group Model'.

Er werden geen bijdragen voor politieke doeleinden verstrekt.

Betalingsbeleid leveranciers

De werkmaatschappijen zijn zelf verantwoordelijk voor de voorwaarden waaronder zij zakelijke overeenkomsten met hun leveranciers afsluiten. De directieverslagen van werkmaatschappijen in het Verenigd Koninkrijk geven informatie over hun betalingsbeleid aan leveranciers, zoals vereist volgens de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk. Als houdstermaatschappij doet PLC zelf in dit verband geen betalingen van betekenis.

Accountants

In verband met de omzetting van PricewaterhouseCoopers in een Limited Liability Partnership (LLP) per 1 januari 2003 trad PricewaterhouseCoopers terug op 11 februari 2003 en is PricewaterhouseCoopers LLP door de raad van bestuur van PLC van PLC benoemd als haar opvolger. Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders op 7 mei 2003 zal worden voorgesteld PricewaterhouseCoopers LLP te herbenoemen als accountants van PLC. De huidige benoeming eindigt na afloop van de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bevoegdheid tot het inkopen van eigen aandelen

In de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van PLC op 8 mei 2002 is de bevoegdheid gegeven om, overeenkomstig artikel 64 van de statuten van PLC, in de markt gewone aandelen van PLC van 1,4p elk te kopen, tot een maximum van 290 miljoen aandelen. Deze bevoegdheid eindigt op 7 mei 2003. De onderneming heeft van dit recht geen gebruikgemaakt.

Inzake aandelen ingekocht door trusts en groepsmaatschappijen ter dekking van aandelenopties die in het kader van PLC-personeelsoptieregelingen zijn verstrekt, worden details gegeven in het 'Remuneratieverslag' op pagina 54 en in toelichting 29 bij de geconsolideerde jaarrekening op pagina 109.

Directieverslag van PLC

In het kader van sectie 234 van de Companies Act 1985 bestaat het directieverslag van Unilever PLC voor het jaar geëindigd 31 december 2002 uit deze pagina, alsmede uit de informatie gegeven in het 'Verslag van de raden van bestuur' op de pagina's 2 tot en met 60, 'Dividenden' op pagina 146 en 'Belangrijkste groepsmaatschappijen en financiële vaste activa' op pagina's 126 tot en met 129.

Corporate Centre

Unilever PLC
PO Box 68 Unilever House
Blackfriars
London EC4P 4BQ

Statutaire zetel Unilever PLC

Port Sunlight
Wirral
Merseyside CH62 4UJ

Registratiekantoor Unilever PLC

Lloyds TSB Registrars
The Causeway
Worthing
West Sussex BN99 6DA

Namens de raad van bestuur

J A A van der Bijl
S G Williams

Secretarissen van Unilever PLC
4 maart 2003

136 Zeggenschap in Unilever

Aandelenkapitaal

Op 31 december 2002 bestond het geplaatste aandelenkapitaal van NV uit:

- € 291 503 709 verdeeld in 571 575 900 gewone aandelen van € 0,51 per stuk
- € 1 089 072 verdeeld in 2 400 gewone aandelen genummerd 1 tot en met 2 400, genaamd speciale aandelen
- € 130 854 115 verdeeld in verschillende categorieën cumulatief-preferente aandelen

Op 31 december 2002 bestond het geplaatste aandelenkapitaal van PLC uit:

- £ 40 760 420 verdeeld in 2 911 458 580 gewone aandelen van 1,4p per stuk
- £ 100 000 'deferred' kapitaal

De bedragen van het aandelenkapitaal van NV, zoals in dit document in euro's getoond, zijn weergaven in euro's op basis van artikel 67c van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland, afgerond op twee cijfers na de komma, van onderliggende bedragen van het aandelenkapitaal in guldens, die noch in de statuten van NV, noch in de egalisatieovereenkomst, zijn omgezet in euro's. Tot het moment dat een dergelijke conversie via een statutenwijziging heeft plaatsgevonden, zullen de rechten op dividenden en stemrechten gebaseerd zijn op de onderliggende guldensbedragen.

Eenheid van bestuur

Om eenheid van bestuur te verzekeren, bestaan de raden van bestuur van NV en PLC uit dezelfde personen. Dit wordt gerealiseerd door onze benoemingsprocedure. Alleen de houders van de speciale aandelen van NV kunnen voordrachten doen voor de benoeming van bestuursleden van NV, en alleen de houders van het 'deferred' aandelenkapitaal van PLC kunnen voordrachten doen voor de benoeming van bestuursleden van PLC. De huidige bestuursleden hebben verklaard de aanbevelingen van de Benoemingscommissie te zullen volgen. Zij kunnen zekerstellen dat dezelfde kandidaten voor benoeming worden voorgedragen aan de aandeelhouders van zowel NV als PLC, omdat de gezamenlijke houders van zowel de speciale aandelen als het 'deferred' aandelenkapitaal NV Elma en United Holdings Limited zijn, dochtermaatschappijen van respectievelijk NV en PLC.

NV en PLC treden beide op als bestuurders van NV Elma en van United Holdings Limited. De voorzitters van NV en PLC zijn eveneens bestuurders van United Holdings Limited.

Egalisatie-overeenkomst

Om te verzekeren dat NV en PLC zoveel mogelijk optreden als één onderneming is er een egalisatie-overeenkomst.

Krachtens de egalisatie-overeenkomst hebben NV en PLC hetzelfde boekjaar en passen zij dezelfde waarderinggrondslagen toe. Geen van beide ondernemingen kan aandelen uitgeven of het aantal aandelen verminderen zonder toestemming van de ander.

Als één onderneming verlies zou lijden of niet in staat zou zijn dividenden op haar preferente aandelen uit te betalen, zouden wij het verlies of tekort aanvullen uit:

- de huidige winst van de andere onderneming (nadat zij haar eigen houders van preferente aandelen heeft betaald)
- vervolgens uit haar eigen vrije reserves
- vervolgens uit de vrije reserves van de andere onderneming.

Wanneer een van beide ondernemingen de dividenden op gewone aandelen niet zou kunnen uitbetalen, zouden we dezelfde procedure volgen, behalve dat de huidige winst van de andere onderneming alleen zou worden aangewend nadat die haar eigen houders van gewone aandelen had uitbetaald en als de raden van bestuur dit passend zouden achten.

Omdat tot nu toe NV en PLC altijd in staat zijn geweest hun eigen dividenden uit te betalen, is het nooit nodig geweest deze procedure te volgen. Als dat wel het geval zou zijn, zou de betaling van de ene onderneming aan de andere plaatsvinden met inachtneming van belastingwetten en wetten voor valutaregulering die dan in het Verenigd Koninkrijk en Nederland van kracht zijn. Door de egalisatie-overeenkomst is ook de positie van de aandeelhouders van beide ondernemingen zoveel mogelijk dezelfde, alsof zij aandelen hielden in één onderneming. Om dit mogelijk te maken, vergelijken we het gewone aandelenkapitaal van beide ondernemingen in eenheden: een eenheid bestaande uit € 5,445 nominaal van het gewone aandelenkapitaal van NV heeft hetzelfde gewicht als een eenheid bestaande uit £ 1 nominaal van het gewone aandelenkapitaal van PLC. Voor iedere gehouden eenheid (€ 5,445) van NV bestaan dezelfde rechten en voordelen als voor een eenheid (£ 1) van PLC. Momenteel hebben de gewone aandelen van NV een nominale waarde van € 0,51 per stuk, terwijl het aandelenkapitaal van PLC is verdeeld in gewone aandelen van 1,4p per stuk. Dit betekent dat een eenheid van € 5,445 van NV bestaat uit 10,7 gewone NV-aandelen van € 0,51 per stuk en dat een eenheid van £ 1 van PLC bestaat uit 71,4 gewone PLC-aandelen van 1,4p per stuk. Dientengevolge is één gewoon aandeel van NV gelijk aan 6,67 gewone aandelen van PLC.

Dividend op gewone aandelen wordt uitbetaald op basis van deze formule. Op dezelfde dag wijzen NV en PLC middelen toe voor het dividend uit hun deel van de huidige winst en de vrije reserves. Op ieder aandeel van NV wordt hetzelfde bedrag uitbetaald als op 6,67 aandelen van PLC, berekend op basis van de desbetreffende wisselkoers.

Voor interimdividenden is dit de gemiddelde wisselkoers in het kwartaal vóór vaststelling van het dividend. Voor slotdividenden is dit de gemiddelde wisselkoers in het jaar. In de berekening van het geëgaliseerde bedrag wordt wél de eventuele dividendbelasting opgenomen die de onderneming verschuldigd is, maar niet de eventuele dividendbelasting die de onderneming moet inhouden.

In principe kan uitgifte van bonusaandelen en claimemissies alleen plaatsvinden in gewone aandelen. Ook hier zouden we ervoor zorgen dat aandeelhouders van NV en PLC

aandelen in gelijke verhoudingen ontvangen, onder toepassing van het verhoudingsgetal € 5,445 nominaal aandelenkapitaal van NV tegen £ 1 nominaal aandelenkapitaal van PLC. De inschrijvingskoers voor één nieuw aandeel van NV zou dezelfde moeten zijn, tegen de geldende wisselkoers, als de koers van 6,67 nieuwe aandelen van PLC.

Volgens de egalisatie-overeenkomst (zoals gewijzigd in 1981) is het de beide ondernemingen toegestaan verschillende dividenden uit te betalen in de volgende uitzonderlijke omstandigheden:

- als de gemiddelde jaarlijkse wisselkoers tussen het pond sterling en de euro van het ene jaar op het andere zo wezenlijk zou veranderen, dat bij uitbetaling van gelijke dividenden tegen de dan geldende wisselkoersen NV of PLC een dividend zou moeten uitbetalen dat onredelijk zou zijn (aanzienlijk hoger of lager in haar eigen valuta dan het in het voorgaande jaar uitbetaalde dividend);
- als de overheden van Nederland of het Verenigd Koninkrijk beperkingen zouden opleggen aan het deel van de winst van een onderneming dat als dividend kan worden uitbetaald. Dit zou immers kunnen betekenen dat, om gelijke dividenden uit te betalen, de ene onderneming een bedrag zou moeten uitbetalen dat een inbreuk zou vormen op de beperkingen die dan van kracht zijn of dat de andere onderneming een lager dividend zou moeten uitbetalen.

In een van deze zeldzame gevallen zouden NV en PLC verschillende dividenden kunnen uitbetalen als de raden van bestuur dat passend zouden achten. De onderneming die minder betaalt dan het geëgaliseerde dividend, zal het verschil tussen deze dividenden in een reserve opnemen: een egalisatiereserve (ingeval van wisselkoersfluctuaties) of een dividendreserve (ingeval van een door de overheid opgelegde beperking). De reserves zouden aan haar aandeelhouders worden uitbetaald wanneer dat mogelijk of redelijk zou worden. Dit zou verzekeren dat de aandeelhouders van beide ondernemingen uiteindelijk gelijk zouden worden behandeld.

Indien beide ondernemingen geliquideerd worden, zullen NV en PLC eventuele voor de aandeelhouders beschikbare middelen aanwenden voor uitbetaling van de preferente vorderingen van hun eigen houders van preferente aandelen. Daarna zullen zij eventuele overblijvende middelen aanwenden om, indien nodig, elkaars houders van preferente aandelen uit te betalen. Nadat deze vorderingen zijn voldaan, zullen zij een eventuele egalisatie- of dividendreserve aan hun eigen aandeelhouders uitbetalen voordat zij de overblijvende middelen samenvoegen. Deze middelen zullen worden verdeeld onder de houders van gewone aandelen van beide ondernemingen, eveneens op basis van de verdeelsleutel dat de houder van € 5,445 nominaal aandelenkapitaal in NV hetzelfde ontvangt als de houder van £ 1 nominaal aandelenkapitaal in PLC. Indien één onderneming wordt geliquideerd, passen we dezelfde principes toe als wanneer beide tegelijkertijd werden geliquideerd.

In aanvulling op de egalisatie-overeenkomst zijn NV en PLC overeengekomen gemeenschappelijke richtlijnen te volgen, alle relevante bedrijfsinformatie uit te wisselen en te verzekeren dat alle groepsmaatschappijen dienovereenkomstig handelen. NV en PLC streven ernaar samen te werken op alle gebieden, waaronder de aankoop van grondstoffen en de uitwisseling en het gebruik van technische, financiële en commerciële informatie, van geheime of gepatenteerde processen en van merken.

Nadere informatie over onze statutaire documenten

Krachtens de statuten van NV en de oprichtingsakte en de statuten van PLC zijn beide ondernemingen verplicht de egalisatie-overeenkomst gezamenlijk uit te voeren. Beide documenten verklaren dat de overeenkomst niet kan worden gewijzigd of opgezegd zonder de goedkeuring van beide groepen aandeelhouders.

Voor NV wordt de vereiste goedkeuring als volgt verkregen:

- minimaal de helft van het totale geplaatste gewone aandelenkapitaal moet vertegenwoordigd zijn in een vergadering van houders van gewone aandelen, waar de meerderheid vóór moet stemmen; en
- (als zij benadeeld zouden worden of als de overeenkomst beëindigd moet worden), moet minimaal tweederde van de houders van het geplaatste preferente aandelenkapitaal vertegenwoordigd zijn in een vergadering van houders van preferente aandelen, waar minimaal driekwart van hen vóór moet stemmen.

Voor PLC moet de vereiste goedkeuring worden gegeven door:

- de houders van een meerderheid van alle geplaatste aandelen die stemmen in een algemene vergadering; en
- de houders van de gewone aandelen, hetzij doordat driekwart van hen schriftelijk, hetzij doordat driekwart van hen stemt in een algemene vergadering waar de meerderheid van de geplaatste gewone aandelen is vertegenwoordigd.

Krachtens de statuten van NV wordt iedere betaling op basis van de egalisatie-overeenkomst gecrediteerd of gedebiteerd naar de winst- en verliesrekening over het desbetreffende boekjaar.

Volgens de statuten van PLC moet de raad van bestuur de egalisatie-overeenkomst uitvoeren en zijn de bepalingen van de statuten daaraan onderworpen.

Onze rechtskundige adviseurs verklaren dat deze bepalingen de raden van bestuur verplichten de egalisatie-overeenkomst uit te voeren, tenzij deze wordt gewijzigd of opgezegd met goedkeuring van de aandeelhouders van beide ondernemingen. Als de raden van bestuur de overeenkomst niet uitvoeren, kunnen de aandeelhouders hen daartoe verplichten krachtens Nederlands recht en het recht van het Verenigd Koninkrijk.

Algemene vergaderingen van aandeelhouders en stemrecht

Algemene vergaderingen van aandeelhouders van NV en PLC worden in respectievelijk Rotterdam en Londen gehouden. De plaats en datum worden bepaald door de raden van bestuur.

Om een algemene vergadering van aandeelhouders van NV bij te wonen en daarin uw stem uit te brengen, dient u aandeelhouder te zijn op de registratiedatum. De registratiedatum wordt bepaald door de raad van bestuur en mag niet meer dan 7 dagen vóór de datum van de algemene vergadering liggen. In aanvulling hierop dient u binnen de periode die in de oproeping voor die algemene vergadering wordt vermeld:

- in het geval van aandelen op naam, NV schriftelijk in kennis te stellen van uw voornemen de vergadering bij te wonen; of
- in het geval van aandelen aan toonder, de certificaten van die aandelen te deponeren op de in de oproeping vermelde plaats.

Uw stemrecht kan persoonlijk of bij volmacht worden uitgeoefend en u kunt één stem uitbrengen voor iedere door u gehouden € 0,05 nominaal kapitaal in de vorm van preferente aandelen, gewone aandelen of aandelen geregistreerd in New York. N.V. Elma en United Holdings Limited (de houders van speciale aandelen) en andere groepsmaatschappijen van NV die preferente aandelen of gewone aandelen houden, zijn wettelijk niet gerechtigd te stemmen.

Voor informatie over de rechten van houders van Nedamtrust-certificaten zie pagina 139.

Om bij volmacht te kunnen stemmen in een algemene vergadering van aandeelhouders van PLC dienen aandeelhouders hun volmachtformulier uiterlijk 48 uur vóór het tijdstip van aanvang van de vergadering bij de Registrars van PLC te deponeren; dit kan in papieren vorm of in elektronische vorm. Iedere aandeelhouder van PLC heeft één stem voor iedere door hem gehouden 1,4p van het gewone aandelenkapitaal. United Holdings Limited, eigenaar van de helft van de 'deferred stock', heeft geen stemrecht in de algemene vergaderingen van aandeelhouders van PLC.

Als u houder bent van NV New York aandelen of van PLC American Depositary Receipts van aandelen, ontvangt u een volmacht om respectievelijk ABN AMRO N.V. of JPMorgan Chase Bank te autoriseren en te instrueren om namens u te stemmen in de algemene vergaderingen van aandeelhouders van NV of PLC.

Tenzij anders bepaald in de wet of in de statuten van NV of PLC, worden alle besluiten in algemene vergaderingen van aandeelhouders genomen met een absolute meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Ingeval van besluiten over een wijziging van de statuten van NV of PLC of van de egalisatie-overeenkomst of over de liquidatie van NV of PLC, dient aan speciale eisen te worden voldaan.

Op basis van de statuten van NV kunnen aandeelhouders die gezamenlijk ten minste 10% van het geplaatste kapitaal van NV vertegenwoordigen, punten voor de agenda van een algemene vergadering van aandeelhouders voorstellen. Die aandeelhouders kunnen ook verlangen dat buitengewone algemene vergaderingen van aandeelhouders worden gehouden voor de behandeling van specifieke voorstellen. Op basis van de aanbevelingen van de Commissie Corporate Governance heeft de raad van bestuur echter bevestigd dat aandeelhouders punten voor de agenda van de algemene vergadering van aandeelhouders kunnen voorstellen als:

- zij individueel of gezamenlijk 1% van het geplaatste kapitaal houden; of
- hun aandelen of certificaten een waarde van ten minste € 226 890 vertegenwoordigen

Een dergelijk verzoek moet ten minste zestig dagen vóór de datum van de algemene vergadering van aandeelhouders worden gedaan; het zal worden gehonoreerd tenzij naar de mening van de raad van bestuur substantiële belangen van de onderneming zich verzetten tegen het plaatsen van dat punt op de agenda.

Op basis van het vennootschapsrecht in het Verenigd Koninkrijk kunnen aandeelhouders van PLC, die

- minimaal 5% van het totale stemrecht van PLC vertegenwoordigen;
- een aantal van minimaal 100 aandeelhouders van PLC vormen die ieder gemiddeld aandelen houden met een nominale waarde van £ 100;

van PLC verlangen een voorstel op de agenda van de algemene vergadering van aandeelhouders te plaatsen.

Er zijn geen beperkingen in het recht aandelen van NV en PLC te houden.

Leden van de raden van bestuur

De bestuursleden van NV kunnen stemmen over transacties waarin zij een materieel belang hebben, zolang zij in goed vertrouwen handelen. In het algemeen kan een bestuurslid van PLC niet stemmen over een contract waarbij hij bij zijn weten een materieel belang heeft; uitzonderingen hierop zijn bijvoorbeeld situaties waarin het belang van het bestuurslid samenvalt met dat van andere aandeelhouders en werknemers.

De bevoegdheid van de raad van bestuur van NV om leningen af te sluiten wordt niet beperkt door de statuten van NV. De bevoegdheid van de raad van bestuur van PLC om leningen af te sluiten zonder dat daartoe in een voorafgaand gewoon besluit van de onderneming toestemming is verleend, is beperkt tot driemaal het gecorrigeerde eigen vermogen van PLC.

Volgens de statuten van NV en PLC zijn bestuursleden van NV, of bestuursleden van PLC met een voltijdse dienstbetrekking, niet verplicht aandelen te houden in NV of PLC. Bestuursleden van PLC die geen fulltime dienstbetrekking met PLC of NV hebben, dienen gewone

aandelen te houden met een nominale waarde van £ 1 000 in het kapitaal van PLC, of gewone aandelen met een nominale waarde van € 5 445 in het kapitaal van NV. De beloningsregelingen die voor bestuursleden in hun hoedanigheid als werknemer van toepassing zijn, bevatten bepalingen voor het houden en aanhouden van aandelen (zie 'Remuneratieverslag' op pagina 54).

Wederzijdse garanties op leningen

Er is een contractuele regeling tussen NV en PLC op basis waarvan ieder van hen de leningen van de ander zal garanderen, als de ander daarom vraagt. Ze kunnen ook overeenkomen gezamenlijk de leningen van hun dochtermaatschappijen te garanderen. Het is onderdeel van ons financieel beleid dat wij voor bepaalde belangrijke openbare leningen van deze regeling gebruikmaken. Door deze regelingen kunnen kredietgevers vertrouwen op onze gezamenlijke financiële kracht.

Samengevoegde winst per aandeel

Op grond van de egalisatie-overeenkomst en de andere regelingen tussen NV en PLC berekenen we een samengevoegde winst per aandeel voor NV en PLC (zie onder 7 op pagina 78).

De berekening is gebaseerd op het gemiddelde uitstaande gewone aandelenkapitaal van NV en PLC gedurende het jaar. In de primaire berekening worden niet de aandelen opgenomen die zijn gekocht ter dekking van aandelenopties van werknemers. We berekenen ook een verwaterde winst per aandeel, waarin we die aandelen wel meenemen, evenals bepaalde PLC-aandelen die in 2038 kunnen worden uitgegeven volgens de regelingen inzake de Leverhulme Trust (zie hieronder).

We berekenen de winst per aandeel als volgt. Eerst converteren we het gemiddelde kapitaal van NV en PLC in eenheden op basis van de formule in de egalisatie-overeenkomst: één eenheid is gelijk aan 10,7 aandelen NV of 71,4 aandelen PLC. Deze eenheden worden bij elkaar opgeteld om te komen tot het totale aantal eenheden waaruit het samengevoegde aandelenkapitaal bestaat. Vervolgens wordt de aan het gewone aandelenkapitaal toe te rekenen nettowinst in euro's gedeeld door dit totale aantal eenheden om te komen tot het bedrag per samengevoegde eenheid. Ten slotte converteren we de samengevoegde eenheid terug in gewone aandelen NV en PLC om te komen tot het bedrag per aandeel van elk van beide ondernemingen. Het bedrag per eenheid wordt gedeeld door 10,7 om het bedrag per aandeel van € 0,51 vast te stellen, en door 71,4 om het bedrag per aandeel van 1,4p vast te stellen.

Ondanks de egalisatie-overeenkomst zijn NV en PLC onafhankelijke vennootschappen. Ze zijn onderworpen aan verschillende wetten en voorschriften aangaande het uitbetalen van dividenden in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. In onze berekening van de samengevoegde winst per aandeel gaan wij ervan uit dat beide ondernemingen in staat zijn hun dividenden uit hun aandeel in de winst uit te betalen. Dit is in het verleden altijd het geval geweest, maar als de ene onderneming een bedrag aan de andere zou

moeten betalen, zou dit extra belastingheffing met zich mee kunnen brengen en onze samengevoegde winst per aandeel kunnen verminderen.

Leverhulme Trust

De eerste Viscount Leverhulme was de oprichter van de onderneming die later PLC werd. Toen hij in 1925 overleed, liet hij in zijn testament een groot aantal aandelen in PLC na, die waren ondergebracht in verschillende stichtingen. In 1983 heeft het Hoogerechtshof in Engeland deze stichtingen geherdefinieerd en twee onafhankelijke stichtingen voor liefdadige doeleinden ingesteld:

- de Leverhulme Trust, die schenkingen doet aan onderzoeksactiviteiten en onderwijs; en
- de Leverhulme Trade Charities Trust, ten gunste van beoefenaars van beroepen die naar de mening van de eerste Viscount een bijzondere verwantschap hadden met de onderneming.

De voornaamste activa van deze beide stichtingen zijn gewone aandelen in PLC.

Toen de stichtingen in 1983 werden geherdefinieerd, bleven ook de belangen van de begunstigde in zijn testament behouden. Er werden vier categorieën van speciale aandelen ingesteld in Margarine Union (1930) Limited, een dochteronderneming van PLC. Een van deze categorieën kan aan het einde van het jaar 2038 worden geconverteerd in maximaal 157 500 000 gewone aandelen in PLC van 1,4p per stuk. Deze converteerbare aandelen vormen een voortzetting van de rechten die de nakomelingen van de Viscount zouden hebben gehad volgens zijn testament. Deze speciale aandelen hebben alleen recht op dividend in specifiek omschreven omstandigheden en er zijn tot nu toe nog geen dividenden uitbetaald. PLC garandeert het dividend en de conversierechten van de speciale aandelen.

De eerste Viscount wenste dat de trustees van de door hem opgerichte stichtingen bestuursleden van PLC zouden zijn. Op 28 februari 2003 waren de trustees van de stichtingen voor liefdadige doeleinden en de stichting voor beheer van het testament:

- Sir Michael Angus – voormalig voorzitter van PLC
- Sir Michael Perry – voormalig voorzitter van PLC
- N W A FitzGerald – voorzitter van PLC
- Dr J I W Anderson – voormalig bestuurslid
- Dr A S Ganguly – voormalig bestuurslid

Op 28 februari 2003 hielden zij, in hun hoedanigheid van trustees van de twee stichtingen voor liefdadige doeleinden, ongeveer 5,38% van het geplaatste gewone aandelenkapitaal van PLC.

N.V. Nederlandsch Administratie- en Trustkantoor (Nedamtrust)

Nedamtrust is een onafhankelijke trustmaatschappij naar Nederlands recht, die een overeenkomst heeft met NV voor de uitgifte van certificaten van aandelen van NV. Wij hebben geen zeggenschap over Nedamtrust – zij is een volledige dochteronderneming van N.V. Algemeen

Nederlands Trustkantoor ANT (ANT). Vijf Nederlandse financiële instellingen houden 45% van de aandelen van ANT – ieder van hen heeft 5% tot 10%. De rest van de aandelen is in bezit van een groot aantal individuele aandeelhouders.

Als onderdeel van haar doelstellingen kan Nedamtrust:

- certificaten van aandelen uitgeven;
- de administratie voeren voor de onderliggende aandelen waarvoor zij certificaten heeft uitgegeven; en
- het stemrecht uitoefenen voor deze onderliggende aandelen.

De door Nedamtrust uitgegeven certificaten voor aandelen van NV worden Nedamtrust-certificaten genoemd. Dit zijn certificaten aan toonder die worden verhandeld op en zijn genoteerd aan Euronext en andere effectenbeurzen in Europa. Nedamtrust heeft certificaten uitgegeven voor de gewone en 7% cumulatief-preferente aandelen van NV en bijna alle aandelen van NV die in Europa worden verhandeld en genoteerd, zijn in de vorm van deze certificaten, behalve de 4%, 6% en € 0,05 cumulatief-preferente aandelen van NV, waarvoor geen certificaten zijn uitgegeven.

Als u houder bent van Nedamtrust-certificaten, kunt u – of een door u gevolmachtigde – de aandeelhoudersvergaderingen van NV bijwonen. Als u een stem wenst uit te brengen, geeft Nedamtrust u hiertoe een persoonlijke volmacht. Als u Nedamtrust-certificaten via een bank of makelaar in Nederland houdt en u hebt het Communicatiekanaal Aandeelhouders (zie pagina 45) op de hoogte gesteld, dan krijgt u een volmacht die u in staat stelt Nedamtrust te autoriseren en te instrueren om namens u te stemmen op de algemene vergadering van aandeelhouders van NV. Nedamtrust is verplicht zich aan deze instructies te houden.

Voor aandelen waarvoor Nedamtrust geen instructies ontvangt, beslist de raad van bestuur van Nedamtrust hoe te stemmen op de normale en preferente aandelen die zij houdt tijdens de aandeelhoudersvergaderingen. Trustmaatschappijen in Nederland stemmen gewoonlijk

niet om de activiteiten van ondernemingen te beïnvloeden. Tot nu toe heeft Nedamtrust dit beleid altijd gevolgd. Wanneer echter een wijziging in de rechten van de certificaathouders wordt voorgesteld, zal Nedamtrust certificaathouders laten weten, indien mogelijk tenminste 14 dagen voorafgaand aan de vergadering, of zij voornemens is te stemmen. Zij doet dat door een advertentie in de pers, maar deelt daarin niet noodzakelijkerwijs mede hoe zij voornemens is te stemmen.

Als houder van Nedamtrust-certificaten kunt u altijd uw Nedamtrust-certificaat omwisselen voor het onderliggende gewone of preferente aandeel en vice versa.

De meerderheid van de stemmen van gewone en preferente aandeelhouders in algemene vergaderingen van aandeelhouders van NV werd in het verleden uitgebracht door Nedamtrust. Nedamtrust is tot gevolmachtigde benoemd voor het stemmen bij volmacht via het Communicatiekanaal Aandeelhouders.

Het aantal door Nedamtrust gehouden aandelen in NV fluctueert dagelijks. Het aantal door haar gehouden aandelen op 28 februari 2003 is als volgt:

- gewone aandelen van € 0,51: 471 163 741 (82,43%)
- 7% cumulatief-preferente aandelen van € 453,78: 9 820 (33,86%)
- 6% cumulatief-preferente aandelen van € 453,78: 6 stuks (0,00%)
- 4% cumulatief-preferente aandelen van € 45,38: 23 stuks (0,00%)

Belangrijke wijzigingen in de rechten van houders van effecten

Op 10 mei 1999 werd het aandelenkapitaal van zowel NV als PLC geconsolideerd (zie de toelichting op NV- en PLC-dividenden op pagina 146). Verder zijn er geen belangrijke wijzigingen geweest in de rechten van houders van effecten.

Belangrijke aandeelhouders van NV

Voorzover ons bekend, zijn de enige houders van meer dan 5% van een bepaalde soort aandelen van NV (afgezien van Nedamtrust, zie pagina 139) Nationale Nederlanden N.V. en Aegon Levensverzekering N.V. De stemrechten van deze aandeelhouders zijn dezelfde als die voor andere houders van aandelen in de aangegeven soort. Op 28 februari 2003 werden door hen de volgende aandelen gehouden:

Nationale Nederlanden N.V.

- 13 709 019 (2,40%) van de gewone aandelen (€ 6 967 387)
- 20 670 (71,26%) van de 7% cumulatief-preferente aandelen (€ 9 377 595)
- 120 092 (74,56%) van de 6% cumulatief-preferente aandelen (€ 54 493 740)
- 504 440 (67,26%) van de 4% cumulatief-preferente aandelen (€ 22 890 489)
- 21 013 355 (9,94%) van de 5 eurocenten cumulatief-preferente aandelen (€ 953 545)

Aegon Levensverzekering N.V.

- 458 560 (0,08%) van de gewone aandelen (€ 233 056)
- 4 998 (17,23%) van de 7% cumulatief-preferente aandelen (€ 2 266 768)
- 29 540 (18,34%) van de 6% cumulatief-preferente aandelen (€ 13 404 668)
- 157 106 (20,95%) van de 4% cumulatief-preferente aandelen (€ 7 129 159)

Een deel van de bovengenoemde belangen is in de vorm van Nedamtrust-certificaten, zie pagina 139. Er waren geen materiële veranderingen in de omvang van de belangen van de belangrijke aandeelhouders van NV gedurende de drie jaren tot en met 2002.

Belangrijke aandeelhouders van PLC

De volgende tabel bevat gegevens over de houders van meer dan 3% van de aandelen of 'deferred' kapitaal van PLC op 28 februari 2003. De stemrechten van deze aandeelhouders zijn dezelfde als die voor andere houders van aandelen in de aangegeven soort. Wij ontleen deze informatie aan het register dat wij bijhouden krachtens artikel 211 van de Companies Act 1985 in het Verenigd Koninkrijk.

Soort	Naam houder	Aantal gehouden aandelen	Gehouden % (ongeveer)
'Deferred' kapitaal	Naamlooze Vennootschap Elma	£50 000	50
	United Holdings Limited	£50 000	50
Gewone aandelen	Trustees van de Leverhulme Trust en de Leverhulme Trade Charities Trust	156 815 034	5
	The Capital Group Companies, Inc	145 115 954	4
	Fidelity Management and Research Company	87 795 464	3

De belangen van The Capital Group Companies, Inc. zijn in naam van aangesloten investeringsmaatschappijen en die van Fidelity Management and Research Company is in naam van FMR Corp. en haar directe en indirecte groepsmaatschappijen en Fidelity International Limited (FIL) en haar directe en indirecte groepsmaatschappijen. Deze belangen zijn voor het eerst in november 2000 en september 2002 aan PLC bekendgemaakt. Sinds september 2002 is Brandes Investment Partners, die in 2000 7% hield, 6% in 2001 en een afnemend percentage in 2002 geen belangrijke aandeelhouder meer. Prudential Corporation plc is sinds mei 2000 geen belangrijke aandeelhouder van PLC meer. Afgezien daarvan zijn er geen mutaties geweest in de belangen van belangrijke aandeelhouders van PLC gedurende de drie jaren tot en met 2002.

Overzicht van geregistreerde PLC-aandeelhouders

Op 31 december 2002 had PLC 95 424 houders van gewone aandelen.

De onderstaande tabel vermeldt het aantal in het aandelenregister ingeschreven houders van gewone aandelen PLC van 1,4p op 31 december 2002:

Aantal aandelen	Aantal aandeelhouders	%	Totaal aantal gehouden aandelen	%
1 – 1 000	34 689	36,35	19 324 029	0,67
1 001 – 2 500	27 247	28,55	45 212 563	1,55
2 501 – 5 000	16 019	16,79	57 395 093	1,97
5 001 – 10 000	9 594	10,05	67 603 418	2,32
10 001 – 25 000	4 970	5,21	74 898 667	2,57
25 001 – 50 000	1 130	1,18	39 066 620	1,34
50 001 – 100 000	597	0,63	43 007 387	1,48
100 001 – 1 000 000	863	0,91	275 360 264	9,46
Over 1 000 000	315	0,33	2 289 590 539	78,64
	95 424	100,00	2 911 458 580	100,00

142 Valutaregulering

Unilever N.V.

Krachtens de Nederlandse Wet financiële betrekkingen buitenland van 28 mei 1980 zijn de regering, de minister van Financiën en de Nederlandsche Bank gemachtigd voorschriften uit te vaardigen betreffende financiële transacties waarbij Nederlandse ingezetenen betrokken zijn, indien ook een niet-Nederlandse ingezetene daarbij betrokken is of indien de transacties plaatsvinden in een vreemde valuta. Indien in de toekomst voorschriften uitgevaardigd worden, zouden we voor dit soort transacties een vergunning nodig kunnen hebben. Tot nu toe zijn dergelijke voorschriften niet uitgevaardigd.

Unilever PLC

Geen.

Beursnotering

De voornaamste effectenbeurzen waar aandelen van Unilever zijn genoteerd, zijn Euronext voor gewone aandelen in NV en de London Stock Exchange voor gewone aandelen in PLC. Aandelen van NV worden verhandeld in de vorm van Nedamtrust-certificaten. Bijna al deze aandelen zijn aan toonder. Van alle gewone PLC-aandelen wordt een register bijgehouden.

In de Verenigde Staten worden op de New York Stock Exchange gewone aandelen van NV verhandeld als aandelen op naam en PLC-aandelen als American Depositary Receipts, die ieder vier gewone aandelen in PLC vertegenwoordigen. JPMorgan Chase Bank in New York treedt voor NV en PLC op als emittent, betaalkantoor en, in het geval van American Depositary Receipts, als bewaarder.

De gewone aandelen van NV zijn tevens genoteerd aan de aandelenbeurzen van Londen, Frankrijk, Duitsland en Zwitserland. Tot en met 31 december 2002 waren deze aandelen ook genoteerd in België en in Luxemburg tot 24 januari 2003.

Op 28 februari 2003 waren er in de Verenigde Staten 7 963 geregistreerde houders van gewone aandelen in NV en 901 geregistreerde houders van PLC American Depositary Receipts. Wij schatten, op basis van de verdeling van het interimdividend over 2002, dat ongeveer 21% (2001: ongeveer 33%) van de gewone aandelen in NV worden gehouden in de Verenigde Staten, terwijl de meeste houders van gewone aandelen in PLC zijn geregistreerd in het Verenigd Koninkrijk – ongeveer 99% in zowel 2002 als in 2001.

De hoogste en laagste koersen voor de verschillende aandelennoteringen zijn in de tabellen op de volgende pagina vermeld.

NV en PLC zijn beide ondernemingen met afzonderlijke beursnoteringen en verschillende aandeelhouders. De aandelen van de een kunnen niet worden geconverteerd in of ingewisseld voor de aandelen van de ander en de relatieve koersen op de verschillende effectenbeurzen kunnen van dag tot dag en van uur tot uur fluctueren, wat ook het geval is. Dit heeft verschillende oorzaken, waaronder veranderingen in wisselkoersen. Op lange termijn echter, blijven de koersen van aandelen van NV en PLC nauw met elkaar in verband staan, met name door onze egalisatie-overeenkomst en soortgelijke regelingen.

Als u aandeelhouder bent van NV, heeft u een rechtstreeks belang in een Nederlandse rechtspersoon, uw dividenden worden uitbetaald in euro's (omgewisseld in US dollars als u aandelen houdt die geregistreerd zijn in de Verenigde Staten) en u moet belasting betalen in Nederland. Als u aandeelhouder bent van PLC, heeft u een belang in een rechtspersoon in het Verenigd Koninkrijk, worden uw dividenden uitbetaald in ponden sterling (omgewisseld in US dollars als u American Depositary Receipts heeft) en moet u belasting betalen in het Verenigd Koninkrijk. Desalniettemin betekent de egalisatie-overeenkomst dat u als aandeelhouder van een van beide ondernemingen in werkelijkheid een belang heeft in Unilever als geheel. U heeft grotendeels gelijke rechten op onze samengevoegde nettowinst en reserves zoals vermeld in de geconsolideerde jaarrekening. (Zie 'Belastingheffing in de VS' op de pagina's 144 en pagina 145 en 'Egalisatie-overeenkomst' op de pagina's 136 en 137).

Aandelenkoersen op 31 december 2002:

De aandelenkoersen voor de gewone aandelen aan het eind van het jaar bedroegen € 58,55 en \$ 61,71 voor NV en 591p en \$ 38,25 voor PLC.

Hoogste en laagste maandkoersen voor de laatste zes maanden van 2002:

		juli	augustus	september	oktober	november	december
NV per gewoon aandeel van € 0,51 in Amsterdam (in €)	Hoog	67	62	62	65	64	59
	Laag	50	57	58	60	59	56
NV per gewoon aandeel van € 0,51 in New York (in \$)	Hoog	66	61	60	64	65	62
	Laag	50	56	56	59	58	58
PLC per gewoon aandeel van 1,4p in Londen (in pence)	Hoog	610	616	599	632	633	593
	Laag	473	555	568	578	573	562
PLC per American Share in New York (in \$)	Hoog	37	38	37	39	39	38
	Laag	30	34	35	36	36	35

Hoogste en laagste kwartaalkoersen voor 2002 en 2001:

		2002	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
NV per gewoon aandeel van € 0,51 in Amsterdam (in €)	Hoog	68	68	72	67	65
	Laag	62	62	63	50	56
NV per gewoon aandeel van € 0,51 in New York (in \$)	Hoog	60	60	67	66	65
	Laag	54	54	57	50	58
PLC per gewoon aandeel van 1,4p in Londen (in pence)	Hoog	592	592	659	616	633
	Laag	545	545	554	473	562
PLC per American Share in New York (in \$)	Hoog	35	35	39	38	39
	Laag	32	32	32	30	35
		2001	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
NV per gewoon aandeel van € 0,51 in Amsterdam (in €)	Hoog	68	68	71	71	66
	Laag	56	56	59	55	56
NV per gewoon aandeel van € 0,51 in New York (in \$)	Hoog	65	65	60	63	58
	Laag	50	50	52	52	50
PLC per gewoon aandeel van 1,4p in Londen (in pence)	Hoog	574	574	605	610	573
	Laag	478	478	497	480	485
PLC per American Share in New York (in \$)	Hoog	35	35	35	35	34
	Laag	28	28	29	28	28

Hoogste en laagste jaarkoersen voor 2000, 1999 en 1998:

		2000	1999	1998
NV per gewoon aandeel in Amsterdam van € 0,51 (in € ^(a))	Hoog	71	74	77
	Laag	42	49	49
NV per gewoon aandeel in New York van € 0,51 (in \$)	Hoog	64	88	89
	Laag	40	50	59
PLC per gewoon aandeel van 1,4p (1998: 1,25p) in Londen (in pence)	Hoog	584	695	702
	Laag	335	401	457
PLC per American Share in New York (in \$)	Hoog	35	47	46
	Laag	22	27	32

(a) Bedragen die voorheen werden gerapporteerd in guldens zijn omgerekend naar euro's met gebruikmaking van de officiële koers van € 1 = f 2,20371 die met ingang van 1 januari 1999 van kracht werd.

144 Belastingheffing in de VS

De volgende toelichting wordt verstrekt als richtlijn. Ingezetenen van de Verenigde Staten dienen hun plaatselijke belastingadviseurs te raadplegen, met name in verband met mogelijke belastingplicht in de VS ten aanzien van verkopen, levenslange schenking of het opnemen van hun aandelen in een nalatenschap:

Nederland

Belastingheffing op dividenden

Dividenden van ondernemingen in Nederland zijn in principe onderworpen aan 25% dividendbelasting. Ingeval een aandeelhouder recht heeft op de voordelen van het huidige Belastingverdrag ('het Verdrag', gesloten op 18 december 1992) tussen de Verenigde Staten en Nederland, komen dividenden, wanneer deze door NV worden uitgekeerd aan:

- een persoon die onderworpen is aan belastingheffing naar inkomen van de Verenigde Staten;
- een vennootschap opgericht naar het recht van de Verenigde Staten (of enig gebied daarvan) die geen vaste inrichting/vertegenwoordiger in Nederland heeft tot wier bedrijfsvermogen de aandelen behoren;
- of een andere rechtspersoon die onderworpen is aan federale inkomstenbelasting in de Verenigde Staten met betrekking tot haar wereldwijde resultaat die geen vaste inrichting/vertegenwoordiger in Nederland heeft tot wier bedrijfsvermogen de aandelen behoren;

in aanmerking voor een vermindering van de Nederlandse dividendbelasting van 25% tot 15% (tot 5% als de uiteindelijke gerechtigde een onderneming is die rechtstreeks minimaal 10% van de stemgerechtigde aandelen van NV houdt en tot 0% als de begunstigde houder een gekwalificeerde 'vrijgestelde organisatie' is zoals gedefinieerd in artikel 36 van het Verdrag).

Het gehele dividend (inclusief het ingehouden bedrag) zal dividendinkomen zijn voor de Amerikaanse aandeelhouder die niet in aanmerking komt voor 'ontvangen dividend-aftrek' toegekend aan vennootschappen. De Nederlandse dividendbelasting zal echter worden behandeld als buitenlandse inkomstenbelasting die in aanmerking komt voor verrekening met de inkomstenbelasting die de aandeelhouder in de Verenigde Staten verschuldigd is.

Indien een Amerikaans belastingplichtige een vaste inrichting/vertegenwoordiging in Nederland heeft, die aandelen NV houdt die deel uitmaken van haar (bedrijfs)vermogen, worden de dividenden die deze op die aandelen ontvangt in de winst van die vaste inrichting/vertegenwoordiging opgenomen. Zij zijn onderworpen aan de Nederlandse inkomsten- c.q. vennootschapsbelasting en de Nederlandse dividendbelasting zal over het algemeen voor het volle tarief van 25% van toepassing zijn. Deze belasting zal worden behandeld als buitenlandse belasting die in aanmerking komt voor verrekening met de inkomstenbelasting die de aandeelhouder in de Verenigde Staten verschuldigd is.

Krachtens een bepaling in de Nederlandse Wet op de Dividendbelasting heeft NV recht op een verrekening (tot maximaal 3% van het brutodividend waarop dividendbelasting wordt ingehouden) met het bedrag aan ingehouden dividendbelasting voordat dit wordt afgedragen aan de Nederlandse belastingdienst. Ten aanzien van dividenden die zijn uitgekeerd op of na 1 januari 1995 kunnen de belastingautoriteiten in de Verenigde Staten zich op het standpunt stellen dat de Nederlandse dividendbelasting die in aanmerking komt voor verrekening dienovereenkomstig beperkt moet worden.

Krachtens het Verdrag kunnen daarvoor in aanmerking komende Amerikaanse organisaties die in het algemeen vrijgesteld zijn van belasting in de Verenigde Staten en die uitsluitend opgericht en werkzaam zijn voor het beheren of het verstrekken van pensioen- of andere personeelsuitkeringen, vrijgesteld zijn van dividendbelasting op dividenden van een Nederlandse vennootschap. Een overeenkomst, tussen de Amerikaanse en de Nederlandse belastingdienst, op 20 april 2000 door de US Internal Revenue Service gepubliceerd in uitgave IR-INT-2000-9, omschrijft in hoeverre deze organisaties in de Verenigde Staten recht hebben op de voordelen krachtens het Verdrag.

Een dividend uitgekeerd aan een Amerikaanse trust, onderneming of organisatie die uitsluitend werkzaam is voor religieuze, liefdadige, wetenschappelijke, publieke of onderwijsdoeleinden is nu onderworpen aan een voorlopige dividendbelasting van 25%. Zo'n vrijgestelde organisatie heeft het recht de Nederlandse belastingdienst om teruggaaf te verzoeken van dividendbelasting indien en voorzover als zij vrijgesteld is van federale inkomstenbelasting in de Verenigde Staten en vrijgesteld zou zijn van belastingheffing in Nederland indien zij in Nederland zou zijn opgericht en al haar activiteiten daar zou uitoefenen.

Als u aandeelhouder van Unilever bent en ingezetene van een ander land dan de Verenigde Staten of Nederland kan een vrijstelling, vermindering of teruggave van de Nederlandse dividendbelasting onderworpen zijn aan de 'Belastingregeling voor het Koninkrijk' of aan een eventueel belastingverdrag gesloten tussen Nederland en het land waarvan u ingezetene bent.

Belastingheffing op vermogenswinst

Als u onderworpen bent aan Amerikaanse belastingheffing en u hebt vermogenswinst op verkoop van aandelen van een Nederlandse onderneming, is deze op basis van het Verdrag niet belastbaar in Nederland. Een uitzondering op deze regel treedt in zijn algemeenheid op indien u een vaste inrichting/vertegenwoordiging in Nederland hebt die bij de verkoop van aandelen vermogenswinst heeft behaald.

Successierecht en schenkingsrecht

Krachtens de belastingconventie met betrekking tot successierecht en erfrecht tussen de Verenigde Staten en Nederland van 15 juli 1969 zullen individuele ingezetenen van de Verenigde Staten, die geen Nederlands staatsburger zijn en die aandelen bezitten, in het algemeen niet onderworpen zijn aan successierecht in Nederland bij overlijden van die persoon, tenzij de aandelen deel uitmaken van het bedrijfsvermogen van een vaste inrichting/vertegenwoordiging in Nederland.

Een schenking van aandelen in een Nederlandse onderneming door iemand die geen ingezetene van Nederland is of geacht wordt te zijn, is in het algemeen niet onderworpen aan Nederlands schenkingsrecht. Een Nederlands staatsburger die geen ingezetene is, wordt echter voor schenkingsrechtelijke doeleinden nog tien jaar behandeld als ingezetene van Nederland en elke andere persoon die geen ingezetene is, wordt nog één jaar nadat hij Nederland verlaten heeft als zodanig behandeld.

Verenigd Koninkrijk**Belastingheffing op dividenden**

Op basis van het recht in het Verenigd Koninkrijk wordt geen inkomstenbelasting ingehouden op dividenden die zijn uitbetaald door ondernemingen in het Verenigd Koninkrijk. Aandeelhouders, al dan niet ingezetene van het Verenigd Koninkrijk, ontvangen het volledige vastgestelde dividend.

Als u als aandeelhouder ingezetene van het Verenigd Koninkrijk bent, hebt u recht op een belastingvermindering op de inkomstenbelasting geheven in het Verenigd Koninkrijk gelijk aan 10% van het totale bedrag van het dividend plus belastingvrije som (of eennegende van het dividend). Bijvoorbeeld, een dividendbetaling van £ 9,00 geeft recht op een belastingvermindering van £ 1,00.

Als u als aandeelhouder ingezetene van de Verenigde Staten bent, is het werkelijk vastgestelde dividend belastbaar in de Verenigde Staten als gewoon inkomen en komt niet in aanmerking voor vermindering op ontvangen dividenden die aan vennootschappen is toegestaan. Het dividend is een buitenlandse bron van inkomsten terzake van een buitenlandse belastingvrije som in de Verenigde Staten.

Daarnaast kan, krachtens de huidige inkomstenbelastingconventie tussen de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk (de 'conventie'), een Amerikaanse aandeelhouder die in aanmerking komt voor de voordelen van de conventie ervoor kiezen alleen voor belastingdoeleinden in de Verenigde Staten behandeld te worden als iemand die een extra belastbaar dividend heeft ontvangen. Het extra geachte dividend is gelijk aan eennegende van het werkelijk ontvangen dividend in contanten (een extra dividend van £ 1 in het eerdergenoemde voorbeeld). De aandeelhouder heeft het recht een belastingvermindering in de Verenigde Staten te vorderen ten bedrage van het extra geachte dividend. De belastingvermindering kan, behoudens bepaalde limieten en beperkingen, de geheven federale inkomstenbelasting in de Verenigde Staten verminderen. De procedure om hiervoor te kiezen is omschreven in IRS Revenue Procedure 2000-13.

Op 24 juli 2001 hebben de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk een nieuwe inkomstenbelastingconventie gesloten (de nieuwe conventie). Volgens de nieuwe conventie kunnen aandeelhouders in de Verenigde Staten niet van de in de vorige paragraaf beschreven keuzemogelijkheid gebruik maken. Deze bepalingen van de nieuwe conventie gelden pas vanaf de eerste dag van de tweede maand volgend op de datum waarop de nieuwe conventie door de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk is geratificeert.

Aandeelhouders in de Verenigde Staten hebben daarentegen wel de mogelijkheid om de bepalingen van de bestaande conventie nog twaalf maanden na de ingangsdatum toe te passen. Het is nog niet zeker op welke datum de nieuwe conventie zal worden geratificeert.

Belastingheffing op vermogenswinst

Op basis van het recht in het Verenigd Koninkrijk kunt u verplicht zijn belasting over de vermogenswinst te betalen bij verkoop van aandelen. Wanneer u echter:

- geen ingezetene en niet gewoonlijk ingezetene bent van het Verenigd Koninkrijk; of
- een onderneming bent die niet gevestigd is in het Verenigd Koninkrijk;

bent u niet verplicht belasting over de vermogenswinst in het Verenigd Koninkrijk te betalen bij verkoop van uw aandelen, behoudens wanneer de aandelen gehouden worden in verband met zakelijke activiteiten die worden uitgevoerd in het Verenigd Koninkrijk door een filiaal of agentschap.

Successierecht

Op basis van de huidige successierecht- en schenkingsrechtconventie tussen de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk zijn gewone aandelen gehouden door een individuele aandeelhouder die:

- terzake van de conventie woonachtig is in de Verenigde Staten, en
- terzake van de conventie geen staatsburger is van het Verenigd Koninkrijk

niet onderworpen aan successierecht in het Verenigd Koninkrijk bij:

- overlijden van die persoon, of
- schenking van de aandelen gedurende het leven van die persoon.

Uitzondering hierop is wanneer de aandelen deel uitmaken van de activa van een permanente vestiging van die persoon in het Verenigd Koninkrijk of, ingeval van een aandeelhouder die onafhankelijke persoonlijke diensten verleent, behoren bij een vaste inrichting in het Verenigd Koninkrijk.

146 Dividenden

Onze interimdividenden op gewone aandelen worden gewoonlijk bekendgemaakt in november en uitbetaald in december. Slotdividenden op gewone aandelen worden gewoonlijk voorgesteld in februari en, indien goedgekeurd door aandeelhouders in de jaarlijkse algemene vergadering, uitbetaald in mei of juni.

Dividenden die de afgelopen vijf jaar zijn uitbetaald door NV per gewoon aandeel van € 0,51 (1998: f 1) en door PLC per gewoon aandeel van 1,4p (1998: 1,25p) en per ADR van 5,6p (1998: 5p) zijn vermeld in de tabel hieronder. Dividenden van NV zijn herrekend naar US dollars tegen de wisselkoersen geldend op declaratiedata. Dividenden van PLC zijn tot en met het interimdividend over 2001 herrekend naar US dollars tegen wisselkoersen geldend op de betaaldatum. Sinds het slotdividend van 2001 is ons beleid voor PLC gewijzigd en worden dividenden herrekend naar US dollars tegen wisselkoersen geldend op de declaratiedatum.

Het interimdividend bedraagt gewoonlijk 35% van het totale gewone dividend per aandeel voor het voorgaande jaar, op basis van de sterkste van de valuta's van de twee moedermaatschappijen over de eerste negen maanden van het jaar. Egalisatie van het interimdividend in de andere valuta vindt plaats tegen de gemiddelde wisselkoers in het derde kwartaal. Egalisatie van het slotdividend vindt plaats tegen gemiddelde wisselkoersen over het gehele jaar. Voor het tijdschema van de dividenden in 2003 wordt verwezen naar pagina 148.

NV-dividenden

	2002	2001	2000	1999	1998
Interimdividend per € 0,51 (1998: f 1)	€ 0,55	€ 0,50	€ 0,48	f 0,88	f 0,81
Wisselkoersen \$ 1 = f				2,1173	1,8717
Wisselkoersen € 1 = \$	0,9820	0,9097	0,8646		
Interimdividend per € 0,51 (1998: f 1) (US registry)	\$ 0,540100	\$ 0,454850	\$ 0,415008	\$ 0,415624	\$ 0,432762
Slotdividend per € 0,51 (1998: f 1)	€ 1,15	€ 1,06	€ 0,95	f 1,91	f 1,70
Speciaal dividend per f 1					f 14,50
Wisselkoersen slotdividend \$ 1 = f				2,4725	2,0861
Wisselkoersen slotdividend € 1 = \$	1,0735	0,9088	0,8827		
Slotdividend per € 0,51 (1998: f 1) (US registry)	\$ 1,234525	\$ 0,963328	\$ 0,838565	\$ 0,772497	\$ 0,814918
Speciaal dividend per f 1 (US registry)					\$ 6,950769

Noot 1: Ter illustratie zijn de bovengenoemde dividenden in US dollars de betaalde dividenden per € 0,51 (1998: f 1) op gewone aandelen NV geregistreerd in New York. Bovengenoemde wisselkoersen golden op de data van declaratie van het dividend.

Noot 2: Het slotdividend voor 2002 in euro's is betaalbaar op 9 juni 2003. Het dividend in dollars zal worden berekend op basis van de wisselkoersen die gelden op 7 mei 2003.

Noot 3: Op 10 mei 1999 werd het aandelenkapitaal geconsolideerd door 112 bestaande gewone aandelen met een nominale waarde van f 1 te vervangen door 100 nieuwe gewone aandelen met een nominale waarde van f 1,12 (nu € 0,51).

PLC-dividenden

	2002	2001	2000	1999	1998
Interimdividend per 1,4p (1998: 1,25p)	5,21p	4,65p	4,40p	3,93p	2,95p
Wisselkoersen £ 1 = \$	1,5580	1,4527	1,4622	1,6002	1,6745
Interimdividend per 5,6p (1998: 5p)	\$ 0,3247	\$ 0,2702	\$ 0,2573	\$ 0,2515	\$ 0,1976
Slotdividend per 1,4p (1998: 1,25p)	10,83p	9,89p	8,67p	8,57p	7,75p
Speciaal dividend per 1,25p					66,13p
Wisselkoersen slotdividend £ 1 = \$	1,6173	1,4591	1,4355	1,4732	1,5921
Wisselkoers speciaal dividend £ 1 = \$					1,5984
Slotdividend per 5,6p (1998: 5p)	\$ 0,7006	\$ 0,5772	\$ 0,4978	\$ 0,5050	\$ 0,4935
Speciaal dividend per 5p					\$ 4,2280

Noot 1: Als u ingezetene bent van de Verenigde Staten en vóór 6 april 1999 dividenden hebt ontvangen op basis van het Brits-Amerikaanse belastingverdrag, hebt u een bedrag ontvangen dat gelijk is aan het totaal van het vastgestelde dividend plus de belastingvrije som in het Verenigd Koninkrijk minus de voorheffing. Als u ingezetene bent van de Verenigde Staten en na 5 april 1999 dividenden hebt ontvangen, hebt u gewoon het vastgestelde dividend ontvangen. Zie 'Belastingheffing in de VS' op de pagina's 144 en 145.

Noot 2: Het slotdividend in ponden sterling voor 2002 is betaalbaar op 9 juni 2003. Het dividend in dollars zal worden berekend op basis van de wisselkoersen die gelden op 7 mei 2003.

Noot 3: Het is niet mogelijk een rechtstreekse vergelijking te maken tussen PLC-dividenden die zijn uitbetaald vóór en na 6 april 1999 wegens de afschaffing van de ACT (Advance Corporation Tax) in het Verenigd Koninkrijk per die datum (zie noot 1 hierboven).

Noot 4: Op 10 mei 1999 werd het aandelenkapitaal geconsolideerd door 112 bestaande gewone aandelen met een nominale waarde van 1,25p te vervangen door 100 nieuwe gewone aandelen met een nominale waarde van 1,4p.

DEEL I		11 Kwantitatieve en kwalitatieve informatie over marktrisico's	37-38
1 Identiteit van leden van de raden van bestuur, senior management en adviseurs	n.v.t.	12 Beschrijving van andere effecten dan eigen vermogenstitels	n.v.t.
2 Plaatsingsstatistieken en verwacht tijdschema	n.v.t.	DEEL II	
3 Belangrijke informatie		13 Wanbetaling, dividendachterstanden en nalatigheid	n.v.t.
3A Geselecteerde financiële informatie	95, 111-115, 146	14 Belangrijke wijzigingen in de rechten van houders van effecten en gebruik van de opbrengst	140
3B Kapitaal en schulden	n.v.t.	15 Waarborgen en procedures rondom informatieverstrekking	62
3C Reden voor de plaatsing en gebruik van de opbrengst	n.v.t.	16 Gereserveerd	
3D Risicofactoren	38-39	DEEL III	
4 Informatie over de onderneming		17 Financiële overzichten	n.v.t.
4A Geschiedenis en ontwikkeling van de onderneming	2, 16-17, 36, 41, 100, 147, 148	18 Financiële overzichten	64-135
4B Bedrijfsoverzicht	9-14, 18-33, 38	19 Appendices	*
4C Organisatiestructuur	41, 126-129		
4D Terreinen, gebouwen en installaties	14		
5 Bedrijfsoverzicht, financieel verslag en vooruitzichten			
5A Bedrijfsresultaten	15-38		
5B Liquiditeit en financiering	36-37, 62		
5C Onderzoek en ontwikkeling, patenten en licenties, etc.	10, 13-14		
5D Informatie over trends	5-6, 15-33		
6 Leden van de raden van bestuur, senior management en personeel			
6A Leden van de raden van bestuur en senior management	41, 45-47		
6B Remuneratie	48-59, 85-92		
6C Directievoering	41-42, 44-46, 52		
6D Personeel	13		
6E Aandeelhouderschap	54-59, 101-109		
7 Belangrijke aandeelhouders en transacties met verbonden partijen			
7A Belangrijke aandeelhouders	139-141		
7B Transacties met verbonden partijen	13		
7C Belangen van deskundigen en adviseurs	n.v.t.		
8 Financiële informatie			
8A Geconsolideerde overzichten en andere financiële informatie	14, 68-110, 132, 146		
8B Belangrijke wijzigingen	40		
9 Plaatsing en notering			
9A Details inzake plaatsing en notering	143		
9B Plan van uitgifte	n.v.t.		
9C Markten	2, 142		
9D Verkopende aandeelhouders	n.v.t.		
9E Verwatering	n.v.t.		
9F Kosten van de uitgifte	n.v.t.		
10 Aanvullende informatie			
10A Aandelenkapitaal	n.v.t.		
10B Memorandum en statuten	binnenkant omslag, 41, 95, 132, 136-138		
10C Belangrijke contracten	136-137		
10D Valutaregulering	142		
10E Belasting	144-145		
10F Dividenden en betaalkantoren	n.v.t.		
10G Verklaring door deskundigen	n.v.t.		
10H Documenten ter inzage	120		
10I Informatie over dochtermaatschappijen	n.v.t.		

*Gedeponeerd bij de Securities and Exchange Commission in de Verenigde Staten.

De agent van Unilever in de Verenigde Staten is de heer R Soiefer, vice-president, secretaris en algemeen juridisch adviseur, Unilever United States Inc., 390 Park Avenue, New York, NY 10022-4698.

148 Financiële kalender en adressen

Jaarlijkse algemene vergaderingen van aandeelhouders

NV	Woensdag 7 mei 2003 om 10.30 uur in Rotterdam
PLC	Woensdag 7 mei 2003 om 11.00 uur in Londen

Aankondiging van resultaten

Eerste kwartaal	2 mei 2003	Derde kwartaal	29 oktober 2003
Eerste halfjaar	30 juli 2003	Gehele jaar (voorlopige)	12 februari 2004

Dividenden op gewone aandelen

Slot voor 2002 – aangekondigd op 13 februari 2003 en vast te stellen op 7 mei 2003

	Ex-dividend datum	Registratiedatum	Betaaldatum
NV	9 mei 2003	8 mei 2003	9 juni 2003
PLC	14 mei 2003	16 mei 2003	9 juni 2003
NV – New York aandelen	14 mei 2003	16 mei 2003	9 juni 2003
PLC – ADR's	14 mei 2003	16 mei 2003	9 juni 2003

Interim voor 2003 – aan te kondigen op 29 oktober 2003

	Ex-dividend datum	Registratiedatum	Betaaldatum
NV	30 oktober 2003	29 oktober 2003	1 december 2003
PLC	5 november 2003	7 november 2003	1 december 2003
NV – New York aandelen	5 november 2003	7 november 2003	1 december 2003
PLC – ADR's	5 november 2003	7 november 2003	1 december 2003

Dividenden op preferente aandelen

NV

4% cumulatief-preferent	betaalbaarstelling 1 januari
6% cumulatief-preferent	betaalbaarstelling 1 oktober
7% cumulatief-preferent	betaalbaarstelling 1 oktober
5 eurocents cumulatief-preferent	betaalbaarstelling 9 juni en 9 december

Contactadressen

Rotterdam	Londen	New York
Unilever N.V. Afdeling Corporate Relations Weena 455, Postbus 760 3000 DK Rotterdam	Unilever PLC Corporate Relations Department PO Box 68, Unilever House Blackfriars, London EC4P 4BQ	Unilever United States, Inc. Corporate Relations Department 390 Park Avenue, New York NY 10022-4698
Telefoon +31 (0)10 217 4000 Telefax +31 (0)10 217 4798 e-mail: corporate.relations-rotterdam @unilever.com	Telefoon +44 (0)20 7822 5252 Telefax +44 (0)20 7822 6907 e-mail: corporate.relations-london @unilever.com	Telefoon + 1 212 906 4240 Telefax + 1 212 906 4666 e-mail: corporate.relations-newyork @unilever.com

Aandeelhouders worden van harte uitgenodigd onze website www.unilever.com te bezoeken, waar een uitgebreide hoeveelheid informatie over de Unilever-groep te vinden is.

Voor beleggers is er een speciale sectie: www.unilever.com/investorcentre. Deze bevat uitgebreide informatie over Unilevers aandelenkoers, onze kwartaal- en jaarresultaten, diverse grafieken, financieel nieuws en informatie voor analisten. Tevens zijn hier de Investor Relations speeches te vinden en presentaties met betrekking tot de kwartaalresultaten.

U kunt tevens het Jaaroverzicht evenals het Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F van zowel dit jaar als vorig jaar raadplegen. Deze zijn rechtstreeks te vinden op www.unilever.com/investorcentre/financialreports.

Aandeelhouders van PLC kunnen, door registratie op www.shareview.co.uk, ervoor kiezen geen gedrukte exemplaren meer te ontvangen van het Jaaroverzicht, Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F en andere documenten voor aandeelhouders, als hun voorkeur ernaar uitgaat deze op onze website te bekijken.

Publicaties

Van de volgende publicaties kunnen exemplaren kosteloos worden aangevraagd bij de Corporate Relations afdelingen van Unilever.

Unilever Jaaroverzicht 2002

Inclusief een Verkorte jaarrekening. Verkrijgbaar in het Nederlands en Engels met bedragen in euro's, ponden sterling en US dollars.

Unilever Jaarverslag & Jaarrekening en Form 20-F 2002

Verkrijgbaar in het Nederlands en Engels met bedragen in euro's; bevat tevens het verslag Form 20-F welke bij de Securities and Exchange Commission in de Verenigde Staten is gedeponeerd.

Kwartaalresultaten

Verkrijgbaar in het Nederlands en Engels met bedragen in euro's; ook beschikbaar in verkorte versie in het Engels met bedragen in ponden sterling of US dollars.

Nederland

N.V. Algemeen Nederlands Trustkantoor ANT
PO Box 11063
1001 GB Amsterdam

Telefoon +31 (0)20 522 2555
Telefax +31 (0)20 522 2500
e-mail: registers@ant-trust.nl

Verenigd Koninkrijk

Lloyds TSB Registrars
The Causeway
Worthing
West Sussex BN99 6DA

Telefoon +44 (0)870 600 3977
Telefax +44 (0)870 600 3980
Website www.lloydstsb-registrars.co.uk

Verenigde Staten van Amerika

JPMorgan Service Centre
PO Box 43013
Providence RI 02940-3013

Telefoon + 1 781 575 4328
Telefax + 1 781 575 4082
Website www.adr.com

Voor meer informatie:
www.unilever.com

Unilever

Unilever N.V.

Weena 455, Postbus 760
3000 DK Rotterdam
T +31 (0) 10 217 4000
F +31 (0) 10 217 4798

Unilever PLC

PO Box 68, Unilever House
Blackfriars, London EC4P 4BQ
T +44 (0)20 7822 5252
F +44 (0)20 7822 5951